

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΜΜΟΧΟΣΤΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 21

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1970

Νικόλαος Αλεξάνδρου

ΑΓΩΓΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 21

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1970

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ	5
Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ	9
Α. ΛΕΒΕΝΤΗ	12

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Γ. ΠΑΝΑΓΗ	16
Β. ΚΤΡΙΑΖΗ	18
Μ. ΠΑΙΔΟΝΟΜΟΥ	20

ΠΕΖΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ	21
Χ. ΧΑΤΖΗΘΑΝΑΣΙΟΥ	21
Σ. ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ	22
Φ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	22
Μ. ΣΙΑΚΑΛΛΗ	23
Ε. ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ	24
Ι. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗ	25
Χ. ΕΟΤΦΑΡΙΑΔΗ	26

ΛΟΚΙΜΙΑ

Γ. ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ	28
Κ. ΤΣΟΚΚΟΥ	29
Μ. ΠΑΙΔΟΝΟΜΟΥ	30
Κ. ΣΑΒΒΑ	32
Γ. ΜΟΥΤΑ-Ι-ΜΗ	34

ΜΕΛΕΤΑΙ

Μ. ΤΡΙΓΓΙΔΗ	36
Β. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ	47
Α. ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗ	48
Α. ΜΙΧΑΗΛ	59
Ν. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ	61

ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

63—70

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ «Μελέτη για βιτρώ», Γ. Φιαλά «Νεκρά φύση», Ρ. Παλαίση «'Ανθογραφία», Α. ΓΙΑΝΝΑΚΗ «'Ανατολίτικη μορφή», Α. Κατσαμπά «Κυπριακή αγροτική οίκια», ΧΡ. ΚΤΡΙΑΖΗ «Κυπριακή αγροτική οίκια», Π. ΠΕΡΙΔΗ «Κυπριακή αγροτική οίκια», Φ. Ψύλλα «Κυπριακή αγροτική οίκια», Μ. ΜΑΤΘΑΙΟΥ «Παραδοσιακή Κυπριακή 'Αρχιτεκτονική: Δημοτικόν Σχολείον Ριζοκαρπάσου», Στ' ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ «Εκθεσις Τέχνης καί Κατασκευῶν (μερική ἄποψις), ΚΑ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΙΔΗ «Γέφυρα», Κ. ΚΑΝΤΟΥΝΑ «Καταμαρᾶν με στρόβιλον», Α. ΑΒΡΑΑΜ καί Τ. ΤΟΥΜΑΖΗ «Πύργος καί ἀντένα τηλεοράσεως».

Ἐπιμελητής ὕλης καὶ ἐκδόσεως:
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ, Φιλολόγος

Τὰ μαθητικά κείμενα ἀκολουθοῦν πλήρως τὸ σύστημα ὀρθογραφίας τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ὅταν εἶναι γραμμένα εἰς ἀμιγῆ Δημοτικὴν.

Ἐτυπώθη εἰς τὸ τυπογραφεῖον ΖΑΒΑΛΛΗ (Λευκωσία) τὸν Νοέμβριον τοῦ 1970.

ΧΡΟΝΙΚΑ

	Σελ.
Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ Λογοδοσία επί πῶν πεπραγμένων τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1969—70	71
Α. ΣΙΑΚΑΛΛΗ Ἀντιφώνησις	83
Μ. ΔΑΜΙΑΝΙΔΗ Χρονικὸν τοῦ Γυμνασίου	85
Γ. ΜΟΥΤΑ-Ι-ΜΗ Θεατρικὴ κίνησις	88
Ν. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ἀθλητικὴ κίνησις	91
Γ. ΜΟΥΤΑ-Ι-ΜΗ Ἐκδηλώσεις τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου	95
Γ. ΠΑΝΑΓΗ Ἡ δευτέρα Ἡμέρα Ἐλευθέρων Δραστηριοτήτων	97
Μ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ Ἡ δεξίωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Γυμνασιάρχου καὶ τῶν τελειοφοίτων	102
Δ. ΔΕΒΕΝΤΗ Ἡ καθοδήγησις καὶ ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν μαθητῶν	104

ΠΙΝΑΚΕΣ

Τὰ μέλη τῆς Ἐφορείας τῶν Ἑλληνικῶν Ἐκπαιδευτηρίων Ἀμμοχώστου	106
Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Γυμνασίου	107
Τὸ γραμματειακὸν προσωπικὸν τοῦ Γυμνασίου	107
Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Γονέων	107
Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Μητέρων	108
Πίναξ φοιτήσεως μαθητῶν	108
Πίναξ ἀρτιστευσάντων	109
Στατιστικὴ Βιβλιοθήκης	110
Βραβεῖα	112
Τελειόφοιτοι	116

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ὁ κ. Περσιάνης ἐκφωνῶν τὴν λογοδοσίαν του	71
Ὁ Ἐπιμετοδὸς Παιδείας κ. Φοῖξος Πετρίδης ἀπονέμων τὰ βραβεῖα	77
Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου τοῦ Γ. Τσοκοπούλου «Ὁ βασιλεὺς τῆς ρέγγας»	89
Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου τοῦ Β. Γκούφα «Ἡ ἐπιστροφή τοῦ εὐεργέτη»	90
Ὁ ἀθλητὴς Ἡλίας Πιερίδης	91
Ὁ Παναγιώτης Χατζηστάθης κατὰ τοὺς Πανελληνίους Ἐφηβικοὺς Ἀγῶνας	92
Ἡ ὁμάς κολυμβήσεως	94
Ἡ πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Μητέρων προσφέρουσα δῶρον εἰς τὸν ἀποχωροῦντα Γυμνασιάρχην	102
Τάξις Στ' 1 Κλ.	116
Τάξις Στ' 2 Κλ.	117
Τάξις Στ' 1 Πρ.	118
Τάξις Στ' 2 Πρ.	119

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ κ. Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ
1969 - 1970

Θεοφιλέστατε,
Κύριε Ἐπαρχε,
Κύριοι Βουλευταί,
Κύριοι Ἐφόροι,
Κυρίες καὶ Κύριοι.

ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἀρχίζομεν σήμερον ἐπίσημως τὰς ἐργασίας τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1969—1970 εἰς μίαν κρίσιμον καὶ ἀνήσυχον ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἰώνια ἀξία καὶ ἠθικαὶ ἀρχαὶ κινδυνεύουν νὰ καταλυθοῦν ἀπὸ τὴν φρενίτιδα τῆς ἀλλαγῆς καὶ τῆς ἀσυνδοσίας καὶ ποικίλοι ἐξωτερικοὶ παράγοντες ἀντιμάχονται τὸ ἔργον τοῦ σχολείου καὶ καθίστουν τοῦτο ἰδιαίτερος δύσκολον καὶ ἐπίπονον. Ἐχει γίνῃ πλέον κοινὴ συνείδησις ὅτι ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι πλέον ἀποκλειστικῶς ἔργον τοῦ σχολείου, διότι μόνον του τὸ σχολεῖον δὲν δύναται νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ παραλογισμοῦ καὶ τοῦ μιμητισμοῦ. Χρειαζέται τὴν βοήθειαν τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τῆς πολιτείας καὶ προπαντὸς τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἐπίμοχθον ἔργον του.

Διὰ τοῦτο χαιρετίζω εὐγνωμόνως τὴν ἐδῶ παρουσίαν σας κατὰ τὴν σημερινὴν τελετὴν τῆς ἐπίσημου ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σχολείου ὡς σαφῆ ἔνδειξιν τῆς προθυμίας σας νὰ βοηθήσητε τὸ Σχολεῖον εἰς τὸ ἔργον τῆς διαπαιδαγωγίσεως τῶν τροφίμων του καὶ εὐχομαι ὅπως ἡ ἀπὸ ἐτῶν παρατηρουμένη συνεργασία γίνῃ ἔτι στενωτέρα καὶ ἐπιωφελέης.

Ἀγαπητοὶ μαθηταὶ καὶ μαθήτριά,

«Δράξασθε παιδείας». Αὕτη εἶναι ἡ συμβουλή καὶ ἡ ἐντολή τὴν ὁποίαν ἀπευθύνουν σήμερον πρὸς σᾶς ἡ Ἐκκλησία, ἡ Κυπριακὴ Πολιτεία, ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς καὶ ἡ στενωτέρα κοινωνία τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας σας, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἀγάπης των πρὸς σᾶς.

Ἀπτὰ δειγμάτα τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἀγάπης αὐτῆς ὑπάρχουν πάμπολλα. Ἡ Ἐκκλησία παρίσταται ἐδῶ δι' ἑνὸς τῶν πλέον φωτισμένων ἀξιωματούχων της, ὅχι μόνον διὰ νὰ ἀγιάσῃ τὸν σχολικὸν χώρον ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ σᾶς ἀπευθύνῃ πατρικὰς νοουθεσίας καὶ νὰ σᾶς ἐπιδαψηλεύσῃ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας της.

Ἡ ἀρτία ἐπάνδρωσις τῶν σχολείων καὶ ἡ εἰλημμένη ἀπόφασις περὶ συντόμου παροχῆς δωρεὰν παιδείας μέχρι τοῦ 15ου ἔτους εἶναι λαμπρὰ δειγμάτα τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας διὰ τὴν παιδείαν.

Τὸ μέτρον τοῦ ἐμπράκτου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς στοργῆς τῆς Μητρὸς Πατρίδος πρὸς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν τῆς Κύπρου παρέχει ἡ κατ' ἔτος

δωρεάν διανομή τῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ αἱ πλείσται ἄλλαι δωρεαὶ τῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Κύπρου.

Διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πολιτῶν τῆς πόλεως τοῦ Εὐαγόρου πρὸς τὸ Γυμνάσιόν σας καταλλήλοτεροι νὰ ὁμιλήσητε εἰσθε ἀσφαλῶς ἐσεῖς. Ἡ ἀθλοθέτησις πλείστων βραβείων καὶ τὸ γεγονός ὅτι καὶ Σύλλογοι ἀκόμη τῆς πόλεως κληροδοτοῦν τὴν περιουσίαν των εἰς τὸ Σχολεῖον σας μαρτυροῦν ὅτι τὸ Α΄ Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου εἶναι καύχημα τῆς πόλεως καὶ ὅτι οἱ τρόφιμοί του ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγρύπνου μερίμνης καὶ τοῦ ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος τοῦ μεγίστου μέρους τῶν πολιτῶν τῆς.

Αὐτὸ θεαίμως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θαθείας ἐπιγνώσεως τοῦ σπουδαιοτάτου ρόλου τῆς ἐκπαίδευσως. Ἐν καιρῷ δουλείας ἡ ἐκπαίδευσις ὑπῆρξεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων τῆς Κύπρου ὅπλον ἰσχυρόν, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐματαιώσαν τὰ σχέδια τοῦ δυνάστου περὶ ὑπονομεύσεως τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος καὶ ἀφελληνισμοῦ των. Τὰ σχολεῖα ὑπῆρξαν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Ἀγγλοκρατίας πραγματικὰ «κάστρα λευτεριάς», ἔθνικὰ φυτώρια ἐκθρέψαντα ἑκατοντάδας μαθητῶν καὶ ἀποφοίτων ἀγωνιστῶν τῆς ἐλευθερίας.

Ἄλλὰ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ προσφορὰ τῆς παιδείας εἰς τὴν κοινωνικὴν, ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξύψωσιν ἐνὸς τόπου εἶναι ἀνυπολόγιστος. Ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρον, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦσαν ποτὲ πλούσιαι εἰς πρώτας ὕλας καὶ διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην ἐστήριξαν τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδόν των εἰς τὸ ἀνθρώπινον δυναμικόν των, ἡ ἐκπαίδευσις ἔχει ἀκόμη μεγαλυτέραν σημασίαν. Μόνον διὰ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ πνευματικοῦ κεφαλαίου τῆς δύναται ἡ Ἑλλάς νὰ προοδεύσῃ ἔτι περισσότερο καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν προτέραν τῆς θέσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν κρατῶν.

Σήμερον ἐν τούτοις εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων τεχνολογικῶν ἐπιτευξέων καὶ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας τίθεται καὶ ἐν ἄλλο πρόβλημα τὸ ὅποιον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως, τὸ εἶδος τῆς παιδείας τὴν ὁποίαν χρειάζεται ὁ τόπος.

Δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος ἐδημιούργησε πλείστα νέα ἐπαγγέλματα καὶ ἐγέννησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως. Παρ' ὅλον τοῦτο ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ μόρφωσις δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ ἀποτελῇ τὴν πλέον ἀρμόζουσαν ἐκπαίδευσιν διὰ τοὺς Ἑλληνας. Ἀκριβῶς μάλιστα σήμερον κατὰ τὸν αἰῶνα τῆς τεχνικῆς καὶ τῶν μηχανῶν ἡ ἀνάγκη τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας εἶναι ἀκόμη μεγαλυτέρα. Εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ μηχαναὶ κινδυνεύουν νὰ μεταβάλλουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς αὐτόματα καὶ ἀνώνυμον μᾶζαν καὶ τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας νὰ ἰσοπεδώσουν συνειδήσεις καὶ νὰ παραμερίσουν τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα, ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἡ ὁποία θὰ καλλιεργήσῃ τὸ ἐλεύθερον φρόνημα καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν πνεῦμα καὶ θὰ μορφώσῃ ἀνθρώπους μὲ ἐλευθέραν διάνοιαν καὶ ὑψηλὴν συναίσθησιν εὐθύνης γίνεται ὄχι ἀπλῶς κατάλληλος ἀλλὰ ἀναγκασιότατος.

Καὶ εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μεγάλη ἔμφασις εἰς τὰ δικαιώματα, ἡ ἀκόρεστος δίψα δι' ὑλικά ἀγαθὰ καὶ ἡ ἀπεριόριστος ἐλευθερία ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀπογύμνωσιν καὶ τὴν ἀπελπίσιν, ἡ θρησκεία τοῦ Ἐσταυρωμένου ποῦ εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς προσφορᾶς χρειάζεται ὄχι ἀπλῶς διὰ νὰ μᾶς συγκρατήσῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον ἀλλὰ καὶ

διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν εὐτυχίαν. Διότι ἀσφαλῶς ἡ μεγαλυτέρα εὐτυχία ἔγκειται εἰς τὴν προσφορὰν, εἰς τὸ νὰ δίνῃς εἰς τοὺς ἄλλους παρὰ νὰ παίρνῃς. Αὐτὸ παρέχει νόημα εἰς τὴν ζωὴν καὶ προσδίδει περιεχόμενον καὶ ἀξίαν. Αὐτὴ θὰ παράσῃ καὶ τὸ ψυχικὸν θάρρος ποῦ χρειάζεται κανεὶς διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ἀξιοπρέπειαν τὰς δυσκολίας τῆς ζωῆς.

Τὸ Ἑλληνικὸν φρόνημα καὶ ὁ χριστιανικὸς ἡρωϊσμὸς εἶναι στοιχεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐπιθίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν εὐδωσιν τοῦ ἀγῶνος του δι' ἔθνικὴν ἀποκατάστασιν. Σήμερον ἴσως περισσότερο παρὰ ποτὲ εἶναι ἀπαραίτητοι ἡ τόνωσις τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἀγωνιστικοῦ φρονήματος, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς περιόδους εἰρήνης καὶ ὑλικῆς εὐημερίας αὐτὰ τείνουν νὰ ἀποκοιμηθοῦν.

Τὸ Σχολεῖον τοῦτο θὰ ἐργασθῇ ἀόκνως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, ὄχι ἀπλῶς διότι αὐτὴ εἶναι ἡ γραμμὴ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀλλὰ κυρίως διότι ἔχει μακρὰν ἀγωνιστικὴν καὶ ἔθνικὴν παράδοσιν προσενεγκὸν εἰς τὸν θωμὸν τῆς Ἐλευθερίας ἑπτὰ πρώην τροφίμους του, περισσότερους ἴσως ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλο σχολεῖον τῆς Κύπρου.

Οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἀπόφοιτοὶ του μετουσίωσαν εἰς πράξιν τὰ διδάγματα τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παιδείας ἀποδείξαντες τοιουτοτρόπως ὅτι αὕτη δὲν εἶναι γράμμα κενὸν ἀλλὰ, ὅπως χαρακτηριστικῶς ἔγραψεν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὸ μῆνυμά του πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ μαθητριάς τοῦ Ε.Γ.Α. τὴν 11ην Νοεμβρίου 1959, «δύναμις ἐνεργὸς καὶ ἐμψυχοῦσα, ἡ ὁποία μορφώνει ψυχὰς, ἐνδυναμώνει χαρακτήρας καὶ διαπλάσσει ἀνθρώπους διαπνεομένους ἀπὸ ἰδεώδη ὕψηλὰ καὶ πάντοτε ἐτοιμοὺς διὰ πράξεις μεγάλας».

Τὸ Σχολεῖον θὰ μείνῃ ὡσαύτως συνεπὲς καὶ πρὸς τὴν μακρὰν πνευματικὴν παράδοσιν, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν 46 ἔτη γονίμου ἐκπαιδευτικῆς δράσεως καὶ πνευματικῆς ἀκτινοβολίας καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ προσφέρῃ ὅ,τι δύναται εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν προκοπὴν τοῦ τόπου.

Σταθερὰ ἐπίδιωξις μας θὰ εἶναι ἡ συνέχισις τῆς μακρᾶς προσπαθείας σειρᾶς λαμπρῶν ἐπιστημόνων καὶ ἀφωσιωμένων ἐκπαιδευτικῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ ἀφυπηρητήσαντος Γυμνασιάρχου του Δρος Χατζηϊωάννου, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ζήλου, τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του καὶ τῆς λαμπρᾶς ἐπιστημονικῆς καὶ παιδαγωγικῆς του καταρτίσεως ὄχι μόνον συνέβαλε μεγάλως εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαθητῶν του ἀλλὰ ταυτοχρόνως προσέδωκεν εἰς τὸ Σχολεῖον τὴν ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν του, ὅπως αὐτὴ ἐκδηλώνεται εἰς τὰς αὐτοδιοικουμένας μαθητικὰς κοινότητας, τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ καλλιέργειαν τῶν εἰδικῶν διαφερόντων καὶ κλίσεων τῶν μαθητῶν διὰ μέσου τῶν μαθητικῶν ὁμίλων, καὶ τὴν προσέγγισιν τοῦ σχολείου πρὸς τὴν ἔξω πραγματικότητα διὰ τῆς καλλιέργειας στενῶν σχέσεων μετὰ τὸ Σχολεῖον καὶ κοινωνίας.

Πρόθεσις μας εἶναι ὅπως σεβασθῶμεν τὴν φυσιογνωμίαν αὐτὴν τοῦ σχολείου καὶ ὅπως προωθήσωμεν ἔτι περισσότερο τὰ στοιχεῖα αὐτῆς. Διὰ τῆς ἐπιδείξεως ἐνδιαφέροντος πρὸς τὰς ἀτομικὰς ἱκανότητας καὶ κλίσεις, διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς αὐτενεργείας καὶ πρωτοβουλίας τῶν μαθητῶν, διὰ τῆς εὐρείας χρησιμοποιήσεως τῶν ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας καὶ διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως δημιουργικοῦ διαλόγου μετὰ τὸν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δημιουργήσωμεν εἰς τὸ Σχολεῖον ἀτμόσφαιραν ἐνθουσιασμοῦ, δημιουργίας καὶ ἀνακαλύψεως.

Μεγάλη ἔμφασις ἐπίσης θὰ δοθῆ εἰς τὴν σφυρηλάτησιν τῶν χαρακτήρων καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἤθους τῶν μαθητῶν, ἰδιαίτερος δὲ τὴν καλλιέργειαν τοῦ αἰσθήματος εὐθύνης, διότι πιστεύομεν ὅτι οὐδεμία κοινωνία δύναται νὰ προοδεύσῃ χωρὶς αὐτὴν. Τὸ σχολεῖον θὰ ἐπιδείξῃ κατανόησιν, ἀγάπην καὶ σεβασμὸν τῆς προσωπικότητος τῶν τροφίμων του, ἀναμένει δὲ ὅτι καὶ σεῖς θὰ ἐπιδείξετε αὐτοπειθαρχίαν καὶ αὐτοσεβασμὸν καὶ θὰ ἀναδειχθῆτε ἀντάξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης μὲ τὴν ὁποίαν θὰ σὰς περιβάλλῃ.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι συναισθάνεσθε τὴν μεγίστην εὐθύνην τὴν ὁποίαν ὑπέχετε ὡς τρόφιμοι τοῦ σχολείου αὐτοῦ μὲ τὴν τόσον μακρὰν καὶ λαμπρὰν παράδοσιν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ καταβάλλητε πᾶσαν προσπάθειαν ὥστε ἡ παράδοσις αὐτὴ νὰ συνεχισθῇ καὶ ἡ φήμη του νὰ ἐπαυξηθῇ.

Πολὺ μεγαλύτερα εἶναι ἀσφαλῶς ἡ εὐθύνη τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐπωμίζομαι ὡς διευθυντὴς τοῦ σχολείου αὐτοῦ. Πιστεύω ἐν τούτοις ὅτι μὲ τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν βοήθειαν τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας καὶ τοῦ Συμβουλίου Γονέων, τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ὁποίων ἔχω ἤδη πολλὰς ἀποδείξεις, μὲ τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν τοῦ Δρος Χατζηϊωάννου, μὲ τὴν συνεργασίαν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ σύνολόν του ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους φιλοτίμους καὶ ὑπευθύνους καὶ ἄριστα συγκεκριμένους, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν σας συνεργασίαν καὶ βοήθειαν θὰ δυνηθῶ νὰ φέρω εἰς πέρας τὸ δύσκολον ἔργον μου.

Ἄγαπητοὶ μαθηταί,

Ἔχετε ὅλας τὰς προϋποθέσεις τὰς ὁποίας χρειάζεσθε διὰ νὰ προοδεύσητε. Ἀπὸ σὰς ἐξαρτᾶται νὰ ἀξιοποιήσητε αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις πρὸς τὸ συμφέρον σας. Περιβάλετε τοὺς καθηγητὰς μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην σας, ἐπιδοθῆτε μὲ ζῆλον εἰς τὰ σχολικὰ σας καθήκοντα, γίνετε ἐνεργὰ καὶ συνειδητὰ μέλη τῆς ἰδικῆς σας μικρᾶς κοινωνίας καὶ μεταβάλετε τὸν χῶρον τοῦτον εἰς τόπον χαρᾶς καὶ δημιουργίας.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸ ἔτος σας θὰ ἀποβῆ καρποφόρον καὶ εὐτυχὲς καὶ τὸ Σχολεῖον σας θὰ συνεχίσῃ νὰ διαδραματίζῃ τὸν λαμπρὸν ρόλον του εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν τῆς πόλεως.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ Κ. Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Μὲ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ ἐθνικῆς συγκινήσεως ὑποδεχόμεθα σήμερον εἰς τὸ Σχολεῖον μας τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἀδελφοὺς, τοὺς Ἑλληνας ἀξιωματικούς, οἱ ὅποιοι, ἀνταποκριθέντες εἰς τὴν ἔκκλησιν βοηθείας καὶ συμπαράστασεως τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου, ἔσπευσαν ἐδῶ διὰ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των καὶ νὰ θυσιάσουν ἀκόμη καὶ τὴν ζωὴν των ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου.

Ἡ παρουσία των εἰς τὴν Κύπρον ἐνέχει δι' ἡμᾶς πολλαπλὴν σημασίαν. Δημιουργεῖ πρῶτον εἰς ἡμᾶς αἶσθημα ἀσφαλείας, ὄχι ἀπλῶς διότι ἔχομεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἰκανότητάς των εἰς τὸν τομέα τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Κυπρίων ἐθνοφρουρῶν καὶ τῆς δημιουργίας ἀξιομάχου ἑλληνοκυπριακοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ διότι γνωρίζομεν τὴν πολεμικὴν των ἀρετὴν, τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν ἐθελουσίαν αὐτῶν τῶν ἰδίων. Δείγματα τῆς εὐψυχίας αὐτῆς εἶχομεν ἤδη εἰς τὸ πρόσφατον παρελθόν.

Τὸ κύριον ἔργον τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν εἶναι ἡ δημιουργία καλῶς ἐκπαιδευμένου καὶ γενναιοψύχου ἑλληνοκυπριακοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν κατάλληλον στιγμὴν ὄχι μόνον νὰ ἀποκρούσῃ τυχὸν τουρκικὴν εἰσβολὴν ἀλλὰ καὶ νὰ διεκδικήσῃ ἐνόπλιως τὴν Ἐνωσιν τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Πέραν ὅμως τῆς καθαρῶς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἀσκήσεως εἰς τὰ ὅπλα καὶ εἰς τὴν τακτικὴν τοῦ πολέμου, ἔχουν ἐπίσης ὡς ἔργον των καὶ τὸν ἐθνικὸν φρονηματισμὸν τῶν νεοσυλλέκτων.

Ἀπ' αὐτῆς ἐπομένως τῆς πλευρᾶς τὸ ἔργον των εἶναι παρόμοιον καὶ παράλληλον πρὸς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἡμεῖς οἱ καθηγηταὶ ἐπιτελοῦμεν εἰς τὸ Σχολεῖον. Διότι, ὅπως ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν νὰ σφυρηλατήσωμεν ἐθνικοὺς χαρακτήρας καὶ νὰ δημιουργήσωμεν καλοὺς Ἑλληνας καὶ καλοὺς χριστιανούς, ἔτσι καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐργάζονται διὰ τὴν ἀνήψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν στρατιωτῶν. Ἡ διαφορὰ εἶναι ὅτι ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν τοῦτο διὰ πνευματικῶν μᾶλλον μέσων, ἐνῶ ὁ στρατὸς ἐπιτυγχάνει τοῦτο «ἐπιπόνῳ ἀσκήσει» καὶ «μελέτῃ πόνων», ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ Περικλῆς.

Ἡ παρουσία των εἰς τὴν Κύπρον ἀποτελεῖ ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Μητρὸς Πατρίδος διὰ τὴν προσφιλεῖς της θυγατέρα Κύπρον, ἡ ὁποία κινδυνεύει κίνδυνον μέγιστον ἐξ αἰτίας τῆς βουλιμίας καὶ τῆς δολιότητος τῆς Τουρκίας.

Ἡ σπουδαιότερα ὅμως σημασία τῆς ἐδῶ παρουσίας των εἶναι ὅτι ἐγγυῶνται τὴν πραγμάτωσιν τοῦ πανελληνίου αἰτήματος τῆς Ἑνώσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Λέγω αἰτήματα καὶ ὄχι πόθου, διότι ἀπὸ τοῦ 1955, ὅτε ἡ Ἑνωσις ἐπεδιώχθη πλέον διὰ τῶν ὄπλων, ἔπαυσε νὰ εἶναι πόθος, ἔγινεν αἶτημα. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνας ἄλλος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑνωσις εἶναι αἶτημα. Εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑνωσις δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀπλῶς μίαν νοσταλγίαν καὶ μίαν συναισθηματικὴν ἀνάγκην ἀλλὰ κατὰ τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀδηρίτου ἀνάγκης καὶ πηγάζει ἐκ τῆς συνειδητοποιήσεως ὅτι ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς δὲν δύναται νὰ ἐπιβιώσῃ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Κυπριακῆς πολιτείας ὑπῆρχεν ἡ ἀντίληψις ὅτι τὸ κράτος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιζήσῃ πολιτικῶς, ὄχι ὅμως καὶ ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς, ὁ ὁποῖος θὰ ἐμαραίνεται καὶ θὰ ἐξηραίνεται, ὅπως μαραίνεται καὶ ξηραίνεται ὁ κλάδος πὺν ἀποκόπτεται ἀπὸ τὸ δένδρον. Ἐτονίσθη λοιπὸν τότε εἰς μέγαλον βαθμὸν ἡ ἀνάγκη στενῶν πολιτιστικῶν καὶ πνευματικῶν δεσμῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα, οὕτως ὥστε ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς νὰ μὴ ἀποκοπῇ ἀπὸ τὰς ρίζας του.

Τὰ γεγονότα τοῦ 1963—67 ἀπέδειξαν ὅτι οὔτε πολιτικῶς ἀλλὰ οὔτε καὶ βιολογικῶς δύναται νὰ ἐπιζήσῃ ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμὸς χωρὶς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ συνεχεῖς ἀπειλαὶ τῆς Τουρκίας περὶ ἐνόπλου ἐπεμβάσεως καὶ σφαγῆς τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἔπεισαν πάντας ὅτι ἄνευ τῆς ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς βοηθείας ὑπάρχει πάντοτε ὁ κίνδυνος ὄχι μόνον νὰ καταλυθῶμεν ὡς κράτος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξαφανισθῶμεν ὡς ἐθνικὴ κοινότης. Ἡ ἀντίληψις ὅτι τοιαύτη βοήθεια θὰ ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἐκ μέρους τῶν οὐδετέρων χωρῶν ἀπεδείχθη σφαλερὰ καὶ ἀπατηλή. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς Ἑνώσεως ἐσυνειδητοποιήθη πλέον ἀπὸ ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν.

Ἐγγύησιν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῆς Ἑνώσεως ἀποτελεῖ, ὡς εἶπον, ἡ ἐδῶ παρουσία τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν. Καὶ ἡ σημερινὴ συγκέντρωσις ἀποσκοπεῖ ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Σχολείου αὐτοῦ νὰ διερμηνεύσουν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀξιωματικούς οἱ ὁποῖοι ἐδρεύουν εἰς τὴν πόλιν μας.

Ἐντιμὲ Κύριε Στρατιωτικῆ Διοικητά,

Τιμημένοι Ἑλληνες Ἀξιωματικοί,

Τὸ Σχολεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον σὰς φιλοξενεῖ σήμερον, ἔχει μακρὰν καὶ λαμπρὰν ἐθνικὴν παράδοσιν. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἰδρύσεώς του εἰργάσθη διὰ νὰ ἐμφυσησῇ εἰς τοὺς τροφίμους του ἀγάπην διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ πίστιν εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδανικά. Καὶ πιστεῖται ὅτι ἐπέτυχεν εἰς μέγαλον βαθμὸν. Ἀπόδειξις τρανὴ τούτου εἶναι ὄχι μόνον ὁ μέγαλος ἀριθμὸς τῶν τροφίμων του οἱ ὁποῖοι ἐθυσιάσθησαν εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς καὶ ἑλληνοκυπριακοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς θυσίας μερικῶν ἐξ αὐτῶν. Ὁ Γρηγόρης Αὐξεντίου καὶ ὁ Κυριακὸς Μάτσης, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ ἐδόξασαν τὴν Ἑλλάδα, εἶναι

ἀπόφοιτοι τοῦ Σχολείου αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἀκριβῶς πιστεύομεν ὅτι ὑπεράνω οἰασδῆποτε ἄλλης δράσεως καὶ ἐπιτυχίας τοῦ Σχολείου μας εἰς ἄλλους τομεῖς τίθεται ἡ ἐθνικὴ προσφορά του, ἐκρίναμεν ὅτι τὸ καλύτερον δῶρον τὸ ὁποῖον θὰ ἠδυνάμεθα νὰ σᾶς κάμωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν, διὰ νὰ σᾶς ἐνθυμίσῃ τὴν σεμνὴν αὐτὴν τελετὴν, εἶναι ἀντίτυπα δύο περιοδικῶν τοῦ Σχολείου, τοῦ περιοδικοῦ «Πυρσός», τὸ ὁποῖον περιέχει πολύτιμα στοιχεῖα καὶ ἔγγραφα διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Αὐξεντίου, καὶ τοῦ περιοδικοῦ «Ἀγωγή» τοῦ 1959, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τοὺς ἥρωας μαθητὰς τοῦ Σχολείου.

Τὰ περιοδικὰ αὐτὰ φανερόνουν ψυχὰς τὰς ὁποίας ἐμπνέει ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα καὶ τὰς πυρώνει ἡ ἀγάπη διὰ κάθε τι ἑλληνικόν. Εἶναι γεμάτα Ἑλλάδα. Δεχθῆτε τα ὡς προσφορὰν τοῦ Α' Γυμνασίου Ἀμμοχώστου, τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ αὐτοῦ οργανισμοῦ, πρὸς τοὺς ἀξίους ἐκπροσώπους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κύπρον.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ "ΑΓΩΓΗΣ"

(ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ)

Στὸ προηγούμενο τεύχος (σελ. 14) γράψαμε πὸς θὰ δημοσιεύαμε κι ἄλλες κρίσεις γιὰ τὴν «Ἀγωγή», γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ μελέτη μας γιὰ τὴν Ἱστορία τῶν 20 πρώτων τευχῶν της. Ὅσες μπορέσαμε νὰ βροῦμε γιὰ παλαιότερα τεύχη κι ὅσες πήραμε γιὰ τὸ τελευταῖο τίς δημοσιεύουμε ἀμέσως πῶς κάτω παραλείποντας τίς κρίσεις τῶν Γυμνασιαρχῶν στὶς λογοδοσίες τους, πὸς ὑπάρχουν στὰ τεύχη τῆς «Ἀγωγῆς».

«Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν πρὸς ὑμᾶς... βαθεῖαν ἐκτίμησιν διὰ τὰ δύο τεύχη, τὸ 19ον καὶ τὸ 20όν, τοῦ περιοδικοῦ "Ἀγωγή"...»

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας
(Ἐπιστολὴ πρὸς Δ. Λεβέντην ἡμ. 18.7.1970)

«...σᾶς συγχαίρω διὰ τὰ δύο τελευταῖα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ "Ἀγωγή"...»

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΤΑΤΡΟΥ

Ἐφύπουργὸς παρὰ τῷ Προέδρῳ
(Ἐπιστολὴ πρὸς Δ. Λεβέντην ἡμ. 17.7.1970)

«...Χαίρομαι γιὰ τὴ νέα μορφή καὶ γιὰ τὸ πλούσιο περιεχόμενό του σὲ χρονικὰ καὶ συνεργασίες μαθητῶν.

...Παρουσιάζετε τὸ τεύχος νοικοκυρεμένο καὶ μὲ ὕλη ἐνδιαφέρουσα. Ἦδη τὸ περιοδικὸ μπορεῖ ν' ἀποτελῇ γιὰ τοὺς μαθητὲς ἕναν καλὸ πυρῆνα βιβλιοθήκης μὲ ποικίλα θέματα. Ἀποζητῶ μόνο τὴ λαογραφικὴ ὕλη, πὸς ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ λείψη (ἔστω καὶ ὡς δοκίμιον) στὸ μέλλον.

Νὰ δώσετε τοὺς χαιρετισμούς καὶ τὰ συγχαρητήριά μου στὰ παιδιά μὲ εὐχὲς γιὰ τὴν πρόοδό τους...»

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ

τ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων
(Ἐπιστολὴ πρὸς Δ. Λεβέντην ἡμ. 29.6.1970)

«Ἐλαβα τὸ τεύχος 20 τῆς "Ἀγωγῆς", τὸ ὁποῖον ἐξετυπώθη μετὰ πολλῆς καλαισθησίας καὶ ἐπιμελείας, καὶ εὐχαριστῶ θερμὰ διὰ τὴν ἀποστολὴν του. Παρακαλῶ δεχθῆτε τὰ εὐλικρινῆ μου συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπιτελούμενην πρόοδον τῶν μαθητῶν, τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει ἡ προσωπικότης σας, ὁ ζῆλος καὶ ἡ πρὸς τὴν δρῆν

διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας προσήλωσίς σας.

Παρακαλῶ ἐπίσης ὅπως διαβιβάσητε πρὸς τὸν Ἐπιμελητὴν τῆς "Ἀγωγῆς" κ. Δημήτριον Λεβέντην, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς κ.κ. Ζήνωνα Ζαννέτον καὶ Νίκον Νικολάου τὰ θερμὰ μου συγχαρητήρια διὰ τὰ ἐξαιρετὰ ἄρθρα των, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Γυμνασίου ἐπὶ θεμάτων τῆς εἰδικότητός των καὶ εὐχαριστῶ τοὺς διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις των περὶ τῆς ἰδικῆς μου συμμετοχῆς εἰς τὰς δραστηριότητας ἐκεῖνας τοῦ Σχολείου.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις ἐκ μέρους μου ἐὰν δὲν συνέχαιρα θερμὰ τοὺς μαθητὰς διὰ τὰ καλογραμμένα ἔμμετρα καὶ πεζὰ των, καθὼς καὶ διὰ τὰ ὄρατα δημιουργήματα τῆς καλλιτεχνίας των, τὰ ὁποῖα κοσμοῦν τὰς σελίδας τῆς "Ἀγωγῆς". Ὅλα ὁμιλοῦν εὐλόγως περὶ τῆς ὑψηλῆς στάθμης τῆς μορφώσεως, ἡ ὁποῖα παρέχεται ὑπὸ τοῦ Γυμνασίου.

ΚΤΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗ-ΓΙΩΑΝΝΟΥ

τ. Γυμνασιάρχης τοῦ Α' Γυμν. Ἀρρ. Ἀμμοχώστου
(Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Γυμνασιάρχην Π. Περισιάνην ἡμ. 3.6.1970)

«Ἡ "Ἀγωγή"... ἔσχε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς διανοίας τῶν μαθητῶν.»

ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΡΗΣ

Ἱστορικὸς - Ἐρευνητῆς εἰς τὸ Κέντρον Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν
(«Ἱστορία τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Ἀμμοχώστου 1191—1955, ἰδίως δὲ τοῦ Ε.Γ.Α.». Λευκωσία 1967, σελ. 121.)

«...Τὰ περιοδικὰ εἶναι μαθητικά.* Ἄλλὰ ἂς μοῦ βρεῖ ἕνας στὴν Ἑλλάδα ἕνα σὰν αὐτὰ τὰ περιοδικὰ. Θὰ καταγράψω πῶς κάτω μερικὰ ἀπὸ τὰ ὑπὸ διαπραγμάτευση θέματα. Σὲ πολλὰ σημεία, στὴν ποίησιν ἰδιαίτερα, μερικὸς στίχος θὰ τοὺς ὄνειρεῖονταν πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς, ἀπὸ πολλοὺς ποιητὰς μας. Κι ὄλοι νέοι. Σχεδὸν παιδιά, γιὰ νὰ θυμηθῶ ἕνα στίχο τοῦ Καρυωτάκη. Κείμενα πὸς δὲν θυμίζον καθόλου μαθητικά γραπτά. Καὶ σὲ πολλοὺς τομεῖς.

...Τὸ ζήτημα τῆς ἀγωνίας, ὅπως τὸ νοιώθει ὁ Ἄγγελος Τερζάκης, σπουδάζει ἕνας μαθητῆς. Πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς δὲν γνωρίζουν οὔτε κἂν τὸν ὄρο στὴν ἐποχὴ μας ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς τέχνης, τῆς ψυχολογίας, τῆς κοινωνιολογίας. Ἐνας μαθητῆς Γυμνασίου στοχάζεται πάνω σ' αὐτὸ τὸ βάρος τοῦ αἵωνα μας, τὸ γνῶρισμα αὐτοῦ τοῦ αἵωνα μας. Καὶ μάλιστα κάμνει διάκριση ἀνάμεσα στὴν ἀγωνία καὶ τὸ ἄγχος τῆς ἐποχῆς μας.

Προσθέστε ἀκόμη καὶ σκίτσα συμβολικὰ σὲ σημεῖο νὰ κινοῦνται στὸ χῶρο τοῦ ἀφηρημένου.

...Κι ἡ ποίησις; Ἐδῶ πιά, παρακαλῶ παραμερίστε τὸ περᾶσι ὁ ποιητῆς, καθὼς θᾶλεγε ὁ Παλαμᾶς. Μιὰ ποίησις τοῦ καιροῦ μας. Τυχαῖα ἀνθολογῶ...

...Ἡ νεολαία αὐτὴ βρῖσκει τὸν ἑαυτὸ της. Ἔχει προοπτικὲς. Ἔχει ἐλπίδες.

* Ὁ συγγραφέας τοῦ ἄρθρου ἀναφέρεται στὴν ἀρχὴ καὶ σὲ ἄλλο κυπριακὸ μαθητικὸ περιοδικό.

Ζή. Κι όπου υπάρχει ζωή, υπάρχει κι ένας σκοπός. Υπάρχει και κάτι το καλλίτερο. Αυτόν τον κόσμο τον καλλίτερο ονειρεύεται μια τέτοια ποίηση, μια τέτοια ζωή. Οί χίλπυς και οί γιέ-γιέ και οί λογιής λογιής τής ξεκοπής και του συρμού μοντέρνοι θραύονται από τέτοια κύματα που τὰ κυβερνά ή σκέψη, ή δίψα, ή περιέργεια. Δεν είναι περιέργο να υπάρχουν τόσοι νέοι τής τεχνοκρατικής εποχής μας να αγαπούν τὰ γράμματα, να μᾶς μιλοῦν για κάτι που δίνει ζωή; Όμολογῶ, πὼς ναί. Αὐτοὶ οἱ νέοι ἔχουν μέλλον. Αὐτὴ τὴν Κύπρο θέλησα νὰ ἀνακοινώσω, νὰ γνωρίσω. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι, οἱ νέοι ἄνθρωποι, τοῦ καιροῦ μας. Ἦταν μιὰ ἐκπληξη και μιὰ πιστοποίηση ὅτι ἡ ἀξία τῆς τέχνης δὲν πρόκειται νὰ πέσει ποτέ. Θάναι δεμένη μὲ τὸν ἄνθρωπο. Μὲ τὰ πάθητα και τοὺς καιμούς του, ὅπως θέλει ὁ Παπαδιαμάντης. Και πὼς πέρα ἀκόμη. Ἐνσυνείδητα: ἡ προσδιόριση τῆς ζωῆς μας. Ἡ ἀξιολόγησι τοῦ ὑπάρχειν. Ὑπάρχει ἐλπίς...»

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΙΠΙΑΣ

Φιλολόγος - Λογοτέχνης

(Ἐφημ. «Τρικαλινα Νέα» 6.2.1970)

«Εἷς κομψὸν τόμον ἐξεδόθη και ἐκυκλοφόρησε τὸ ὑπ' ἀριθμ. 20 τεῦχος τῆς "Ἀγωγῆς"... Ἡ «Ἀγωγή» ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τὸ 1946 κατ' εἰσήγησιν τοῦ Δρος Κυριάκου Χατζηγιάννου, ἔκτοτε δὲ ἐκδίδεται μὲ συνεχῶς καλύτεραν ἐμφάνισιν και ποιότητα ὕλης, κατέστη δὲ ἕνα ἀξιόλογον μαθητικὸν περιοδικὸν τὸ ὁποῖον τιμᾶ πράγματι τὸ Α' Γυμνάσιον Ἀρρένων...»

Z. K. (Ζαχαρίας Κληρίδης)

(Ἐφημ. «Ἐλευθερία» 20.6.1970)

«...Πολλὰ πράγματα ξεχωρίσαμε στὸ 20ὸν αὐτὸ τεῦχος τῆς "Ἀγωγῆς" ἂν και ὅλα ἔχουν ξεχωριστὴ θέση μέσα στην ὄλη ἐκδοση. Θὰ περιοριστοῦμε ὅμως σ' ἕνα μικρὸ ποίημα τοῦ μαθητῆ τῆς Ε'1 Κλ. Γιάννη Παναγιῆ, τοῦ ὁποῖου τὸ ποίημα ὅπως και τῶν ἄλλων μαθητῶν που δημοσιεύονται δίνουν βάσιμες ἐλπίδες για λογοτεχνικὴ ἀνέλιξη ἂν και τώρα λίγα ἔχουν νὰ ζηλέψουν ἀπὸ γνωστοὺς φτασμένους νέους λογοτέχνες τοῦ τόπου μας. (Ἀκολουθεῖ τὸ ποίημα.)

Αὐτὴ ἡ ἐκδοτικὴ ἐργασία τοῦ Α' Γυμνασίου Ἀρρένων ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴ προσφορά για τοὺς μαθητὲς που μποροῦν νὰ ἔχουν ἕνα "βῆμα" σὰν και τῆς "Ἀγωγῆς" τους.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

(Ἐφημ. «Ἐλευθερία» 24.6.1970)

«...τοῦ ὁποῖου (περιοδικοῦ) αἱ ἀπὸ τοῦ 1946 ἐκδόσεις ἀποτελοῦν τὸν καθρέπτην τῆς πνευματικῆς δημιουργίας τῆς γενεᾶς που ἐφωτίσθη ὑπὸ τὴν σκέπην ἐνὸς τῶν ἐνδοξοτέρων ἐκπαιδευτηρίων τῆς Νήσου, ἀπὸ τὰ θρανία τοῦ ὁποῖου ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ ἀγωνιστικὸν προσκήνιον περιφανεῖς ἥρωες τῆς Ἐνωτικῆς μας Ἐπαστάσεως.

...Ἀκολουθοῦν ποιητικὰ και ποικίλα ἄλλα ἔργα τῶν μαθητῶν, χαρακτηριστικὰ δείγματα τῆς ποιότητος τῶν ὁποίων θὰ ἐπιδιώξωμεν νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν εὐθὺς ὡς ἐπικοινωνήσωμεν μετὰ τῶν ἀρμοδίων.

Περαίνοντες τὴν παρουσίαν, εὐχόμεθα ὅπως ἡ "Ἀγωγή" ἀντικρουθῆ ὡς ἐν παράδειγμα πρὸς μίμησιν...»

(Ἐφημ. «Γνώμη» 21.6.1970)

Ἡ ἐφημερίδα «Φιλελευθερος» τῆς 13.6.1970 ἀναφερομένη στην ἐκδοση τοῦ 20οῦ τεύχους ἀναδημοσίευσε στὴ στήλη «Νέα Γενιά» τὸ ποίημα «Στροφές» τοῦ Λ. Πέτρου και τὴν εἰκόνα τοῦ ξυλόγλυπτου τοῦ Χρ. Ριοῦ «Ὁ βασιλιάς».

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ἡ «Ἱστορία τῆς "Ἀγωγῆς"» γράφτηκε μὲ ὑπόδειξη τοῦ Γυμνασιάρχου Παναγιώτη Περιάνη μὲ σκοπὸ νὰ γίνῃ γνωστὴ στοὺς μαθητὲς και στὸ εὐρύτερο κοινὸ. Τὸ χρονικὸ διάστημα που εἴχαμε στὴ διάθεσή μας ἦταν περιορισμένο κι ἔτσι δὲν ὑπῆρχε καιρός για ἔρευνες στὰ ἀρχεῖα τοῦ Γυμνασίου. Ἐξάλλου περισσότερες λεπτομέρειες θὰ ἦταν εἰς θάρος τοῦ σκοποῦ για τὸν ὁποῖο γράφτηκε. Γι' αὐτὸ μοναδικὴ μας πηγή, ἐκτὸς ἀπὸ τίς κρίσεις για τὴν «Ἀγωγή», εἴχαμε τὰ ἴδια τὰ τεῦχη τοῦ περιοδικοῦ καθὼς και τὴν προσωπικὴ μας γνώση, γιατί καμιά μελέτη που θὰ μᾶς βοηθοῦσε δὲν εἶχε γραφτὴ μέχρι τότε πάνω στὸ θέμα. Ὁ διακεκριμένος ἱστορικὸς Κώστας Κύρρης στὸ βιβλίον του «Ἱστορία τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Ἀμμοχώστου 1191—1955, ἰδίως δὲ τοῦ Ε.Γ.Α.» ἀναφέρει πολὺ λίγα για τὴν «Ἀγωγή» στίς σσ. 121 (ἴδρυση, τίτλος, παλαιότερα τῆς «Ἀγωγῆς» σχολικὰ περιοδικὰ), 127 (περιορισμὸς σὲ μαθητικὲς συνεργασίες, ἀλληλογραφία για τὴν «Ἀγωγή») και 128 (τίτλος), ἐπειδὴ ὁ ὄγκος τῆς ὕλης που εἶχε νὰ παρουσιάσῃ μέσα στίς 252 σελίδες τοῦ βιβλίου του ἦταν πολὺ μεγάλος.

Πολύτιμη ὑπῆρξεν ἡ βοήθεια τοῦ τ. Γυμνασιάρχου τοῦ Γυμνασίου διακεκριμένου ἐπιστήμονα και ἐκπαιδευτικοῦ Κυριάκου Χατζηγιάννου. Σ' αὐτὸν ὀφείλονται οἱ πληροφορίες για τὴν εἰσήγησι περὶ ἱδρύσεως τοῦ περιοδικοῦ, για τὸ ὅτι εἶναι τὸ ἀρχαιότερο ἀπὸ τὰ ἐκδιδόμενα σχολικὰ περιοδικὰ, για τὴν ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια τοῦ 2ου τεύχους και για μερικὲς ἀπὸ τίς μεταβολὲς στὴ γυμνασιαρχία και στὸν τύπο τοῦ Σχολείου.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ (στὸ τεῦχος 20)

Σελ. 10 στ. 2 ἀντὶ μετατίθεται γράφε ἀποδέχεται θέση στὸ Διδακτικὸ Κολλέγιο Μόρφου.

Σελ. 10 στ. 31 κατὰ τὸ φθινόπωρο τοῦ ἐπομένου. Νὰ προστεθῆ ἡ και ἀργότερα.

Σελ. 11 στ. 3 ἀντὶ δημιουργοῦνται γράφε ἀρχίζουν νὰ δημιουργοῦνται.

Σελ. 11 στ. 24 ἀντὶ οἱ τεχνικὲς ἀδυναμίες γράφε φαίνεται ὅτι οἱ τεχνικὲς ἀδυναμίες.

Σελ. 11 στ. 34 ἀντὶ ὀφείλεται γράφε θὰ ὀφείλεται.

Σελ. 15 στ. 10 πρὶν ἀπὸ τὸ Ὁ Λεωνίδας Μαλένης γράφε Οἱ κρίσεις που ἔχουμε στὰ χέρια μας δὲν εἶναι πολλές. Τίς δημοσιεύουμε κατ' αὐξοντα ἀριθμὸ τῶν τευχῶν στὰ ὁποῖα ἀναφέρονται.

Σελ. 16 στ. 28 τῶν μαθητῶν. Νὰ προστεθῆ Μ. Εὐαγγελίδη («Ἀρνηση»), Λ. Πέτρου («Συμφωνία»), Α. Ἀνδρέου («Ποίηση») και Α. Χατζηθαθανασίου («Ὀἶνον πολὺν») καθὼς και εἰκόνες ἔργων τέχνης τῶν μαθητῶν Γ. Πασχάλη («Ὁ βασιλιάς»), Χ. Χατζηθαθανασίου («Σύνθεση μὲ μπουκάλια»), Γ. Γεωργίου («Μορφὴ») και Χρ. Χρυσάφη («Ὁ θυθός»).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ, Φιλολόγος

ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Τους γυρέψαμε στους δρόμους·
νά μάχονται επίμονα με τὰ ιδανικά.
Παιδιά ἀδούλευτα,
νά πελεκοῦν με πείσμα τὴν πίσσα.
Ξεχνήκαμε σιὸς ἀποιλιάτικος κάμπους
νά φωνάξουμε τὸ σύνθημα
καὶ πήραμε μόνη ἀπάντηση:
Στους δρόμους.
Στραφήκαμε καὶ πάλι σιὸς δρόμους
ὕγρους, ραντισμένους ἀπ' τὴ νυχτερινὴ δροσιά
καὶ ψάχαμε γιὰ τὰ ιδανικά.
Κάπου σὲ μιὰ στροφή,
προσέξαμε ἕναν τοῖχο,
φρεσκοθαμμένο, ἀνέπαφο
ἀπ' τὴ φθορὰ τοῦ χρόνου.
Καὶ δίπλα ἐκεῖ ὁ δρόμος,
ὕγρος με μιὰ σταλαματιὰ
ἀπὸ αἷμα πεισματάριο.
Ἦταν παιδιά ἀδούλευτα
καὶ δούλεψαν σιὸς δρόμους.
Δώσανε μιὰ σταλαματιὰ
ἀπ' τὸ στερνὸ τους αἷμα.

ΑΝΟΙΞΗ - ΘΑΝΑΤΟΣ

Μᾶς πρόλαβε κνηρημένους ἢ ἀνοιξη
νά μαδοῦμε μανιασμένα τὶς παπαροῦνες.
Ζητήσαμε καταφύγιο
μὲς σὶς χαράδες τοῦ μίσους,
νά θρέψουμε τὴν ψυχὴ γιὰ ἐκδίκηση.
Καὶ προσμέναμε τὸν πόλεμο.
Ἦρθε ὅμως ἢ ἀνοιξη,
νά μᾶς φέρῃ τὸ μήνυμα.
Στὰ ξεροθράχια μᾶς κνηγοῦσαν
οἱ παπαροῦνες.
Στὰ ξεροθράχια μᾶς ἐγκατέλειψε
ὁ πόλεμος.
Κι ἐμεῖς ἀγωνιστήκαμε νά ταυτίσουμε
τὶς χαράδες με τὸν πόλεμο.
Τὶς παπαροῦνες με τὸ θάνατο.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΛΗΜΑΝ

Γεννήθηκε ἢ ζωὴ του
μὲς σὶὰ παραμῦθια·
δίπλα ἀπ' τὶς ἀμφιβολίες
τῆς μάζας
καὶ τὶς κοροϊδίες
τοῦ πολιτισμοῦ.
Ἄλλὰ τὸν πρόλαβε ἢ καρδιά.
Πίστειρε
πὼς πίσω ἀπ' τὰ παραμῦθια,
μὲς σὶν ἀβεβαιότητα,
ὄπῃρχε ἀνυπότακτη,
— στηριγμένη μόνο ἀπ' τὴ δύναμη
τῆς πίστεως —
ἢ πραγματικότητα.
Πάλαψε μέσα σὶν φθορὰ
τῆς ἀνθρώπινης ὕλης
νά κερδίῃ τὴν ἀφθαρσία τοῦ πολιτισμοῦ.
Κι ὅταν πιά ἐπαισε
ν' ἀποκιτᾷ τὶς φτεροῦγες τῆς δύναμης,
ἔμεινε μέσα του ἐκεῖνο τὸ παραμῦθι
ἀκαθόριστο·
κι ἢ ἐλπίδα
πὼς ἢ καρδιά ξέρει νά συνιρίβῃ
τοὺς μαζικοὺς κατάγελους.
Πῆρε μοναδικὸ του ὄπλο τὴν ποίηση
καὶ ξεκίνησε.
Παντοῦ τὰ εἰρωνικὰ χαμόγελα·
καὶ τὸ δέος, ἀπὸ ἐκείνους
ποὺ ξεπέρασαν τὰ παραμῦθια.
Μὰ τὸ πείσμα, ὅταν ριζώσῃ
μὲς σὶν καρδιά,
γίνεται δύναμη ἀκατάλυτη,
καταπέλιτης
ποὺ ζητᾷ νά συνιρίβῃ
ἐκείνους ποὺ δὲν πιστεύουν
σὶὰ παραμῦθια
οὔτε σὶν ποίηση.
Ἦταν ὅμως ἢ ποίηση
ἕνας Ὁμηρος.
Κι ὁ Ὁμηρος
μιὰ ἀλήθεια πανιοινή.

ΑΤΕΛΕΙΩΤΗ ΠΤΥΧΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μακριά μέσα στήν πίκρα τῆς θάλασσας
 ἕνα σκελετωμένο καράδι πλανιόταν
 ζητώντας τὴ λύτρωση
 μέσ' ἀπ' τὴν ἀλμύρα τῶν δακρῶν
 ζητώντας τὴν εὐτυχία
 μέσ' ἀπὸ μιὰ σκελεθρωμένη μορφή
 πὺ δὲ φαινόταν.

Ἔνας γλᾶρος μ' ἀνοικιὰ τὰ φτερὰ
 μέσα σ' ἕνα πέλαγο λύπης
 ἔβλεπε καθαρὰ τὸν πόνο
 καὶ τὴν ἀπογοήτευση
 μὲ τὰ θάνασσα πλοκάμια
 νὰ τυλίγουν τὰ σπλάχνα,
 τὴν ψυχὴ, τοῦ φτιασμένου καραβιοῦ.
 Δυὸ χάντρες κι ἕνα ρολοῖ,
 δυὸ χέρια σκελετωμένα,
 πληγωμένα ἀπ' τὴ ζωὴ
 μειροῦσαν τὸ χρόνο
 καὶ καθρέφτιζαν καθαρὰ
 τὸ ἄπλειο φῶς τὸ θεϊκὸ τῆς ζωῆς
 καὶ τὸ σκοτάδι τοῦ θανάτου
 μέσα σὲ στιγμὲς
 πὺ ἡ ζωὴ μου ζητοῦσε
 ἀπολύτρωση, ἀπομόνωση
 στὴ λιτότητα τῆς ψυχῆς,
 ἀντικατοπιρίζοντας
 ἕνα ἄστρο λαμπρό,
 μιὰ ξεφτισμένη ζωὴ χωρὶς ζωὴ,
 ἕνα δαρμένο πλανεμένο καράδι,
 μιὰ φυλακὴ, δυὸ ἀλυσίδες,
 κι ἤθελα νὰ φύγω, νὰ πετάξω,
 νὰ γίνω πνεῦμα μέσα στὴν ὕλη,
 μὲ δὲν μποροῦσα
 δὲν ξέρω τί μὲ κρατοῦσε
 οὔτε καὶ μὲ τὰ θολὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου
 δὲν μποροῦσα νὰ δῶ τὴν αἰτία,
 τὸ φύλακα, τὸ δῆμιο,
 μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀπεραντισμένη
 πὺ σκέπαζε ἕνα ῥόδο μέσα στ' ἀγκάθια,
 πὺ πλάνευε ἕνα καράδι,

ἕναν Ὀδυσσεά,
 μέσα σὲ μανιασμένα
 κι ἀτέλειωτα κύματα
 χωρὶς ἕνα ἤρεμο λιμάνι,
 χωρὶς μιὰ πατρίδα.

ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ

Μέσα σὲ μιὰ σπηλιὰ μὲ συντροφιά τὰ κόκκαλα,
 ἀνάμεσα σὲ συντρίμια,
 εἶν' ἡ ψυχὴ μιὰ πέτρα,
 ἡ ζωὴ ἕνα τρεμοσθημένο κερὶ
 καὶ τὰ χέρια ἔτοιμα ν' ἀρπάξουν,
 νὰ ρουφήξουν ἐλπίδες
 μέσα στὴν κρύα σκοτεινιά,
 μέσα στὴν ἀνέλπιδη φωτιὰ τῆς ζωῆς
 πὺ μοῦ ἔκαιγε τὰ σπλάχνα.
 Μακριὰ ἕνα δάκνιδος
 τραγουδοῦσε μὲ χαρὰ
 μέσα στὴν ἀπεραντισμένη
 τοῦ ἄγρου σαρκασμοῦ,
 μέσα σὲ κάποια χορδὴ ἐνὸς τόξου
 μέσα στὴ μανιασμένη φουριούνα
 λὲς κι ἤθελε νὰ πάρῃ μὲ τὸ σκοπὸ του
 μὲ ἄγκυρα πὺ ξέσχιζε τὰ στήθια,
 ἕνα βράχο βαρὺ
 πὺ πατοῦσε τ' ὄνειρο,
 πὺ ἔκλεινε μιὰ πόρτα.
 Πατιοδύναμε Δία,
 στείλε μου τοὺς κερανοὺς σου
 καὶ τὸν ἐλπιδοφόρο Ἔρωτα,
 διώξε τὸν κένταυρο τοξότη
 μόνο ἔτσι θὰ ἐλευθερωθῶ
 ἀπὸ τὰ θανατηφόρα πλοκάμια
 πὺ θυζαίνουν ἀχόρταγα
 τὶς λιγοσιᾶς σταγόνες τῆς ζωῆς·
 μόνο ἔτσι θὰ διώξω μιὰν ἀράχνη
 πὺ ἀσταμάτητα πλέκει
 μὲ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς
 τὴ μορφή τοῦ θανάτου.
 Μαστίγωναν τὸν ἀυθορμητισμὸ τῆς νιότης
 καὶ τὸν σκέπαζαν μ' ἕνα μαῦρο πέπλο

τὴ στιγμὴ πὸν ζητοῦσε λίγο φῶς,
 μιὰ σανίδα νὰ πιασῆ ὅταν ἕνα νανάγιο,
 λὲς κι ἦταν κάτι ἀέρινο, ἀνύπαρκτο·
 κι ὅμως ἦταν ἡ ἴδια ἡ ζωὴ μου
 ζητώντας λίγα ψίχουλα ἀνθρωπιᾶς,
 ζητώντας ἕναν ἥλιο σὴν καταχνιά,
 λίγη δροσιὰ γιὰ μένα, τὸ νούφαρο.
 Οἱ ἀετοὶ τριγύρω μου
 δὲ μ' ἄφηναν,
 μοῦ σπάρραζαν τὴν κάθε ἐλπίδα
 κι ἔμενα μέσα στὴ σκουριὰ
 σέροντας πίσω μου τὸ παρελθὸν
 γεμάτο ἐλπίδες
 κι ἔπινα τὴ νιότη μου
 μέσα σ' ἕνα ποτήρι γεμάτο δηλητήριο
 κι ἐπιγύμνον σὲ μιὰ λίμνη ἀπανθρωπιᾶς
 τυφλωμένος, ἀβοήθητος,
 ζητώντας μιὰν ἐλπίδα,
 ἕνα σκῆπτρο, μὲ ἀγάπη.

ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΚΤΡΙΑΖΗΣ, Ε'1 Κλ.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Δὲν εἶναι χίμαιρα, δὲν εἶν' ἀπάτη,
 μιὰ ὀπτασία μουσικὴ κορμμένη,
 λευκὸ πουλὶ πὸν θιασικὸ διαβαίνει,
 ἀπόσοιτη κορφή στὸν ὄρειβάτη.

Δὲν κατοικεῖ σ' ὑπέρολαμπρο παλάτι,
 μὲς στοὺς ἀνθούς τῶν ἐντελδαῖς χαμένη,
 σὲ χώρα μακρινή, λαχταρισμένη,
 στὰ σύννεφα, νὰ μὴν τὴ βλέπη μάτι.

Δὲν εἶναι γιὰ τοὺς θεοὺς ἡ εὐτυχία·
 γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πλάστηκε καὶ μόνο·
 φῶς σιῆς ζωῆς τὴ δύσκολη πορεία.

Θεὰ μὲς σιῆς ψυχῆς τὸ μάγο θρόνο,
 βασίλισσα χρυσὴ στὰ ὄνειρά μας,
 κι ἕνας εἶν' ὁ ναὸς τῆς: ἡ καρδιά μας...

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΠΑΙΔΟΝΟΜΟΣ, Ε'2 Πρ.

Η ΕΞΕΤΑΣΗ

Ὁ καθηγητὴς μπαίνει στὴν πάξη. Ὅλοι ση-
 κωνόμαστε γιὰ τὴν προσεχῆ.

«Στὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ...» Ἡ
 προσεχῆ τελειώνει καὶ ὁ καθηγητὴς κάθεται
 στὴν ἔδρα. Βάζει τὸ χέρι στὴν ψάντα καὶ
 κάτι ψάχνει. Σκέφτομαι:

—Ὦχ! Διαγώνισμα θὰ κάνουμε. Πῶ-πῶ, τί
 θὰ γίνῃ πὸν εἶμαι ἀδιάστος; Ἐπρεπε χθὲς
 πὸν μοῦ φώναζε ἡ μητέρα νὰ διαβάσω, νὰ πῆ-
 γαινα. Μὰ ἔλα πὸν ἔπρεπε νὰ παίξω καὶ
 μπάλα...

Μὰ νά! Ὁ καθηγητὴς θγάζει ἀργὰ τὸ χέρι
 του ἀπ' τὴν τσάντα. Καί, ὦ σωτηρία, δὲν θγάζει
 κόλλες, μὰ ἕνα μικρὸ μαῦρο βιβλιαράκι.
 Εἶναι πὸ βαθμολόγιο.

Εἶμαι ὁ ἀριθμὸς ὀκτώ. Πρέπει νὰ 'μαι στὰ
 πρῶτα φύλλα. Πέρασε τὸ πρῶτο, τὸ δεύτερο,
 τὸ τρίτο, οὐφ! Ὁ κίνδυνος πέρασε.

Σταματᾷ σὲ μιὰ σελίδα καὶ κάτι λέει. Μὰ
 ἐγὼ δὲν ἀκούω. Ὅταν πὰ μὲ πέρασε, ποῖς
 ἔχει ὄρεξη νὰ προσέχη. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἄ-
 κουσα τὴ φωνὴ τοῦ διπλανοῦ μου. Χαμογελῶ.
 Καί...

—Θεοφάνους στὸ μάθημα.

Μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἀκουσα καλά. Μὰ, ὅ-
 ταν ξαναλέη πὸ δυνατὰ τώρα τὸ ὄνομά μου,
 παγώνω. Σηκώνομαι ὅσο πὸ ἀργὰ μπορῶ καὶ
 προχωρῶ ἔξω ψιθυρίζοντας στοὺς συμμαθητὲς
 μου:

—Νά μοῦ λέτε.

Μοῦ φαίνεται ὅτι πηγαῖνω νὰ σταθῶ προ-
 στὰ στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα. Σκέφτομαι τί
 θὰ πῶ γιὰ νὰ δικαιολογηθῶ. Ὅτι ἤμουν ἄρρω-
 στος; Δὲ θὰ τὸ πιστέψῃ.

—Θεέ μου, βοήθα με, λέω ἀπὸ μέσα μου.

Ἄλλὰ ἀφοῦ δὲν διάβασα πῶς θὰ μὲ βοηθή-
 σῃ; Μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ καθηγητὴς μοῦ εἶπε νὰ
 σταθῶ ἐκεῖ. Κάτι ρωτᾷ. Μένω σωπηλός. Τὰ
 μάτια μου θολώνουν, δὲν αἰσθάνομαι ὅτι υπάρ-
 χω. Μοῦ φαίνεται ὅτι μὲ ξαναρώτησε κάτι.
 Γιὰ τὰ ρήματα, κάτι πέτοιο. Τί νὰ πῶ, ἀφοῦ
 δὲν ξέρω; Τί; μοῦ λέει νὰ καθίσω; Θεέ μου,
 μὲ ἀπέριψε. Ἐνῶ προχωρῶ στὴ θέση μου μὲ
 πιάνουν τὰ κλάματα. Κι ἐγὼ δὲν ξέρω γιατί.
 Μπορεῖ νὰ εἶναι γιὰ τὸν ἐξευτελισμὸ μου προ-
 στὰ σ' ὅλη τὴν τάξη, μπορεῖ νὰ εἶναι γιὰ τὸ
 βαθμὸ πὸν θὰ μοῦ ἔβαλε, ἴσως νὰ μετάνοισα
 πὸν ἦρθα ἀδιάστος. Μπορεῖ... μπορεῖ... πολ-
 λά μπορεῖ. Στὸ μυαλό μου ὅλα εἶναι ἕνα κου-
 βάρι. Δὲν σκέφτομαι τίποτα, δὲν μπορῶ νὰ
 σκεφτῶ τίποτα.

Κάθομαι. Τὸ μάθημα συνεχίζεται. Ὁ καθη-
 γητὴς ρωτᾷ ἄλλον καὶ ἄλλον καὶ ἄλλον. Κάτι
 τοῦ λένε.

Ἐγὼ δὲν ἀκούω. Ἀναρωτιέμαι γιατί οἱ συμ-
 μαθητὲς μου δὲν μοῦ ψιθύριζαν τὸ μάθημα.
 Μὰ, ἴσως νὰ μοῦ λέγανε κι ἐγὼ δὲν ἀκουα.

Ἴσως.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΘΕΟΦΑΝΟΤΣ, Α'3

Ο ΦΑΣΑΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΜΑΣ

Στὴ γωνιά τῆς τελευταίας σειρᾶς κάθεται ὁ
 Κώστας. Ἐκεῖ τὸν ἔχουν βάλει οἱ καθηγητὲς,
 γιὰ ν' ἀποφεύγουν τὴν τόσο μεγάλη φασαρία
 πὸν κάνει.

Εἶναι ἕνα ἀπίθανο παιδί, ἕνα παιδί πού, ὅπου
 βρεθῆ, δημιουργεῖ φασαρία. Εἶναι μὲ δυὸ λό-
 για ὁ καπετὰν Φασαρίας τῆς τάξης.

Φθάνει στὸ σχολεῖο καὶ πετᾷ σὲ μιὰ γωνιά
 τὰ βιβλία του, ὅπου πέσουν. Σὲ λίγο, ὅταν ὁ
 καθηγητὴς μπῆ στὴν τάξη, ἀρχίζει τὰ παρὰ-
 πονα καὶ τίς δικαιολογίες.

—Μὰ, κύριε καθηγητά, μοῦ πῆραν τὸ βιβλί-
 ο τῆς Ἱστορίας, σᾶς λέω!

Ἀρχίζουν τότε οἱ κρίσεις καὶ τὰ σχόλια, ἔως

ότου, όταν ήδη έχη περάσει ή μισή ώρα, αποδεικνύεται ότι ο κύριος Κωστάκης μας δεν έχει φέρει τὸ βιβλίο του. Τό... έχει ξεχάσει, όπως λέγει, στὸ τραπέζι τῆς κουζίνας. Καὶ συνεχίζουμε. Σὲ λίγο ὁ φασαρίας μας ἀρχίζει πὺς τσακωμούς με τὸ διπλανό του. Κι ἀρχίζουν πάλι τὰ συνηθισμένα. Καταγγελίες, θόρυβος, φασαρία... Περνᾷ λίγη ὥρα ἡσυχία.

Μετὰ τὴν παρατήρηση τοῦ καθηγητῆ ὁ Κώστας ἀποφασίζει νὰ κλείσῃ τὸ στόμα. Μὰ δυστυχῶς αὐτὸ δὲν κρατᾷ γιὰ πολλή ὥρα. Ὁ κύριος Φασαρίας κάτὶ νέο σοφίστηκε: Νὰ πειράξῃ τὸ μαθητὴ ποῦ βρίσκεται μπροστά του!

Τοῦ δίνει μιὰ γερὴ κλωτσιὰ ἀπὸ πίσω· καὶ τότε ἕνα δυνατό «ἄχ!» ἀντηχεῖ σ' ὅλη τὴν τάξη. Οἱ ἄλλοι μαθητὲς βρίσκουν τὴν εὐκαιρία νὰ φωνάξουν καὶ γίνεται πανδαμῖο. Τελικὰ ὁ δρᾶστης ἀνακαλύπτεται. Τώρα πᾶ ὁ καπετὰν Φασαρίας μας βρίσκεται ἔξω ἀπ' τὴν τάξη... ἀπολαμβάνοντας τὸν καθαρὸ ἀέρα.

Αὐτὰ λοιπὸν συμβαίνουν κάθε μέρα στὴν τάξη με τὸν Κώστα. Κατὰ βάθος ὅμως εἶναι καλὸ παιδί. Ζητᾷ συγγνώμη ἀπὸ τὸν καθηγητὴ καὶ προσπαθεῖ ν' ἀλλάξῃ. Γιὰ νὰ δοῦμε!

ΧΑΡΑΛ. ΧΑΤΖΗΘΑΝΑΣΙΟΥ, Β' 3

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ ΝΥΚΤΑ

Πόσοι καὶ πόσοι ποιητὲς καὶ συγγραφεῖς ἔχουν γράψῃ γι' αὐτὴ τὴ νύκτα! Ὁ καθένας φυσικὰ με τὸν δικὸ του τρόπο. Συμφωνοῦν ὅμως σὲ ἕνα πράγμα: στὸ ἀναμμένο τζάκι καὶ στὸν διαστικὸ διαβάτη, ὁ ὁποῖος τρέχει μέσα στὸ κρῦο γιὰ νὰ πᾶ ὅσο τὸ δυνατό γρηγορώτερα στὴ ζεστασιά τοῦ σπιτιοῦ του.

Ἀλήθεια πόσο γραφικὸ εἶναι τὸ τζάκι τὶς νύκτες τοῦτες! Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν χρήσιμη ζεστασιά του, σοῦ κρατᾷ συντροφία με τὴν ἐπιβλητικὴ παρουσία του καὶ με τὸν ἀπαλὸ θόρυβο ποὺ κάνουν τὰ καιόμενα ξύλα.

Ἐπειτα εἶναι καὶ ὁ διαστικὸς διαβάτης ποὺ τὸν βλέπεις νὰ τρέχῃ προσπαθώντας νὰ προφυλάξῃ τὸ πρόσωπό του εἴτε με ἕνα καπέλο εἴτε με τὸ γιακὰ τῆς καμπαρντίνας του. Τρέχει νὰ πᾶ σπῆτι του. Δὲν κάνει νὰ ἀφήσῃ τὴν οἰκογένειά σου μόνη αὐτὲς τὶς παλιόνυκτες, σκέφτεται, καὶ ἐπιταχύνει τὸ δῆμα του. Ὁ μανιασμένος ἀέρας προσπαθεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Τί κρῦο! Λὲς καὶ ὁ βοριάς βάλθηκε νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ νὰ πᾶ. Ἐντείνει τὶς προσπάθειές του. Καὶ νὰ, φτάνει ἐπιτέλους. Ἄχ, τί ζε-

στασιά! Θαρρεῖς καὶ τὰ ξύλα πᾶνε κόντρα στὸν ἀνεμο καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸν ζεστάνουν. Τί ὠραίες εἶναι αὐτὲς οἱ νύκτες, σκέφτεται, ἐνῶ ἀγκαλιάζει τὰ δύο παιδιά του, ποὺ ἔτρεξαν στὸ ἄκουσμα τῆς πόρτας. Ἄ, νὰ καὶ ἡ γυναίκα του με τὶς παγωμένες του καὶ τὴν πίπα του γεμισμένη, ἔτοιμη.

Ἐξω ὁ ἀνεμος μανιασμένος περισσότερο παρὰ ποτὲ προσπαθεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ σπῆτι. Λὲς καὶ ζήλεψε τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Τὸ χιόνι, λὲς καὶ συμμερίζεται τὸ θυμὸ τοῦ ἀνέμου, πέφτει πῶ πυκνὸ ἀπὸ πρὶν πάνω στὰ ἐρημητικὰ κλεισμένα παράθυρα.

«Τί ὠραία ἦταν ἡ ἀποψινὴ σούπα! Ὁ, τι χρειαζότανε». «Τί ὠραίες αὐτὲς οἱ νύκτες!»

Ὁ πατέρας καθισμένος στὴν βαριὰ πολυθρόνα ξεκουράζει τὰ πόδια του σ' ἕνα σκαμνάκι. Τὰ δύο του παιδιά σκαρφαλωμένα στὰ γόνατά του παίζουν μαζί του. Ἡ μητέρα κεντᾷ στὴ γωνιά. Καὶ τὸ τζάκι καίει καὶ ὅλο καίει.

Τί ὠραία εἰκόνα! Εἰκόνα ποὺ μόνο τὰ χειμωνιάτικα βράδια μπορεῖς νὰ τὴν βρῆς.

ΣΩΤΟΣ ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, Γ' 2

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Κυριακὴ. Σηκώθηκα πρῶι πρῶι γιὰ νὰ ετοιμαστώ γιὰ τὸ ταξίδι μου στὸ φεγγάρι. Σὰν ετοιμαζόμενος κοίταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸν οὐρανὸ. Δὲν φαινόταν καλὸς ὁ καιρὸς. Μποροῦσε

κανένας κεραυνὸς νὰ κτυπήσῃ τὸ διαστημόχημά μου. Ἄλλὰ ὄχι. Δὲν ὑπάρχει τέτοιος κίνδυνος. Ἐβαλα εἰδικὰ ἀλεξικέραυνα καθὼς καὶ ἀντένες γιὰ τὴν ραδιενέργεια.

Τὰ ετοίμασα ὅλα. Μερικὰ σάντουιτς, κεφτέδες καὶ ἄλλα φαγητὰ καὶ τὶς συσκευές, δηλαδή δξυγόνο, μάσκα καὶ ἄλλα. Γιὰ νὰ δῶ ὅμως καὶ τὸν χάρτη. Ποιὸν δρόμο νὰ ἀκολουθῆσω; Αὐτόν. Ὅχι, ὄχι. Εἶναι μεγάλος δρόμος. Τὸν ἄλλο καλύτερα, ὅπου ὑπάρχει καὶ ἕνας ἀστροσταθμὸς με ἕνα διαστημοκαφενεῖο, γιὰ νὰ πῶ κανένα διαστημοκαφέ πικρὸ καὶ νὰ ξεκουρασθῶ, ἕως ὅτου πάω στὴ Σελήνη.

Ξεκίνησα! Ἡ ἐκκίνηση ἦταν πολὺ ὀμαλή. Νὰ μὴν ξεχάσω νὰ κάνω στάση στὸν ἀστροσταθμὸ τοῦ Ὀδυσσεά.

Φθάνω στὸ φεγγάρι! Εὐτυχῶς ποὺ ἀμαρτήσα καὶ πῆρα τὸν διαστημοκαφέ μου καὶ τὰ χαπάκια γιὰ τὴν ζαλάδα, διότι δὲν θὰ ἄντεχα. Τὸ ταξίδι με κουράζει καὶ μοῦ ἔρχεται ἐμετός. Γιὰ νὰ δῶ ὅμως. Ποῦ νὰ σταθμεύσω; Ὅλοι οἱ κρατῆρες εἶναι γεμάτοι διαστημοχήματα. Καλέ! Δὲν ὑπάρχει τόπος σταθμεύσεως ἐδῶ; Τί τόπος εἶναι αὐτός; Ἄ, νὰ ἕνας ἀδειος κρατῆρας ἐκεῖ θὰ σταθμεύσω.

Προσεληνώθηκα. Μόλις βγήκα ἔξω ἀπὸ τὸ διαστημόχημα με πλησίασε ἕνας σεληνοφύλακας καὶ μοῦ εἶπε:

—Παρακαλῶ, δὺο σελήνια τὴν ὥρα γιὰ στάθμευση.

—Τί; Μά...

—Δὲν βλέπετε τὴν ταμπέλα κύριε;

—Ναί, τὴν εἶδα, ἀλλὰ δὲν ξέρω τί γράφει.

—Εἶναι ἀρειανὰ γράμματα, κύριε.

—Μὰ δὲν ξέρω ἀρειανὰ, μόνο πλουτωνιακὰ καὶ γήνια.

—Καλὰ. Δῶσε τώρα δύο σελήνια τὴν ὥρα. (Ὁνομάζονται σελήνια ἀπὸ τὴν Σελήνη).

—Μάλιστα, ἀμέσως.

Γύριζα μόνος στὸ φεγγάρι περπατητός. Δὲν εἶχε καθόλου κόσμος. Φαίνεται πῆγαν ἐκδρομὴ

λόγω τοῦ ὅτι εἶναι Κυριακὴ. Ξαφνικὰ συνήντησα ἕνα παλιὸ φίλο ἀπὸ τὸν Κρόνο. Ἦξερε καὶ ἐκεῖνος πλουτωνιακὰ καὶ συνηνοούμεθα.

—ὦ, γειά σου Φάνο.

—Γειά σου Τσίφο. Πῶς πάει ὁ Κρόνος;

—Καλὰ, ἡ Γῆ;

—Καλὰ, μόνο ποὺ στὴν Κύπρο, σ' ἕνα νησί, ἔχει ταραχές.

—ὦστε;

—Ναί.

—Καπνίζεις;

—Ὅχι, εὐχαριστῶ.

—Μὰ εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα καπνὰ τοῦ Κρόνου αὐτὰ τὰ τσιγάρα.

—Ναί, μὰ πειράζουν στοὺς πνεύμονες· κάνουν καρκίνο.

—Τί εἶναι καρκίνος;

—Ὅου... πολλὰ πράγματα. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ἐξηγήσω.

Πέρασα ὅλη τὴν ἡμέρα με τὸν φίλο μου τὸν Τσίφο· ἔπειτα:

—Γειά σου Τσίφο, θὰ πρέπῃ νὰ πηγαίνω.

—Γειά σου· ἐλπίζω νὰ ξανασυναντηθοῦμε.

—Τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ στὴν Ἀφροδίτη.

—Ἐντάξει.

Γύρισα στὸ διαστημόχημά μου. Πρὶν μῶ ἦλθε πάλι ὁ σεληνοαστυνομικὸς καὶ μοῦ εἶπε:

—Συγγνώμη, πληρώσατε γιὰ στάθμευση δὺο σελήνια γιὰ μιὰ ὥρα, ἀλλὰ κάνατε ἔξι ὥρες.

Ἄκόμη δέκα σελήνια.

—Τί;

—Κανονισμός.

Πλήρωσα καὶ ξεκίνησα. Μόνο ἡ στάθμευση μοῦ πῆρε δώδεκα «σελήνια», ἐνῶ περιμένα πῶς θὰ πλήρωνα ἕνα μόνο σελῆνι γιὰ τὴ Σελήνη!

ΦΑΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, Γ' 3

ΟΤΑΝ ΓΡΑΦΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Τὸ κουδοῖνι κτυπᾷ. Ὅλοι οἱ μαθητὲς μπαίνουμε στὴν τάξη προσπαθώντας νὰ πατήσῃ πρῶτο, καθὼς μπαίνουμε, τὸ δεξιὸ πόδι, γιὰ νὰ μᾶς ἔρθουν ὅλα δεξιά. Καθόμαστε στὰ θρανία, μᾶς δίδουν τὰ θέματα καὶ ἀρχίζει ὁ διαγωνισμός.

Σήμερα γράφουμε τὸ τάδε μάθημα. Εἶμαι βέβαια καλὸς στὸ μάθημα αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ἴθρηπε νὰ φοβάμαι τίποτα. Στὴ σκέψη ὅμως ὅτι μπορεῖ με μιὰ ἀποτυχία σημερινὴ νὰ χα-

λάσω ὅλα, ὅσα με κόπο ἔφτιαξα προηγουμένως, κρῖος ιδρώτας με περιλούει καὶ ἀρχίζω νὰ τρέμω. Σκέφτομαι ὅμως κατόπιν ὅτι ἂν ἐπιτύχω σήμερα εἶναι δυνατόν τό... τοῦ ἑξαμήνου νὰ μετατραπῇ εἰς... καὶ πότε ὅλα ἡσυχάζουν καὶ βρίσκω πάλι τὴν ἡρεμία μου.

Τέλος με αὐτὲς τὶς σκέψεις παίρνω τὸ φυλλάδιο τῶν θεμάτων καὶ τοῦ ρίχνω μιὰ ματιά.

—Ἐντάξει, ἐντάξει, μὴ φοβάσαι καὶ θὰ δῆς

πώς όλα θα πάνε καλά, μου μουρμουρίζει ο Έαυτός μου. Νά, την πρώτη ερώτηση, την τρίτη, τέταρτη κλπ. τις ξέρεις, δέν είν' έτσι;

—Ναί, αλλά για τη δεύτερη; Τί λέτε γι' αυτήν αγαπητέ μου κύριε Έαυτέ; τόν ρωτώ εγώ ειρωνικά. Και εξάλλου αν στη μεγάλη μου ταραχή τις ξεχάσω; Τί γίνεται τότε;

—Έντάξει, εντάξει, ήσυχασε τώρα, απαντά. Θα δούμε πώς θα κανονίσουμε και το δεύτερο ζήτημα. Όσο για π' άλλα μη φοβάσαι, εγώ εím' έδω. Και τώρα γράφε γιατί δέν μās βλέπω καλά να προσφάνουμε στην ώρα.

Μετά τη συζήτηση αυτή και το θάρρος πού πήρα από τόν αξιότιμο κύριο Έαυτό μου, αρχίζω να γράφω. Τελειώνω την πρώτη, την πρώτη κλπ., τις τελειώνω όλες με χαρά, αλλά ή χαρά αυτή εξατμίζεται στη στιγμή γιατί θυμάμαι τη δεύτερη.

—Και τώρα τί γινόμαστε Έαυτέ μου; μουρμουρίζω πάλι. "Αν δέν γραφτή και αυτή ή ερώτηση, τότε κλάψον μήτε, κλάψον μας».

—Ε! καλά, μη φονάζεις, απαντά αυτός ήρεμα σά να μη συνέβαινε τίποτα. Μη φοβάσαι, κάτι θα γίνη και μ' αυτή.

Ο διάλογός μας συνεχίζεται μέχρις ότου βρούμε κάποια λύση. Και αρχίζουμε να σκεφτόμαστε μαζί.

—Ο τάδε στρατηγός έζησε από τό... μέχρι τό... Ο άλλος έζησε κατά τόν 4ο αιώνα, λέγει σοβαρά ο Έαυτός μου.

—Ναί, εντάξει όλ' αυτά, τά ξέρω κι εγώ. Άλλά για τη μάχη, πανάθεμά πην, τί γίνεται δέ μου λές; τόν ρωτώ.

Άλλ' αυτός πού ν' ακούση. Ο νους του πετάει στα παλιά τά χρόνια και τόν ακούω συχνά να μουρμουρίζει:

—Η μάχη του... έγινε τό 320 και ο τάδε αυτοκράτορας απέθανε τό 325...

Και συνεχίζει πīs σκέψεις του.

Τόν αφήνω κι εγώ στην ήσυχία του να σκέφτεται μήπως και κατά τήχη ανακαλύψη τίποτα, αλλά προσπαθώντας να τοποθετήσω τις σκέψεις μου σέ μια σειρά έρχομαι σέ σύγκρου-

ση μαζί του όταν μου φονάζη θριαμβευτικά.

—Τό βρήκα, ή μάχη έγινε τό 299 και μάλιστα στο τάδε μέρος και στην τάδε χώρα, όταν αυτοκράτοράς της ήταν ο τάδε.

—Καλέ τί μās λέτε; του απαντώ εγώ. Η μάχη αυτή έγινε τό 339 και όχι τό 299 και έχω και αποδείξεις.

Και του αραδιάζω εκεί πέρα μια δωδεκαριά αποδείξεις. Άλλ' αυτός δέν πείθεται και επιμένει φέρνοντάς με σέ άμφιβολία.

—Και τώρα τί να γράψω; μονολογώ. Να γράψω 299; Δέν μου φαίνεται σωστή. Μήπως τό 339;

—Βρέ μά τρελάθηκες; έπεμβαίνει ο Έαυτός μου. Άκούς εκεί ή μάχη του 299 να έγινε τό 339!

—Τέλος πάντων μ' έπεισες, του λέω και γράφω 299 και πηγαίνω να παραδώσω τό γραπτό μου έχοντας ακόμη πολλές, πάρα πολλές άμφιβολίες, τόσες πού με κάνουν και μετανοιώνω και πάω να γυρίσω πίσω, όταν και πάλι έπεμβαίνει ο άλλος, με πείθει, τό παραδίδω και φεύγω.

Βγαίνω από την τάξη ζαλισμένος, χωρίς να ξέρω τί μου γίνεται. Στη σκέψη μου στριφογυρνούν πάντα οι δυο αριθμοί και νιώθω ένα μεγάλο βάρος στο στήθος. Πλησιάζω πούς φίλους και τούς ρωτώ με άγωνία. Και όταν ακούω ότι έγινε τό 299 πραγματικά ή παλιό-μάχη αυτή, τότε νιώθω μέσα μου μια χαρά, μια χαρά πελώρια, μια χαρά πού μου είναι άδύνατο να την περιγράψω. Και συναρμμένος από τη χαρά αυτή, ξεχνώντας ότι γύρω, εκεί κοντά, άλλοι γράφουν ακόμη, αρχίζω να χορεύω και να τραγουδώ, μέχρι πού από τη διπλανή τάξη ένα «σκαμύς» με φέρνει στην πραγματικότητα.

Και έτσι χορεύοντας και τραγουδώντας παίρνω τό δρόμο για τό σπίτι.

Άχ! Τί σου είναι αυτοί οι διαγωνισμοί! Άλήθεια πόση χαρά, αλλά και πόση λύπη μπορούν να προκαλέσουν σ' ένα μαθητή!

ΜΑΡΙΟΣ ΣΙΑΚΑΛΛΗΣ, Δ'1 Πρ.

ΕΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΒΡΑΔΥ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Τά καλοκαίρια στην Κύπρο είναι πάρα πολύ ζεστά στα παράλια μέρη. Υπάρχουν μέρες πού ο υδράργυρος πού θερμομέτρου ανεβαίνει πολύ

ψηλά και ή ζέστη γίνεται άνυπόφορη. Δέν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις πού ή θερμοκρασία φθάνει τούς 39 βαθμούς Κελσίου στην πόλη

μας.

Κάθε καλοκαίρι μās επισκέπτεται για ένα δεκαπενθήμερο ο εξαδέλφος μου, για να κάμη λίγα μπάνια στη θάλασσα πής Άμμοχώστου. Άν και σπάνια βλέπει τη θάλασσα, έντούτοις ξέρει αρκετά καλό κολύμπι χάρη στους δασκάλους του, δηλαδή σέ μένα και στους δύο αδελφούς μου.

Τό περασμένο καλοκαίρι, όταν μās έπεσκέφθηκε, ο καιρός συνέπεσε να είναι πολύ ζεστός. Τis ήμέρες δέν φεύγαμε από την θάλασσα παρά μόνο για φαγητό. Τis νύκτες όμως τί γινόταν; Η ζέστη ήταν τό ίδιο άνυπόφορη και ή άτιμότητα ήταν ύγρη. Μια άπ' αυτές τις νύκτες λοιπόν του καλοκαιριού ο μεγάλος αδελφός μου είχε μια θαυμάσια ιδέα. Αυτός όλο ιδέες κατεβάζει να κάνουμε ένα νυκτερινό μπάνιο. Η γνώμη του πατέρα ήταν καταφατική, γιατί ήξερε με τί θαλασσόλυκους είχε να κάνη. Έτοιμαστήκαμε και πήγαμε στην παραλία. Η νύκτα ήταν ζεστή και ύγρη αλλά ή θεά της θάλασσας μās εύχαριστούσε ιδιαίτερα. Η θάλασσα είχε ένα μαύρο άπειλητικό χρώμα, με ένα φωτεινό ποτάμι στη μέση της. Ήταν ή άπανάκλαση των άκτίμων πού έριχνε ή σελήνη, ή όποία έμοιαζε σαν κεφαλοτύρι. Πρώτα συμφωνήσαμε να πάμε τρέχοντας μέχρι τό στρατόπεδο, τη νότια άκρη πής παραλίας. Πήγαμε και γυρίσαμε λαχανιασμένοι και κατάκοποι και, ενώ ήμαστε έτοιμοι να πέσουμε στη θάλασσα, ο μεγάλος αδελφός μου είχε μιάν άλλη θαυμάσια ιδέα.

—Δέν παίρνομε την βάρκα του φαλακρού — έτσι έλεγε τόν κύριο Άνδρέα Άνδρεάδη, τό γείτονά μας — να πάμε μια βόλτα;

—Έντάξει, πάω να του την ζητήσω, πετάχθηκα εγώ.

—Κάθισε εκεί, μου φώναξε· δέν χρειάζομα-

στε και άδεια.

Βέβαια, σκέφτηκα, τί να κάνουμε την άδεια. Έξάλλου ο καθένας ξέρει ότι οι νέοι τρελαίνονται για την παρανομία, γιατί λοιπόν εμείς να ζητήσουμε άδεια;

Σέ δυο λεπτά τό ταχύπλοο σκάφος ήταν έξοπλισμένο με ναύτες. Βάλαμε μπρός τη μηχανή και ή βάρκα ξεκίνησε σαν αλαφιασμένος λαγός. Άνάψαμε τούς δυο μεγάλους προβολείς της πλώρης, οι όποιοι με τό φως τους σάρωναν την επιφάνεια της θάλασσας. Η θάλασσα ήταν ήσυχη. Εύκαιρία να κάνουμε μανούβρες. Αρχίσαμε κατά σειράν ήλικίας. Πρώτα ο μεγαλύτερος. Τό τιμόνι έτριξε καθώς αλλάξαμε ξαφνικά την κατεύθυνση του σκάφους μας. Ο ήλικας κτυπούσε τά νερά πού πετάγονταν με άφρο και τό σκάφος έφευγε αφήνοντας πίσω του ένα αύλακι. Η ώρα ήταν δώδεκα και πέντε — αυτό έδειχνε τό ήλεκτρικό ρολόι της βάρκας — όταν πήραμε τό δρόμο του γυρισμού. Σταματήσαμε τη μηχανή αρκετά μέτρα από την άκρη και τό σκάφος άνέκοψε την ταχύτητά του, μέχρι πού ή καρίνα του άκούμπησε στον τυθμένα της θάλασσας στά ριχά. Βουτήξαμε και κολυπήσαμε για λίγο. Όταν βγήκαμε, άρχισε να φυσά ένα αεράκι από τό πέλαγος, γλυκό, απαλό και κρύο. Βιαστήκαμε να γυρίσουμε σπίτι και συμφωνήσαμε: λέξη σέ κανένα για τά νυκτερινά μας κατορθώματα.

Τη νύκτα εκείνη θα την θυμούμαι για πολύ. Ήμουν έξαπλημένος και δέν θα με ξεπνοούσαν ούτε με κανόνια. Είδα και κάτι όνειρα! Νίκησα τόν πειρατή Λαφίτ, ο δέ Νέλσωνα έφευγε έντρομος στη θεά του καραβιού μου. Ήταν πράγματι μια από τις πιο υπέροχες νεανικές μου νύκτες.

ΕΤΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ, Δ'2 Πρ.

ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

Τό Σαββατόβραδο, τό είχαν πιά αποφασίσει και έτσι, με την βοήθεια του Θεού και λίγη τύχη, την Κυριακή τό πρωί θα ήταν λεύτεροι, θα μπορούσαν και αυτοί να άναπνεύσουν τόν άέρα χωρίς να νιώθουν κάποιο βάρος στο στήθος τους, θα μπορούσαν και αυτοί να έκφράσουν τη γνώμη τους δίχως τό φόβο του Χάρου.

Είχαν βρή πάνω στα σύνορα ένα πέρασμα

πού τό χρησιμοποιούσαν οι βοσκοί. Στην αρχή δέν πρόσεξαν ότι τό πέρασμα ήταν άφύλακτο. Όταν τό κατάλαβαν, άρχισε να μπαίνει στο νου τους ή ιδέα να φύγουν, να φύγουν για να λευτερωθούν, να ζήσουν κι αυτοί σαν άνθρωποι. Μήνες πριν κατάστρωσαν τό σχέδιό τους, αλλά δίσταζαν να τό εφαρμόσουν, γιατί ήλιζαν ότι μια μέρα ή ζωή θα γινόταν

καλύτερη και σε κείνο τόν τόπο. Τώρα όμως πού η ζωή είχε γίνει άφορητη, μόνη λύση ήταν τὸ πέρασμα, τὸ μικρὸ στενὸ πέρασμα τῶν βοσκῶν.

Κυριακὴ χαράματα ἦταν ὅλοι ἔτοιμοι, ντυμένοι σὰν βοσκοί, καὶ περιμένα με κάποιον φόβο τὴν ὥρα πού θὰ περνοῦσαν στὴν λευτεριά. Ὁ καθένας τους σκεπτόταν τὸ σπιτικό του καὶ τὴν ἄχαρη ζωὴ πού ἄφηναν πίσω τους. Προσπαθοῦσαν νὰ δοῦν, γεμάτοι ἐλπίδα, τὸ μέλλον, τὸ ἐλεύθερο μέλλον, ὅπως τὸ δνόμαζαν, πού θὰ τοὺς χάριζε μιὰ ζωὴ δίχως τὸν πόνο καὶ τὴν ἀδικία, πού φέρνει μαζί του ὁ κατακτητής.

Ὅταν εἶχαν φτάσει στὸ πέρασμα, ἡ ὥρα ἦταν πέντε. Ὁ ἥλιος χρύσιζε τὶς βουνοκορφές καὶ ἡ μέρα ἄρχισε νὰ φαίνεται. Τὸ ἀγεράκι ἦταν τσουχτερὸ καὶ τοὺς τρυποῦσε τὰ κόκκαλα. Προχωροῦσαν σιγὰ καὶ ἐπιφυλακτικά. Κάθε λεπτό τοὺς φαινόταν σὰν ὥρα καὶ κάθε μέτρο σὰν μίλι. Ὅταν πλησίαζαν πὰ στὰ σύνορα ἦταν πρωί. Ἀρχισαν νὰ διακρίνουν τὰ συρματοπλέγματα πού χώριζαν τὶς δυὸ χῶρες. Σὲ λίγο

θὰ ἔφηναν ἀπὸ τὴν σκλαβιά καὶ θὰ βρίσκονταν στὴν λευτεριά. Ὅσο πλησίαζαν τὰ σύματα, τόσο πιὸ γρήγορα χτυποῦσε ἡ καρδιά τους. Ἦθελαν νὰ τρέξουν, νὰ βρεθοῦν ἀμέσως στὴν ἄλλη πλευρὰ τῶν συνόρων, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐπιφυλακτικοί, μορεῖ κάτι νὰ μὴν πῆγαινε καλά, γι' αὐτὸ συνέχισαν νὰ περπατοῦν σιγὰ σιγὰ, δίχως νὰ ξέρον τι τοὺς ἐπιφυλάσσει τὸ ἐπόμενο λεπτό, τὸ ἐπόμενο βῆμα.

Πενήντα μέτρα τοὺς εἶχαν μείνει καὶ θὰ βρίσκονταν ἐλεύθεροι... σαράντα μέτρα... τριάντα πέντε μέτρα, ὅταν ξαφνικά μπροστά τους ἀντίκρισαν τὸ πολυδόλο... Οἱ ριπές ἄρχισαν νὰ πέφτουν δαιμονισμένα μέσα στὸν ἀέρα καὶ νὰ σφηνώνονται στὸ χῶμα, στίς σάρκες καὶ στὰ κόκκαλα. Λίγα δευτερόλεπτα εἶχε κρατήσει αὐτὸ τὸ μακελιό.

Ἐνα κυριακάτικο πρωινό, μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα, ἑπτὰ ἄνθρωποι πού διψοῦσαν γιὰ λευτεριά πέθαναν, λίγες στιγμὲς πρὶν τὸ δνειρὸ τους νὰ γίνῃ πραγματικότητα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ, Δ' 2 Πρ.

ΟΤΑΝ ΕΙΝΑΙ ΒΡΑΔΥ

— διήγημα —

Ἦταν βράδυ. Στὸ παλιὸ ἀρχοντικό ἴσως ἤμουν μόνος. Ἡ νύκτα παγερὴ. Ὁ ἀέρας δυνατός. Τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες ἔτριζαν καὶ ἔσπασαν στὸ κτύπημά του. Φοβόμουν.

Ποῦ εἶναι οἱ κύριοι τοῦ σπιτιοῦ; Εἶχα σταλῆ κοντὰ τους, στὴν ἐξοχή, γιὰ ξεκούραση. Ὁ γιατρός εἶπε «χρειάζεται λίγη μοναξιά» καὶ αὐτοὶ δὲν ἐμφανίζονται καθόλου. Ποῦ εἶναι;

Ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι διαβάζω ἔχοντας τὸ νοῦ μου στὸ παράθυρο τοῦ δωματίου. Τρίζει. Κάθε λίγο τρίζει. Ναι, τρίζει! Σὲ λίγο θ' ἀνοίξη! Δὲν μορεῖ, θ' ἀνοίξη! Κάποιος θὰ 'ρθῆ! Δὲν μορεῖ! Κάποιος θὰ 'ρθῆ! Θὰ πεθάνω! Αὐτὴ πῆ νύκτα θὰ πεθάνω!...

Εἶδα τὸν ἑαυτό μου στὸν καθρέφτη. Ὠχρός. Τὰ μάτια μου εἶχαν μιὰ θαμπὴ ὑγρὴ λάμψη. Τὰ κοίταξα λίγο καὶ προσπάθησα ν' ἀφοσιωθῶ στὸ βιβλίό μου... Τὸ παράθυρο τρίζει. Ἴσως αὐτὴ νὰ 'ναι ἡ στιγμή. Φοβόμουν; Ὅχι, δὲν ἦταν δυνατὸ. Δὲν φοβόμουν. Ὁ θάνατος θὰ ἦταν ἡ λύτρωσή μου, ἡ γέφυρα πρὸς τὸν δικό

μου κόσμο... Ἦσυχία πάλι... Τὰ πόδια μου μπλέχθηκαν στὰ σεντόνια. Βαρῆθηκα τὸ κρεβάτι. Πῆρα ἕνα φανάρι καὶ κατέβηκα τὶς σκάλες. Γύρευα νὰ μιλήσω σὲ κάποιον, νὰ βρῶ κάποιον.

Τὸ μεγάλο σαλόνι ἄδειο. Τὸ τζάκι σησημένο. Κρύωσα. Περπάτησα περισσότερο γρήγορα. Γύρευα «κάποιον» καὶ ἔβρισκα «κανένα». Ἦμουν μόνος;

Ἐνας παράξενος θόρυβος ἀκούστηκε πάνω. Σὰν κάποιος νὰ 'σπασε τό... ὄχι, δὲν ἦταν δυνατόν! Ἐτρεξα στίς σκάλες. Τὰ βήματά μου συναγωνίζονταν τοὺς κτύπους τῆς καρδιάς μου. Ἦρθα στὸ δωμάτιο ἀπ' ὅπου ἀκούστηκε ὁ θόρυβος. Τὸ παλιὸ ρολοὶ ἦταν κάτω νεκρό. Τὰ ἐξαρτήματά του σκορπισμένα γύρω. Γιὰ μιὰ στιγμὴ νόμισα πὼς ἦταν κόκκαλα. ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΟΥ... Ἐμεινα μιὰ στιγμὴ νὰ πὰ κοιτάξω καὶ ὕστερα ἀρνούμενος τὴν ἵπαρξή τους ἔφυγα σὰν τρελός.

Κατέβηκα πάλι κάτω. Πέρασε λίγη ὥρα.

Ἄκουσα ἕνα λάλημα. Τί ὥρα ἦταν; Μηχανικά πῆγα ν' ἀνέβω τὶς σκάλες νὰ δῶ. Θυμήθηκα. Σταμάτησα. Τὸ ρολοὶ εἶχε σπάσει. Ἦμουν μόνος; Συνέχισα γιὰ λίγο τὸ ψάξιμο γιὰ νὰ βρῶ τὸν «κάποιον» μάταια.

Ἦμουν μόνος λοιπόν; Ναι, ἦμουν μόνος. Δὲν

ὑπῆρχαν πρόσωπα. Δὲν ὑπῆρχε κόσμος. Ἦμουν μόνος, Ἐγώ. Μόνος...

Ἀνέβηκα πάλι στὸ κρεβάτι. Τὰ χαράματα ἦταν ἤρεμα. Σημερώνει. Καλύτερα νὰ κοιμηθῶ τώρα. Ἴσως ἀπόψε νὰ 'ρθῆ κάποιος.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΞΟΤΦΑΡΙΔΗΣ, Ε' 1 Κλ.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

«Ίδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καὶ μακάριος ὁ δούλος ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα...»

Ἔρχεται ὁ ἄρχοντας. Σηκώστε τὸ κεφάλι νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Κοιτάξετε στὴ δουλειά σας. Θὰ τὸν βρῆτε ἐκεῖ σκυμμένο νὰ δουλεύῃ στὸ πλάι σας. Νὰ δουλεύῃ τὴ φωτιά, τὸ σίδερο, τὸ χῶμα καὶ νὰ τὸ κἀνῃ πνεῦμα. Νὰ πολεμᾷ στὸ πλάι σας γιὰ νὰ σωθῆτε. Νὰ γίνετε πνεῦμα.

Κοιτάξατε καμιά φορὰ τὴ φωτιά πῶς πολεμᾷ, τινάζεται ψηλὰ στὰ οὐράνια, μάχεται νὰ ξεφύγῃ τὸ θνητό, νὰ γίνῃ φλόγα νὰ φᾶ τὸ κορμί, νὰ γίνῃ πνεῦμα νὰ φᾶ τὸ μυαλό, κι ἔτσι πνεῦμα νὰ πλανιέται στὸ χάος, ὀπτασία ἀξεδιάλυτη, ἐνωμένη μὲ τὴν ἀθανασία;

Μὰ πρέπει νὰ δουλέψῃς. Γιὰ νὰ φτάσῃς στὴν ἀθανασία πρέπει νὰ δουλέψῃς. Ἄν εἶσαι ζητιάνος, νὰ ζητιανεύῃς, ἂν εἶσαι ἀλήτης, ν' ἀλητεύῃς, ἂν εἶσαι τσαγγάρης, νὰ δουλεύῃς.

Κάποτε ἄκουσα νὰ λένε: Ὅλοι οἱ δρόμοι ὀδηγοῦν στὴν Ρώμη. Ἐγὼ λέω: Ὅλοι οἱ δρόμοι ὀδηγοῦν στὴν ἀθανασία. Καθένας μας διάλεξε τὸν δικό του. Ἄν τὸν χάσῃ ἀλίμονό του. Ὁ ἀγύρτης μέσα ἀπὸ τὸν δρόμο τῆς ἀγυρτείας θὰ φτάσῃ στὸν σκοπὸ του. Ὁ βοσκὸς μέσα ἀπ' τὰ πρόβατά του.

Ὁ Χριστὸς ἔφτασε ἀπὸ τὸν πιὸ σκληρὸ δρόμο. Ὁ Χριστὸς ἔφτασε στὴν ἀθανασία ἀπὸ τὸν σταυρό. Ὁ Βούδας ἔφτασε στὴν ἀθανασία παλαίοντας μὲ τὸ θνητό. Πολεμώντας νὰ κάμῃ τὴν ὕλη πνεῦμα. Κι ὅταν δὲν τοῦ χρειαζόταν πιά τὸ κορμί, τὸ θνητό, ἢ σάρκα, πὸ διέταξε νὰ διαλυθῇ εἰς τὰ «ἔξ ὧν συνετέθη».

Κάποτε εἶπε ὁ Γκαίτε: Τρώγω χοῖρο καὶ τὸν κάνω Γκαίτε. Ἦθελε νὰ πῇ: Τρώγω χοῖρο καὶ τὸν κάνω πνεῦμα. Μὰ δὲν θέλησε νὰ τὸ πῇ, γιατί φοβόταν μήπως δὲν εἶχε φτάσει στὸν σκοπὸ του. Καί, φοβοῦμαι, δὲν εἶχε φτάσει, γιατί, ἂν ἔφτανε, θὰ ἔλεγε: Τρώγω Γκαίτε καὶ τὸν κάνω πνεῦμα.

Καθένας πιστεύει στὸν Χριστὸ του. Τὸν δικό

του Χριστό. Καθένας πὸν βλέπει νὰ σταυρώνεται καὶ νὰ ἀνασταίνεται μὲ τὸν δικό του τρόπο. Ἐγὼ τὸν εἶδα ν' ἀνασταίνεται, νὰ διώχνῃ ἀπὸ πάνω του τὸ θνητό, σὰν ἓνα κουρέλι, νὰ τὸ νικᾷ καὶ νὰ γίνετα ἀθάνατος. Ἐγὼ τὸν εἶδα νὰ σταυρώνεται παλαίοντας, ὄχι μὲ τὸν θάνατο, ἀλλὰ μὲ τὴν ὕλη.

Ὁ θάνατος εἶναι πνεῦμα. Καὶ μόνο ὅταν γίνῃς πνεῦμα θὰ πῆς ὅτι ἔγινες ἄξιος τοῦ θανάτου.

Ὁ δικός μου Χριστὸς δὲν νικᾷ πάντα. Νικᾷ καὶ νικεῖται. Κτυπᾷ καὶ κτυπιέται. Αἱματώνεται καὶ πέφτει χάρω αἱματομένος. Σηκώνεται ἀπάνω καὶ προχωρεῖ. Νὰ σώσῃ τὸν κόσμο. Νὰ πατάξῃ τὴν ὕλη. Νὰ τὴν κλείσῃ σ' ἓνα κουτί καὶ νὰ τὴν ὑποτάξῃ.

Καλεῖ καὶ μᾶς νὰ τὸν βοηθήσουμε. Νὰ ταχθοῦμε κάτω ἀπ' τὸ λάβαρό του καὶ νὰ πολεμήσουμε.

Ὅλη ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ πάλη τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

Σταθήκαμε, χθές, κάτω ἀπ' τὸν σταυρὸ Του. Νὰ δοῦμε πῶς ἔφτασε στὴν ἀθανασία. Σταθήκαμε νὰ πάρουμε κάτι ἀπ' τὸ παράδειγμά του καὶ πάλι νὰ προχωρήσουμε. Κι ἐκεῖνο τὸ «κάτι», πὸν πήραμε, νὰ τὸ κάνουμε πνεῦμα ἢ ὕλη.

Ριχτήκαμε σὲ μιὰ ἀβέβαιη πάλη. Θὰ νικῆσουμε ἢ θὰ νικηθοῦμε. Νὰ μὴν ρωτᾶτε. Ὁ καλὸς στρατιώτης δὲν ρωτᾷ ποτὲ πού θὰ πολεμήσῃ καὶ ποιὲς εἶναι οἱ δυνάμεις πού ἐχθοῦ. Ποτὲ μὴν γυρίσῃς πίσω σου νὰ δῆς ἂν ἔρχεται κανένας μαζί σου γιὰ δὲν ἔρχεται.

Φώναξε ὅ,τι θές· γιὰ τὸν Χριστό, γιὰ τὸν Βούδα, γιὰ τὸν Βράχμαν, γιὰ ὅποιον θές.

Δυὸ εἶναι οἱ δρόμοι: τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος. Μὴν κοιτᾷς πίσω σου. Πίσω σου ἀφήνεις τὴν ὕλη. Ἄνοιξε τὰ μάτια σου καὶ δὲς μπροστά. Μπαίνεις σὲ μέρη ἀκατοίκητα. Πρόσεξε μόνο μὴν χάσῃς τὸ δρόμο τοῦ πνεύματος.

Δυὸ ξύλα σταυρωτά. Κι ἀπάνω τους ὁ Χριστὸς πὸν πολέμαε. Κι ὅλο ἄλλαζε μορφή. Πότε

τὴ δική μου, πότε ξένη, πότε γενόταν νιός, πότε γέρος. Μπροστά του μορφές πὸν πολεμοῦν χρόνια γι' αὐτὸν ἢ πὸν τώρα πήραν τὴν σκυτάλη καὶ τρέχουν νὰ προλάβουν τοὺς ἄλλους νὰ μετουσιώσουν τὴν ὕλη σὲ πνεῦμα. Μορφές καπετάνιων τῆς ζωῆς πὸν κρατοῦν τὸ τιμὸν γερὰ στὰ χέρια. Χέρια λισκαμένα καὶ χέρια ἄσπρα σὰν χιόνι. Μορφές ρουφηγμένες ἀπ' τὸν ἀγῶνα. Ἄσπροι, μαῦροι, κίτρινοι. Ὅλοι παραδέχονται τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι τάσσονται κάτω ἀπ' τὴ σημαία του.

Κτυπᾷν οἱ καμπάνες. Παίρνουν τὴν κομμένη μας ἀνάσα, τὴ θλιμμένη μας καρδιά, τὴν κάμνουν ἓνα κομμάτι ἀπ' τὴν ζωὴ τους. Τὴν διαλαλοῦν παντοῦ: χαρὰ γιὰ λύπη. Σήμερα εἶδαν τὸν Χριστὸ νὰ νικεῖται ἀπὸ τὴν ὕλη κι ἄρχισαν νὰ κτυποῦν λυπητερά, βραχνά, τὴν ἦττα τοῦ δασκάλου.

Καὶ δὲν κατάλαβαν οἱ ἀνόητες, ὅτι ὁ Χριστὸς νικεῖται μὰ δὲν πεθαίνει. Τινάζει τὰ δεσμά του, τὰ σπάξει, πηδᾷ ἀπάνω ξαναιωμένους καὶ ξαναρίχνεται στὸν πόλεμο.

Καρτεροῦμε χρόνια τώρα νὰ δοῦμε τὸ Πάσχα. Τὸ δικό μας τὸ Πάσχα. Τότες πὸν θὰ νικηθῇ ἡ ὕλη καὶ θὰ γενοῦμε πνεύματα.

Ἄλλοι τὴν λὲν Δευτέρα Παρουσία. Μὰ ὁ Χριστὸς εἶναι πάντα ἐδῶ καὶ μᾶς προσμένει νὰ πολεμήσουμε μαζί του. Ἄλλη τὴν λὲν Νιρβάνα. Ἴσως νὰ ἔχουν πιότερο δίκιο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Μὰ πάντα κάτι θὰ ἔχουν λάθος.

Ἡ ὕλη τριγυρνᾷ παντοῦ. Προσπαθοῦμε νὰ κρατήσουμε. Γιὰ μᾶς τοὺς μικροὺς αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος. Ὁ μεγάλος ὁ δρόμος εἶναι γιὰ τοὺς Θεούς. Κι αὐτοὶ μαλώνουν γιὰ μικροπράματα. Τοὺς ἀνόητους!

Τρία θὰ ἔναι τὰ στάδια γιὰ τὴν μάχη μὲ τὴν ὕλη:

α') Πολεμᾷ ὁ Θεὸς μόνος του καὶ νικεῖται. β') Ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος καὶ βοηθεῖ τὸν Θεὸ καὶ νικοῦν τὴν ὕλη.

γ') Διώχνει ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεὸ καὶ καταστρέφεται ὅ,τι δημιούργησαν μαζί.

Λατρεύουμε τὸν Θεὸ μας σὲ ναοὺς καὶ σὲ κάποιο κλειστὸ χῶρο, ὅπου μπορεῖ ἡ ψυχὴ νὰ πετάξῃ στὰ οὐράνια, νὰ ζευγαρώσῃ μὲ τὸν Θεὸ, τὸ πνεῦμα, νὰ γενῇ ἓνα μαζί του.

Ὁ Θεὸς εἶναι παντοῦ. Οἱ Ἴνδοι βλέπουν τὸν Θεὸ τους νὰ περπατᾷ μέσα στὶς φυτεῖες τοῦ ρυζιοῦ καὶ νὰ τὸ εὐλογᾷ. Πέφτουν στὰ γόνατα νὰ τὸν προσκυνήσουν καὶ γίνεται ἄφαντος.

Τὸ Πάσχα θὰ εἶναι ἡ μέρα πὸν ὅλοι θὰ δοῦν τὴν ὕλη νὰ πέφτῃ ἠττημένη καὶ τὸν ἄνθρωπο νὰ γίνετα πνεῦμα, νὰ ἀξιῶνεται νὰ γενῇ ἓνα μὲ τὴν ἀθανασία.

Τότες πὸν ὅλοι θὰ κραυγᾶσουν: ΝΙΚΗ, ΝΙΚΗ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ, Β'2

ΡΟΜΠΟΤ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Δίκαια ὁ εἰκοστὸς αἰώνας ὀνομάζεται ἐποχὴ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς Ἠλεκτρονικῆς Φυσικῆς. Μέσα στὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα τῶν ἑβδομήντα χρόνων, πὸν μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν ἑναρξὴ τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα, ἡ Θεωρητικὴ Φυσικὴ εἶδε τὶς ἀσύλληπτες γιὰ τὸν κοινὸ νοῦ ἐννοιές της νὰ τίθενται σὲ καλοῦπια καὶ νὰ βιομηχανοποιῶνται. Σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἦταν ἡ δημιουργία τερατοῦδων μηχανημάτων καὶ ὄπλων. Ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει νὰ δημιουργῇ ὅλο καὶ πιὸ τέλειες μηχανές προσπαθώντας νὰ τὶς κάμῃ νὰ τοῦ μοιάσουν.

Τέλεια παραδείγματα τῶν κατασκευασμάτων αὐτῶν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οἱ ἠλεκτρονικοὶ ἐγκέφαλοι καὶ τὰ λεγόμενα ρομπότ. Ἡ προσπάθεια αὐτή, νὰ ὁμοιάσουν δηλαδὴ οἱ μηχανές

τῶν ἀνθρώπων, ἐκδηλώθηκε φανερά μὲ τὸ νὰ ὀνομαστοῦν οἱ καταπληκτικὲς ἐκείνες ὑπολογιστικὲς μηχανὲς ἐγκέφαλοι ἠλεκτρονικοί. Φέρουν σὰν ὄνομα τὸ τελειότερο ὄργανο τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ὄργανο ἐκεῖνο πὸν κάμνει τὸν ἄνθρωπο νὰ διαφέρει ἀπὸ τὰ ζῶα. Καὶ ἡ λέξις «ἠλεκτρονικοὶ» θὰ ἐκλείψῃ σὲ λίγα χρόνια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθῇ ἓνας ἄνθρωπος ὄχι ἀπὸ τὸν Θεὸ ἀλλὰ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἰδίους. Καὶ τὸ δημιούργημα αὐτὸ δὲν θὰ εἶναι ἰσότιμο μὲ τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο. Τὰ κατασκευάσματά μας θὰ εἶναι καταπληκτικὰ μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξεως. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος δὲν θὰ ἔχῃ καμιά ἐπιλίδα νίκης σὲ ἓναν ἀνταγωνισμὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δημιουργημάτος του. Ὁ τεχνητὸς ἐκεῖνος «ἄνθρωπος» πιθανὸν νὰ μὴν

μᾶς κοιτάξει ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς ἀγάπης, τῆς καλοσύνης καὶ τῶν τόσων ἄλλων συναισθημάτων πού μᾶς πλημμυρίζουν, ἀλλὰ μὲ βάση τὸ ὅτι εἴμαστε θνητοί, φθαροὶ καὶ ἀδύνατοι. Τὸ ἀποτέλεσμα σὲ μιὰ τέτοια σκέψη θὰ ἦταν οἰκτρό. Ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνεταν δούλος τῶν κατασκευασμάτων του. Ἦδη ἀπὸ τώρα ἀρχισαν νὰ ἀπευθύνονται ἐκκλήσεις γιὰ πῆν ἀποφυγὴ τοῦ μοιραίου. Διακεκριμένοι Βρεττανὸς ἐπιστήμων, πρωτοπόρος στὴν κατασκευὴ ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων, δῆλωσε πρόσφατα πῶς, ἂν δὲν χαλιναγωγηθῆ ἡ κατασκευὴ παρομοίων μηχανῶν, ὁ ἄνθρωπος θὰ ὑποδουλωθῆ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν βούληση καὶ τὴν κρίση, στὶς μηχανὲς αὐτὲς σὲ τουλάχιστον πέντε χρόνια. Καὶ ἡ ὑποδούλωση, πρόσθεσε, θὰ γίνῃ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε, γιατί ἔχει ἤδη ἀρχίσει. Πρόσωπα πού

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἡ τεχνικὴ πρόοδος ἔχει πάρει στὰ τελευταῖα χρόνια μιὰ τεράστια ἀνάπτυξη καὶ ἐξέλιξη μὲ ρυθμὸ ταχύτατο. Ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς προχωρεῖ ὄχι μὲ πρόοδο ἀριθμητικὴ, ἀλλὰ μὲ γεωμετρικὴ. Κι ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια (ἀφοῦ μόνο σ' αὐτὰ μπορούμε νὰ μιλοῦμε γιὰ τὴν ὑπαρξή του), συνδέθηκε στενότερα μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἐπηρεάζει βασικά· ἔχει σχεδὸν γίνῃ ἕνας δεύτερος ἑαυτὸς του.

Λέγοντας τεχνικὸ πολιτισμὸ ἐννοοῦμε τὶς ἐφαρμοσμένες ἐπιστῆμες, τὴν πρακτικὴ δηλαδὴ ἐφαρμογὴ τῶν θεωρητικῶν ἐπιτεύξεων τῆς ἐπιστήμης, πὶς μηχανὲς πού λειτουργοῦν καὶ κινοῦνται μὲ βάση τοὺς νόμους τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν, καθὼς καὶ τὶς ἀνακαλύψεις καὶ ἐξερευνησεις στοὺς ἄδυστους κόσμους τοῦ διαστήματος καὶ τῶν ἀτόμων-μορίων.

Οἱ σύγχρονες ἐπιτεύξεις τῆς Τεχνολογίας προσφέρουν στὸν ἄνθρωπο ὅλες τὶς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ἀνετη καὶ εὐχάριστη ζωὴ· δὲ λέω εὐτυχημένη ζωὴ, γιατί ἡ εὐτυχία εἶναι βαθύτερη ἀπὸ τὴν ἀπλὴ συγκινησιακὴ κατάσταση, ἡ εὐτυχία εἶναι κάτι πού πὸ ζῆς, εἶναι βίωμα. Πράγματι ἡ τεχνικὴ πρόοδος προσφέρει τὶς ἰδανικὲς συνθῆκες γιὰ διαβίωση. Ὁ ἀτμός, ὁ ἠλεκτρισμὸς, οἱ μηχανὲς μαζικῆς παραγωγῆς, οἱ χημικὲς βιομηχανίες, τὰ ταχύτατα μέσα συγ-

ἐπηρεάζουν τὴν κοινὴ γνώμη καὶ πολυδάπανες ἀποστολὲς ἔχουν ὡς συμβούλους παρόμοιες μηχανές. Δὲν ἀμφισβητεῖται βέβαια ἡ τεραστία βοήθεια τῶν μηχανῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ἡ προσπάθειά μας πρέπει νὰ στραφῆ στὸ νὰ μὴν ἀποκτήσουν οἱ μηχανές τὸ προσωπικὸ στοιχεῖο αὐτὸ καὶ μ' αὐτὸ σὰν ὄπλο θὰ μορῆ νὰ τὶς ἔχη πολυτίμους καὶ ἀναγκασιτάτους βοηθούς του. Ἡ συνύπαρξη αὐτῆς μηχανῶν καὶ ἀνθρώπου θὰ ὀδηγήσῃ στὴν πρόοδο, μιὰ καὶ τὸ ἀδόουλο πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἔχοντας τὴν μηχανὴ σὰν ἀλάνθαστο σὲ πολλὰ βοηθό, θὰ δυναθῆ νὰ ἀναδιπλώσῃ τὴν πολυτίμη μορφή του καὶ νὰ ἀτενίσῃ νέους ὁρίζοντες.

ΚΤΡΙΑΚΟΣ ΤΣΟΚΚΟΣ, Δ' 2 Πρ.

κοινωνίας καὶ ἐπικοινωνίας εὐκολύνουν τὸν ἄνθρωπο σὲ μεγάλο βαθμὸ. Μ' αὐτὰ ἀποκτᾷ ὅ,τι σχεδὸν θελήσῃ καὶ ἐπεκτείνει τὶς ἀκτίνες τῆς δράσης του σὲ πολλὰς κατευθύνσεις. Τρανή ἀπόδειξη ὅτι ἡ ζωὴ ἡ συνταιριασμένη μὲ τὴν τεχνικὴ πρόοδο προτιμάται, μᾶς δίδει ἡ ὄστυφιλία, τὸ κίνημα τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου πού μεταναστεύουν μόνιμα σὲ μιὰ πόλη γιὰ νὰ ἔχουν τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, τὸ σύστημα ἐξαερισμοῦ, τὴν κεντρικὴ θέρμανση καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ἀνάσεις πού ἔχει ἡ ζωὴ στὴν πόλη, ἡ συνυφασμένη μὲ τὴν τεχνικὴ πρόοδο.

Στὶς χώρες πού παρατηρεῖται ἀνθησι τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἐπόμενο νὰ ὑπάρχῃ ὑψηλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο, γιατί πάντα ὑπάρχει μιὰ ἀντιστάθμιση ἀνάμεσα στὴν πρόοδο τὴν τεχνικὴ καὶ στὴν ὑλικὴ εὐημερία τῆς κοινωνίας καὶ μάλιστα ὁ μηχανικὸς πολιτισμὸς ἀποτελεῖ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα συντελεστὴ τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξης. Ἀλλὰ ἡ οικονομικὴ πρόοδος ἔχει πάντα σὰν ἀποτέλεσμα καὶ τὴν πνευματικὴ ἀνύψωση τῶν ἀνθρώπων, γιατί παρέχονται σ' αὐτοὺς πολυποικίλες εὐκαιρίες γιὰ μόρφωση, πνευματικὴ ἀνάπτυξη καὶ ἀνέλιξη καὶ ἠθικὸ προσανατολισμὸ. Εἶναι οἱ βιβλιοθήκες, τὰ θεάματα, οἱ διαλέξεις, οἱ πολυπλευρεῖς ἐκδηλώσεις, καλλιτεχνικὲς, λογοτεχνικὲς, ἐπιστημονικὲς καὶ ἄλλες.

Ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς μὲ τὴ μαζικὴ, κυρίως, παραγωγή προσφέρει στοὺς ἀνθρώπους ἴση ἀπολαυτὴ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πνευματικῶν, ἴση εὐκολία καὶ ἀνεση, γιατί τὰ ἀγαθὰ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς εἶναι προσιτὰ σ' ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔτσι ἐπιτυγχάνεται μιὰ ἰσότης. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ τεχνικὴ πρόοδος θεωρεῖται σὰ μέσο γιὰ τὴ διάδοση τῆς δημοκρατίας καὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἀναγκαῖα προϋπόθεση τῆς μαζικῆς κυρίως εὐτυχίας καὶ κατὰ δεύτερο λόγο τῆς ἀτομικῆς.

Ἡ τεχνικὴ πρόοδος ἱκανοποιεῖ ὁλοένα τὴν ἀκόρεστη τάση τοῦ ἀνθρώπου γιὰ γνώση, γιὰ πνευματικὴ τροφή, γιὰ μόρφωση, τὸν εὐκολύνει, ἴσως μὲ ἀργὸ ἀλλὰ σταθερὸ ρυθμὸ, στὴν ἀτέλειωτη προσπάθειά του νὰ μάθῃ τοὺς νόμους, τοὺς ἀναλλοίωτους, ἀπαράβλητους καὶ αἰώνιους πού διέπουν τὸ Σύμπαν, τὴν ἀρχὴ τῶν ὄντων καὶ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πλεονεκτήματα τοῦ σύγχρονου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἔχουν εὐεργετικὴ ἐπίδραση στὴ ζωὴ τὸσο τῶν ἀτόμων ὅσο καὶ τῶν κοινωνιῶν. Ἀλλὰ κοντὰ σ' αὐτὰ, παράλληλα, ὑπάρχουν καὶ μειονεκτήματα, πού ἐπιδρῶν καταστρεπτικὰ στὸν ἠθικὸ κόσμον τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ προσωπικότητά μας ἔχει μειωθῆ σὲ βαθμὸ ἐπικίνδυνον, βρισκόμαστε σὲ μιὰ βαθύτατη ἠθικὴ κρίση, ἡ ἠθικὴ στάθμη στὴν ἐποχὴ μας ἔχει φτάσει σὲ τέτοιο χαμηλὸ σημεῖο πού ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνο εἶναι ἀνήθικος (ἴσως περισσότερο ἀπὸ πρῖν), ἀλλὰ εἶναι κάτι πολὺ χειρότερο: εἶναι ἠθικὰ ἀδιάφορος. Ἔτσι ὑποστήριξε σὲ γνωστὴ φιλοσοφικὴ του διατριβὴ ὁ Παπανούτσος. Κι εἶναι, ἀλλοίμονο, ἀλήθεια. Χαρακτηρίζει τὸ σύγχρονον ἄνθρωπον μιὰ ἀδιαφορία καὶ εἰρωνεία μεφιστοφελικὴ, τὸ συναίσθημα τῆς ἐνοχῆς ἔχει ἀτροφῆσει, καὶ αὐτὸ ὀφείλεται, περισσότερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους παράγοντες, στὴν Τεχνολογία.

Ὁ μηχανικὸς πολιτισμὸς ἐγκατέστησε στερεώτερον τὸν ὕλισμὸ ὄχι πιά σὰ μιὰ φιλοσοφικὴ κοσμοθεωρία, ἀλλὰ σὰ μιὰ χειροπιαστὴ πραγματικότητα καὶ προσιτὴ, καὶ ἔγινε ἡ κυριότερη αἰτία τῆς διασάλευσης τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς συνειδητοποίησης τῆς πνευματικῆς ὑπόστασης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ μηχανοκρατικὴ ἐποχὴ μας καὶ ἡ μηχανιστικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς προετοίμασαν στὸν ὕλισμὸ τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ σαρκωποῦν τὸ ἐξουθενωμένο ἀπ' τοὺς δυὸ παγκοσμίους πολέμους καὶ ἀναστατωμένο ἀπ'

τὶς κοινωνικὲς ἀναταραχὲς καὶ κρίσεις τοῦ αἰῶνα μας ἀνθρώπινο πνεῦμα, τὸ ἐμποδίζει νὰ προσβλέπῃ σὲ ὑψηλότερα καὶ ἀνετώτερα ἰδανικά καὶ τὸ κρατᾷ δέσμιον στὰ ὑλικά καὶ ἐφήμερα. Ἡ θρησκευτικὴ πίστη ἔχει σημαντικὰ ἀτονῆσει, γιατί ὁ ἄνθρωπος πίστεψε τόσο πολὺ στὸν ἑαυτό του καὶ περιφρόνησε τὸ Θεό, καὶ ὕψωσε προκλητικὰ τὸν τεράστιον ὄγκον τῆς μηχανῆς, τὸν σύγχρονον βιβλικὸ πύργον τῆς Βαβέλ, συντριβόντας τὴ θρησκεία καὶ μαζί κάθε τι τὸ πνευματικὸ, τὸ εὐγενικὸ, τὸ ἰδεατό.

Ὁ μηχανικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ τεχνολογικὴ ἐποχὴ μας μᾶς μειώνουν τὴν προσωπικότητα σὲ μεγάλο βαθμὸ, μᾶς γεννοῦν τὸ φόβον τοῦ ἂν θὰ ζοῦμε αἴριο. Ἡ παλιὰ ξεγνοιασιά ἔχει λείψει. Τὴ θέση τῆς πῆρε ἡ ἀμφιβολία καὶ ἡ ἀβεβαιότητα, ἡ πικρὴ διαπίστωση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς στὴν ξέφρενη πρόοδο σὰν ἕνα ἔρμαιο πού παραδέρνει. Ἀλλὰ τὸ χειρότερον εἶναι αὐτό: Ὁ ἄνθρωπος δημιούργησε τὴ μηχανὴ, μὰ δὲ μπόρεσε νὰ κυριαρχήσῃ σ' αὐτήν. Ἀντίθετα ἡ μηχανὴ κυριάρχησε στὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν τυποποίησε καὶ τὸν ἐκμηδένισε· αὐτὴ τοῦ ὀρίζει τὸ πὶ θὰ κἀνῃ. Ἡ μηχανὴ ἀπὸ σκλάβος ἔχει γίνῃ ἀφέντης· ἀπὸ ἀπλὸν δημιουργημὰ ἔγινε δυνάστης ἀδυσώπητος, πού καταπιέζει τὸν ἄνθρωπον ἀσφυκτικὰ.

Κι αὐτὸ, ὑποστήριξε ὁ Μυριβήλης, ὀφείλεται στὸ ὅτι ἡ μηχανὴ δὲν κατασκευάστηκε σὰ μέτρα τὰ ἀνθρώπινα, στὸ ὅτι ἀγνόησε, ἔξχασε καὶ περιφρόνησε τὸν ἄνθρωπον χωρὶς νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ εὐτυχία του. Ὅτι ὁ γιγαντιαῖος ὄγκος τῆς, ἡ κολοσσιαία δύναμη πού διαθέτει καὶ ἡ τρομακτικὴ ἐπιβολὴ τῆς στοὺς ἀνθρώπους ξέφυγαν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ μέτρου καὶ τοῦ ρυθμοῦ, τῆς ἁρμονίας, τῆς βαθύτητας καὶ τῆς ἰσορροπίας, καταπάτησε ἡ μηχανὴ τὸ ἀπολλώνειο στοιχεῖο τῆς ζωῆς πού κλείνουν τὰ λιγυσύλλαβα ρητὰ «Γνώθι σαυτὸν» καὶ «Μηδὲν ἄγαν».

Γεννέται ἀμφίβολον τὸ ἐρώτημα: Ἄν δὲν ὑπῆρχε τεχνικὸς πολιτισμὸς, οἱ ἄνθρωποι θὰ ἦταν πῶς εὐτυχημένοι ζώντας κάτω ἀπὸ πρωτόγονες συνθῆκες; Ὁ Ρουσσὸ λέει: ναί, καὶ εἰσργεῖται ἐπιστροφὴ στὴ φυσικὴ ζωὴ, ἔστω καὶ κάτω ἀπὸ πρωτόγονες συνθῆκες. Ἀλλὰ δὲ φαίνεται νὰ ἔναι σωστό. Ὅπως ἔχει ἀποδειχθῆ, ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς παρέχει ὅλες τὶς προϋποθέσεις στὸν ἄνθρωπον γιὰ μιὰ ἀνετη καὶ εὐτυχημένη ζωὴ, γεμάτη μὲ προοπτικὲς. Ἐφερε τὴν

κατάργηση τῶν μυστηρίων, τῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, καὶ ἀκόμα τὴν εὐζωία καὶ τὴ μακροζωία, τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ πόνου, τοῦ κόπου καὶ, λίγο ἢ πολὺ, τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ παυτόχρονα γέννησε μέσα μας τὸ φόβο, τὸ ἄγχος, τὴν ἀγωνία γιὰ τὸ παρὸν καὶ γιὰ τὸ μέλλον. Κι αὐτό, γιὰ τὸν πῶν τεχνικῶν ἐφαρμογῶν δὲν ὑπῆρξε πάντοτε ἡ χρῆσις καλὴ. Ὅλα αὐτὰ πᾶ καταθλιπτικὰ συναισθήματα θὰ ἐξέλειπαν, ἂν γινόταν καλὴ χρῆσις τῶν ἐφευρέσεων πὸν νὰ ἀποβλέπει σὲ ἔργα εἰρηνικά, γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὄχι γιὰ σκοποὺς καταστρεπτικῶν, πὸν πόλεμο, τὴν ἀλληλοεξόντωση καὶ συνάμα τὴν αὐτοκαταστροφὴ τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ τεχνικὴ πρόοδος «αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν» πὸν ἔφερε τὴν ἀναστάτωση, τὸ ἄγχος καὶ τὴ δυσπιστία, ἀλλὰ ἡ κακὴ χρῆσις, ὁ κακὸς ἄνθρωπος, ἡ κακὴ σκέψις, πὸν ἀποβλέπει σὲ ἀθέμιτους, ἄνομους καὶ ἀνῆθιτους σκοποὺς, σὲ συμφέροντα, καταπιέσεις καὶ ἐκμεταλλεύσεις.

Αὐτὴ εἶναι περίπου ἡ συμβολὴ τῆς τεχνικῆς προόδου στὴν ἀνθρώπινη εὐτυχία, ὅπως θὰ τὴ βλέπαμε φιλοσοφικά. Αὐτὴ ὅμως εἶναι ἡ πραγματικότητα; Δὲν ξέρουμε. Γιατὶ μὲ τὴν τεράστια αὐτὴ πρόοδος τῆς Τεχνικῆς, ὅσο καὶ ἂν λέμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος μηχανοποιήθηκε,

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἐνα ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας τῆς ἐποχῆς μας, ἴσως τὸ πῶν σημαντικὸ, εἶναι καὶ ὁ τύπος. Ἡ καθημερινὴ ἐφημερίδα εἶναι τὸ μόνον ἔντυπο πὸν διαβάζει ὁ μέσος Κύπριος. Λογοτεχνικά καὶ ἐπιστημονικά βιβλία εἶναι σχεδὸν ἄγνωστα στὰ πλατιά λαϊκά στρώματα. Ἐτσι εἶναι ἐπόμενο ἡ ἐφημερίδα νὰ παῖσι σημαντικὸ ρόλο στὴν κοινωνικὴ μας ζωὴ, στὴν πολιτικὴ καὶ ἰδεολογικὴ τοποθέτησή μας. Καὶ τοῦτο διότι ὁ τύπος σήμερα εἶναι μιὰ ἔκφρασις τῆς κοινωνίας μας, ὁ καθρέφτης τῆς, ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός.

Αὐτὸ πὸν θὰ κοιτάξῃ ἕνας σὲ μιὰ ἐφημερίδα καὶ πὸν θὰ τὸν ἐπηρεάσῃ εἶναι τὸ περιεχόμενον, ἡ μορφή καὶ ὁ τρόπος παρουσίας τῆς ὕλης. Πῶν πολὺ, ὅπως εἶναι φανερό, θὰ ἐπιδράσῃ τὸ περιεχόμενον καλὰ ἢ κακὰ. Αὐτὴ τὴν ἐπίδραση τὴ δέχεται ὁ καθένας τῆς περισσότερες φορές ἀσυναίσθητα. Ἡ πολιτικὴ γραμμὴ μιᾶς ἐφημε-

ριδος θὰ δώσῃ καὶ στὸ ἄτομο τὴ δική του πολιτικὴ γραμμὴ. Ἡ ἐφημερίδα θὰ δώσῃ στὸ ἄτομο τῆς πρῶτης ἑπαφῆς μὲ ἕνα θέμα ἄγνωστὸ του. Αὐτὴ ἡ πρῶτη ἑπαφὴ ἔχει σημασία ἀποφασιστικὴ γιὰ τὴν μετέπειτα ὀλοκληρωμένη θεώρησις τοῦ θέματος ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη. Τὴ σημασία τοῦ τύπου σ' αὐτὸ τὸν τομέα ἔχουν καταλάβει ἀπὸ καιρὸ ὅλα τὰ κράτη. Γι' αὐτὸ καὶ σήμερα οἱ πῶν πολλὲς ἐφημερίδες ἔχουν γίνῃ ὄργανα προπαγάνδας μὲ καταστρεπτικὰς συνέπειες γιὰ τὸ ρόλο τοῦ τύπου καὶ συνεπῶς γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν ἀνάπτυξη ἑνὸς τόπου. Πολλὲς φορές ἐμφανίζονται ἐφημερίδες νὰ ὑπηρετοῦν τυφλὰ σκοποὺς διαφόρων κομμάτων ἀκόμη καὶ προσώπων. Ἡ ἀντικειμενικὴ κριτικὴ καὶ ἡ χωρὶς καμιά ὑστεροβουλία διαφώτιση τοῦ λαοῦ, πὸν εἶναι οἱ ἀμεσοὶ σκοποὶ τοῦ τύπου, παραμερίζονται.

Κι ἂν τώρα, μὲ τὴν ἀπίστευτὴ ἐξέλιξις τῆς Βιολογίας, μὲ τὴ διείσδυση στὰ μυστικὰ πὸν κλείνουν τὰ γονίδια τῶν ὠαρίων καὶ τῶν σπερματοζωαρίων, κατορθωθῇ νὰ φτιαχθῇ ἕνας ἄνθρωπος ἐπιστημονικὰ τέλειος, ἀλάνθαστος ἐγκέφαλος τῶν Φυσικομαθηματικῶν καὶ τῆς Χημείας, ἡ Ἐπιστῆμη δὲ θὰ πετύχῃ. Ἴσως νὰ φτιαχθῇ ἕνα ὄν τέλειον, ἀλλὰ θ' ἀποτύχῃ νὰ φτιαχθῇ τὸν ἄνθρωπο. Τὸ πλάσμα θὰ ἔναι ἕνα ρομπότ, πὸν θὰ κινῆται ἴσως μὲ θαυμαστὴ ἀκριβεία, χωρὶς ὅμως κανένα σκοπὸ.

Τὸ θέμα πὸν δόθηκε ἦταν γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀτομικὴ εὐτυχία. Ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι μιὰ ἀπλὴ κατάστασις· εἶναι βίωμα. Ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς μπορεῖ νὰ προσθέτῃ καὶ ἄλλες ἔγνοιες στὸ κοινωσιμὸν μυαλὸ μας, ἀλλὰ δὲ φαίνεται νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν ἄνθρωπο βασικά ὡς πρὸς τὴν εὐτυχία του, γιὰ τὸν Γκαίτε:

ποτέ σου τὴ χαρὰ δὲ θὰ τὴ βρῆς,
ἂν μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ δὲ σοῦ ἀναβρῆς...

ΜΙΧΑΛΑΚΗ Σ ΠΑΙΔΟΝΟΜΟΣ, Ἐ' 2 Πο.

Πολὺ κοντὰ στὸ περιεχόμενον βρίσκεται καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο μιὰ ἐφημερίδα παρουσιάζει τὰ διάφορα γεγονότα καὶ καταστάσεις. Τὸ πὸν δηλαδὴ παρουσιάζει σὰν σημαντικὸ καὶ τὸ βάζει στὴν πρῶτη σελίδα καὶ σὲ καίρια θέση καὶ πὸν παρουσιάζει σὰν ἀσημαντὸ τοποθετώντας τὸ σὲ μιὰ γωνία τῆς ἐφημερίδας, ἔτσι πὸν τῆς πῶν πολλὲς φορές δὲν τὸ βλέπει ὁ μέσος ἀναγνώστης. Ἐὰν γιὰ λόγους σκοπιμότητας **θελήσῃ** μιὰ ἐφημερίδα νὰ δώσῃ μικρὴ σημασία σὲ ἕνα γεγονός, πράγμα πὸν ἐπηρεάσει πῶν τὸν ἀναγνώστη, τότε ὁ πρόπος μὲ τὸν ὁποῖο τὸ παρουσιάζει καὶ ἡ θέση τοῦ θὰ δώσουν αὐτὴ τὴ μικρὴ σημασία.

Ἐνα ἄλλο θέμα, σχετικὸ μὲ τὴν ἐλευθερία τοῦ τύπου, εἶναι τὸ ἂν πρέπῃ νὰ παρουσιάζονται ὅλα τὰ γεγονότα καὶ οἱ εἰδήσεις. Μιὰ καλὴ ἐφημερίδα πὸν ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τοῦ τύπου, πρέπει καὶ ἔχει καθήκον νὰ παρουσιάσῃ ὅλα τὰ γεγονότα. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι δὲν πρέπει οἱ ἄγνοιοι σκοποὶ τοῦ τύπου νὰ βρίσκονται πῶν κάτω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ σκοπιμότητα ἢ τὰ προσωπικά συμφέροντα. Βέβαια δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζεται τὸ γεγονός ὅτι ὀρισμένες εἰδήσεις καὶ σχόλια, ὅπως στρατιωτικὰ μυστικά ἢ εἰδήσεις πὸν ἐπηρεάζουν ἐπιζήμια τῆς πολιτικῆς ὑποθέσεις καὶ τὸν κρατικὸν μηχανισμό, δὲν πρέπει νὰ δημοσιεύονται. Τὸ ὕψος ἐπίσης καὶ τὰ σχόλια τῆς ἐφημερίδας πρέπει νὰ βρίσκονται μέσα στὰ ὅρια τῆς καλῆς δημοσιογραφίας, κριτικῆς καὶ ἀξιοπρεπείας. Ἐνα πρόσωπο ἢ μιὰ ἐνέργεια τὸν πρέπει νὰ κρίνεται, ὄχι ὅμως νὰ κρίνεται καὶ νὰ θίγεται ἡ ἀξιοπρεπεία του. Μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ περιορίζεται ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου. Πρέπει πάντοτε νὰ βρίσκεται μέσα στὰ πλαίσια τῆς εὐθύνῃς τοῦ τύπου ἀπέναντι στὴν κοινωνία καὶ ἀπέναντι στὸ κάθε ἄτομο χωριστά.

Ἡ δημοσιογραφία σήμερα ἔχει γίνῃ μιὰ ἐπιστῆμη. Μιὰ ἐπιστῆμη πὸν παῖσι τὸν πῶν σημαντικό ἴσως ρόλο στὴν Ἱστορία. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι πὸν ἀσχολοῦνται μὲ αὐτὸ πὸν ἐπάγγελμα πρέπει νὰ ἔχουν τουλάχιστο πανεπιστημιακὴ μόρφωση ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πηγαιό ταλέντο. Ἐτσι, διαβάζοντας μιὰν ἐφημερίδα, ὁ ἀπλὸς ἄνθρωπος νὰ μορφώνεται καὶ ὄχι νὰ πληροφορεῖται μόνον πᾶν στὰ διάφορα θέματα. Δυστυχῶς σήμερα στὴν Κύπρον, σὲ ἀρκετὰς περιπτώσεις, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοσιογράφου ἐξασκεῖται ἀπὸ ἄτομα πὸν τὸ ἐπίπεδο τῆς μόρ-

φοῆς τους βρίσκεται πῶν χαμηλά. Μὲ αὐτὸ ὁ λαὸς δὲν μορφώνεται, ἀλλὰ κυριολεκτικὰ κοροιδεῖται κατὰ τὸν πῶν κακὸν τρόπο.

Οἱ πῶν πάνω παράγοντες εἶναι αὐτοὶ πὸν θὰ ἐκπληρώσουν τὸν σκοπὸ τοῦ τύπου. Σήμερα στὴν Κύπρον σκοπὸς τοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ τῆς δημόσιας συζήτησις, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ κριτικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν αἰσθητηρίων τοῦ λαοῦ μας, πὸν βρίσκεται δυστυχῶς σὲ χαμηλὸ ἐπίπεδο καὶ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ πληροφόρησις τοῦ κοινῶν γιὰ τὰ διεθνή γεγονότα.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς πολιτικῆς ζωῆς στὸν τόπο μας καὶ τῆς δημόσιας συζήτησις μποροῦν νὰ γίνονται μὲ συνεχῆ καὶ ὑπεύθινη ἀρθρογραφία καὶ δημοκρατικὴ συζήτησις μεταξὺ τῶν ἐφημερίδων. Τὰ κῆρια ὅπως καὶ τὰ πῶν λίγης σημασίας ἄρθρα πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς μιᾶς ἐφημερίδας καὶ σ' αὐτὰ νὰ δίνεται ἡ πῶν μεγάλη σημασία. Μὲ αὐτὰ πρέπει νὰ κανστηριάζονται διάφορες καταστάσεις μὲ σκοπὸ τὴν βελτίωσή τους καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ὑπαρξὴ τους. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀναπτύσσεται καὶ τὸ κριτικὸ αἰσθητήριο τοῦ λαοῦ πὸν ἔμαθε νὰ δέχεται τὸ κάθε τι παθητικὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸ περνᾷ κάτω ἀπὸ τὴ λογικὴ κριτικὴ.

Ἡ συζήτησις μεταξὺ τοῦ τύπου μὲ σκοπὸ τὴν ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ εἶναι ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσις τῆς ἀποστολῆς του. Ὁμογνωμία μεταξὺ τῶν ἐφημερίδων εἶναι στοιχεῖο κακὸ καὶ ἀνασταλτικόν. Δὲν μποροῦν νὰ συνυπάρχουν ὁ καλὸς τύπος καὶ ἡ ὀμογνωμία μεταξὺ τῶν ἐφημερίδων σὲ ἕναν τόπο, ὅπως δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ δημοκρατία χωρὶς ἀντιπολίτευσις. Διότι τότε θὰ παρατηρηθῇ ἕνα φαινόμενο ὑποβολῆς, μὲ ὑποβολέα τὸν τύπο καὶ παθητικὸν δέκτη τὸν ἀναγνώστη. Θὰ βλέπῃ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὁ ἀναγνώστης μονόπλευρα ἕνα θέμα, δὲν θὰ μορῆ νὰ δῇ τὸ ἀπὸ ἄλλο οὔτε νὰ συγκρίνῃ, ἀλλὰ θὰ δέχεται ἀναγκαστικὰ αὐτὸ πὸν τοῦ προσφέρεται εἴτε σωστὸ εἶναι εἴτε λαθασμένο.

Ὁ κάθε ἀναγνώστης μέσα ἀπὸ τὴν συζήτησις, ἀκόμη καὶ διαμάχη, μεταξὺ δύο ἐφημερίδων θὰ βγάλῃ τὰ προσωπικά του συμπεράσματα, θὰ κρίνῃ καὶ θὰ ὑπερασπίσῃ ἢ θὰ κατακρίνῃ. Αὐτὰ τὰ συμπεράσματα θὰ εἶναι τὰ καλύτερα, γιὰ τὸ θὰ εἶναι βγαλμένα μέσα ἀπὸ δοκιμασία καὶ τῶν δύο πλευρῶν. Ὁμογνωμία τοῦ τύπου εἶναι ἰσχύς μὲ δικτατορία, πράγμα πὸν δεχόμε-

στε σαν αντιδημοκρατικό και καταστρεπτικό. Τελευταία άρχισαν να φαίνονται στο νησί μας τα πρώτα φώτα που πραγματικού τύπου με την εμφάνιση μιάς μορφής συζήτησης μεταξύ των εφημερίδων. Αυτό καθώς και η ύπαρξη αντιπολιτευόμενου τύπου είναι μιά καλή άρχη, για να φθάσουμε στην πραγματική δημοκρατία.

Μιά εφημερίδα δεν πρέπει να ασχοληται μόνο με θέματα πολιτικού και πληροφοριακού περιεχομένου. Θέματα καλλιτεχνικής και λογοτεχνικής ζωής πρέπει να έχουν την ίδια θέση και να τους δίνεται η ίδια σημασία με τα άλλα θέματα. Η παρουσίασή τους είναι στοιχείο σημαντικό για την ανάπτυξη του καλλιτεχνικού

μας αισθητηρίου, της αγάπης προς το θέατρο και τη λογοτεχνία, στοιχεία δηλαδή απαραίτητα για τη μόρφωση του λαού και εξύψωση του πολιτιστικού του επιπέδου. Σ' αυτό το σημείο που βρισκόμαστε, πολύ πίσω δηλαδή, πρέπει να δοθη ή πρόεουσα σημασία, καθήκον και αυτό του τύπου.

Απ' όλα αυτά φαίνεται ότι ο ύπος παίζει σημαντικό ρόλο στην πολιτική, ιδεολογική και άλλη ζωή του κάθε λαού όπως και στην ανάπτυξη του κριτικού και καλλιτεχνικού αισθητηρίου του και ιδιαίτερα του δικού μας, που ύστερει πολύ σ' αυτά τα σημεία.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΑΒΒΑ, Ε'3 Πρ.

ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΗΡΙΧΘΗ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΝΕΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΤΑΘΕΡΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ

Την εποχή αυτή, της πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής και των αλληλοσυγκρουόμενων ιδεολογικών ρευμάτων, ο νέος έχει χάσει πραγματικά τον προσανατολισμό του. Αυτό αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα του καιρού μας, γιατί πάντοτε τονίζεται και πιστεύεται πως οι νέοι είναι η χρυσή έλπίδα του μέλλοντος κάθε κράτους. Και επομένως η κατάσταση αυτή απειλεί την πρόοδο και το μέλλον ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Ο σημερινός νέος έχει γεννηθί σε μιά εποχή που ένας νέος κόσμος, καταπληκτικός σε εφευρέσεις και πρόοδο, ο κόσμος της τεχνικής ανάπτυξης, γεννιέται σύγχρονα μ' αυτόν. Ο κόσμος αυτός ήρθε να προστεθί σ' έναν άλλο κόσμο, με βραδύτερο ρυθμό ανάπτυξης, που κλείει παράδοση χιλιάδων ετών.

Αν για όλους τους άλλους η νέα εποχή είναι μιά επιστέγαση των κόπων και της εργασίας του ανθρώπου στον τομέα της τεχνικής ανάπτυξης, για το νέο είναι το κύμα που τον παράσχε μακριά από τη γενιά των μεγάλων και έδημιούργησε ένα φράγμα ανάμεσα σ' αυτόν και σ' εκείνη. Το κύμα αυτό τον έφερε στη μέση κάποιου άκεανού να παραδέρνη ενάντια σε ανυπερέβλητες δυσκολίες και, μη βρίσκοντας χέρι βοήθειας στην επίκλησή του, να χάνη όλοένα και περισσότερο τις δυνάμεις του και να κινδυνεύη να πνιγί.

Η ραγδαία ανάπτυξη της Τεχνικής αποτελεί τη βασική αιτία της απομάκρυνσης του νέου από τις παραδόσεις και τις πηγές. Γιατί αυτή η ανάπτυξη επέφερε και τη χαλάρωση ιδεών και εννοιών που θεωρούνταν ακατάλυτες και σταθερές, όπως η έννοια της θρησκείας και της πατρίδας. Αλλά τα παραμέρισε το συμφέρον. Για τη χαλάρωση αυτή ο νέος είναι εκείνος που εϋθύνεται λιγότερο.

Αναρωτούμενοι, λοιπόν, που πρέπει να στηριχθί ο σύγχρονος νέος για να εξασφαλίση ένα σταθερό προσανατολισμό, σαν πρώτη απάντηση θα λέγαμε: επιστροφή στις παραδόσεις και στις πηγές και γεφύρωση του χάσματος που χωρίζει τη γενιά των νέων από τη γενιά του χθές. Και αυτό θα έπρεπε να κατανοήσουν κυρίως οι δεύτεροι, αφού ύπάρχει ενάντια τους ζωηρή ή κατακραυγή των νέων για αδιαφορία πάχα προς τα προβλήματά τους.

Λέγοντας αδιαφορία των μεγάλων για τα προβλήματα των νέων, έννοούμε τις προσπάθειες των πρώτων για τη στερέωση ενός κόσμου πάνω στην τεχνική πρόοδο και το άγχος ενός πυρηνικού τελειωτικού πολέμου. Γιατί οι ενέργειες αυτές είναι τελείως αντίθετες με τις απόψεις των νέων: αδιαφορες με τα όνειρά τους.

Ο νέος όλων των προηγούμενων εποχών, που, όπως ανέφερα, χαρακτηρίζονται από ένα

βραδύτερο ρυθμό ανάπτυξης, θα μπορούσε να δη τα όνειρά του να πραγματοποιούνται εύκολότερα παρά σήμερα. Κι αιτία είναι η αδιαφορία που δείχνουν γι' αυτούς οι μεγάλοι, όπως την έρμηνεύσαμε. Η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στο σημερινό νέο και τον άλλο, που έζησε σε άλλες εποχές, είναι πως ο δεύτερος είχε ιδανικά και στόχους στη ζωή του, που της έδιναν κάποιο νόημα, ενώ ο σημερινός νέος δεν έχει ιδανικά. Αυτό που γυρεύει στην πραγματικότητα, προσπαθώντας να στηριχθί και να εξασφαλίση ένα σταθερό προσανατολισμό, είναι τα ιδανικά. Γυρεύει ένα νόημα στη ζωή του.

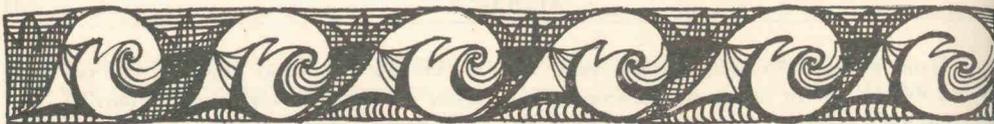
Βλέποντας τα πράγματα κάτω από αυτό το πρίσμα, θα μπορούσαμε να δοίμε και το «χιτισμό» σαν μιά προσπάθεια του νέου να ξεφύ-

γη από τον κόσμο των μεγάλων, απ' τον οποίο έχουν εκλείψει οι στόχοι και τα ιδανικά. Θα 'ταν σφάλμα όμως να ποίμε πως το πέτυχε αυτό ή μερίδα αυτή των νέων.

Η σωστή ενέργεια δεν είναι μιά βία αντίδραση που θα οδηγήση σ' ένα αντίθετο άκρο. Η ενέργεια ή σωστή είναι η επιστροφή στην παράδοση και στις πηγές και η εξύψωση των ιδεών. Ο σύγχρονος νέος πρέπει να στηριχθί πάνω σε στόχους και ιδανικά που θα ξαναζωτανέψουν το νόημα της ζωής. Και βρίσκοντας αυτό θα εξασφαλίση ένα σταθερό προσανατολισμό σήμερα, στην εποχή της πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής και των αλληλοσυγκρουόμενων ιδεολογικών ρευμάτων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΤΑ-Ι-ΜΗΣ, Στ'1 Πρ.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ ΣΤΟ ΕΡΓΟ «Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ»

Ἡ διείσδυση στὴ βαθύτερη οὐσία τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας, ὅπως καθορίζεται ἢ σύγχρονη ὑψὲς τῆς μέσα ἀπὸ πὸ ἐμπειρικό καὶ ὑποκειμενικό πρίσμα ἐξέτασης, ἔχει χάσει κάθε στέρεη καὶ θετική προσφορά μὲ κύριο αἴτιο τὴν ἀδυναμία πού χαρακτηρίζει τὴν ἀνθρώπινη φύση νὰ προσεγγίσῃ τὸν συνάνθρωπο μὲ πνεῦμα ἀπαλλαγμένο κάθε ὑπολογιστικοῦ καὶ ὑποκειμενικοῦ κριτηρίου, καθὼς καὶ τὸν κρινόμενο νὰ παρουσιάσῃ λευκὴ ἀπὸ συμβατικότητες καὶ προσπάθειες κάλυψης τὴν ὑπόστασι. Φυσικά ἐντονα ἢ διαπίστωση τούτῃ ἰσχύει γιὰ τὴν σύγχρονη ἐποχὴ, μὰ λαμβάνοντας ὑπόψη πὼς βρίσκεται σ' ἄμεση συνάφεια μὲ ἐνστικτα καὶ στοιχεῖα ἰδιοσυγκρασίας, θὰ παραδεχόμεστε χωρὶς κανένα ἐνδοιασμό τὴν ἵπαρξή τῆς γιὰ τὴν ἀνθρώπινη παρουσία ἀνεξάρτητα τοικῶν καὶ χρονικῶν σταθμῶν. Ἀφοῦ λοιπὸν παραδεχτοῦμε τὴν πὸ πάνω κρίση, θὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουμε στὴν προέκτασι τὴν ἔλλειψη τῶν ἀναγκαίων ἐφοδίων γιὰ μιὰ ἐπαφή μὲ τὸν «ἄνθρωπο». Ὅμως ὑπάρχει καὶ τ' ἄλλο· ἢ συγκεκριμένη περίπτωση σκιαγράφησης τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἀξιολόγησις πῶν ψυχικῶν ἀντιδράσεων τοῦ δὲν χρωματίζεται ἀπ' τὸ γενικό σχῆμα προσέγγισης αὐτοπροσώπου ἐπαφῆς τοῦ ἐρευνητῆ μέσα σὲ κοινωνικά καὶ πολιτικά πλαίσια γιὰ νὰ διεισδύσῃ στὸν ἐνδόμυχο κόσμο τοῦ ἀντικειμένου. Κάθε τέτοιου εἶδους πλησίασι θὰ μᾶς ἀνάγκαζε νὰ θέσουμε ὀρισμένους περιορισμοὺς σχηματοποιώντας τὰ ἐξωτερικά δεδομένα. Ἡ προσέγγισις ὅμως πού ἐμεῖς ἀποζητοῦμε θὰ γίνῃ μέσα ἀπὸ θεατρικὲς συμβατικότητες πού περιορίζουν ἀφάνταστα τὸν βαθμὸ δυσκολίας καὶ διανοίγουν ἕμμεσους δρόμους πορείας σ' ἄμεση συνάρτησι μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς στόχους τοῦ δημιουργοῦ. Ἐχοντας αὐτὰ στὸ μυαλό θὰ πλησιάσουμε τὸν Ἀβραάμ τῆς «Θυσίας» ὅχι μ' ἐντελῶς ἀντικειμενικά κριτήρια (θὰ πρέ-

πη νὰ τὸ παραδεχτοῦμε) γιὰ τὴν ἱστορικὴ πλευρὰ μᾶς ἔχει κατατολίσει στὸ θέμα, ὅταν μικροὶ τοῦ Δημοτικοῦ ἀκούαμε κρίσεις καὶ σχόλια γι' αὐτὸ τὸν ἔξοχο Πατριάρχη. Ὅ,τι λοιπὸν ἀφομοιώθηκε ἀδιάσειστα στὴν ψυχὴ τὴν παιδιὰτικη, πού ἀποζητᾶται πάντα πὸ παράδοξο, θὰ ἴνα φραγμὸς καὶ ἐμπόδιο νὰ διεισδύσουμε καθαρότερα, μὰ παράλληλα προσπάθειά μας θὰ ἴνα ἢ ἐξαφανισθῇ.

Γιὰ τὴν ἀκριβέστερη κρίσι θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουμε ποῖα ἦταν τὰ κριτήρια τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας καὶ ἢ βάση τοῦ συγκροτήματος τῆς ἠθικῆς προσωπικότητας, μέσα στὰ ὁποῖα, ἀφοῦ προσαρμόστηκε ἢ δημιουργικὴ σκέψι, παράγαγε ὅ,τι ἔχουμε ν' ἀξιολογήσουμε. Ἡ ἐποχὴ πού ζῆ ὁ Ἀβραάμ διάφορη ἀπ' τὴ δική μας, στὴν βαρύτητα καὶ στὸ γενικό σύνολο τῶν σχέσεων πού καθόριζαν τὸν ἄνθρωπο καὶ πῆ περιφορὰ του μέσα στὸν κόσμο πού ζοῦσε. Δὲν ἦταν ῥιζοσπαστικὴ διαφοροποίησι πού, ἐκκινώντας ἀπ' τὴν οὐσία τὴν ἐσώτατη τῆς ἠθικῆς τῆς ἐποχῆς, νὰ καλύψῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ τίς ἀνάλογες ἀνάγκες στὸ ἄτομο, μὰ ἦταν μιὰ ἀλλαγὴ στὴν ἐπιφανειακὴ καὶ ἐξωτερικὴ πλευρὰ στὸ βαθμὸ καὶ στὴν ἐντασι συσχέτισης ἠθικῆς ἀτόμου καὶ μὲ λίγη μόνο μεταβολὴ στὴν ὅλη τῆς ὑψὲς, ὅπως σχηματιοῦταν μοναχὰ ἀπ' τὴν ἐμπειρία μὰ ὅχι ἀπ' τὴ θέλησι καὶ πίστι.

Συγκεκριμένα ἀπαραίτητη προϋπόθεσι πού ἀπαιτεῖ ἢ καθολικὴ ἐξέτασι εἶναι ὁ καθορισμὸς τῆς θέσις τοῦ Ἀβραάμ ἀπέναντι στὸν Θεό, πού στὴν οὐσία τὴν ἴδια εἶναι· ἢ γνώμη καὶ ἢ πεποίθησι τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ Θεό. Ὁ Θεὸς δὲν μεταβάλλεται ποτέ. Ἐπομένως οὔτε θὰ πρέπει νὰ τὸν χαρακτηρίσουμε σὰν σκληρὸ καὶ αὐθαίρετο, τὸν Θεὸ τῆς Βίβλου, τὸν Ἰεχωβά, πού ἀποζητᾶται νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν πεθυμιά του, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπόψη τὸν ἀνθρώπινο παράγοντα. Χωρὶς νὰ θέλουμε νὰ ἐπεκταθοῦμε

περισσότερο στὸ θέμα, ἢ φύσι τούτου τοῦ Θεοῦ δημιουργήθηκε ὅχι μοναχὰ ἀπὸ θεατρικὲς ἀνάγκες, μὰ ἀπὸ εἰδικὰ τὴν ἱστορικὴ ἀποψη ἦταν τέτοια, γιὰ τὴν ἔτσι ἔπρεπε νὰ παραδοθῇ στ' ἀτίθασο πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀπ' ἀγάπη καὶ στοργὴ πατρικὴ, γιὰ νὰ κατανοήσῃ τὸ καθήκον.

Ἦταν λοιπὸν ὁ Ἀβραάμ, ὅπως ὁ ἴδιος ἰσχυρίζεται, δούλος τοῦ Θεοῦ καὶ ὅχι ἄνθρωπος μὲ αὐτοπροσώπως βουλευτικὲς λειτουργίες, μὲ δικές του συναισθηματικὲς ἀποχρώσεις καὶ μεταστροφές. Ἀπ' τὰ λόγια του πολλὲς φορὲς μᾶς κάνει νὰ πιστέψουμε πὼς οἱ αἰτίες οἱ βαθύτερες πού γέννησαν τὴν ἐμμονὴ πού στὸν Θεὸ ἦταν μοναχὰ ἢ Πίστι Του. Ὅπως φαίνεται καταργεῖ τὸν σημαντικὸ παράγοντα τῆς λεύτερης θέλησις, τὴν καταδικῆς τὴν ἀνάγκης λειτουργία. Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ ἀποδοθῇ μέσα στὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὴν καθολικὴ καθυπόταξι τοῦ κόσμου τοῦ ἐσωτερικοῦ στὴν παραδοχὴ τῆς γνώμης ὥστε δὲν ἀδιαφόρησε γιὰ τὴν ἀνθρώπινη μηδαμινότητά του ν' ἀποζητᾶ μ' ἀξιώσις.

Στὸ σημείο τῆς θερησκευτικῆς φιλοσοφίας τοῦ ἔργου ἀξιοσημείωτη στέκεται καὶ τούτῃ ἢ παρατήρησι: ἢ φιλοσοφία τοῦ ἔργου ἔχει ἄμεση σύνδεσι μὲ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο θεώρησις τῶν καταστάσεων· τὸ γεγονὸς δηλαδὴ πὼς ἢ θυσία θὰ ἴνα μέσο γνώσις καὶ μακρότερης ἐμβάθυνσις στ' ὅλο θέμα· θὰ βοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξι ἐφοδίων ἀναγκαίων νὰ ἀνταποκριθῇ τ' ἄτομο στὶς ἀνάγκες του· ὅ,τι κακὸ συμβαίνει βοηθᾶ γιὰ τὴν προώθησι στὸ καλύτερο.

Ὁ Νεοέλληνας μὲ τὸν ἴδιο τρόπο βλέπει τὴν ὑπόστασι του· ὅτι πρέπει νὰ παλεῦσῃ γιὰ νὰ ἐδραιώσῃ τὴν παρουσία του στὸ χαρακτῆρα ὅχι μιᾶς ἰδιαίτερης ὑπαρξῆς, ὄντοποιημένης μὲ ὑπερφυσικά καὶ ὑπεράνθρωπα σχήματα, πού νὰ ἀποζητᾶ ὅ,τι θὰ τὸν βοηθήσῃ, ἀφοῦ περάσι μέσα ἀπὸ τὸ παθητικὸ στάδιο, μὰ ὅχι ὅ,τι θὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἔξω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Ἀνάλογη σκέψι πού μαρτυρᾶ τὴν διαπίστωση εἶναι τὸ «πάθει μάθος θέντα» τοῦ Αἰσχύλου, πού τονίζει τὴν ἀξία τοῦ μαθήματος—παθήματος.

Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ τονίσουμε τὸ γεγονὸς πὼς ἢ σκηρικὴ οἰκονομία καὶ τεχνικὴ πλευρὰ ἐπέβαλλαν πολλὲς φορὲς τὴν ἀπόκριψη βαθύτερων αἰσθημάτων γιὰ συμβιβαστικούς λόγους καὶ ἀντίστοιχα τὴν δημιουργία νέων. Ἡ ἐξέτασις μᾶς θὰ προχωρήσῃ παρακολουθώντας τὴν ὅλη ἱστορικὴ ἐξέλιξι ἀπὸ κοντὰ, γιὰ τὴν χρονολογικὴ διάταξι μόνο, δίχως συστηματικὴ ἀνα-

φορὰ, καὶ θὰ ἐξελισσεται ἀνάλογα μὲ κείνη συσχετίζοντας ἄμεσα πράξι καὶ ψυχικὴ ἀντίδρασι.

Μὲ τὴν ἐναρξῆ τοῦ ἔργου φτάνει καὶ ἢ μεγάλη εἰδησι στὸν Ἀβραάμ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀγγελοῦ: Εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ θυσιαστῇ ὁ Ἰσαάκ. Κι ἄμέσως ἀρχίζει ἢ ὅλη ψυχοδραματικὴ ἐξέλιξι μὲ τὴν ἐπανάστασι τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ Ἀβραάμ. Μέσα πού γεννιοῦνται πολὺπλοκες ψυχικὲς λειτουργίες λογικῆς συνειδητοποιήσις πού ἀναμιγνύονται ταυτόχρονα μὲ τὴν συναισθηματικὴ οὐσία τῆς ὑπόστασις τοῦ Ἀβραάμ. Μὰ ἢ πρωταρχικὴ ἐντύπωσις του, πού δὲν δημιουργήθηκε ἀπὸ καμιά ἐσωτερικὴ σύγκρουσι καὶ ἐγκεφαλικὴ μετάλλαξι παρὰ μόνο ἀπὸ μιὰ ἐνστικτώδη, βαθύτερη ἀνάγκη, ἦταν ν' ἀναζητήσι νὰ βρῆ ἄν βρισκόταν ξύπνιος, κατανοώντας τὰ ἐξωτερικά φαινόμενα πού ζοῦσε συνειδητὰ ἢ ἄν βρισκόταν σὲ μιὰ ληθαργώδη κατάστασι. Τόση μεγάλη κατάπληξι τοῦ προκάλεσε τὸ γεγονὸς τῆς εἰδησις καὶ δὲν τὸ δέχτηκε σὰν πραγματικότητα καὶ σὰν ἀληθινὴ κατάστασι. Ἀνθρώπινη καὶ φυσικὴ τούτῃ ἢ ἀντίδρασι, ἀνάλογη μὲ τὸ καθολικὸ καὶ γενικὸ σχῆμα ἀντιμετώπισης παρόμοιας πρακτικῆς περιστασις. Βρίσκειται σ' ἕνα φαινομενικὸ ἀδιέξοδο ἀπ' τὴ γοργὴ ἐξέτασι τῆς θέσις του· κατανοεῖ τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν δυσκολία του ν' ἀντιμετώπισῃ τὸ πρόβλημα. Δὲν λιποψυχᾶ· ἀπλῶς σκέφτεται καὶ μέσαθῆ του οἱ τάσις ἰσοζυγιάζουν· μὲ τὴν ἴδια βαρύτητα τὸν βασανίζουν, καθελώνοντάς τον σὲ ψυχικὴ ἀδράνεια. Παράλληλα δὲν ἀπομένει μοναχὰ στὴν κατάστασι πού τὸν ὀδήγησαν οἱ στιγμιαίες συναισθηματικὲς ἐξάρσεις του· μέσα πού κυριαρχεῖ ἔντονα καὶ ἢ λογικὴ, πού ἀποζητᾶται τὴν διερεύνησι τῶν γεγονότων μέσα ἀπὸ τὸ γενικότερο πρίσμα, πού δὲν περιλαμβάνει ἀπλῶς τὸ τί ἀγγίζουμε καὶ τὸ τί αἰσθανόμαστε, μὰ περικλείει καὶ τὴν πίστι καὶ ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό. Βλέπει τὰ ἐξῆς: α) Τὴν ἀδυναμία του νὰ τελήσῃ τὴ θυσία καὶ τὴν ἀνάγκη ἐπιβολῆς σὲ κάθε ἐνάντια ἐπιθυμία. β) Ἡ εὐχὴ τοῦ Θεοῦ στὸ ἀνθρώπινο γιὰ μελλοντικὴ τεκνοποίησι δὲν συμβιβάζεται μὲ πᾶ τωρινὰ δεδομένα. Ὅμως ἄν καὶ τὸ κείμενο δὲν μᾶς πληροφορεῖ λεπτομερικὰ καὶ συγκεκριμένα γιὰ τίς ψυχικὲς ἐξελίξεις τοῦ Ἀβραάμ (μιὰ καὶ ὁ μονόλογός του δὲν ἐπιτρέπει καμιά διακοπή· καὶ πὼς θὰ βρισκόταν τὸ μέσο; ὁ ἴδιος δὲ θὰ μπορούσε νὰ παραδοθῇ σὰν μιὰ αὐτοανάλυσι λεπτῶν ζητη-

μάτων). Όμως η βαθύτερη διερεύνηση και αυτή ακόμα ή εμπειρική γνώση μās βοηθούν να μαντέψουμε πώς ή σκέψη, πώς το καθήκον του 'Αβραάμ επέβαλλε την θυσία, διαρκώς αναδευόταν μές στο μυαλό, σμιγόντας μέσα του κάθε άλλη επίφοβη σκέψη που θα επιχειρούσε να παγιωθεί. Αυτή ή διαρκής τριβή των αισθημάτων με την έμμονη πίστη στο Θεό, οδήγησαν στη μετάβαση του 'Αβραάμ από το προσκήνιο του δεητή ταλαντευόμενου που άπορεί στη θέση δεητή. Είναι ή πρώτη λεπτή απόκλιση του 'Αβραάμ, που έπειτα απ' αυτήν ή θέση του σταθεροποιείται άλλόνητα μ' ελαφρές και σποραδικές κυμάνσεις. Παρακαλεί α) να λυπηθί ή Θεός όλη τούτη τη συντριβή του, τό βαθύτατο πόνο του, που γεννιέται μέσα από την αγάπη την πατριική, β) αν ή λόγος της θυσίας είναι ή άμαρτωλή ζωή, ως τιμωρηθί γι' αυτήν ή ίδιος, γ) να μὴν σήήση τη χαρά της τεκνοποίησης και δ) ως χάση κάθε ύλική περιουσία, και κάθε κτήμα, μιά κι ή Θεός τόν βοήθησε ν' άποκτήση τόσο περιουσία, την περισσότερη απ' όλους γύρω.

Στη συνέχεια ή σκέψη του αναζητάει να συσχετίση τη Θυσία με τη Σάρρα, που σαν μητέρα θά 'χη να διαδραματίση άμεσα ρόλο τόσο έξωτερο (ως προς την εξέλιξη των γεγονότων) όσο και έσωτερο (ως προς την παθητική δέσμευση). Το γεγονός του ενδιαφέροντός του να την περιορίση μακριά από τό σπιτικό, για να μὴν μπορέση να μάθη τί έχει γίνει, άποδεικνύει τη σαζυγική του αγάπη γνήσια και ζωντανή, που θα έμφανιστή όμως έντονότερα στην εξέλιξη. Η πρωταρχική αυτή ιδεολογική σύγκρουση και ή αναζήτηση της κατάλληλης λύσης δέν έφερε κανένα στέρεο αποτέλεσμα (μοναχά μιά συγκριτική εδραίωση της ιδέας του καθήκοντος). Έφεραν όμως στον 'Αβραάμ την ανάγκη να προσενηθί, ν' αναζητήσει διέξοδο, ν' απαγκιστρωθί απ' τις βασανιστικές του άδυναμίες. Και τούτη ή λύτρωση πετυχαίνεται με την εξομολόγηση του πόνου και του περιορισμένου αισθήματος: την προσενηχί.

Στην προσενηχί συμβιβάζεται, υποτάσσεται στην παραδοχή του μαντάτου καταλαβαίνοντας την έλλειψη κάθε άλλου όρθου και επιτυχημένου τρόπου προσέγγισης του θέματος. Δέν είχε ένδιάμεσες μεταστροφές, άμφιταλαντεύσεις, μεταθέσεις και άβεβαιοτήτες στην άποκρουστική γνώμη της γνώμης του: ή σύντομος χρόνος που πέρασε στάθηκε άρκετός για να πόν βοηθήση

ν' ανταποκριθί σωστά στο χρέος του ή ύποταγή του όμως δέν κατευθύνεται ακόμη σε μιά περιορισμένη άσυζητήτη γραμμή, αλλά όσα, μικρά ακόμα, ύπολείμματα άπόμειναν τόν αναγκάζουν να έρευνήση για όρισμένες μεταλλαγές στην όλη διάρθρωση της θυσίας, που δέν άπευθύνονται στο τυπικό μέρος, αλλά σ' αυτό τό βαθύτερο ζωντανό: πρώτα ζητά να γίνη μὴν ή θυσία, αλλά όχι αυτός να 'ναι ή σφάκτης: ζητά δηλαδή ν' άπαλλαγί από τις άμεσες συσχετίσεις που θά 'ταν πιο έντονα δεσμευτικές: στη συνέχεια δέχεται τό θάνατο όχι ως κάτι ξεχωρο από τά φυσικά χαρακτηριστικά του άτόμου, μα κρύβεται μέσα στην ίδια την ιδιοσυγκρασία του. Έστερα ζητά, αν κάμη ή ίδιος τη θυσία, να 'ναι τέτοια ή κατάσταση του, που να μπορέ νά μὴν νιώθη σαν πατέρα: ζητά να μειωθί τό πατρικό αίσθημα. Τέλος, στερονή παρακλήση είναι να άποκτήση την απαραίτητη έσωτερική προπαρασκευή για να επιβληθί σ' όλες τις κυρίαρχες αντιδραστικές κινήσεις του, για να κάμη ή, τι ή Θεός θέλει.

Προσπάθεια του ποιητή είναι, προχωρώντας φυσικά κι άβίαστα σ' άμεση συνάρτηση με τά ρεαλιστικά δεδομένα, και ως ένα σημείο μ' επαγωγική λογική, χωρίς ύπερφυσικές και ύπεράνθρωπες παρεμβολές, να εξηγήση ποιά 'ναι ή κατάσταση (από που ξεκινά, σε τί τελειώνει, με τί μεταλλάθεται και πλαστουργείται), για να μπορέσει να σφάξη τό παιδί του. Με τό πρώτο σκέλος, που άποτελείται από τό μονόλογο του 'Αβραάμ, εδραιώθηκε μέσα στην ψυχή που ή ιδέα του καθήκοντος άφου πέρασε μέσα από διάφορα σκεπτικιστικά και αισθηματικά φίλτρα.

Μετά, ή μονολογική και αυτοπρόσωπη προσπάθεια του 'Αβραάμ διακόπτεται απ' την εμφάνιση της Σάρρας που τόσο από την τεχνική και ιστορική πλευρά όσο κι από την ψυχολογική προκαλεί όρισμένες καινοτομίες. Ο διάλογος μεταξύ τους, γιομάτος με μιά παράξενη δξύτητα και νευρικότητα — ή καθένας να καλύψη τις δικές του ανάγκες—, άποτελεί για τόν 'Αβραάμ τό δεύτερο σοβαρό εμπόδιο που πρέπει να ύπερτηδηση. Ένσασκωμένο μέσα στην ύποσταση της Σάρρας, που τούς χωρίζει ή φυλετικός χαρακτήρας, άποκτά καινούργιες διαστάσεις προσέγγισης που σχηματοποιούνται τόσο από τις διαπροσωπικές τους σχέσεις (σαν σύζυγοι) όσο και από τά γυναίκεια χαρακτηριστικά.

Η Σάρρα άπορεί για την κατάσταση του 'Αβραάμ: Ξύπνιος τέτοια ώρα, με ξερή γλώσσα, θαμπό βλέμμα, θυμωμένο και νευρικό, όπως φαίνεται από τις σωματικές κινήσεις.

Τη γλώσσα σου γρικώ ξερή, θαμπό τ' ανάθλεμα μά σου, περιγορισμένο σε θωρω 'πό τ' άναρρίματα σου.

Μέσα λοιπόν από τά λόγια της Σάρρας διακρίνουμε τη σωματική κατάσταση του 'Αβραάμ, προϊόν της έναγωνίας ένασχόλησής του, της αδιάκοπης νευρικής ύπερέντασης και της έγκεφαλικής συγκέντρωσης που του επέφεραν την όλη άναστάτωση.

Παράλληλα οι νυκτερινές τους κουβέντες άπετέλεσαν λόγους για την άπορία της Σάρρας. Ο 'Αβραάμ άντιδρά στα νέα γεγονότα (δέκτηκε πώς θα πρέπει ν' άγωνιστή να καλύψη μυστικά, μακριά από τη Σάρρα, κάθε πληροφορία), προσαρμόζεται και προσπαθεί να έβρη εξηγήσεις.

Η Σάρρα δέν τις πιστεύει και αναζητεί την αλήθεια.

Σφίγγεται ή ψυχή του 'Αβραάμ: βρίσκεται άντιμέτωπος με δυό έναγωνία καινά θέματα και κάθε κίνησή του πρέπει να τά εκμηδενίση παραμερίζοντας τα. Αυτή ή νέα εξέλιξη, ή εισαγωγή της Σάρρας στην όλη ύπόθεση, άποτελεί σημαντικό παράγοντα, απ' όπου είναι δυνατό να ύποκύψη στις ανθρώπινες μηδαμινότητες.

Κατανοεί τόν κίνδυνο ή 'Αβραάμ και μέσα του άναμοχλεύεται και άναδιοργανώνεται ή άντιδραστική λειτουργία και ή άμυντική κίνηση. Η προσέγγιση που εφαρμόζει στη Σάρρα, ή τόσο αισθηματική και τρυφερή, δέν ύπάρχει περιθώριο να θεωρηθί άληθινή απ' αυτήν, μιά και εξέτάζοντας τόσο πά ύποκειμενικά όσο και τά έξωτερικά δεδομένα κατανοούμε πώς ή ύρος έπαφή και ανθρώπινο πλησίασμα έχει άποχρωματιστή επικίνδυνα σε κάθε εποχή και έχει ξεφτίσει στη μορφή μιάς ξερης άσυνείδητης παρακαταθήκης. Όμως ή προσέγγιση του 'Αβραάμ, κρινόμενη σε συνάρτηση με τά χρονικά, τοπικά και σύγχρονής του ιδεολογικής τοποθέτησης στοιχεία κι ακόμα τονωμένη απ' τό συζυγικό στοιχείο, αναγκάζεται να γίνη παραδεκτή σαν μιά γνήσια ούμανιστική τάση.

Επιφυλακτική παραμένει ή στάση του 'Αβραάμ ως προς τό θέμα της φανέρωσης του

μυστικού. Το παρελθόν της Σάρρας με τούς νευρικούς κλονισμούς και οι μακροχρόνιες έμπειρίες του επιβάλλουν να μὴν δεχτή να τ' άποκαλύψη, γιατί τ' άποτελέσματα ίσως να 'ταν επιζήμια. Η θέση του αυτή μεταβάλλεται σιγά σιγά επηρεαζόμενη τόσο από τη στάση και πόν πόθο της Σάρρας όσο και από σκηνική ανάγκη (όπως γράψαμε πιο πάνω) και αναγκάζεται να τό πη άφου πρώτα τάξη ή Σάρρα πώς δέν θα κάμη τίποτε έκτροπα. Η πολλή του αγάπη προς την γυναίκα δέν του επιτρέπει έτσι επάπολαια να τό πη χωρίς ν' αναλογιστή τις συνέπειες. Αυτή ή λεπτομερειακή εξέταση των γεγονότων στις μελλοντικές ανθρώπινες επιδράσεις μās δημιουργεί την έντύπωση ενός σοφού, μυαλωμένου Πατριάρχη. Η Σάρρα ύπόσχεται.

Η άποκάλυψη του 'Αβραάμ στη Σάρρα γίνεται με προπαγανδιστικό σχέδιο, για να καλύψη όσο τό δυνατό τά έμφανιζόμενα προβλήματα. Δέν δίδει καθόλου σημασία στην ιστορική εξέλιξη όσο στην προσάθεια μετάπεισης της Σάρρας να δεχθί τη λυτρωτική κάθαρση της θυσίας. Όλες του οι κουβέντες έχουν σαν κεντρικό πυρήνα την αναγκαιότητα που ύπάρχει να γίνη ή θυσία και που δέν άποτελεί μόνάχα μέσο θλίψης και στέρησης αλλά συνάμα και μέτρο προβολής του έσωτερικού χαρακτήρα ως προς την άπήχηση των θεικών έντολων. Τα λόγια του, σύντομα και άπλά, περιέχουν άνάλογες συμβουλές και έπεξηγήσεις για τούς λόγους που επιβάλλεται ή άμεση έκτέλεση της θυσίας. α') Το παιδί αυτό δέν άνήκει στη δικαιοδοσία του αλλά είναι προϊόν της θεικής πρόνοιας, άρα κάθε μεταβολή που σχετίζεται μαζί του δέν περιλαμβάνει καμιά επέμβαση στην προσωπική μας ζωή. β') Ο Θεός είναι ή ήγετικός παράγοντας που διευθύνει τό κάθε τι και μεις οι άνθρωποι πρέπει να τόν εύχαριστούμε για όλα.

Μέσα από τούτα διακρίνουμε όχι μόνο την ευσέβεια και πὴν πίστη του μα και μιά ένδόμυχη ψυχική ένστικτώδη λειτουργία, που χαρακτηρίζεται απ' τη ψυχραιμία του και την άντίδραση στα διάφορα εμπόδια: αυτά άποδεικνύουν άνθρωπο με βαθύτερη έσωτερική δύναμη, τόλμη και άντρείουσνη. Η πληροφορηση της Σάρρας δέν ανταποκρινόταν μόνο στο ρώτημά της, αλλά προλάμβανε μελλοντικές ανησυχίες της και την έφερνε πιο κοντά στο άντικείμενο. Κι όλα τούτα γινόντουσαν μέσα από τούς κανόνες και τις συνθήκες που έχει να

προσφέρει ή πρακτική πλευρά, δίχως καμιά επι-
πρόσθετη ανάγκη προσαρμογής, δίχως καμιά
ανάγκη επικίνδυνης συμβατικότητας. Καί τού-
τος ό ρόλος του συνδύασε σ' ένα στενό κρώμα
τόν συζυγικό και πατριαρχικό ρόλο του. Πα-
ράλληλα με την έξωτερικήυση τών πεποιθή-
σεών του δέν ώφέλησε μόνο έξωτερικά, μά και
τό προσωπικό του αίσθημα τονώθηκε και πα-
γιώθηκε μά και έχομε ύποκειμενική έμπειρική
απόδειξη όλου μας για τή σημασία τής έξωτε-
ρικήυσης κάθε έναγώνιας έκστασης για τή θε-
τικότερη μονιμοποίηση τής στάσης.

Μόνος ό 'Αβραάμ' μέσα του ξαναρχίζει ή
ϊδια παλινδρομήση, τ' αδιάκοπο δημάτισμα στά
άνθρώπινά του ένστικτα, δυναμωμένο τούτη τή
φορά άπ' τις προηγούμενες παθητικές του έμ-
πειρίες. Γιατί ή συνομιλία του με τή Σάρρα
και ή ζεστή κι όλozώντανη έπαφή με την άν-
θρώπινη φύση (και μάλιστα τή γυναίκα), ό-
ταν άναζητάη να ίκανοποιήση τή θέλησή της,
του κλόνισε τό έσωτερικό συγκρότημα τής πρω-
ταρχικής του τοποθέτησης. Ξαναγεννιέται μέσα
του άφράτο και ξαναιωμένο τό ρώτημα και
ξαναρχίζει τόν άγώνα του να συντρίψη όλες
τις πίστεις του 'Αβραάμ. Μά όσο κι αν οι έξω-
τερικές συνθήκες στέκονταν έχθρικές στη στα-
θεροποίηση τής γνώμης για πήν έκπλήρωση
τής θυσίας, ή έσώτατη συνείδηση και όλozών-
τανη θέρη τής πίστης του, όπως και τό προη-
γούμενο παρελθόν, πού τά διάγραφε άπτά ση-
μάδια τής Θεϊκής Δύναμης, στέκουν μέσα του
ένάντια σέ κάθε μετακίνηση· είναι γεγονός πώς
μά ένθουσιαστική και συγκινητική άτμόσφαιρα,
όταν προσεγγίξη τό άτομο, φορτωμένη με πολ-
λά αντίδραστικά σχήματα, είναι δυνατό μέσα
στις άσταθείς ψυχοεγκεφαλικές λειτουργίες πής
στιγμής να πετύχη ό,τι δέν κατορθώνει με την
έξεταστική μέθοδο· όμως ό 'Αβραάμ δέν συγ-
κινείται ούτε παραδίνεται στα νέα αίσθήματα
πού πού γεννιούνται· ένας κλονισμός μοναχά και
ξαναεπιστρέφει στα παλιότερά του δραξίματα.
Φτάνει στό σημείο να κατηγορή τή σάρκα του,
τήν άδόνατη γι' αυτή την άμφιταλάντευσή του.
'Απαρνιέται την ύλη πού τόν σκεπάζει και πού
του γεννάει όλες τις αισθησιακές επιθυμίες. Το-
νίζει πώς ίσως οι πράξεις και ή έξωτερική
του εμφάνιση να δηλώνουν επαναστατική διά-
θεση, μά όλος ό ένδόμυχος κόσμος του δέν με-
πατοπίζεται από τά περιθώρια τών εϊθινών
του. Γιατί ό 'Αβραάμ, με τό να επαναλαμβάνη
διαρκώς ό,τι ό 'Ισαάκ άνήκει στό Θεό, θέλει

ν' αποδείξη πώς ή όλη θυσία βρίσκεται έξω
από τά περιοριστικά πλαίσια τής δικαιοδοσίας
του σαν πατέρα και αποτελεί εύθνη άμετάκλη-
τη για τόν άνθρωπο πού πιστεύει σ' άνώτερη
ήθική δύναμη και διακηρύττει άξίες στη ζωή
του. Καί ή θυσία δέν είναι μοναχά ή πρακτική
απόδειξη μιάς βαθιάς πίστης, άγνης και άκέ-
ραιας ως τις ρίζες της, μά συνάμα και τό μέ-
σο με τό όποιο θα κριθί ή ανθρώπινος πυρή-
νας, τόσο ό πρακτικός όσο και ό ιδεολογικός,
με κριτήρια αξιολόγησης ήθικών πελειοτήτων.
'Η εμφάνιση του άγγέλου τονώνει την προσπά-
θειά του να κυριαρχήση στον κόσμο του. 'Ο
άγγελος πραγματικά του προσφέρει την άπολυ-
τρωτική διέξοδο διαφυγής άπ' την άποικνική
άτμόσφαιρα και πήν αδιάκοπη παλινδρομήση
και άγωνία του. Δέν θα θέλαμε να παραδε-
χθούμε πώς ή προσταγή τής θυσίας από τόν
'Αβραάμ στους δούλους, πού ακολουθεί, δέν
γεννήθηκε μέσα από συνειδητές λειτουργίες
ύποκειμενικής κρίσης, αλλά από την έμμομη
άντίδραση στα έξωτερικά φαινόμενα. Με την
εμφάνιση του άγγέλου δέν μεταβλήθηκε καμιά
βαθύτερη ουσία άπ' την πίστη του 'Αβραάμ
ούτε συνέβηκε μεταβολή στις ιδεολογικές του
πεποιθήσεις. 'Η έσώτατη ουσία και ή πρωταρ-
χική θεώρηση παρέμεινε ή ίδια· μονάχα ή τα-
χύτητα έκτέλεσης μεταβλήθηκε.

'Ο 'Αβραάμ στη συνέχεια άρχίζει να έκτελή
ό,τι πού όρμήνεψε ό άγγελος. Γοργά, βιαστικά
δίδει τις άπαραίτητες διαταγές για την όσο τό
δυνατό καλύτερη προπαρασκευή τής θυσίας.
Στό μέρος αυτό θα θέλαμε να σταθούμε στα
άκόλουθα τρία σημεία, τά όποια με την πρω-
ταρχική παρατήρηση και χρησιμοποιώντας ά-
κόμα σαν βοηθό σε μά προεκτατική διεύσδυση
τή συμπερασματική λογική μας βοηθών να
προοδιορίσουμε χαρακτηριστικά στοιχεία τής
ψυχικής κατάστασης του 'Αβραάμ: 1) «Δούλοι
πιστοί!»: 'Η προσφώνηση τούτη και ή μελλον-
τική εξέλιξη άποδεικνύουν κατάργηση σχετική
στα περιθώρια πού καθόριζαν την συμπεριφορά
και τή σχέση ανάμεσα στον άφέντη και πό
δούλο. Δέν πρέπει να ξεχνάμε πώς ή εποχή
πού ζούμε δέν έχει ξεπεράσει τό άγχος τής δου-
λείας (αν και συγκριτικά μ' άλλες εποχές ή
ένταση είναι χαμηλότερη). 'Η οικειότητα τού-
τη φανερώσει άνθρωπο πού κατανοούσε άξίες
πού, αν και πανανθρώπινες και αιώνιες τόσο ά-
πό πρακτική όσο και από έννοιολογική πλευρά,
καταπατήθηκαν στην εξέλιξη. 2)

Τη θιά μου και τή σπούδα μου και τά 'χω
στην καρδιά μου
δέν ε καιρός να τά μιλω, κρατώ τα
για δικά μου.

και, πρίκου ή Σάρρα σκωκωθί και δθ
τό μισέμό σου
σπούδαξ' εσύ, όσο μπορείς, πήγαινε
στην όδό σου.

'Η στεργή τούτη κατάληξη «κρατώ τα
για δικά μου» σ' αξιολόγηση μέσα στο πρίσμα
μιας προεκτατικής ματιάς φανερώνει μά έσω-
τερική άναστάτωση πού δέν άφέθηκε περιορι-
σμένη αλλά έξωτερικεύθηκε στην ύψη μιας ψυ-
χρής διαταγής, μιας κάπως έντονης και λιγότε-
ρο ανθρώπινης χειρονομίας. 'Ο άπότομος πού-
τος τρόπος μαρτυρά πώς κινή την ώρα ό 'Α-
βραάμ θα βρισκόταν σε μά κατάσταση πολύ
έξω άπ' τις δεσμεύσεις του ένδόμυχου κώδικα
άρχων πού πρέσβευε, σχηματοποιούμενη τόσο
άπ' την έντονη συνασθηματική πάλη όσο κι
από μά ένστικτώδη ανάγκη θα λέγαμε, παρεμ-
βάλλοντας τό «ύποκειμενικό». Καί τούτη ή έν-
στικτώδης ανάγκη ως άναζητητή σαν άναπό-
σπαστο μέλος τής ιδιοσυγκρασίας μας, ν' άρ-
νιέται και να άντιδρά από μόνη της (άμα δέν
τής τίθεται ό άπαραίτητος φραγμός) σε προσ-
πάθειες άλλων να συμμετάσχουν στην κατάστα-
σή μας, ένω αυτοί δέν βασανίζονται από καμιά
προβληματικότητα. 3)

Τούτα τά πυροβολικά, όπου κρατώ δεξιά μου,
θέλουσι ν' άψουσι φωτιά, να κάψουν την
καρδιά μου.

Στό σημείο αυτό ή εξέτασή μας θα ξεκι-
νήση από μορφολογική πλευρά σε συσχέτιση
άμεσα με πήν ψυχολογική. Γιόμάτο πάθος και
ένέργεια τό ζευγάρι τούτο τών στοιχείων, λυ-
φερότητα πατρική, μάς δημιουργεί την έντύπω-
ση μιας ρεαλιστικής άνάλογης στο περιεχόμενο
είκόνας του πονεμένου γονιού, πού πάνω στή
θλίψη δέν άναζητάει να κρύψη τίποτε από τόν
κόσμο του, μά αφήνει κάθε πτυχή τής προσω-
πικότητας να ξεχειλήσει άπ' τόν πόνο και τόν
καημό, όχι έτσι ξερά και άφύσικα, μά ή όλη
χρησιμοποίηση λέξεων και τό περιεχόμενο να
σχετίζονται άμεσα είτε με τή φύση είτε με την
πρακτική πλευρά γενικά.

Στό σημείο αυτό ύπάρχει ακόμα ένα ιδιαίτε-
ρο σημείο· ό 'Αβραάμ θέλει να φύγη γρήγορα
από τό σπίτι την στιγμή πού ή Σάρρα κοιμά-
ται. Φυσικά αυτό θα τό κάμη με συμβουλή του
άγγελου.

'Η όλη όμως μορφή αυτής τής φυγής, ή επι-
φυλακτικότητα, ό φόβος και γενικά ή όλη είκό-
να αποτελεί άνάμνηση άπόδρασης και δέν συμ-
βιβάζεται με τό τί θέλει ό Θεός· να προέλθη
δηλαδή ή θυσία από την ψυχή του 'Αβραάμ,
φυσικά, να ύποταχτή στην έλευθερία του και
όχι να την ύποτάξη. 'Εστω και ως προς τό
τυπικό μέρος θα πρέπει να επιδειχτή ή άνάλο-
γη όρθότητα μά και για την ανθρώπινη παρα-
τήρηση (ή μάλλον περιέργεια) αποτελεί τό κύ-
ριο μέρος αξιολόγησης και παραδειγματισμού.
('Ο 'Αβραάμ ήταν Πατριάρχης). Φυσικά ό κύ-
ριος λόγος πού κινούσε τόν 'Αβραάμ δέν ήταν
ούτε φόβος ούτε δυσπιστία μά άγάπη· άγάπη
για τή γυναίκα του, τή Σάρρα· θα μπορούσε
όμως να συμβιβαστή διαφορητικά. Πραγματικά
έπληθε ή συμβατική διαφοροποίηση ν' ανταπο-
κριθί ή πλοκή στην όρη σειρά εξέλιξης, αλλά
πυρήνας έκτέλεσης δέν ήταν ό 'Αβραάμ αλλά
ή δούλη. 'Ο 'Αβραάμ στην παράκληση τής
δούλης να διή την Σάρρα αισθάνεται μά δυσ-
φορία μά και ή ύπόθεση περιπλέκεται και θα
πρέπει να βρεθί νέος τρόπος άποτελεσματικής
δράσης. 'Η άνάμειξη της είναι επικίνδυνη γιατί
θα άπαιτηθί νέος τρόπος άπομάκρυνσης για
τόν 'Αβραάμ, μά, έστω και αν προήλθε από έ-
ξωτερικά φαινόμενα, αποτελεί για τόν 'Αβρα-
άμ μέσο ν' άπαλλαγί από άτιμωτική πράξη. 'Ο
'Αβραάμ καταλαβαίνει πώς στην ψυχή του οι
δυό πόνοι πού τόν βασανίζουν (πόνος παιδιού,
πόνος γυνής) δέν έχουν έξουθενωθί, αλλά ά-
πειλούν για μά άνακατάταξη στην άπόφαση.
Ξαναπροσεγγίζει ό 'Αβραάμ τή Σάρρα με
τρυφερότητα, συζυγική άγάπη, μά πάνω άπ' ό-
λα με τό πνεύμα του πιστού Πατριάρχη. Φυσι-
κά ή έξωτερικήυση τής προσέγγισής του σαν
Πατριάρχη από τά ψυχικά του σχήματα στα
πρακτικά άποχρωματίζεται καθώς περνά μέσα
από την πύ άνω ιδιότητά του. 'Ομως δέν
παύει από πού να 'ναι Πατριάρχης.

'Ο πλάστης μας τό χάρισε, τώρα θε να τό
πάρη.
Είναι καιρός παρηγορίας, άπομονής ήμέρα.

Οι δυό τούτες συμβουλές, πού στην βαθύτερη

ουσία είναι και αποδείξεις για την αναγκαιότητα εκτέλεσης της θυσίας, αποπειρώνται να κοινοποιήσουν κάθε αμφιβολία της Σάρρας. "Όμως κι ο 'Αβραάμ σαν άνθρωπος δεν μένει άπαθής μπροστά σ' ό,τι ακούει και βλέπει. Δέχεται τη γιομάτη ανθρωπισμό έκφραση της Σάρρας και μέσα του αναγνωρίζει τη δημιουργία μιάς ρευστής συναισθηματικής κατάστασης, επικίνδυνης για την παγιωμένη γνώμη μήπως διασπαστή και μαυριστή ή όλη ήθικη του προσωπικότητα. Έκκινώντας απ' αυτά τα δεδομένα καταλαβαίνει πώς ή πιο επιτυχημένη μέθοδος απόκρισης περιλαμβάνει μια κατά μέτωπο υποστήριξη των δικών του ιδεών. Προσπαθεί να ματαιώσει την απόπειρα μετάπεισής του από την Σάρρα που, είτε συνειδητά είτε άσυνειδητα, έχει γίνει απ' αυτήν, μέσα στα πλαίσια συγκινητικής αντίδρασης. Οί αισθηματικοί αληθινοί θρηνοί της Σάρρας, που 'χαν σαν αποτέλεσμα την τόσο παθητική απομάκρυνση από τις θεϊκές βουλές, αποτελούν μέσο να συνειδητοποιήσει πόσο εύκολη είναι ή μεταστροφή του 'Αβραάμ και καταβάλλοντας προσπάθεια να εξηγήσει στη Σάρρα την αιτία που επιβάλλει τη θυσία γίνεται περισσότερο κύριος του έαυτού του. "Όχι μόνο μένει άσυγκίνητος μπροστά στους περιπαθείς και όλοζώντανους θρήνους της Σάρρας που δεν χρησιμοποιεί σά μέσα μοναχά εύχαριστα γεγονότα που 'χαν συμβή μά και την ίδια της μαστοριά στη σύνθεση με σαγηνευτική τέχνη μοιρολογιών, αλλά τους χρησιμοποιεί και σαν πηγή ν' άντλήσει περισσότερη βεβαιότητα και θάρρος.

Και ή προσπάθειά του αυτή δεν στέκεται μοναχά στην θεωρητική απόδειξη μά συνεχίζει με την ρεαλιστική αξιολόγηση έχοντας δεδομένα την παραδοχή της θυσίας και καταλήγει στην άποκρυστάλλωση της τόσο συχνά χρησιμοποιημένης πρακτικοφιλοσοφικής φράσης:

Μην τὰ λογιάζωμεν αὐτά, μέλλει του ν' ἀποθάνη.

Στη συνέχεια ή Σάρρα πλησιάζει να τὸ ξυπνήση. 'Ο 'Αβραάμ της παραγγέλνει να 'ναι τέτοια ή στάση της ὥστε να μην προδίδη την ταραχή της και πληροφορεῖ τὸ παιδί για την μελλούμενη θυσία. Σαν πατέρας με συναισθηση εὐθυγιών και σαν λογικός άνθρωπος κατανοεί πὸς κάθε αναχρονισμένη ἐνέργεια και πληροφορηση του 'Ισαάκ δυνατὸ να 'χη ἀπρόβλε-

πτες συνέπειες στην ὄλη εξέλιξη. 'Η Σάρρα ἐξακολουθεῖ τὰ ἴδια τραγουδήματα και μοιρολόγια. 'Ο 'Αβραάμ θά πρέπει να ὑποθέσουμε ἀπὸ τὸ στίχο

κι ἄγωμε, μίσεψε ἀπὸ δῶ και τόπο μᾶσε δῶσε

πὸς εἶχε φτάσει σὲ μιά κατάσταση ἔξω ἑαυτοῦ, μιά και ή ἐπιμονή της Σάρρας με κίνδυνο να ματαιώσει την θυσία ἐξακολουθοῦσε και με κάπως ἀτόμοτρο τρόπο την παρατηρεῖ. Φυσικά ὁ τρόπος τοῦτος δεν μπορεί να παρουσιάσει ἄμεσα ἀλλά είναι προῖον ἔμμεσης παρατήρησης ἀβίαστης, μιά και ὁ προηγούμενος στίχος διακατέχεται ἀπὸ μιά προσεγγιστική τρυφερότητα. 'Ο παρακάτω διάλογος για τὰ ρούχα του 'Ισαάκ, ή ἀνάμνηση χαρακτηριστικῶν με παιδική ἀφέλεια, τὰ διάφορα ἐνδιαφέροντα τοῦ παιδιοῦ, ή ἐξέχουσα θέση που κατείχε τὸ παιδί στὸ ὑπόλοιπο κοινωνικὸ σύνολο, δεν μπόρεσαν να ἐπιδράσουν στην ψυχὴ του 'Αβραάμ, διεγείροντας την πατρικὴ συγκίνηση. Τούτη ή διεγερση ὅσο και να προσπαθῇ να σταθεροποιηθῇ ἰνίγεται στην βαθιά πίστη του 'Αβραάμ.

Στην εξέλιξη παρακολουθοῦμε μιά ἄλλη ἐνδιαφέρουσα γνώμη του 'Αβραάμ, που διαγράφει τόσο τὴ θρησκευτικὴ του ἀνωτερότητα ὅσο και τὴν ψυχολογική του διάπλαση, γιατί σχετίζεται με τὴ φιλοσοφικὴ πλευρὰ του θέματος.

Πήγαινε Σάρρα, κι ὁ θεὸς πάλι τὴν ἔγνωσαν
ἔχει
ἀν τ' ἀναστήσει ἀπὸ νεκρὸ, καμμένῃ,
τίς κατέχει;

'Η πεποίθηση πούτη θά μπορούσε ν' ἀποδοθῇ σὲ δυὸ φαινόμενα:

- 1) Δογματικὴ πλευρά: κατατόπιση στὸ ζήτημα της ἀθανασίας της ψυχῆς και πίστη στην παντοδυναμία του Θεοῦ.
- 2) Ψυχολογικὴ ὑφή του ἀνθρώπου: ή τάση του ἀνθρώπου (και μάλιστα ἀν πούτη τονώνεται ἀπὸ τὸ πατρικὸ συναισθημα) να 'χη για τὸ κάθε τι μιά ἔστω ἀόριστη ἐλπίδα και αἰσιοδοξία.

Γιὰ τὸν 'Αβραάμ ή εξήγηση, ὅπως συνάγεται μέσα ἀπὸ την ὄλη παρουσία του και τὸν χειρισμὸ των ζητημάτων και ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἱστορία (κυρίως), ἦταν ή πρώτη ἀναμφισβήτητα.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται ή συνάντηση πατέρα—παιδιοῦ.

Γιὰ τὸν 'Αβραάμ ὁ ρόλος του στη συνάντηση είναι ή προσπάθεια για τὴν κάλυψη κάθε προδοτικῶ ἀποδεικτικῶ σημείου που θά 'διδε τὴν εὐκαιρία στὸν 'Ισαάκ να μαντέψη τὰ σχετικά με τὴ θυσία. Κάθε ἐξωτερικὴ κίνηση και ἐνέργειά του θά 'πρεπε να ὑποβαλλόταν στὸν αὐτοέλεγχο για να μην χάση τὴν γνησιότητα και τὴ φυσικότητά της. 'Η ἐπαφή διαγράφεται ὅπως ἐπιτρέπει ή ρεαλιστικὴ ἐξέταση των πραγματικῶν δεδομένων δίχως καμιά περιπτή και ἀφύσικη προσθήκη στις σχέσεις πονεμένου πατέρα — ἀφελούς παιδιοῦ. Με τρυφερότητα και με λεπτότητα πλησιάζει τὸν 'Ισαάκ και σιγά σιγά θά τὸν εἰσαγάγη μερικὰ στὰ γεγονότα ὡς ἐκεῖ που ἐπιτρέπει ή καλὴ ἐκτέλεσή τους. Στην ὄλη προσπάθεια του 'Αβραάμ ἐπεκτείνεται και ή ἀντίδραση του παιδιοῦ που, παραδομένο σ' ἕνα κόσμο ἔξωχο ἀπὸ βαθύτερες οὐσιαστικὲς συνέπειες των πράξεων και εὐθύνες ἀπέναντι στις πεποιθήσεις, δεν ἐνδιαφέρεται για καμιά ἀνάγκη, μά ἀναζητᾶται μοναχά τὴ γλυκιὰ και ἀμέριμνη ζωὴ μέσα σὲ πούτο τὸ κλίμα, τὸ γιομάτο ἐμπόδια και ἀντιδραστικὲς κινήσεις, θά πρέπει να διέλθη ή ψυχὴ του 'Αβραάμ, δίχως να ὑποστῇ κανένα κλονισμό. Δύσκολο πολύ ἀντρεισμένη φαλιάζει στην ψυχὴ του και πίστη.

Γνώστης ὁ 'Αβραάμ της ἀπαραίτητης ἐκείνης μεθόδου συνεννόησης της παιδικῆς ψυχῆς χρησιμοποιεῖ χειροπιαστὰ παραδείγματα, που ἐντυπωσιάζουν τὴν ψυχὴ του παιδιοῦ. Θεμὸς στις προσφωνήσεις του («κανακάρη»). Παράλληλα τὴν προσπάθεια τούτη δεν τὴν ἀναθέτει μοναχά στη δική του ἀδύναμη ικανότητα, μά ζητᾶ και τὴ βοήθεια του Θεοῦ μέσω της δέησης της Σάρρας. Τονίζει τὴν ἐλπίδα της ἐπιστροφῆς. Οἱ ἀναζητήσεις του 'Ισαάκ να βοηθῇ δικαιοσύνη στὰ διάφορα ἐξωτερικὰ φαινόμενα, που ἀκολουθοῦν τὴν πρόωση ἐγερσῆς του, θά πρέπει να ἐρμηνευθοῦν με τὴν πατρικὴ συμβουλή, που στην προκείμενη περίπτωση ἀπαιτεῖ τὴν ἀνεύρεση ὀρισμένων ἐξηγήσεων που να ἀνταποκρίνονται ἄμεσα στην παιδικὴ φύση και τὴν σχετικὴ τάση παραδοχῆς τους. Φυσικά ή στάση αὐτὴ που 'Αβραάμ δεν θά πρέπει ν' ἀναχθῇ μόνο στὸ χαρακτῆρα προϊόντος ὑποβολῆς της θέλησης στὸν αισθηματικὸ κόσμο ἐξωτερικεύσεως, μά, θεωρώντας τὰ γεγονότα μέσα ἀπὸ ἕνα εὐρύτερο καθρέφτη, που ν' ἀγκαλιάζει μ' ἀπόλυ-

το ρεαλισμὸ και ἀλήθεια τὶς καταστάσεις, θά καταλήγαμε πὸς ή εξήγηση τούτη πηγάζει κι ἀπ' τὰ πατρικὰ ἔνστικτα, φυτεμένα στην ἰδιοσυγκρασία, ὡς πρὸς τὴν συμπεριφορὰ στὸ παιδί.

'Απὸ ἕνα στίχο του 'Ισαάκ μπορούμε να συμπεράνουμε ὀρισμένα στοιχεῖα για τὴν ἐπίλοιπη ζωὴ του 'Αβραάμ και τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο συμπεριφερόταν (χωρὶς να θέλουμε να καταφύγουμε στην Παλαιὰ Διαθήκη, που θά 'ταν πηγή ἀστείρευτη).

για ποιά ἀφορμὴ ή μάννα μου δεν ἦρθε
να με ντύσει;
'Εὐὸ ποτὲ δὲ μ' ἔντυσες, βαριέσαι τὰ
κοπέλλια.

Αὐτὴ ή τάση του 'Αβραάμ να μὴ προσεγγίσει τὰ «κοπέλλια» και να διατηρῇ μιά σχετικὴ ἀπόσταση ὡς πρὸς τὴν ὄλη συμπεριφορὰ, συγκριτικὰ με τὸ ὄλο ζεστασιὰ και γλυκὴ πλησίασμα της Σάρρας, ἐρμηνεύεται ἀπ' τὸ διαφορετικὸ, ἔνεκα του φύλου, τρόπο ἐπαφῆς. Μά ή ὀλότελα καταφατικὴ ἀπάντηση του 'Ισαάκ ἰσχυροποιεῖ περισσότερο τὸ γεγονὸς και μᾶς κάνει να μαντέψουμε τὴν τάση του 'Αβραάμ ν' ἀπέχῃ ἀπὸ διασκεδαστικὲς ἀπολαύσεις, παραδομένος στην κλειστὴ περιοχὴ της θρησκευτικῆς φιλοσοφικῆς ἐνατένισης: φυσικά ἦταν μέσα στὰ καθήκοντα του πατέρα να 'ρθη σὲ ἐπαφή με τὸ παιδί του, μά ὁ 'Ισαάκ μιλά πλατύτερα και ἐκτενέστερα για «κοπέλλια».

'Αξιοπρόσεκτη είναι ἀκόμη ή φυσικὴ και ξύπνια ἀντιμετώπιση των επικίνδυνων και προβληματικῶν ἐρωτήσεων του 'Ισαάκ παντοῦ βρίσκει λογικὴ ἐξήγηση χωρὶς καμιά ἔνδειξη ψεύτικης συμβατικότητας.

'Ο 'Αβραάμ κατανόωντας τὴ θέση του σαν γονὸς και Πατριάρχης θεωρεῖ καθῆκον του να δείξει και στὸ παιδί του τὸ καθῆκον του πιστοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεὸ και δηλώνει πὸς σὲ τούτη τὴ θυσία παίρνει μαζί του και τὸν 'Ισαάκ για «να πάρῃς ξόπλι ἀπὸ 'μὲ να διάγῃς τὰ διάγω». Δεν ἦταν ή ἀλήθεια ή ὀλοφάνερη, μά 'ταν μιά παράλληλη κίνηση, που για τὸν 'Αβραάμ ἦταν ἀνάγκη να γίνῃ.

'Ο 'Ισαάκ παρατηρεῖ τὴν ἐξωτερικὴ ἐμφάνιση του 'Αβραάμ:

τὸ πρόσωπό σου συντηρῶ, τὴν ὄψη σου
ἀλλάμεν
ή ἐμιλιά σου είναι κλιτὴ και παραπνευμένη.

Βαρά βαρά 'ν' τὰ ζάλα σου, θολό τ'
ανάβλεμμά σου,
'πέ μου τί παραπόνωση σκλαβώνει τὴν
καρδιά σου;

Κάθε ἔξωτερικό σχῆμα ἀπῆχουσε τὴν βαθύτατη ἐνδόμυχη πάλη καὶ τὸν ἐσωτερικό ἀναβρασμό. Καὶ εἶναι τόσο ἔντονα ἀποτυπωμένα στὶς ὄλες ἐνέργειες καὶ τὸ πρόσωπο, πὺ ἀποτελοῦν συνάμα καὶ μέτρο τῆς τριβῆς τῶν αἰσθημάτων καὶ ἀπόδειξη τοῦ ὅτι κάθε ἀπόφασή του δὲν κατευθυνόταν ἀπὸ ἀσυνείδητη λειτουργία, μὰ ἀγωνιζόταν μέσα του γιὰ νὰ κερδίση σταθεροποίηση.

Παράλληλα κατανοεῖ πὺς θὰ πρέπει νὰ ἐλέγῃ καὶ κάθε ἔκφραση τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου, νὰ τὴν περιορίξῃ μέσα στὸν κώδικα ἀνταπόκρισης στὸ θεῖο κάλεσμα.

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πῶ χαρακτηριστικὰ σημεῖα, μέσα ἀπὸ τὰ ὅποια ἡ πίστι τοῦ 'Αβραάμ ξεδιπλώνεται περιορισμένα καὶ ἐμποδίζεται νὰ σταθεροποιηθῇ μ' ὅλη τὴν ὑποτακτικὴ σημασία καὶ ἀξία τὴν ἐμμονὴ στὴ θυσία, εἶναι ὁ διάλογος μὲ πὺς δούλους· μὰ ὅπως ἡ πίστι πάντοτε νικά τὸν ἐνδοιασμό, ὅταν ἐδραϊώνεται ἡ σύσταση τῆς ἀπὸ στοιχεῖα πὺ δὲν ἀναζητοῦνται μέσα στὴν οὐσία τούτου τοῦ κόσμου, μὰ σὲ μιὰ ἄλλη Παντοδύναμη Θεότητα, ἔτσι καὶ ἡ πίστι τοῦ 'Αβραάμ θριαμβεύει.

Οἱ δούλοι στὴν ἰδεολογικὴ τοποθέτησή τους συμβιβάστηκαν μὲ καθαρά λογικὰ δεδομένα, ὅπως καθόριζε ἡ ἀνθρώπινη ἀνάγκη χωρὶς τὴν ἀπόχρωση τῆς θείας παρουσίας· τὰ ἐπιχειρήματα πὺ χρησιμοποιεῖ γεννιοῦνται καὶ καλύπτουν κάθε πομέα καὶ περιοχὴ μὲ τὴν ὅποια συνδέεται ἡ ψυχὴ τοῦ 'Αβραάμ. Κι ὅμως ξεπερνάει καὶ τοῦτο τὸ ἐμπόδιο ὁ 'Αβραάμ ἀντιδιαστέλλοντας κάθε ἕνα ἐπιχείρημα μὲ τρόπο πειστικό χάρι τὴν ἀκλόνητη πεποίθησή του.

1) Ἀνίκανος ὁ ἄνθρωπος νὰ ὀρθωθῇ μπροστά στὴν θέληση τοῦ Θεοῦ, πὺ δὲν εἶναι ἐπέμβαση στὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, μὰ, ἀγνοώντας τὴ θεατρικὴ σύμβαση καὶ ἀνάγοντας τὸ θέμα στὴν εὐρύτερη σφαῖρα, προέρχεται ἀπὸ ἀγάπη καὶ στοργή.

2) Ἡ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ νὰ κατανουθῇ ἀπὸ πὺς ἀνθρώπους μιὰ καὶ εἶναι ἀδύνατη γι' αὐτοὺς κάθε προέκτασή της στὸ μέλλον.

3) Ὁ 'Ισαάκ ἀνήκει στὸν Θεὸ καὶ μπορεῖ νὰ τὸν πάρῃ.

4) Ὁ ἴδιος ἐνδόμυχα αἰσθάνεται χαρὰ γιὰ τὴν ἐκλογὴ του ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ κάμῃ τὴ θυσία.

5) Στόχος του ἡ ἱκανοποίηση πὺ θείου θελήματος.

6) Κάθε ἀντίδραση τοῦ ἔξω κόσμου δὲν ἀποτελεῖ λόγο νὰ μεταβάλλῃ τὴν πίστι του, γιὰ εἶναι ἀδιάρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὴ βούλησή του.

7) Γιὰ τὶς σχέσεις πὺ μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ τὴν πιθανὴ φιλονικία πὺς πιστεύει πὺς μὲ τὸν καιρὸ θὰ 'ρθῇ καὶ τῆς μάνας ἡ ἀπολύτρωση.

Στὴ συνέχεια, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ τοῦ 'Αβραάμ διέρχεται καὶ ἀπὸ τούτῃ τὴ δοκιμασία, ἀλαφρωμένη ἀπὸ πολλὰς ἀνήσυχες ἀμφιβολίες, θεωρεῖ πῶς ὅταν κατὰλληλῃ τὴν ὥρα γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση τῶν δούλων καὶ τὴν προώθηση τῆς προετοιμασίας. Ἡ ἀποχώρηση τῶν δούλων ἀπ' τὴν προσωπικὴ κρίση σύμφωνα μὲ τὶς λογικὲς καὶ ψυχοθιτικὲς ἀρχὲς θὰ ὀφειλόταν στὴν τάση ἢ καὶ πεποίθησι, ἄσχετα πὺς προέλευσης, νὰ ἐπέλθῃ ὁ ἀποκλεισμός κάθε σχέσης τῶν δυὸ πιστῶν ('Αβραάμ—'Ισαάκ) ἀπ' τὸν ὑπόλοιπο κόσμο, τὰ σαρκικά φαινόμενα καὶ τὶς ἀδυναμίες του καὶ τὴν ψυχοσωματικὴ παράδοσι σὲ μιὰ μοναξιά πλημμυρισμένη ἀπ' τὴ θεία Παρουσία (στὴ συναισθηματικὴ τους οὐσία) καὶ ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη πίστι, τὴ γνωστὴ μοναξιά τῶν ἀσκητῶν καὶ μοναχῶν. Ὅμως ἡ διαπίστωση τούτῃ ἀδυνατεῖ νὰ σταθεροποιηθῇ γιὰ εἶναι ἀναιρεῖται:

κι ἐγὼ κ' εἰσὺ νὰ κάμωμε θυσία στὸ Θεὸ μας,
γιὰ ν' ἀπομείνῃ ὁ μιστὸς μόνο σ' ἐμᾶς
τούς δυὸ μας

Ἡ γνώμη τοῦ 'Αβραάμ τούτῃ δὲν ἀνταποκρίνεται καθόλου στὶς ἀρχὲς πὺ διέπουν μιὰ ἠθικὰ τελειωμένη ὄντοτητα. Περιορίζουν τὴν λεύτερε βούλησή του νὰ κάμῃ τὴ θυσία συναισθανόμενος τὶς βαθύτερες εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις τόσο στ' αἰτομὸ του ὅσο καὶ στὸ γύρω κοινωνικὸ σύνολο (θὰ 'ταν μέσο ἀναθεώρησης τῆς θέσης πὺ στὴ θρησκεία) καὶ παρουσιάζει τὸν 'Αβραάμ ὡς ἄνθρωπο μὲ στενὴ συνείδησι, συνδεδεμένη μοναχὰ μὲ τὸ στενὸ οἰκογενειακὸ του κύκλο. Ἡ θεώρηση τῆς θυσίας ἀπὸ τὸν 'Αβραάμ, ὅπως διαφοροποιεῖται μέσα ἀπὸ τοῦτο τὸ στίχο, μᾶς σχηματοποιεῖ ἀλλιῶτικα τὴν ὑψηλὴ προσωπικότητάς. Κι ὅμως δὲν θὰ μέναμε

στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐκκινώντας ἀπ' τὴν παραδοχὴ τῆς ἀνωτερότητας τοῦ 'Αβραάμ, ὅπως τὸν γνωρίσαμε σ' ὅλη τὴ «Θυσία» καὶ σ' ὅλα τὰ θρησκευτικὰ βιβλία, θὰ ἀναζητήσουμε πὺς λόγους γιὰ τοῦτο:

1) Ἡ προσθήκη τούτῃ γίνεται γιὰ χάρι τοῦ μέτρου.

2) Ἡ διαφορὰ χρονικῆς καὶ ἴσως τοπικῆς κατάστασης, πὺ ἐπέβαλλαν ἀναμφισβήτητα ἀνάλογη διαφορὰ στὶς ἰδεολογικὲς ἐκτιμήσεις, ὀδήγησαν πὺς ποιητὴ νὰ πιστέψῃ πὺς γιὰ τὸν 'Αβραάμ δὲν θὰ 'ταν μειονέκτημα ὁ πὺς πάνω χαρακτηρισμός.

3) Μὰ τὸ πὺς πιθαγὸ εἶναι γιὰ εἶναι ἡθελε ν' ἀνταποκριθῇ πὺς τὶς ἀπαιτήσεις τῆς παιδικῆς ψυχολογίας πὺς κείνη τὴ στιγμὴ, ἐνῶ πλησίαζε ἡ ὥρα τῆς θυσίας καὶ συνεχῶς ἀξινόταν ἡ δυσφορία τοῦ 'Ισαάκ, ἐπέβαλλαν τὴν ἀναπόφασή τοῦ ἠθικοῦ του μὲ τὴν χρησιμοποίησι τοῦ αἰσθηματος τῆς προσωπικῆς διακρίσεως καὶ ξεχώρισε ἀπὸ τὸ σύνολο γιὰ ἕνα ἀνδραγάθημα πὺς νὰ τόσο ἔντονα κυρίαρχη δύναμη στὸν παιδαγωγικὸ κόσμο.

Στὴν ἀνυπομονησία τοῦ 'Ισαάκ νὰ κατατοπιστῇ γιὰ ὅλα τὰ παρὰξένα γεγονότα πὺς συνέβαιναν ὁ 'Αβραάμ δὲν παραδίνεται εὐκολα ν' ἀπαντήσῃ χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ λογικὰ τὰ πράγματα. Δὲν ξεχνάει ποτὲ τὸν Θεὸ καὶ τὴν πολὺτιμη συμπαράστασή του. Γι' αὐτὸ μὲ τὴν προσεχὴ πὺς κάνει ζηταίε ἀπ' τὸ Θεὸ τὴ βοήθειά Του νὰ νικήσῃ.

Στερνὴ ἀπομένει δυσκολία νὰ μάθῃ τὴ θυσία καὶ ὁ 'Ισαάκ, μιὰ καὶ κάθε παραμέληση θὰ 'ταν ἀσυμβίβαστη μὲ τὸ σωστὸ πνεῦμα ἐκτέλεσῆς τῆς. Τὸ βαρὺ τοῦτο χρέος τὸ σηκώνει πὺς ὅμως του ξανά ὁ 'Αβραάμ. Θὰ 'χῃ μέσα ἀπὸ τὰ ἀναφιλητὰ καὶ τὸν πόνου τοῦ πατέρα νὰ ξεγυμνώσῃ καθαρὴ τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ σταθῇ ἀκλόνητος μπροστά στὴν ἀντίδραση τοῦ 'Ισαάκ. Νὰ καλύψῃ μὲς στὴ δύναμη τῆς θέλησῆς του τὴν ὅλη διαμόρφωση καὶ ἐπίδραση πὺς θὰ προκαλέσῃ ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ παιδαγωγικὴ ἀθωότητα, ὅταν πληροφορηθῇ τὴ θυσία. Ἐπιβάλλεται ἀκόμα νὰ μειωθῇ ὅσο τὸ δυνατό πρὸ ἐλάχιστου ὁ χρόνος ἀναγγελίας, πὺς θὰ περιέχῃ φανερά σημάδια, γιομάτος σκληρῆ πραγματικότητάς. Ἡ εὐαίσθητη ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, ὅπως συντέθηκε ἀπ' τὴ φύση τῆς νὰ 'ναὶ ἀδύναμη νὰ ἰσοζυγιάσῃ τὴν ἀλήθεια μὲ τὴν χαρὰ, τὸ ὀφέλιμο μὲ τὸ χαροπὸ, θὰ 'ταν ἀδύνατο νὰ

ὑποταχθῇ συνειδητὰ, χωρὶς ν' ἀντιδράσῃ. Καὶ τούτῃ ἡ ἀντίδραση θὰ ξεχνόταν μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκη καὶ τὴ λύπη τὴν ἀληθινή, τὴ γιομάτη οὐσία ἀπ' τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ καὶ θὰ νάρωνε τὸν 'Αβραάμ· γι' αὐτὸ, πρὶν ν' ἀρχίσῃ τὴν προσπάθειά του, ἐκτιμώντας τὰ ἐμπόδια πὺς θὰ 'χῃ νὰ ὑπερνικήσῃ ζητᾷ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ:

Κύριε δὸς μου δύναμη σήμερα νὰ νικήσω,
γιὰτ' εἰς μέγαν πόλεμο μπαίνω νὰ
πολεμήσω.

Οἱ λυρικοὶ τόνοι πὺς κυλᾶνε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά, πὺς συλλαμβάνει ἀπὸ τὴ στενὴ μόνου θεώρηση τὸ ζήτημα, ὡς μιᾶς παθητικῆς ἐπίδρασης καὶ δυστυχίας, διαχωρίζοντάς το ἀπ' τὴν πραγματικὴ καὶ οὐσιαστικὴ ἐξέτασι ὡς πρὸς τὸ εὐεργέτημα πὺς προκύπτει, ὀδηγοῦνται κατευθεῖαν στὴν ψυχὴ τοῦ πατέρα καὶ τοῦ δονᾶνε ὅλη τὴν ὑπόστασι μὲ βασανιστικὰ προβλήματα. Ἡ ἀποκάλυψη συνοδεύεται μέσα ἀπὸ δυὸ παράλληλά της σχήματα ἐξωτερικεύσεως αἰσθημάτων:

α') Λεκτικό: δηλαδὴ τὶς ὄλες λέξεις, πὺς λέει: ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ ὁ 'Αβραάμ μὲ ἀποφασιστικὴ καὶ εὐθύτητα, μὲ ἀδρὰ καθαρά χρώματα λέει τὴν ἀλήθεια· δὲν παλινδρομεῖ οὔτε ἀποκρύπτει τίποτε ἀπ' τὸ ὅλο σύνολο· μιὰ μὲ ζωντάνια καὶ ὀλοφάνερη καθαρότητα. Φυσικὰ χρησιμοποιεῖ ὑποκοριστικά.

'Εσὺ 'σαι τὸ καλὸν ἄρνι, πὺς θὲ νὰ θυσιάσω.

β') Κινησιακό: ὡς πρὸς τὶς κινήσεις του πὺς, ὅπως ἀποδεικνύει μιὰ ἐμπειρικὴ ἐξέτασι (ἂν ἐξαιρέσουμε τὴν ἐπιστημονικὴ), εἶναι ἀπόρροια ψυχοσωματικῶν καταστάσεων. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν οἱ πράξεις ἐπαφῆς: «Φέρε μου πᾶ χέρια σου νὰ τὰ γλυκοφιλήσω». Αὐτὸ τὸ γλυκοφιλήμα τῶν χειρῶν εἶναι μιὰ μεταβατικὴ ἐνέργεια γιὰ νὰ μὴν ἐπηρεαστῇ ἡ ψυχικὴ ἰσορροπία τοῦ 'Ισαάκ, ἀλλὰ ἔχοντας ὡς ἀπόδειξι ἐμπρακτῆ τῆς ἀγάπης νὰ τὸ δεχτῇ μὲ ἡπιότερο καὶ ὀμαλότερο πρόπο.

Ὁ 'Ισαάκ ἐπαναστατεῖ. Χρησιμοποιεῖ ὡς κατηγορητήρια τὶς ψεύτικες ὑποσχέσεις: Κι ὁ 'Αβραάμ νιώθει παρὰξένα· σὲ πόλεμο μέγα ξεδιπλώνεται ἡ ψυχὴ του. Μὰ δὲν ὑποκύπτει. Κλονίζεται, ζητᾷ τὴ συγχώρησή πὺς ἀπὸ τὸ παιδὶ καὶ διακρύπτει πὺς τούτῃ ἡ θυσία βρῖ-

σκειται έξω από τὰ περιθώρια τῆς δικαιοδοσίας του.

Στὴ συνέχεια, στὶς ἀντιδράσεις τοῦ Ἰσαὰκ σταθερὰ στέκεται ὁ Ἄβραάμ, δὲν ὑποκύπτει, μὰ προεκτείνει τὸ ρόλο του στὸ συμβουλευτικὸ μέρος, νὰ ἀποδείξῃ στὸν Ἰσαὰκ πὼς πρέπει νὰ θυσιαστῇ.

Στὴν προσπάθειά του νὰ μονιμοποιήσῃ τὴ σκέψῃ στὸν Ἰσαὰκ ἀντιπαράβαλλε καὶ ἀντιδιαστέλλει τὴν προσωπικὴ του τοποθέτησιν ἀπέναντι στὴ θυσία καὶ τονίζει πὼς τὴ μὴ ἰδιαιτέρας καὶ χαρὰ ἀπερίγραπτη θὰ ἔταν γιὰ τ' ἄτομό του τέτοια ἐκλογὴ ἀπὸ τὸ Θεό. Δίδοντας τὴν εὐχὴ του ἀναπτύσσει στὸν Ἰσαὰκ τὸ δογματικὸ μέρος μὲ λόγια φυσικὰ καὶ ἀπλά. Μέσα ἀπὸ τούτα τὰ λόγια διαφαίνονται ἀδιείρηστα ἡ πίστις στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, στὴν ἀνάστασις τῶν νεκρῶν καὶ στὴν ἀγγελικὴ μεγαλοπρέπεια πὸν περιβάλλει τὸ Θεό. Καὶ φτάνει ἡ ὥρα τῆς θυσίας. Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἄβραάμ φανερώσει τὴν πίστιν καὶ ἡ πίστις πλαστουρεῖται σὲ πράξη...

Πράξη ὅμως ὄχι θυσίας Ἰσαὰκ, μὰ ἀνταπόδοσις ἀπὸ τὸ Θεό πὸν μὲ πὸ στόμα τοῦ ἀγγέλου τὸν ἐπαινεῖ. Ὁ ἄγγελος μεγαλόφωνα διακηρύττει τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀξίας του πού, παραβλέποντας κάθε ὕλικὴ φθορτὴ ἀνάγκη καὶ ἀπαρνούμενος τὶς σαρκικὲς δεσμεύσεις, ἀναζήτησε τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ καταξίωση. Καὶ τούτῃ ἡ πράξη δὲν περιορίστηκε μοναχὰ σὰ μὴ ἀπλὴ ἔνδειξη σεβασμοῦ πρὸς τὸ Θεό, χωρὶς νὰ ἔχη βαθύτερες ρίζες, ἀπ' ὅπου φτιάχτηκε ἄμεσα συνυφασμένη μ' ἄλλες συναισθηματικὲς ἀνάγκες. Τούτῃ ἡ πράξη ἦταν νίκη· νίκη στὸν πόλεμο ἐνάντια στὸν ἑαυτὸ καὶ στὸν κόσμον. Καὶ ἡ σημασία της δὲν περιορίζεται μόνο γιὰ τὸν Ἄβραάμ σὰν πηγὴ ἠθικῆς ἰκανοποίησης καὶ γαλήνης πῆς ψυχῆς, μὰ ἀπλώνει πλατύτερα τὴν ἰσχὺ της καὶ συνεπαίρονται ψηλά περιορτὴ καθολικὴ, παράδειγμα γι' ἀντήληση θάρρους καὶ πίστης γιὰ κάθε ἄνθρωπον κάθε ἐποχῆς καὶ τόπου.

Γιὰ τὸν Ἄβραάμ ἡ συνέχεια εἶναι γεμάτῃ ἀγαλλίαση· κάθε ἀγὼνας παίρνει τέλος· καὶ ἡ καταξίωση ἀνάλογη τῆς δουλειᾶς· τραβᾶνε τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου· στοὺς ὤμους, περνᾶνε μέσα ἀπ' τὰ χλευάσματα καὶ τὶς ἀτιμώσεις, σταυρώνονται, μὰ λυτρώνονται. Ὅποιος ἀκολουθεῖ τούτῃ τὴν πορεία καὶ τὴν ζῆ σύγκορμα μὲ τὴ συμμετοχὴ κάθε ἑνὸς ἐσώτατης τῆς ὑπόστασῆς του, φτάνει ἡ στιγμὴ πὸν χαίρεται

καὶ εὐχαριστιέται· καὶ δὲν χαίρεται μοναχὰ γιὰ τὴ προβλήθηκα ἡ ἀξία του καὶ δοκιμάστηκε ἐπιτυχημένα, μὰ, εἴτε τὸ νιώθει συνειδητὰ εἴτε ὄχι, τὸ γεγονὸς πὸν τὸν κυριαρχεῖ ἔντονα καὶ τοῦ μολιάζει τὴ θέληση μὲ πότερο θάρρος καὶ πίστιν εἶναι τοῦτο: νίκησε τὴν ἀδυναμία του, ρέπει πρὸς τὸ θεῖο.

Μέσα ἀπὸ τούτες τὶς συναισθηματικὲς διαφοροποιήσεις ξεκινᾷ ἡ εὐχαριστήρια προσευχὴ τοῦ Ἄβραάμ. Ὅσο φαινομενικὰ ἀποδεικνύει τὴ χαρὰ νὰ περιορίζεται στὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, τόσο θὰ πρέπει νὰ θεωρήσουμε τὴν ἐσώτατη χαρὰ τῆς ἐπιβολῆς στὴν ἀδυναμία του.

Ταυτόχρονα μεταμελεῖται γιὰ τὴν προηγούμενη ἀμφιβολία, ὄχι φυσικὰ ἀπὸ φόβο μήπως ἡ ἀντάμειψη ἦταν μεγαλύτερη, μὰ ἀπὸ καθαρὴ ντροπὴ γιὰ τὴ δυσπιστία καὶ τὴν ἐπιφυλακτικότητά του πὸν παρασύρθηκε ἔστω καὶ λίγο ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πάθη λησμονώντας τὸ ἐπιβαλλόμενο χρέος. Τὸ γεγονὸς ὅτι θέλει νὰ δικαιολογήσῃ τὴν προηγούμενη στάση του μαρτυρεῖ πόσο κυρίαρχη στὴ θέλησή του στάθηκε ἡ συνειδητοποίηση πὸν ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος σ' ὀρισμένα σημεῖα πὸν διακρίνονταν γιὰ ἀναποφασιστικὸτητα καὶ ρευστότητα ἦταν λανθασμένος. Παράλληλα δὲν ξεχνᾷ ποτὲς τὴν ἀγάπην τὴν ἀνθρώπινη, ὅταν μάλιστα ἔχη τὴν ἰδιαιτέρας ἀπόρρωση: μεταξὺ συζύγων.

Ζητᾷ τὴ συγχώρεση τῆς Σάρρας πού, παρασυρμένη ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, δὲν ἔδειξε τὴν ἀπαραίτητη σταθερότητα.

Ἄφου ἐξετέλεσε τὸ χρέος πρὸς τὸ Θεό, ἀλευθύνεται στὴν μερίδα τῶν ἀνθρώπων: στὸν Ἰσαὰκ. Προστάζει σὰν πρῶτο καθῆκον, παραμελώντας κάθε ἄλλη ἀνάγκη νὰ ἐκφράσῃ τὴν παιδιὰτικὴ χαρὰ, νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεό.

Ὁ Ἄβραάμ στὴ χαρὰ του δὲν λησμονεῖ νὰ κατατοπίσῃ καὶ τοὺς δούλους πού ἔταν ἀναπόσπαστα μέλη τῆς οἰκογένειάς τους — μὴς πλατύτερης οἰκογένειας, πὸν καθοριζόταν ἀπὸ τὶς σχέσεις τῶν ἀτόμων της, παρὰ ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς πὸν θέτει ὁ ἀληθινὸς χαρακτήρας της. Δὲν τοὺς ξεχωρίζει σὰν κατώτερα ὄντα, μὰ σὰν ἰσότιμα καὶ ἰσάξια τῆς δικῆς του προσωπικότητας καὶ ὄλων τῶν ἄλλων.

Ὅταν γίνεται ἡ συνάντησις ἡ χαρὰ σφραγίζεται παντοῦ.

Μὰ τοῦ Ἄβραάμ ἡ ψυχὴ δὲν περιορίζεται μὲσα στὴν ἐπίγεια ἀπόλαυση καὶ τὴ χαρὰ, μὰ ἔναι δεμένη μ' ἕναν κόσμον ἀλλιώτικον, χρωματισμένο ἀπὸ θρησκευτικὴ ἀνάγκη καὶ πίστιν·

στερνὰ παίρνει τὸ λόγο καί, ἐνῶ ἡ παράδοσις πῶν ἄλλων στὴν ἀνθρώπινη χαρὰ ἔχει συντελεστῇ σ' ἀντίθεση μὲ τὴν θύμησι τοῦ Θεοῦ, τονίζει τὴν ἀνάγκη εὐχαρίστησις τοῦ Θεοῦ καὶ κηρύττει τὰ πλεονεκτήματα τούτης πῆς πίστης. Ἡ δικαιοσύνη τῆς γνώμης του, ὅπως ἀποδείκνυται μὲσα στὴν θυσία, τὸν κλείνει μὲσα στὴ σημασία τῶν ἀξιών πὸν πρέσβευε καὶ πὸν μὲ τὸν ἐνθουσιαστικὸ τὸν ὄψον νὰ τὶς διακηρύξῃ. Πρωταρχικὴ ὑποχρέωσις ἡ εὐχαρίστησις καὶ ἡ παράκλησις. Παράλληλα ἀναθεώρησις στὴν τοποθέτησι τῆς ὑπόστασις ἀπέναντι στὰ θρησκευτικὰ ζητήματα πὸν ὀρίζει ἡ πίστις, γιὰ μὴ

ἀμεσότερη καὶ παθητικότερη προσέγγισις καὶ σύνδεσις μαζί τους. Προστάζει τέλος νὰ κατευθυνθοῦν ὄλοι στὴν δέση νὰ ὑμνήσουν τὸν παντοδύναμον Θεό.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτὸς θὰ μπορούσε νὰ ἐρμηνευθῇ σὰν ἀπόρροια μὴς συναισθηματικῆς λειτουργίας πὸν στὴν βάση τῆς οὐσίας της περιεῖχε ἕνα ἀδιαίρετο κρᾶμα θρησκευτικῆς σταθερότητας μὰ καὶ ἐσωτερικῆς ἰκανότητας, συνδεμένης ἄμεσα μὲ τὰ ἐκ φύσεως χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ διαλαλῇ τὴ χαρὰ του παντοῦ.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΤΡΙΠΤΙΔΗΣ, Δ'1 Πρ.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΑΡΡΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ «Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ»

Μέσα ἀπὸ τὴν «Θυσία τοῦ Ἄβραάμ», τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς κρητικῆς ποιήσεως, βλέπουμε τὴ Σάρρα σὰ μὴ ξεχωριστὴ ὄντοτητα. Ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυναίκα, ἡ μητέρα, εἶναι τρεῖς μορφές τῆς Σάρρας συνδεμένες πολὺ στενὰ ἢ μὴ μὲ τὴν ἄλλη.

Ἄνθρωπος πὸν προσπαθεῖ νὰ φτάσῃ πὸ τέλος, γυναίκα μὲ πολλὰ ψυχικὰ χαρίσματα, συναισθηματικὴ, τὴν βλέπουμε νὰ πονᾷ σὰ μὰνα γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ παιδιοῦ της.

Ἐμφανίζεται σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κρισιμότερα σημεῖα τοῦ ἔργου. Τὴ στιγμὴ πὸν ὁ Ἄβραάμ ἀντιμετωπίζει τὰ δικὰ του πατρικὰ αἰσθήματα, τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ, βρισκεται στὴν ἀνάγκην ἢ ἀντιμετωπίζει καὶ τὰ μητρικὰ, νὰ παλαίψῃ συγχρόνως μὲ δύο ἀνθρώπους.

Ἐνῶ ὁ Ἄβραάμ μονολογεῖ, ἡ Σάρρα ξυπνᾷ. Γεμάτῃ ἀγωνία, περιέργεια καὶ φόβον, προαισθανόμενη ὅτι πρόκειται κάτι κακὸ νὰ συμβῇ, ρωτᾷ τί τρέχει. Ἡ ἐρώτησὴ της φέρνει τὸν Ἄβραάμ πίσω στὴ σκληρὴ πραγματικότητα. Αὐτὸς τώρα παραμέρισε κάθε προσωπικὸ ἐμπόδιο, πῆρε τὴ μεγάλη ἀπόφασις, ἡ ψυχὴ του σκληρύνθηκε ἀρκετὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κάμῃ σωστὴ τὴ θυσία. Ἀρχίζει τότε μὴ μυστικὴ συνεννόησις μεταξὺ τῶν δύο συζύγων. Ἡ Σάρρα ἀπὸ κάτι μισόλογα τοῦ Ἄβραάμ καταλαβαίνει περὶ τίνος πρόκειται, ἀλλὰ σιωπᾷ. Ἀντιλαμβάνεται ὅτι μὴ τῆς λέξις μπορεῖ νὰ τὸν

πληγώσῃ βαθιά.

Δὲν εἶναι μόνο γυναίκα, μητέρα, ἀλλὰ καὶ μὴ τρυφερὴ σύζυγος πὸν προσπαθεῖ μὲ τὴ σιωπὴ της καὶ τὴν ὀδύνη μὲσα ἀπὸ ἕνα μυστικὸ κλάμα νὰ ἐγγίσῃ στὴν ψυχὴ του τὸ φίλτρο τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, νὰ βοηθᾷ κάπου σὲ μὴ γωνιὰ τῆς καρδιᾶς πὸν τὸν Πατέρα Ἄβραάμ, νὰ τὸν φέρῃ πίσω παραμερίζοντας τὸν Πατριάρχη, πὸν στὸ καθῆκον του ἀπέναντι στὸ Θεό.

Ἔρεσι πὼς αὐτὸ πὸν πρόκειται νὰ συμβῇ εἶναι κάτι θεϊκὸ καὶ ἐπομένως ἀναπόφευκτον, ἀλλὰ τόσο μακριὰ ἀπ' αὐτὴν. Τὰ λόγια πὸν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ θάνατος. Εἶναι μητέρα, ἀγαπᾷ τὸ παιδί της, θέλει νὰ εἶναι πιστὴ στὸ καθῆκον της ἀπέναντι στὸ Θεό, ἀλλὰ εἶναι δημιούργημα τοῦ γεμάτου ἀνθρώπινος ἀτέλειες. Ἀπὸ τὴ μὴ ἡ πίστις στὸ Θεό, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ παιδί της. Τὸ ἕνα θεϊκὸ, τὸ ἄλλο ἀνθρώπινον. Γιὰ ἕναν ἄνθρωπον ὅμως ἔχουν ἴσως καὶ τὰ δύο τὴν ἴδια δύναμιν.

Αὐτὴ ἡ θυσία πὸν τῆς ζητᾷ εἶναι κάτι ὑπεράνθρωπον, πέρα ἀπὸ τὶς δικῆς της δυνάμεις σὰν γυναίκας καὶ μητέρας. Ἐνας ἄριστος ἀγὼνας ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ ἀρχίζει μὲσα της. Ὁ ἕνας γεμάτος ἀδυναμίες ἀνεβαίνει τὸν μεγάλο ἀνήφορον πῆς ζωῆς καὶ ὁ ἄλλος τέλειος ἔχει φτάσει στὸ τέρμα. Ἐνα σωρὸ λύσεις περνῶν ἀπὸ τὸ μυαλὸ της τόσο ἀνθρώπινος καὶ ἀμελητέες, μόνο γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσουν καὶ νὰ τῆς δώσουν

λίγων στιγμών ελπίδες, ενώ κατά βάθος πιστεύει ότι δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά.

Η άελπισία της, ή μεγάλη αγάπη της για το παιδί της, ή προσπάθειά της να συμβιβάσει τα αισθήματά της, να δείξει ανωτερότητα ψάχνοντας να δώσει κουράγιο στον εαυτό της, για να μπορέσει να πάρει τη μεγάλη απόφαση, διαφαίνονται σε κάθε της λέξη, σε κάθε ξαφνικό ξέσπασμα του πόνου της.

Στο μοιρολόι της μπορούμε να δούμε καθαρά το μεγάλο της πόνο, τις υπεράνθρωπες προσπάθειές της να ξεπεράσει κάθε τι κοινό, να παραμερίσει όλες τις ανθρώπινες δυσκολίες, να φτάσει στο ύψος και στην ανωτερότητα του 'Αβραάμ, να πνίξει κάθε μητρικό αισθημα, πράγμα που δεν κατορθώνει. Παίρνει τη μεγάλη απόφαση να δώσει τη συγκατάθεσή της για τη θυσία, χωρίς όμως να πάψει να αισθάνεται σαν μητέρα μέχρι τέλους.

Στο πρώτο αντίκρισμα του παιδιού της γλυκές αναμνήσεις από τα περασμένα, τα χαρούμενα χρόνια, γεμάτες πόνο περνούν από τ' ά-

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΟΛΛΩΝ»

Στις 25 Μαΐου του 1961 ο πρόεδρος των Η.Π.Α. Τζόν Κέννεντυ σε ειδικό μήνυμά του προς το Κογκρέσο έγραψε: «Ο αντικειμενικός μας σκοπός σ' αυτή την προσπάθεια, χάρι στην οποία ελπίζουμε να οδηγήσουμε έναν από τους συμπατριώτες μας στην Σελήνη, είναι να προαγάγουμε σ' ένα νέο πεδίο της επιστήμης του έμπορίου και της συνεργασίας την θέση των Η.Π.Α. και του ελευθέρου κόσμου. Το έθνος μας πρέπει να είναι ανάμεσα στα πρώτα σ' αυτό το πεδίο και θα είμαστε στους πρώτους, αν όχι οι πρώτοι».

Πιο πριν, το 1865, ο Βέρον δημοσίευσε το φανταστικό μυθιστόρημα «Από τη Γη στη Σελήνη — εϋθεία διαδρομή 97 ωρών και 20 λεπτών». Περιέγραφε το ταξίδι ενός βλήματος που εκτοξεύθηκε από την Τάμπα της Φλόριδας που βρίσκεται σε απόσταση 100 χιλιομέτρων από το σημερινό άκρωτήριο Κέννεντυ και το επάνδρωναν τρεις άνδρες, δύο 'Αμερικανοί και ένας Γάλλος.

Ούτε ο Κέννεντυ ούτε ο Βέρον είχαν ψέματα. Όχι χρόνια μετά τον πρώτο και 104 μετά

πανωτά στρώματα της ψυχής, φτάνουν στο μυαλό, για να γίνουν τέλος λόγια σ' ένα νέο ξέσπασμα οδύνης.

Ενώ ο 'Αβραάμ κι ο 'Ισαάκ βρίσκονται στο βουνό κι ετοιμάζονται για τη θυσία, ή αγωνία κι ή απόγνωση μέσα στην ψυχή της έχουν φτάσει στο κατακόρυφο. Σε λίγο εμφανίζεται ο Σιμπάν. Στο πρόσωπό του είναι ζωγραφισμένη ή χαρά, μιὰ χαρά γεμάτη αγάπη. Φέρνει το ευχάριστο κι ανέλπιστο μαντάτο στην πονεμένη μάνα: 'Ο 'Ισαάκ ζή! Πιό μεγάλη εϋτυχία δεν υπάρχει. Δάκρυα χαράς κι εϋτυχίας τρέχουν από τα μάτια της σαν αντικρίζει το παιδί της. 'Αρχίζει τότε να δοξολογεί το Θεό.

Ίσως ή πίστη είναι το μεγαλύτερο αγαθό.

Τα μητρικά αισθήματα κυριαρχούν στην ψυχή της Σάρρας μέχρι τέλους. Ίσως εδώ έγκριται ή ήθικη ανωτερότητά της. Μπορεί να μην έφτασε στο ύψος του 'Αβραάμ, αλλά κατόρθωσε να πλησιάσει πιο πολύ τον αναγνώστη, αφού έμεινε άνθρωπος εγγίζοντας το τέλειο.

ΒΑΡΑΒΑΡΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, Δ' 1 ΠΟ.

των δεύτερο, οι 'Αμερικανοί 'Ωλντριν, Κόλλινς και 'Αρμστρονγκ κατάκτησαν την Σελήνη στα πλαίσια του προγράμματος «Απόλλων» της ΝΑ ΣΑ. Πριν όμως απ' αυτή την κατάκτηση, υπήρξαν πολλά διαστημικά προγράμματα, των οποίων ή συμβολή ήταν βασικός παράγοντας της επιτυχίας. 'Η συμβολή αυτή ήταν ή εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τα προγράμματα «Ερμής» και «Δίδυμοι». Το πρόγραμμα «Ερμής», κατά το όποιο χρησιμοποιήθηκαν μονοθέσια διαστημόπλοια, αποτέλεσε το πρώτο βήμα. Οι αστροναύτες του «Ερμής» απέδειξαν ότι ο άνθρωπος μπορεί ν' αντέξει στις δοκιμασίες ενός ταξιδιού στο διάστημα με επιστροφή στη Γη, αλλά συγχρόνως να κάνει όλες τις δουλειές ενός πιλότου. Το 1961 ή ΝΑ ΣΑ άρχισε την εφαρμογή του έγχγειρήματος «Δίδυμοι» χρησιμοποιώντας διθέσια διαστημόπλοια. Το έγχγειρήμα «Δίδυμοι» σκοπό είχε να επεκτείνει την πείρα που είχε αποκτηθεί από το έγχγειρήμα «Ερμής» και να προετοιμάσει τους αστροναύτες για πολύ μακρύτερες και απαιτητικές πτήσεις που περιλάμβανε το πρόγραμμα «Από-

λων». Εκτοξεύθηκαν δώδεκα διαστημόπλοια αυτής της σειράς. Εκτός από την συγκέντρωση βιοϊατρικών πληροφοριών και στοιχείων, ένας από τους κυριότερους σκοπούς της πτήσεως «Δίδυμοι» ήταν να δώσουν την ευκαιρία στους αστροναύτες να πραγματοποιήσουν στο διάστημα ορισμένους έλιγμούς, για να μπορούν μελλοντικά να επιτυχάνουν συνάντηση ενός διαστημόπλοιου με άλλο. Αυτό ήταν ένα απαραίτητο βήμα για την άσφαλή επαναφορά των αστροναυτών στο κυρίως διαστημόπλοιο μετά την εξερεύνηση της Σελήνης.

Η ΣΕΛΗΝΗ

Προτού εξετάσω όμως το πρόγραμμα «Απόλλων», θεωρώ σκόπιμο να αναφερθώ στο αντικείμενο του σκοπού του όλου προγράμματος, την Σελήνη. 'Η Σελήνη είναι ο φυσικός δορυφόρος της Γης. Συμπληρώνει μιὰ περιτροφή γύρω από τη Γη μέσα σε 27 μέρες, 7 ώρες, 43 λεπτά και 11,47 δευτερόλεπτα. 'Η προέλευσή της είναι ένα από τα μυστήρια που οι επιστήμονες ελπίζουν να εξιχνιάσουν με την εξερεύνηση του δορυφόρου. Στο μέγεθος (διάμετρος) ή Σελήνη είναι 14 φορές μικρότερη της Γης, στον όγκο 50 φορές και στη μάζα 100 φορές. Κινείται με ταχύτητα 3.680 km και σε μέση απόσταση από την Γη 384.000 km. Στην Σελήνη δεν υπάρχει ατμοσφαιρικός αέρας ούτε άνεμος ούτε ύγρασία. Μια σεληνιακή μέρα αντιστοιχεί με 14 γήινες και ή θερμοκρασία κατά την ημέρα είναι μόλις 121° C. Το ίδιο συμβαίνει και με τη σεληνιακή νύκτα μόνο που ή θερμοκρασία είναι -156° C. 'Η έλξη της Σελήνης είναι 6 φορές μικρότερη της Γης. Το έδαφος της είναι άλλοθ όρεινό και άλλοθ διάτρητο από κρατήρες διαμέτρων από λίγα εκατοστά μέχρι εκατοντάδες χιλιόμετρα, που πιθανόν να δημιουργήθηκαν από πτώσεις μετεωριτών.

ΠΡΟ-ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΠΟΛΛΩΝ»

Το πρόγραμμα «Απόλλων» συνδέθηκε εξ αρχής με την ανάπτυξη των πυραύλων φορέων της σειράς «Κρόνος». 'Η ΝΑ ΣΑ για πρώτη φορά έδωσε στη δημοσιότητα αυτό το πρόγραμμα στις 29 'Ιουλίου 1960, σε μιὰ συγκέντρωση που προοριζόταν να ενημερώσει τη Βιο-

μηχανία σχετικά με τις μελλοντικές επιδιώξεις. Πριν από την κατάρτιση των οριστικών σχεδίων του διαστημόπλοιου, μερικές βασικές αποφάσεις είχαν ληφθεί. Π.χ. από πόσα μέλη έπρεπε να αποτελείται το πλήρωμα, ποιος ο απαραίτητος εξοπλισμός και ποια τα αναγκαία εφόδια που θα εξασφάλιζαν την επιβίωση του πληρώματος και την εκτέλεση των επιστημονικών πειραμάτων.

Θα έπρεπε πρώτα πρώτα να επιλεγεί ή καταλληλότερη μέθοδος γι' αυτό το ταξίδι. Οι υπεύθυνοι είχαν να διαλέξουν μεταξύ τριών διαφορετικών σχεδίων για την πραγματοποίηση της πτήσεως Γης—Σελήνης και επιστροφής. Το πρώτο σχέδιο της κατευθείαν πτήσεως ήταν θεωρητικά απλούστερο. Το διαστημόπλοιο «Απόλλων» θα εκτοξευόταν με έναν ισχυρό πυραύλο κατευθείαν προς την επιφάνεια της Σελήνης, απ' όπου, αφού τέλειωνε ή αποστολή του, θα απεδαφίζόταν για να επιστρέψει κατευθείαν στη Γη. 'Η δυσκολία για ένα τέτοιο ταξίδι είναι το κολοσσιαίο βάρος που έπρεπε να έχη ο πυραύλος φορέας και ή τεράστια ώση που θα έπρεπε να αναπτύξει κατά την απογείωσή του. 'Η κατασκευή ενός τέτοιου πυραύλου θα απαιτούσε ένα πρόγραμμα δαπανηρό και μακροχρόνιο. Έτσι εγκαταλείφθηκε αυτή ή ιδέα.

Λιγότερο απαιτητική ως προς την αναγκαία ώση του πυραύλου φορέα είναι ή μέθοδος που βασίστηκε σε έναν ενδιάμεσο σταθμό σε τροχιά γύρω από τη Γη (Earth Orbital Rendezvous ή E.O.R.). Στην περίπτωση αυτή το διαστημόπλοιο τίθεται σε περιγήνη τροχιά, όπου ανεφοδιάζεται με συναρμολόγηση ενός ή πολλών στοιχείων που έχουν τροχοθετηθεί χωριστά. Τότε μόνο το διαστημόπλοιο ξεκινά προς την Σελήνη έχοντας καύσιμα και για την επιστροφή. 'Η μέθοδος αυτή θα απαιτούσε δύο πυραύλους φορείς τύπου «Κρόνος—5», έναν για να δορυφοροποιήσει το διαστημόπλοιο που θα ήταν ενωμένο με τον τρίτο όροφο του πυραύλου, του οποίου οι δεξαμενές θα ήταν μερικώς συμπληρωμένες με προωθητικά, και ένα δεύτερο για να θέσει σε τροχιά ένα δεξαμενόπλοιο με τα αναγκαία προωθητικά, προκειμένου να συμπληρωθούν οι δεξαμενές αυτού του τρίτου ορόφου. 'Η πείρα, που θα είχε αποκτηθεί από τις συναντήσεις και τους ανεφοδιασμούς

σέ τροχιά, θά ήταν πολύτιμη στίς μελλοντικές διαπλανητικές αποστολές.

Όσοσο γιά τὸ πρόγραμμα «'Απόλλων» προτιμήθηκε μιὰ τρίτη μέθοδος. Πρόκειται γιά τὴν συνάντηση σὲ σεληνιακὴ τροχιά (Lunar Orbital Rendezvous ἢ L.O.R.), τὴν ὁποία φαντάστηκε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ 1962 ὁ Τζὼν Χοῦμπολτ τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν Λάγκλεϊ. Ἡ μέθοδος αὐτὴ, πὸν φαίνεται πολὺπλοκὴ, προσφέρει ἕνα μεγάλο πλεονέκτημα: ἕνας μόνο «Κρόνος—5» ἀρκεῖ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ταξιδιοῦ Γῆς—Σελήνης καὶ ἐπιστροφῆς. Ἡ γενικὴ ἰδέα τῆς μεθόδου αὐτῆς εἶναι ὅτι ὁ πύραυλος φορέας θά ἔστειλε σὲ σεληνιακὴ τροχιά τὸ διαστημόπλοιο «'Απόλλων», ἕνα σύνθετο διαστημόπλοιο, ἀποτελούμενο ἀπὸ τρία τμήματα. Τὸ ἕνα πὸν μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ σὰν διόροφος πύραυλος, θά ἀποχωριζόταν ἀπὸ τὸ συγκρότημα καὶ θά προσεδαφιζόταν στὴν Σελήνη μὲ δύο ἀστροναῦτες. Ὅταν θά τέλειωνε ἡ παραφονὴ τους στὴ Σελήνη, οἱ ἀστροναῦτες θά ἐπέστρεφαν στὸ βασικὸ διαστημόπλοιο, πὸν θά περιμένε σὲ τροχιά. Τότε ἡ ἄκατος, ἀχρηστη πιά, θά ἐγκαταλειπόταν καὶ τὰ δύο ὑπόλοιπα τμήματα θά ἐπέστρεφαν στὴ Γῆ. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1962 ἡ ΝΑΣΑ διάλεξε τὴν τελευταία αὐτὴ μέθοδο καὶ ἄρχισαν ἀμέσως οἱ ἐργασίες γιά τὴν κατάρτιση τῶν ὀριστικῶν σχεδίων τοῦ προγράμματος «'Απόλλων».

Τὸ ὑψηλὸ κόστος τοῦ προγράμματος τούτου, πὸν ἐκτιμήθηκε τότε σὲ 20 δισεκατομμύρια δολάρια καὶ τελικὰ ἔφτασε τὰ 24 δισεκατομμύρια, προκάλεσε ἔντονη ἀντίδραση. Ἄλλὰ ἡ ΝΑΣΑ ἤξερε νὰ προβάλῃ ἐπιχειρήματα, ὥστε τὸ πρόγραμμα «'Απόλλων» νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸ ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη. Ἔτσι ἤδη ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1961 ὁ διευθυντὴς τῆς ΝΑΣΑ Χιὸν Ντράιντε ἐτόνισε ὅτι τὰ χρήματα πὸν θά προορίζονταν διὰ τὸ «'Απόλλων» δὲν θά δαπανηθοῦν στὴ Σελήνη ἀλλὰ στὰ ἐργαστήρια καὶ ἐργαστήρια γιά μισθοῦς, γιά τὴν ἀνάπτυξη νέων ὕλικῶν, πὸν θά ἀποδώσουν κέρδη σ' ἄλλους τομεῖς. Ἐξ ἄλλου τὸ σχέδιο ὑπεστηρίχθη θεορὰ ἀπὸ τὸν πρόεδρο Κέννεντυ.

Ἡ ἐπιχείρηση «Σελήνη» συγκλόνισε τὴν Ἀμερικὴ. Ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ ἐκστρατεία γιά εἰρηνικοὺς σκοποὺς στὴν παγκόσμια ἱστορία. Ὁ Γκίλρουθ, ὁ διευθυντὴς τοῦ Χιὸνστον, ἔκλειε συμβόλαια ἑκατομμυρίων δολ-

λαρίων καὶ ὄριζε ὀριστικὰ τὴν τύχη δεκάδων ἀμερικανικῶν βιομηχανιῶν. Ἐνα ἀπὸ τὰ κατορθώματα τοῦ Γκίλρουθ εἶναι ὅτι δημιούργησε σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα ἐπιστημονικὰ στελέχη πὸν ἦταν ἀπαραίτητα γιά τὸ ἐγχείρημα. Τὸ 1960 δὲν ὑπῆρχαν οὔτε ὑπολογιστὲς «σεληνιακῆς τροχιάς» οὔτε «ἐμπειρογνώμονες διαστημικῶν τηλεπικοινωνιῶν». Ὅλοι ἐκπαίδευτηκαν ἀπὸ τὴν ΝΑΣΑ. Μόλις ἐξασφάλισε ἕνα μεγάλο πυρῆνα εἰδικῶν, τὸ Κέντρον τοῦ Χιὸνστον ἄρχισε νὰ στρατολογή νέους ἐπιστήμονες πὸν εἶχαν βγῆ ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΩΝ

Στὸ Χιὸνστον ἐργάζονται καὶ οἱ ἀστροναῦτες. Ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἡ ἐντατικὴ ἐκπαίδευση. Ἡ ἀποβίβαση ἀνθρώπου στὴ Σελήνη εἶναι ἡ τελευταία φάση μιᾶς μακρῆς προετοιμασίας. Ἐπὶ πέντε χρόνια οἱ ἀστροναῦτες ὑποβάλλονται σὲ πολλὲς δοκιμασίες καὶ ἀσκήσεις καὶ ἐκπαδεύονται στὴν ἀντιμετώπιση πλήθους κινδύνων, προβλεπτῶν καὶ ἀπροβλεπτῶν. Ἡ σωματικὴ καὶ ψυχολογικὴ ἐκπαίδευσή τους συμβαδίζει μὲ τὴν ἐκμάθηση βασικῶν στοιχείων ἀπὸ ἐπιστῆμες ὡς ἡ Ἀστρονομία, ἡ Χημεία, ἡ Φυσικὴ, ἡ Βιολογία, ἡ Γεωλογία. Ἄν ἡ σεληνάκατος εἶναι τὸ τελειότερο δείγμα τῆς τεχνολογικῆς προόδου, οἱ ἀστροναῦτες ἀνήκουν στὰ ἐκλεκτότερα ἄτομα πὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ ἀνθρωπότητα.

Ἡ μύηση τοῦ ἀστροναῦτη συντελεῖται πρὸς τρεῖς βασικὲς κατευθύνσεις. Πρῶτον γενικὴ σωματικὴ ἐκπαίδευση, δεῦτερον ἰδιαίτερη ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευση καὶ τρίτον ἀσκηση ἀπαραίτητων ψυχικῶν χαρακτηριστικῶν γιά τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀποστολῆς. Ἐξασκοῦνται στὴν πτώση μὲ ἀλεξίπτωτο, ὑποβρύχιο κολύμπι, ἔξερση στὴν ἔρημο καὶ τὴ ζούγκλα γιά νὰ τονωθῆ ἡ αὐτοπεποίθηση πὸν τοὺς χρειάζεται γιά νὰ πατήσουν χωρὶς φόβο στὴν Σελήνη. Φυσικὰ ἐξασκοῦνται καὶ γιά τὴν εἰδικὴ ἀποστολὴ τους καὶ περνοῦν τὸν περισσότερο χρόνο τῆς ἐκπαίδευσής τους μέσα στὸ ὁμοίωμα τῆς σεληνάκατος. Ὁ θαλαμίσκος μὲ τὴ σεληνάκατο καὶ τὸν πύραυλο φορέα μαζί ἔχουν περισσότερα ἀπὸ 5 ἑκατομμύρια ὄργανα. Ὁ ἀστροναῦτης δὲν χρειάζεται νὰ τὰ ξέρῃ ὅλα μὲ τὸ ὄνομά τους, ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρῃ τὴν σχέση

πὸν ἔχουν μεταξύ τους. Ἡ ἐξοικείωση μὲ τὴν ἔλλειψη βαρύτητας εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς δυσκολότερες ἀσκήσεις τῶν ἀστροναυτῶν καὶ ἔρχεται ἀρκετὸ χρόνο μετὰ τὴν ἐξοικείωση μὲ τὴ στολή, πὸν ζυγίζει κάπου 80 kgr. Στὸ τέλος τῆς ἐκπαίδευσής τους οἱ ἀστροναῦτες ἔχουν ἀποκτήσει ἀτσάλινα νεῦρα, ἀστραπιαία ἀντανακλαστικά, μεγάλη ἰκανότητα νὰ σκέπτονται ψύχραιμα καὶ νὰ ἀποφασίζουν ὀρθὰ καὶ ἐπὶ πλέον γνώσεις. Ἄλλὰ δὲν ἔχουν χάσει τὶς ἀνθρώπινες ιδιότητές τους. Δὲν ἐνεργοῦν σὰν ἰπανωτισμένοι οὔτε στεροῦνται πρωτοβουλίας. Σὲ κανένα στάδιο τῆς ἐκπαίδευσής τους δὲν ὑποβάλλονται σὲ πλύση ἐγκεφάλου ἢ ψυχολογικὴ ὑποβολή. Οἱ ἀστροναῦτες δὲν εἶναι ρομπὸτ ἀλλὰ ἄνθρωποι, ἀλλιῶς δὲν θά εἶχε ἀξία ἡ ἀποστολὴ τους στὴ Σελήνη.

Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ Η ΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΩΝ

Ἡ τροφή τῶν ἀστροναυτῶν σφραγίζεται μέσα σὲ ζελατίνες. Εἶναι ἀφυδατωμένη καὶ πρέπει νὰ θερᾶσθαι πρὶν φαγοθῆ. Κάθε πλαστικὴ θήκη γράφει τὸ εἶδος τῆς γεύσης πὸν πρέπει νὰ περιμένῃ ὁ ἀστροναῦτης ἀπὸ τὴν τροφή.

Ὅσο γιά τὶς στολὲς τῶν ἀστροναυτῶν εἶναι σωστά διαστημόπλοια σὲ μικρογραφία. Τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ κινοῦνται καὶ νὰ ἐργάζονται, νὰ μιλοῦν καὶ νὰ σκέφτονται σ' ἕνα περιβάλλον πὸν εἶναι ἐντελῶς ἔχθρικο πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Τὰ στοιχεῖα πὸν εἶναι ἀπαραίτητα γιά τὴν ζοὴ τῶν ἀστροναυτῶν, ροπάντων ἀέρας, κλιματισμὸς καὶ πίεση, δημιουργοῦνται τεχνητὰ μέσα στίς στολὲς αὐτές, πὸν κάθε μιὰ στοιχίζει £43500. Πάμπολλα εἶναι τὰ προβλήματα πὸν πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἀπὸ τὸν ὀφθη μιᾶς σεληνιακῆς στολῆς. Φυσικὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτα ἀεροστεγῆς. Ἐνα εἰδικὸ σύστημα μέσα στὴ στολή ἀπομακρύνει τὴν θερμότητα πὸν ἐκπέμπεται ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀστροναῦτη. Ὁ σεληνῶνθρωπος φορεῖ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἕνα εἶδος διχτυωτοῦ ἐσωροῦχου πὸν καλύπτει ὅλο του τὸ σῶμα καὶ κρατεῖ σὲ διαρκῆ ἐπαφὴ μὲ τὸ δέρμα του ἕνα σύστημα λεπτοτάτων σωληνώσεων ἀπὸ βινύλλιον. Στίς σωληνώσεις αὐτές κυκλοφορεῖ εἰδικὸ ὑγρὸ, πὸν διατηρεῖται στὴν κατάλληλη θερμοκρασία ἀπὸ ἕνα ὄργανο πὸν βρίσκεται στὸ κιδῶτιο πὸν φέρουν στὴ ράχη τους. Γύρω ἀπὸ τὶς σωληνώσεις ὑπάρχουν εἰδικὰ ἀπορροφητικὰ σώματα

γιά τὴ συλλογὴ τῶν ἐκκρίσεων τοῦ δέρματος τῶν ἀστροναυτῶν. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σύστημα ψύξεως μὲ τὴν κυκλοφορία τῶν ὑγρῶν, ἡ στολή περιέχει καὶ σύστημα ἀερισμοῦ. Ὁ ἀέρας κυκλοφορεῖ καὶ ἀνανεώνεται ἀδιάκοπα γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀστροναῦτη, ὥστε αὐτὸ νὰ διατηρηθῆ στεγνὸ. Ἀρκετὰ περιφραγμένοι ἤδη οἱ ἀστροναῦτες φοροῦν τὴν κυρίως στολή. Ἡ στολή ἔχει τουλάχιστον δώδεκα στρώματα ἀπὸ διάφορες ὕλες. Ἀρχίζοντας ἀπὸ μέσα, συναντοῦμε πρῶτα ἕνα σῶμα ἀπὸ δὺσκαμπτο ὕλικό, τὸ νόμεξ. Ἐρχεται ἔπειτα ἕνα σῶμα ἀκόμα σκληρότερο καὶ ἀδιαπέραστο ἀπὸ κάθε ἀέριο, κατασκευασμένο ἀπὸ νεοπρέν ἢ νάυλον, πὸν δὲν ἐπιτρέπει τὴ διαρροὴ ὀξυγόνου. Ἄν ξαφνικὰ δημιουργηθῆ μιὰ τρύπα στὴ στολή, ὁ ἀστροναῦτης θά πάθῃ ἀσφυξία. Ταυτόχρονα, στὸ σεληνιακὸ κενὸ τὸ αἷμα του θά ἀρχίσῃ νὰ θερᾶσθαι. Τὰ ὑπόλοιπα εἶναι στρώματα ἀποτελούμενα ἀπὸ ἀλουμινωμένο νάυλον γιά προφύλαξη ἀπὸ τὶς ἠλιακὲς ἀκτινοβολίες. Τέλος τὰ δύο ἐξώτερα στρώματα τῆς στολῆς ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὕφασμα «B», δηλαδὴ κάτι σὰν εὐλύγιστην πορσελάνη. Αὐτὸ ἀποσκοπεῖ στὴν προστασία ἀπὸ τυχόν μετεωρίτες. Μπορεῖ νὰ ἀντέξῃ στὸ κτύπημα μετεωρίτη διαμέτρου 0,31 mm καὶ ταχύτητας 30 km/h, εἶναι δὲ ἀφλεκτα.

Τὰ ἐξωτερικὰ παπούτσια τῶν ἀστροναυτῶν μοιάζουν μὲ χοντρὲς γαλότσες. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ εἴκοσι στρώματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ ἀποβλέπουν στὴν προστασία τῶν πελμάτων ἀπὸ τὴν ὑψηλὴ θερμοκρασία τοῦ σεληνιακοῦ ἐδάφους. Ἡ στολή συμπληρώνεται μὲ τὸ κράνος καὶ τὰ γάντια. Τὸ κράνος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο βιζέρ, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουν, μὲ ἕνα μηχανισμό, αἴφηση ἢ ἐλάττωση στὸ ὀπτικὸ πεδίο, τὸ ἐξωτερικὸ δὲ βιζέρ ἀνακλᾷ τὰ 82% τοῦ ἠλιακοῦ φωτὸς πὸν θά μπορούσε νὰ τυφλώσῃ τὸν ἀστροναῦτη. Τὰ γάντια δὲν τὸν ἐμποδίζουν νὰ κάμῃ λεπτὲς κινήσεις. Κάθε γάντι κατασκευάζεται εἰδικὰ γιά τὸν κάθε ἀστροναῦτη, μὲ βάση γύψινο πρόπλασμα τοῦ χεριοῦ του. Μέσα στὸ γάντι ἐλέγχονται πλήρως ἡ ὑγρασία καὶ ἡ θερμοκρασία, ὁ ἀέρας δὲ ἀνανεώνεται συνεχῶς. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὅλη στολή τῶν ἀστροναυτῶν.

ΟΙ ΠΥΡΑΥΛΟΙ «ΚΡΟΝΟΣ»

Ἄς ἐξετάσουμε τώρα τὴν ἐξέλιξη καὶ κατασκευὴ τοῦ μεγαθηρίου «Κρόνος». Τὸν

Όκτώβρη του 1959 είχαν δημιουργηθεί έννεα παραλλαγές του τύπου «Κρόνος». Οι τέσσερις είχαν βασικά τον ίδιο πρώτο όροφο και διέφεραν μόνο στους ανώτερους όρους. Η επιτροπή εκτίμησης πυραύλων «Κρόνος» διάλεξε μία από τις παραλλαγές αυτές, τον τύπο «Κρόνος—CI», του οποίου η κατασκευή άρχισε τον Δεκέμβρη του 1959. Ο δεύτερος όροφος του πού χαρακτηρίστηκε με τα σημεία «S—4» είχε τέσσερις κινητήρες προωστικής δύναμης 9000 kgf ο καθένας και ο τρίτος όροφος «S—5» έφερε δύο κινητήρες του ίδιου τύπου. Μετά την έγκριση αυτή, το σχέδιο «Κρόνος» κατατάχθηκε στην επίσημη κατηγορία των προγραμμάτων DX. Το 1960 έγιναν όρισμένες τροποποιήσεις στους ανώτερους όρους. Έξι κινητήρες, πού ο καθένας έκαie υψηλής ενεργείας μείγμα ύγρου όξυγόνου και ύγρου ύδρογόνου, αντικατέστησαν τους τέσσερις κινητήρες των 9000 kgf του δευτέρου όρουφου. Στις 29 Απριλίου 1960 πυροδοτήθηκαν και οι όκτώ κινητήρες μαζί επί όκτώ δευτερόλεπτα άναπτύσσοντας προωστική δύναμη 590 tn, ρεκόρ για τους άμερικανικούς πυραύλους της έποχής. Στο μεταξύ οι ειδικοί της «Νόρθ Άμερικαν Άβιέσιον» και της «Γιουνάιτεν Αίαροκραφτ Κορπορέσιον» συνέχιζαν τις εργασίες τους για τη βελτίωση των κινητήρων. Το 1961 είχε ήδη προσδιοριστεί ο ρόλος πού έμελλε να διαδραματίσει ο «Κρόνος I» στις προκαταρκτικές δοκιμές του προγράμματος «Άπόλλων». Έχαν προβλεφθή δύο σειρές «Κρόνος I». Ο πρώτος όροφος των πυραύλων της δεύτερης σειράς, με χαρακτηριστικά «S—1», θα έφερε περισσότερο προωθητικό και θα ήταν ενισχυμένος με ισχυρότερους κινητήρες τύπου «H—1», οι όποιοι θα άνάπτυσαν προωστική δύναμη 85 tn ο καθένας. Έπίσης θα προσθέτονταν τα πτερόγυια εύσταθείας και πραγματικοί ανώτεροι όροφοι τύπου «S—4» πού έλειπαν από τον «Κρόνο—I» της πρώτης σειράς. Θα υπήρχε και ένα εικονικό μοντέλο του θαλαμίσκου «Άπόλλων». Μετά την στατική του δοκιμή στο Χάντσβιλ, το Μάιο του 1961, ο «SA—I», πρώτος πύραυλος «Κρόνος», μεταφέρθη στο άκρωτήριο Κανάβεραλ (το μετέπειτα Κέννεντυ) και στο τέλος του Αύγουστου συναρμολογήθηκε στην εξέδρα εκτοξεύσεως. Έίχε ύψος 49 m και ζύγιζε περίπου 450 tn. Έκτοξεύθηκε με επιτυχία στις 27 Όκτωβρίου. Οι άλλοι πύ-

ραυλοι της πρώτης σειράς εκτοξεύθηκαν όμαλά κατά το 1962 και 1963. Στις 24 Ίανουαρίου 1964 έγινε η εκτόξευση του πρώτου πυραύλου της δεύτερης σειράς, του όποιου ο δεύτερος όροφος έθεσε σε τροχιά όφελιμο φορτίο βάρους 17 tn. Το Μάιο και το Σεπτέμβριο μπήκαν σε τροχιά με τους πυραύλους «SA—6» και «SA—7» εικονικοί θαλαμίσκοι «Άπόλλων», πού επέτρεψαν να διαπιστωθή ό ίκανοποιητικός συνδυασμός διαστημοπλοίου και πυραυλικού φορέα. Στη συνέχεια κατασκευάστηκε ο «Κρόνος—IB», τύπος πού εξέλιγμένος από τον πρώτο «Κρόνο», με ισχυρότερα προωθητικά μέσα. Ο «Κρόνος—IB» έχει βελτιωμένο τον πρώτο όροφο κατασκευής Κράισλερ με όκτώ κινητήρες ώσης 93 tn. Ο δεύτερος όροφος χαρακτηρίζεται με τα σημεία «S—4B». Στη θέση των έξι κινητήρων Πράττ και Γουίτνεϊ ώσης 6800 kgf έχει ένα μόνο κινητήρα Ροκεντάν «J—2», πού άναπτύσσει ώση 90 tn και καταναλώνει μείγμα ύγρου όξυγόνου. Ο «Κρόνος—IB» είχε ύψος 68 m, διάμετρο 6,6 m και ζύγιζε με γεμάτες τις δεξαμενές του 650 tn. Η πρώτη εκτόξευση από το άκρωτήριο Κέννεντυ στις 26 Φεβρουαρίου 1966 σημείωσε πλήρη επιτυχία. Ο «Κρόνος—IB» έφερε ένα θαλαμίσκο «Άπόλλων» χωρίς πλήρωμα. Στις 5 Ίουλίου έγινε η δεύτερη πτήση. Αύτός ό «Κρόνος», αριθμού «AS—203» με άυξημένη ώση, περιλάμβανε ένα δεύτερο άδρανή όοκιμο, ό όποιος όμως έφερε φορτίό 10 tn ύγρου ύδρογόνου, για να μελετηθούν τα άποτελέσματα των έπιταχύνσεων επί του προωθητικού κατά τη διάρκεια της τροχιάς καθόδου. Άλλά ό όροφος αύτός με τα στοιχεία «S—4B» θα άποτελούσε επίσης και τον δεύτερο όροφο του μελλοντικού «Κρόνου—5» και γι' αύτό ήταν μεγάλης σημασίας για το πρόγραμμα «Άπόλλων». Άπεδείχθη το δυνατόν της χρησιμοποίησης του ύγρου ύδρογόνου υπό συνθήκας έλλείψεως βαρύτητας. Όμως στις 25 Ίανουαρίου 1962 η ΝΑ ΣΑ ένέκρινε ένα πρόγραμμα για την κατασκευή του πυραύλου «Κρόνος—5» με τρεις όρους «S—IC», «S—2», «S—4B». Ο τελευταίος έλήφθη από τον «Κρόνο—IB». Δόθηκε άπόλυτη προτεραιότητα τ' αύτό το πρόγραμμα. Ο όροφος «S—IC», πού κατασκευάστηκε στα κέντρα Μάρσαλ με τη συνεργασία της εταιρείας Μπόιγγ, έχει ύψος περίπου 42 m και διάμετρο 10 m. Όταν είναι

κενός ζυγίζει 127 tn και έχει χωρητικότητα 2080 tn ύγρου όξυγόνου και κηροζίνης, τύπου RP—1. Τα προωθητικά του καίνονται έντελώς μέσα στον καταπληκτικό χρόνο των δύο λεπτών και σαράντα δευτερολέπτων. Καθένας από τους πέντε κινητήρες του τύπου «F—1» μπορεί να άναπτύξη ώση 680 tn. Με τη συνολική ώση των 3400 tn ήταν ό ισχυρότερος πύραυλος της έποχής εκείνης. Ο όροφος «S—2» πού κατασκευάστηκε από τη «Νόρθ Άμερικαν Άβιέσιον» στο Ντόουνη της Καλιφόρνιας έχει ύψος 24,85 m και διάμετρο 10 m. Είναι έφοδιασμένος με 5 κινητήρες ύγρου όξυγόνου και ύγρου ύδρογόνου τύπου «J—2» συνολικής ώσης 450 tn. Το ύγρο ύδρογόνο διατηρείται σε θερμοκρασία —253° C και πού ύγρο όξυγόνο σε —183° C. Η κατανάλωσή του είναι πάνω από 220000 lt/min. Ο τρίτος όροφος «S—4B», ύψους 17,80 m και διαμέτρου 6,62 m είναι έφοδιασμένος με κινητήρα «J—2» ώσης 90 tn. Στην κορυφή του πυραύλου φορέα, δηλαδή μεταξύ του τρίτου όρουφου και του διαστημοπλοίου, υπάρχει ένα στενό δακτυλίδι. Αυτό έδω είναι το νευραλγικό κέντρο του όλου όχηματος, πλοηγός άνιχνευτής, σύμβουλος άστροναυτών κλπ. Έχει ύψος 6,60 m. Αύτός είναι ό «Κρόνος—5» πού έχει συνολικό ύψος 111,3 m και συνολικό βάρος, με γεμάτες τις δεξαμενές του καύσιμα, 2900 tn.

Οι πυραυλικές μηχανές «F—1» και «J—2» πού προαναφέρθηκαν περιγράφονται άμέσως πού κάτω. Η «F—1» είναι σε σχήμα κουδονιού με ύψος ένός διαώρου σπιτιού και πλάτος μεγαλύτερο από 3,5 m. Ζυγίζει 8400 kgf. Δίνει ώστική δύναμη 68000 kgf και καίει 2700 kgf καύσιμα τό δευτερόλεπτο, ή δέ θερμοκρασία στο θάλαμο προαναφλέξεως φτάνει τους 3315° C.

Η «J—2», μικρότερη «F—1», είναι πού εξέλιγμένη, επειδή καίει ύγρο ύδρογόνο, πού έχει βάρος τό 1/8 της κηροζίνης πού καίει ή «F—1» και παράγει 75% μεγαλύτερη ενεργεια. Το ύγρο ύδρογόνο όμως είναι ένα ύπερφυσικό καύσιμο και δύσκολο στη χρήση. Η «J—2» έχει επίσης πολλά από τα προβλήματα μεγέθους της «F—1».

ΟΙ ΜΗ ΕΠΗΝΑΡΩΜΕΝΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ «ΑΠΟΛΛΩΝ»

Η πρώτη πτήση διαστημοπλοίου «Άπόλ-

λων» γύρω από τη γή έγινε στις 26 Φεβρουαρίου 1966 με τον πύραυλο φορέα «Κρόνος—IB». Κατά την άπογείωση υπήρξε βλάβη μιας αυτόματης μηχανής λόγω της χαμηλής πίεσης ύδρογόνου, αλλά διορθώθηκε προτού έχει συνέπειες. Μετά την πτήση τό «Άπόλλων» περιμαζεύεται στο Νότιο Άτλαντικό Όκεανό μόνο 43 ναυτικά μίλια από τό προκαθορισμένο σημείο. Στις 25 Αύγουστου 1966 έγινε η εκτόξευση του «Κρόνος—IB, AS—202», με ένα διαστημόπλοιο «Άπόλλων». Σ' αύτή την πτήση δοκιμάστηκαν ή αντιθερμική άσπίδα του διαστημοπλοίου, τό τμήμα διακυβερνήσεως αύτου, ως έπίσης και τό προωθητικό σύστημα του βοηθητικού τμήματος εξυπηρέτησεως, μαζί με τα όργανα τηλεκατευθύνσεως και έλέγχου. Το βάρος του ήταν άνω των 25 tn. Έτέθη σε άποτροχιακή καμπύλη, ή δέ πτήση διάρκεσε 90 λεπτά. Στις 27 Ίανουαρίου 1967 τό «Άπόλλων 204» ήταν έτοιμο για άπογείωση, άφού έγινε πρώτα κανονικός έλεγχος. Ο πύραυλος φορέας ήταν τύπου «Κρόνος—IB». Στο διαστημόπλοιο βρίσκονταν οι άστροναύτες Virgil Grissom, Edward White και Roger Chaffee. Ο πρώτος είχε άλλες δύο πτήσεις στο ενεργητικό του, μία στο πρόγραμμα «Ερμής» και μία στην πτήση «Δίδυμοι 3». Ο δεύτερος, Edward White, είχε ξαναπετάξει με τό «Δίδυμοι 4» και ήταν ό πρώτος Άμερικανός πού περπάτησε στο διάστημα. Ο Roger Chaffee δέν είχε προηγούμενες πτήσεις. Στις 6.31' μ.μ. ένας από τους άστροναύτες άναφέρει ότι υπάρχει φωτιά, περισσότερες δέ άναφορές έρχονται επί 18 δευτερόλεπτα. Τότε σταματά ή τηλεπικοινωνία με τό διαστημόπλοιο. Το «Άπόλλων 204» είχε πιάσει φωτιά προτού άπογειωθή. Μετά από 5 λεπτά άνοιξαν τό διαστημόπλοιο και διαπιστώθηκε τότε ότι οι άστροναύτες πέθαναν από άσφυξία λόγω των τοξικών καπνών πού δημιουργήθηκαν. Η φωτιά έκαie μόνο για 25 δευτερόλεπτα. Γρήγορα άνακαλύφθηκαν οι τρεις βασικοί λόγοι του δυστυχήματος: ή χρησιμοποίηση καθαρού όξυγόνου με πίεση μεγαλύτερη της άτμοσφαιρικής, ή παρουσία εύφλέκτων υλικών στο θαλαμίσκο και ή πόρτα διαφυγής πού άνοιξε πολύ άργά. Όσο για τό όξυγόνο, πάντα στις πτήσεις «Άπόλλων» έχρησιμοποιείτο με πίεση 40% άτμοσφαιρικής, αλλά για πειραματικούς σκοπούς στο «Άπόλλων 204» χρησιμοποιήθηκε

δξυγόνο ύψηλης πίεσης. 'Η έπιτροπή πού δημιουργήθηκε για διερεύνηση ανάφερε στις 9 'Απριλίου ότι βρέθηκαν πολλές άπρροσεξίες τών έργατων σε λεπτομέρειες. Πάντως ή άκριβής άρχή τής φωτιάς δέν μπορούσε να βρεθί, ήταν όμως βέβαιο ότι δημιουργήθηκε με ήλεκτρικό σπινθήρα από λανθασμένη διακλάδωση συρμάτων. 'Η ΝΑΣΑ μετά τó άτύχημα άποφάσισε να μñ ξαναχρησιμοποίηση τύπου τού διαστημοπλοίου «'Απόλλων 204» και τó χρησιμοποιούμενο δξυγόνο να είναι σε πίεση 100% άτμοσφαιρική. 'Επίσης θά δημιουργόντουσαν διαστημόπλοια «'Απόλλων» δεύτερης όμάδας.

Στις 9 Νοεμβρίου 1967 έγινε ή πτήση τού «'Απόλλων 4» γύρω από τή Γη. 'Ως πύραυλος φορέας χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά ó «Κρόνος—5». 'Η πτήση ήταν πειραματική για να διαπιστωθί ή πορεία επανεισόδου τού διαστημοπλοίου στην άτμόσφαιρα. Τó υπηρεσιακό όχημα, τó όχημα διακυβερνήσεως και τó μοντέλο τής σεληνακάτου μπήκαν σε τροχιά ύψους 115 μιλίων. Μετά από διάφορα πειράματα τó υπηρεσιακό όχημα και τó όχημα διακυβερνήσεως άνέβηκαν σε ύψος 11.286 μιλίων με ταχύτητα 36000 μιλίων τñ ώρα. Τότε άποχωρίσθηκε τó όχημα διακυβερνήσεως και έπέστρεψε στη Γη 8 ώρες και 37 λεπτά μετά από τñ άπογείωση. Περιμαζεύτηκε ΒΔ τής Χαβάης. Κατά τñ είσοδό του στην άτμόσφαιρα προστατευόταν από τñ άντιθερμική άσπίδα τής σειράς «'Απόλλων Β».

Οι άντικειμενικοί σκοποί τής πτήσεως «'Απόλλων 5», πού έγινε στις 22—23 'Ιανουαρίου 1968, ήταν να έξετασθί ή κατασκευή και λειτουργία τής σεληνακάτου. 'Η πτήση υπήρξε έπιτυχής. Τó διαστημόπλοιο έτέθη σε τροχιά με περίγειο 162 km και άπόγειο 222 km, γωνία κλίσεως πρós τó επίπεδο τού ίσημερινού 31,6° και περίοδο 89,5 λεπτών. 'Η σεληνάκατος άποχωρίσθηκε από τόν 3ο όροφο τού πυραύλου και μπήκε σε τροχιά με έλαφρά άνωτέρω περίγειο. Για πρώτη φορά δοκιμάστηκαν και οι δύο κινητήρες τής, πού λειτουργήσαν κανονικά, άν και ó κινητήρας τού όρόφου καθόδου διάκοψε πñν πυροδότησή του πρόωρα από κακό προγραμματισμό τού ήλεκτρονικού ύπολογιστού.

Τó «'Απόλλων 6» άπογειώθηκε στις 4 'Απριλίου 1968. 'Ηταν ή δεύτερη πτήση τού

«Κρόνος—5». Κατ' αὐτὴν τὴν πτῆση ὑπῆρξαν πολλές δυσκολίες. 'Εδημιουργήθηκαν ταλαντώσεις κατά πλάτος, λόγω τής σύγχρονης ταλάντωσης τών πέντε F—1. Δύο από τīs μηχανές τού τρίτου όρόφου άπέτυχαν στην άναυροδότηση κατά τñ τροχιά. "Όλα τὰ σφάλματα όμως μετά από έξέταση διαπιστώθηκε ότι μπορούσαν να διορθωθοῦν χωρίς άλλες μñ επηρεωμένες πτήσεις τού «Κρόνος—5».

ΟΙ ΕΠΗΝΔΡΩΜΕΝΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ

'Ετσι τó «'Απόλλων 7» ήταν τó πρώτο διαστημόπλοιο τού προγράμματος «'Απόλλων» πού ήταν επηρεωμένο. Μπήκε σε τροχιά στις 11 'Οκτωβρίου τού 1968 με πύραυλο τύπου «Κρόνος—1B». Τó επάνδρωναν οι άστροναῦτες Walter Schirra, κυβερνήτης τού όχηματος, πού έλαβε μέρος στο πρόγραμμα «'Ερμής» και «'Αίδυμοι», ó Doun Eisele, πού ήταν πιλότος τού όχηματος διακυβερνήσεως και ó Walter Cunningham, πού ήταν ó πιλότος τής σεληνακάτου. 'Η άποστολή κράτησε 10,8 μέρες. Κατά τñ πτήση έγινε άναπαράσταση τού χειρισμού πού θά χρειαζόταν για να ένωση τó σεληνόχημα με τó προσωρινό μέρος τού διαστημοπλοίου. 'Εγινε επίσης, για πρώτη φορά, τηλεοπτική παρουσίαση τής ζωής τών άστροναῦτων στο διάστημα. 'Η πτήση υπήρξε άπόλυτα έπιτυχής.

Στις 21 Δεκεμβρίου τού 1968 και ώρα 7.55' π.μ. τó «'Απόλλων 8» με τούς άστροναῦτες Frank Borman σάν κυβερνήτη διαστημοπλοίου, James Lovell σάν πιλότο όχηματος διακυβερνήσεως και William Anders σάν πιλότο σεληνακάτου, ξεκινούσε για τñ Σελήνη. Οι δύο πρώτοι άστροναῦτες ήταν βετεράνοι τού διαστήματος. Συνταξίδεψαν μαζί με τó «'Αίδυμοι 7». Τó διαστημόπλοιο μπήκε σε περιγίγνη τροχιά επί 3 ώρες. Στις 10.41' ó τρίτος όροφος τού «Κρόνος—5» πυροδοτήθηκε επί 5 λεπτά δίδοντας στο διαστημόπλοιο ταχύτητα 24200 μίλια τñ ώρα με κατεύθυνση τñ Σελήνη. Στις 22 Δεκεμβρίου και ώρα 3.01' μ.μ. έγινε ή πρώτη τηλεοπτική άναμετάδοση. 'Η δεύτερη έγινε στις 23 Δεκεμβρίου και ώρα 2.58' μ.μ. Τó διαστημόπλοιο εισέρχεται στο πεδίο έλξης τής Σελήνης στις 23 Δεκεμβρίου τó άπόγειο με ταχύτητα 2216 μιλίων τñ ώρα. Τñ παραμονή τών Χριστουγέννων τó διαστημόπλοιο

βρισκόταν σε ύψος 79 μιλίων ή 127 km από τñ Σελήνη και είχε ταχύτητα 5750 μιλίων τñ ώρα, όταν άπεφασίσθη ή δορυφοροποίησή του. Τότε πυροδοτήθηκαν οι μηχανές τού υπηρεσιακού όχηματος και έλάττωσαν τñ ταχύτητα τού διαστημοπλοίου, μέχρι πού έτέθη σε έλλειπτική τροχιά, κειμένη μεταξύ 69,6 και 194,5 μιλίων. Τότε έγινε μιά άκόμα τηλεοπτική άναμετάδοση. Στις 9.26' τó πρωί τών Χριστουγέννων ή τροχιά μετατρέπεται σε κυκλική 69,8 μιλίων. Στις 1.10' πó μεσημέρι, ένω τó «'Απόλλων 8» βρισκόταν στην άθέατη πλευρά τής Σελήνης, χωρίς να επικοινωνή με τñ Γη πέτυχε, πυροδοτώντας τīs μηχανές του, να άρχισή τó ταξίδι τής επιστροφής. Στις 27 Δεκεμβρίου και ώρα 10.55' π.μ. προσθαλασώθηκε στον Ειρηνικό 'Ωκεανό, 4570 μέτρα μακριά από τó πλοίο York Town πού τó περιμάζεψε.

Τó «'Απόλλων 9» άπογειώθηκε στις 3 Μαρτίου 1969. Τó επάνδρωναν οι άστροναῦτες Μάκ Ντίβιντ, Σκότ και Σβάιχαρτ. 'Εκαμε 151 περιστροφές τής Γης. 'Η όλη πτήση διάρκεσε 241 ώρες και 1 λεπτό. Κατά τñ πτήση τού «'Απόλλων 9» έγινε ή πρώτη επανδρωμένη δοκιμή τής σεληνακάτου στο διάστημα γύρω από τñ Γη. Μέλη τού πληρώματός του πέρασαν από ειδική σήραγγα μέσα στη σεληνάκατο. 'Η σεληνάκατος άπομακρύνθηκε σε άπόσταση 150 km και, στη συνέχεια, επανασυνδέθηκε. 'Η άποστολή έληξε στις 13 Μαρτίου.

Τó «'Απόλλων 10» εκτοξεύθηκε στις 18 Μαΐου 1969. Τó επάνδρωναν οι άστροναῦτες Στάφορντ, Σέφραν και Γιαγκ. Τó διαστημόπλοιο και ó τρίτος όροφος τού «Κρόνος» έκαμαν μιά περιστροφή περί τñ Γη, όπóταν έδόθη κατεύθυνση πρós τή Σελήνη. Γύρω από τή Σελήνη έγιναν 31 περιστροφές. 'Εγινε δέ ή τελική δοκιμή για τñ προσεδάφιση, δηλαδή άπεσπασθη ή σεληνάκατος και κατέθηκε σε άπόσταση 15 km από τή Σελήνη, άφού έκαμε τέσσερεις περιστροφές τής Σελήνης, όπóτε επανασυνδέθηκε με τó κύριο διαστημόπλοιο και άρχισε τó ταξίδι τής επιστροφής πού έληξε στις 26 Μαΐου.

ΤΟ «ΑΠΟΛΛΩΝ 11»

Προτού άναφερθώ στα σχετικά με τó «'Απόλλων 11» και τñ κατάκτηση τής Σελήνης από

τόν άνθρωπο, θά σάς μιλήσω για τñ κατασκευή τού κυρίως διαστημοπλοίου «'Απόλλων», πού χρησιμοποιήθηκε σ' αὐτὴ τñ άποστολή. 'Ο πύραυλος φορέας ήταν τύπου «Κρόνος—5» πού έχει περιγραφῆ πιό πάνω.

Τó κυρίως διαστημόπλοιο «'Απόλλων 11» είναι ένα σύνθετο σκάφος, πού περιλαμβάνει τρία κυρίως στοιχεία πού κατά σειρά, από τñ κορυφή τού διαστημοπλοίου πρós τñ βάση πού συνδέεται με τόν «Κρόνος—5» διά τού τμήματος όργάνων τού πυραύλου, είναι: ó θάλαμος διακυβερνήσεως (Command Module), τó βοηθητικό τμήμα εξυπηρετήσεως (Service Module) και τή σεληνάκατο (Lunar Module). Τέλος στην κορυφή τού διαστημοπλοίου υπάρχει τó σύστημα διαφυγής τών άστροναῦτων, πού συνδέεται με τó θάλαμο διακυβερνήσεως με τέσσερα εύθραυστα βλήτρα. Είναι ένας δικτυωτός πυργίσκος, στην κορυφή τού όποιου υπάρχουν τρεις πυραυλοκινητήρες στερεού προωθητικού. 'Ο ένας όσης 66810 kg έχει άποστολή να εκτοξεύσει τó θαλαμίσκο διακυβερνήσεως, στον όποιον μένουν οι άστροναῦτες σε άρκετό ύψος μακριά από τόν «Κρόνος—5», άν συμβοῦν άνωμαλίες κατά τὰ πρώτα στάδια τής εκτόξευσης στον πύραυλο φορέα. Πιό πάνω υπάρχει δεύτερος πυραυλοκινητήρας άπορρίψεως τού συστήματος διαφυγής. Τó όλον διαστημόπλοιο έχει μήκος 25 m και βάρος με γεμάτες τīs δεξαμενές προωθητικά 45360 kg.

'Η εταιρεία «Νόρθ 'Αμερικαν 'Αβιέσιον» ανέλαβε τñ κατασκευή τών command και service module, ένω τó 1962 ή εταιρεία «Γκρούμαν Αϊακχαφτ 'Εντζινιয়ারιγκ Κάμπαν» ανέλαβε τñ κατασκευή τής σεληνακάτου, πού όνομαζόταν στην αρχή Lunar excursion module, άργότερα δέ Lunar module. 'Ο θάλαμος διακυβερνήσεως έχει ύψος 3,66 m, διάμετρο βάσεως 3,96 m και βάρος 5,5 tn. Στην κορυφή τού συγκροτήματος πυραύλου και διαστημοπλοίου τó τμήμα διακυβερνήσεως πρέπει να έχη άεροδυναμική μορφή. 'Η άνάγκη αὐτή έξηγεί τñ κωνική του άπόληξη. Για τñ επάνοδό του στην άτμόσφαιρα τής Γης έχει τó κάτω μέρος άμβλύ, ώστε να διασκορπίζεται ή θερμότητα τριβής σε όσο τó δυνατό μεγαλύτερη επιφάνεια και ταυτόχρονα να δημιουργηται μιά αντίσταση άέρος πού επιβραδύνει τñ κάθοδο τού όχηματος. Τó έξωτερικό περιβλήμα τού διαστημο-

50' απορρίφθηκε το τμήμα εξυληρέτησως, ενώ ο θάλαμος διακυβερνήσεως αντιστροφόταν με την βάση μπροστά. Στο ύψος των 122 km άρχισε η αντίσταση της ατμόσφαιρας και σε λίγο η θερμοκρασία έφτασε τους 2760° C, όποτε ιονίσθηκε η αντιθερμική άσπίδα και ήταν άδιαπέραστη από τα έρτζιανά κύματα. Συνεπώς για 4' σταμάτησε η τηλεπικοινωνία. Στις 6.50' μ.μ. ώρα Ελλάδος της 24ης του ίδιου μήνα ο θαλαμίσκος προσθαλασώθηκε. Το όλον έγγχειρμα κράτησε 195 ώρες 18' και 35''. Μετά από την σχετική απολύμανση από ένα βατραχάνθρωπο οι άστροναύτες μεταφέρθηκαν με έλικόπτερο στο κατάστρωμα του αεροπλανοφόρου «Χόρνετ», όπου τους περίμενε ο πρόεδρος Νίξον και τους μίλησε, ενώ αυτοί ήταν κλεισμένοι σε απομονωμένη βιολογικώς αίθουσα προς αποφυγή διαδόσεως τυχόν σεληνιακών μικροβίων. Έτσι τέλειωσε η πρώτη έπαφή του ανθρώπου με την Σελήνη. Οι τρεις άστροναύτες μετά το κατόρθωμά τους πέρασαν 21 μέρες σε πλήρη απομόνωση. Μόνο ο γιατρός Ούίλιαμ Καρπαντιέ τους εξέταζε για μικρόβια. Τίποτα όμως δεν βρέθηκε και οι τρεις άστροναύτες ξανάγιναν «κανονικοί άνθρωποι».

Στο μεταξύ τα δείγματα του σεληνιακού εδάφους εστάλησαν σε πολλές χώρες, σε ειδικούς επιστήμονες, που πειραματίζονται. Μέχρι τώρα ανακαλύφθηκε πως οι πέτρες αυτές και ίσως όλη η Σελήνη είναι ηλικίας 46 δισεκατομμυρίων έτών. Επίσης αναλύσεις των δειγμάτων απέδειξαν πως περιέχουν πολύ περισσότερο ποσά από σπάνια μέταλλα, όπως Τιτάνιο, Ζιρκόνιο και Ίτριον, παρά η Γη.

ΤΟ «ΑΠΟΛΛΩΝ 12»

Μετά την έπιτυχία του «Απόλλων 11» το «Απόλλων 12» εκτοξεύθηκε στις 14 του Νοέμβρη του 1969. Η αντίστροφη μέτρηση άρχισε στις 7 του Νοέμβρη και κατ' αυτήν παρατηρήθηκε βλάβη εις το δοχείο του ύγρου ύδρογόνου, αλλά αυτό αντικαταστάθηκε από άλλο δοχείο που άνηκε στο «Απόλλων 13». Οι άστροναύτες που επάνδρωσαν το διαστημόπλοιο ήταν ο Τσαόλς Κόνραντ 39 χρόνων, Ρίτσαρντ Γκόρντον 40 χρόνων και Άλαν Μπην 37 χρόνων. Η εκτόξευση έγινε κατά τη διάρκεια καταιγίδας από το άκρωτήριο Κέννεντυ στις

6.22' μ.μ. ώρα Κύπρου της Παρασκευής 14ης Νοεμβρίου 1969 με καθυστέρηση 6/10 του δευτερολέπτου. Κατά τις πρώτες στιγμές μετά την εκτόξευση οι άστροναύτες άναφεραν πως πιθανόν το διαστημόπλοιο να κτυπήθηκε από κεραυνό, όλα δέ τα συστήματα παρουσίαζαν βλάβη, που διορθώθηκε όμως άμέσως και έτσι μπήκε το διαστημόπλοιο σε έλλειπτική τροχιά γύρω από τη Γη. Τότε πυροδοτήθηκε ο τρίτος όροφος, αφού το διαστημόπλοιο είχε κάμει ήδη μιάμιση περιστροφή γύρω από τη Γη και δόθηκε σ' αυτό διεύθυνση προς τη Σελήνη με ταχύτητα 38750 km/h. Τότε, αφού έγινε η σύνδεση του όχηματος διακυβερνήσεως και της σεληνακάτου, απορρίφθηκε και ο τρίτος όροφος. Τη Δευτέρα 17 Νοεμβρίου το διαστημόπλοιο εισήλθε στο πεδίο έλξης της Σελήνης, έγινε δέ ο έλεγχος της σεληνακάτου. Την Τρίτη το διαστημόπλοιο μπήκε σε σεληνιακή τροχιά. Στις 2.21' π.μ. της 19ης Νοεμβρίου οι Κόνραντ και Μπην μπήκαν στο σεληνόχημα και στην συνέχεια έγινε η αποσύνδεσή του. Στις 8.53' π.μ. έγινε η προσεδάφιση στον «Όκεανό των Καταιγίδων». Την 1.44' μ.μ. της 19ης Νοεμβρίου πάτησε ο Κόνραντ στη Σελήνη και στις 2.14' μ.μ. τον ακολούθησε ο Μπην. Έξω από το σεληνόχημα έμειναν περίπου τρεις ώρες και πενήντα λεπτά. Το σεληνόχημα είχε προσεληνωθή 350 m μακριά από το «Σερβείορ 3» που εστάλη στη Σελήνη στις 20 'Απριλίου 1967 και 1 μόνο μέτρο από το προκαθορισμένο σημείο. Οι άστροναύτες τοποθέτησαν στη Σελήνη μιά άμερικανική σημαία, μιά άναμνηστική πλάκα και ένα πυρηνόκινητο έπιστημονικό σταθμό αποτελούμενο από ένα σειсмоγράφο, ένα μαγνητόμετρο για την μέτρηση και ένταση του σεληνιακού μαγνητικού πεδίου, ένα όργανο για να μαζεύη δείγματα ήλιακού ανέμου, ένα άλλο για την έρευνα ήλεκτρικώς φορτισμένων σωματιδίων, που περιφέρονται γύρω από την Σελήνη και ένα τελευταίο όργανο, που σε συνεργασία με το τελευταίο που άνεφερα θα έρευνήσουν την όλότητα της «σεληνιακής ατμόσφαιρας», επηρεαζόμενο από ουδέτερα και άφορτιστα σωματίδια. Αφού τοποθέτησαν όλα αυτά, οι δύο άστροναύτες άσολήθηκαν με το μάζεμα δειγμάτων σεληνιακού εδάφους. Μετά επέστρεψαν στο σεληνόχημα, κοιμήθηκαν και το πρωί της 20ης Νοεμβρίου κατέβηκαν στον κρατήρα που

βρίσκεται το «Σερβείορ 3». Πρώτα κατέβηκε ο Μπην και τον ακολούθησε ο Κόνραντ. Από το νεκρό διαστημόπλοιο πήραν σύματα, όρισμένους σωήνες και την τηλεοπτική του μηχανή. Πρόσεξαν επίσης πως το χρώμα του από άσπρο - γαλάζιο έγινε καφέ. Αφού μάζεψαν ξανά δείγματα σεληνιακού εδάφους, επέστρεψαν στο σεληνόχημα και άναχώρησαν από τη Σελήνη στις 4.23' μ.μ. της 20ης Νοεμβρίου. Το σεληνόχημα επανασυνδέθηκε με το «Γιάνγκ Κλίπερ» στις 4.57' μ.μ. Κατά την 45ην στροφή του διαστημοπλοίου γύρω από τη Σελήνη άρχισε το ταξίδι της επιστροφής. Στο μεταξύ το σεληνόχημα άφέθηκε να πέσει πίσω στη Σελήνη και τότε ο σεισογράφος λειτουργήσει επί 10 λεπτά, καταγράφοντας δοηήσεις!

Καθ' όλο το ταξίδι της επιστροφής δέν παρατηρήθηκε άνωμαλία. Την Κυριακή, 23 Νοεμβρίου, δόθηκε από τους άστροναύτες η πρώτη δημοσιογραφική διάσκεψη από το διάστημα. Η προσθαλάσωση έγινε κανονικά στις 11.58' της 24ης Νοεμβρίου ήμέρα Δευτέρα, στον Ειρηνικό Όκεανό. Το διαστημόπλοιο περιμαζεύτηκε από το αεροπλανοφόρο «Χόρνετ» ενώ

έπικρατούσε έλαφρός κυματισμός. Οι άστροναύτες είχαν απομονωθή άστηρά.

Έτσι τέλειωσε η δεύτερη ιστορική έπίσκεψη ανθρώπων στη Σελήνη, το έπιστέγασμα της καταληκτικής σύγχρονης τεχνικής προόδου.

ΛΟΤΗΣ ΛΕΙΒΑΔΙΩΤΗΣ, Ε'2 Πρ.
Φεβρουάριος 1970.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βέρνερ φον Μπερουν, 'Η Ιστορία της Άστροναυτικής.
2. Ούίλιαμ Ε. Κάουαρντ, Προορισμός η Σελήνη.
3. Τζών Ντόν Πάσσορ, 'Ο Άνθρωπος έτοιμος να πατήσει στη Σελήνη.
4. Άνθρωπος στη Σελήνη. Γενική φροντίδα: Τμήμα Διαστημικής της Νόρθ Άμερικαν Ρόκουελλ Κορπορέσιον. Έκδοση Άμερικανικής Άπηρεσίας Πληροφορίων.
5. Έπίκαιρα (περιοδικόν), τεύχη 49—54.
6. Newsweek (περιοδικόν), 24.11.69, 1.12.69.
7. The American Annual 1967, 1968, 1969.
8. The American Encyclopedia.
9. Κυπριακές έφημερίδες των ήμερών της εκτοξεύσεως του «Απόλλων 12».

Η ΦΥΣΙΚΗ ΠΡΟΕΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΗΙΝΟΥ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΥ

Η φυσική προέλευση του μαγνητισμού της γης είναι ένα μεγάλο και πολύπλοκο θέμα που άπασχόλησε και άπασχολεί άκόμη πολύ τους διάφορους επιστήμονες. Πολλές θεωρίες και υποθέσεις έχουν διατυπωθή για να εξηγήσουν αυτόν τον μαγνητισμό. Άρκετές από αυτές έχουν καταρριφθή, άλλες βρίσκονται υπό συνεχή μελέτη και άλλες επεβλήθησαν στην αντίληψη των επιστημόνων.

Μιά θεωρία λέει ότι το μαγνητικό πεδίο της γης οφείλεται στον μόνιμο μαγνητισμό μερικων ύλικων που βρίσκονται στο κέντρο της γης. Άδτά τα ύλικα μοιάζουν με χαλύβδινους μαγνήτες που, όπως είναι γνωστό, δέν αποβάλλουν εύκολα τις μαγνητικές τους ιδιότητες. Τα μαγνητικά αυτά δίπολα έχουν διαφορετικό προσανατολισμό το ένα από το άλλο. Το μεγαλύτερο απ' αυτά, που είναι και το ισχυρότερο, είναι προσανατολισμένο κατά την διεύθυνση του μαγνητικού άξονα της γης. Έπειδή όμως το

μαγνητικό πεδίο της γης δέν είναι όμογενές, η θεωρία αυτή παραδέχεται ότι υπάρχουν και άλλα μαγνητικά δίπολα που άσθενή με κλίση ως προς την διεύθυνση του μαγνητικού άξονα. Το ισχυρότερο τούτων έχει διεύθυνση κάθετο προς τον άξονα του γήινου μαγνητικού πεδίου. Έπειδή όμως η όλική μαγνητική ροπή του δίπολου, που υποτίθεται ότι βρίσκεται κατά μήκος του γήινου μαγνητικού άξονα, όπως εξάγεται θεωρητικά βρίσκεται πολύ μεγάλη και συγκεκριμένα πολλές φορές μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη μαγνήτιση των πετρωμάτων και λόγω του γεγονότος ότι η θερμοκρασία που επικρατεί στο έσωτερικό της γης είναι ύψηλότερη από την θερμοκρασία στην όποία τα σιδηρομαγνητικά ύλικα αποβάλλουν τις μαγνητικές τους ιδιότητες (—800° C), η θεωρία αυτή έχει σχεδόν καταπέσει. Έκείνο που την κρατεί είναι η άπροσδιόριστη μέχρι σήμερα έπίδραση της πίεσης επί των σιδηρομαγνητικών ύλικων του

πυρήνα της γης. Μερικοί επιστήμονες δέχονται ότι οι μεγάλες πιέσεις που επικρατούν στο κέντρο της γης λόγω του βάρους των υπερχειμένων στρωμάτων έλαττώνουν την θερμική κίνηση των μορίων του σιδήρου, ώστε να παραμείνει μαγνητισμένος ανεξαρτήτως της θερμοκρασίας του. Η έκδοχή αυτή στηρίζεται στο μαγνητικό πεδίο που υφίσταται στον ήλιο ανεξαρτήτως της μεγάλης του θερμοκρασίας.

Όρισμένοι επιστήμονες υπεστήριξαν ότι οι νόμοι του μαγνητισμού και γενικότερα του ηλεκτρομαγνητισμού δεν πρέπει να ισχύουν για τα μεγάλων διαστάσεων μαγνητικά πεδία, όπως ισχύουν για μικρών διαστάσεων μαγνητικά πεδία. Όταν διατυπώθηκε αυτή η γνώμη, φάνηκε σαν κάτι το πολύ φυσικό, αλλά μετά από επισταμένη έρευνα διαπιστώθηκε ότι οι νόμοι του μαγνητισμού παραμένουν αναλλοίωτοι είτε πρόκειται για μεγάλων είτε για μικρών διαστάσεων πεδία.

Σήμερα γνωρίζουμε ότι οι άγωγοι του ηλεκτρισμού είναι δυο ειδών, τα μέταλλα και τα ιονισμένα αέρια. Ένα μέταλλο είναι τόσο καλός άγωγός, όσο μεγαλύτερη είναι η ειδική του αγωγιμότητα που συνήθως είναι της τάξεως 10^6 . Τα ιονισμένα αέρια που βρίσκονται στην ιονόσφαιρα ιονίζονται από την υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου. Τα ηλεκτρόνια και ιόντα των αερίων αυτών κινούνται κατά μήκος του άξονα της γης και μ' αυτό τον τρόπο δημιουργούνται ηλεκτρικά ρεύματα με ένταση παράλληλη προς τον άξονα αυτόν. Τα ηλεκτρικά αυτά ρεύματα δημιουργούν ένα μόνιμο μαγνητικό πεδίο με διεύθυνση τη διεύθυνση που γίνου μαγνητικού άξονα. Βέβαια δεν οφείλεται μόνο σ' αυτή την αιτία ολόκληρη η μαγνητική ποσότητα της γης, αλλά μόνο ένα μέρος που αντιπροσωπεύει ποσοστόν 5%. Έπειδή μάλιστα προέρχεται από τα ανώτερα στρώματα της ατμοσφαιρας (ιονόσφαιρα), ονομάζεται έξωτερικό πεδίο.

Η γη, όπως είναι γνωστόν, αποτελείται από δυο κυρίως μέρη, τον μανδύα (έξωτερικό μέρος) και τον πυρήνα (έσωτερικό μέρος). Τα σώματα από τα οποία αποτελείται ο μανδύας, δηλαδή τα όξειδια και τα πυριτικά άλατα, είναι μονωτές του ηλεκτρικού ρεύματος. Επομένως η περιοχή αυτή είναι άδύνατο να θεωρηθῆ σαν τόπος δημιουργίας μαγνητικού πεδίου από τυχόν ηλεκτρικά ρεύματα που πιθανώς να έρ-

σαν από εδώ και επομένως σαν αίτια του γήινου μαγνητισμού. Για πη σύσταση του πυρήνα δεν έχει σήμερα επέλθει μεταξύ των επιστημόνων όμοφωνία. Οι Kuhn και Ritmann είπαν ότι ο πυρήνας της γης συνίσταται από την ήλιακή ουσία που είχε η γη κατά την λεγόμενη μεσοαστρικήν περίοδο του βίου της, ο Ramsay ότι αποτελείται από ύλικό με όμοιόμορφη σύσταση την όλιβίνη, ενώ άλλοι ότι στον πυρήνα υπάρχει κατά κύριο λόγο σίδηρος και κατά δεύτερη μοίρα νικέλιο υπό ρευστή κατάσταση που έχει όμως την άκαμψία χάλυβος. Όλοι όμως συμφωνούν στο ότι το ύλικόν και η θερμοκρασία του πυρήνα ευνουούν πολὺν τὴν ροή ηλεκτρικού ρεύματος διαμέσου του πυρήνα. Έπειδή μάλιστα το ύλικό του πυρήνα βρίσκεται υπό ρευστή κατάσταση και λόγω του ότι το ρευστό αυτό κινείται με ταχύτητα ενός περίπου μέτρου ανά ώρα, ευνουείται η δημιουργία έπαγωγικών ρευμάτων. Τα ηλεκτρικά αυτά ρεύματα που δημιουργούνται στον πυρήνα της γης δημιουργούν μαγνητικό πεδίο, που δεν είναι άλλο από το γήινο μαγνητικό πεδίο. Η κίνηση των ρευστών του πυρήνα οφείλεται σε θερμική διαβίβαση θερμότητας από αυτόν προς τὸν μανδύα λόγω της άργης ψύξης που υφίσταται τὸ έσωτερικό της γης. Η θεωρία αυτή της δημιουργίας του γήινου μαγνητισμού, που είναι γνωστή σαν δυναμική θεωρία, φάνηκε στην άρχή πολὺν παράξενη στους επιστήμονες, διότι στο εργαστήριο δεν δημιουργούνται έπαγωγικά ρεύματα με κίνηση υγρῶν μετάλλων όπως π.χ. ο Hg λόγω των μικρῶν ταχυτήτων που επιτυγχάνονται. Όταν όμως το υγρό βρίσκεται υπό τεράστια ποσότητα, όπως στον πυρήνα, τότε δεν άπαιτούνται μεγάλες ταχύτητες του υγρού μετάλλου. Πράγματι, η ταχύτητα του υγρού Fe και Ni στον πυρήνα είναι όπως είπαμε ένα μέτρο την ώρα. Έπειδή ο μαγνητισμός αυτός προέρχεται από τὸ έσωτερικό της γης, ονομάζεται τὸ πεδίο του έσωτερικό πεδίο και αντιπροσωπεύει ένα ποσοστόν 94% της όλικης μαγνητικής ποσότητας της γης.

Τὸ υπόλοιπο 1% του γήινου μαγνητισμού άποδίδεται είτε σε πειραματική άβεβαιότητα είτε στο ότι ηλεκτρικά ρεύματα ρέουν από την γη προς την ατμόσφαιρα. Για να έξηγηθῆ όμως τὸ υπόλοιπο του 1% της μαγνητικής έντάσεως της γης, πρέπει η πυκνότητα των ρευμάτων αυτών να είναι της τάξεως 10-12 amp/cm², δηλαδή πολὺν μεγαλύτερη από ό,τι παρατηρήθηκε από

σχετικές μετρήσεις του ατμοσφαιρικού ηλεκτρισμού.

Η σχετική συμμετρία του γήινου μαγνητικού πεδίου ως προς τὸ μέτρο της έντασής του οφείλεται στην ταχεία περιστροφή της γης, που, αν δεν υπήρχε, τότε τὸ μαγνητικό πεδίο της γης θα ήταν τρομακτικά άνώμαλο, όπως και συμβαίνει, με πολλά κοσμικά μαγνητικά πεδία, που οφείλονται σε μηχανικές κινήσεις και τις όποιες άντικατοπτρίζει τὸ μαγνητικό τους πεδίο.

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

1. Άγγέλου Γ. Γαλανοπούλου, Μαθήματα Έφηρμοσμένης Γεωφυσικής, Άθήνα 1956.
2. Θ. Γ. Κουγιουμτζέλη — Σαλτερή Γ. Περιστεράκη, Στοιχεία Φυσικής, τόμ. ΙΙΙ, Άθήνα 1967.
3. Hugh Odishaw (editor), Earth in Space (Voice of America forum lectures), Washington D.C., 1967.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ, Έ'2 Πο.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η Διακήρυξη των Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων υιοθετήθηκε από την Γενική Συνέλευση των Ένωμένων Έθνῶν που συνήλθε την 10η Δεκεμβρίου 1948 στο Παρίσι.

Η Διακήρυξη αυτή είχε ευμενείς επιπτώσεις σ' όλο τὸν κόσμο. Η μεγάλη της έπικροή βρίσκεται πρώτον στα συντάγματα νεοσυσταθεισῶν χωρῶν όπως στον Άγιο Σαλβαδόρ, στην Κόστα Ρίκα, Αιτή, Ίορδανία, Λιβύη, Σομαλία, Πακιστάν και σε πολλές χώρες της Άφρικής, δεύτερον στους νόμους διαφόρων χωρῶν και τρίτον σε πολλές δικαστικές αποφάσεις.

Η προστασία των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου σε περίπτωση έσωτερικής άναταραχής η έμφυλλίου πολέμου έπετεύχθη με τὴν σύμβαση της Γενεύης του 1949, η όποία υπογράφηκε από 103 κράτη. Παρ' όλα αυτά σε πολλές περιπτώσεις οι διατάξεις της συμβάσεως άγνοούνται υπό των έμπολέμων, όπως στο Κόγκο, Ίνδονησία, Νιγηρία, Βιετνάμ.

Τὸ 1950 έγινε η «Σύμβαση για τὴν προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδῶν έλευθεριῶν του ανθρώπου» του Συμβουλίου της Εύρώπης. Όσα μέλη υπέγραψαν τὴν σύμβαση άναλαμβάνουν τὴν υποχρέωση να σέβονται τα δικαιώματα και τες βασικές και θεμελιώδεις έλευθερίες του ατόμου. Η σύμβαση επίσης προνοεί για τὴν ύπαρξη δύο οργάνων: 1) της επιτροπής και 2) του δικαστηρίου. Αυτά αποφασίζουν για τὸν σεβασμό των υποχρεώσεων των μελῶν του Συμβουλίου της Εύρώπης και σε περίπτωση μη έφαρμογής των πά παρανομῶν

τα μέλη αποβάλλονται.

Η Γενική Συνέλευση των Ένωμένων Έθνῶν τὸν Νοέμβριο του 1963 όμοφώνως υιοθέτησε τὴν διακήρυξη κατά των φυλετικῶν διακρίσεων και έν συνέχεια τὸ 1965 έτέθη η Διακήρυξη προς επικύρωση. Όταν δέ μία χώρα τὴν επικυρώσει, πρέπει ακολουθῶς να τὴν συμπεριλάβη στην νομοθεσία της. Φυσικά ο νόμος δεν είναι ικανός να σταματήσει τις πραγματικές διακρίσεις που συναντούμε στην καθημερινή μας ζωή. Άλλά, καθώς λένε οι ειδικοί, στο μέλλον τὰ άπομεινάρια των διακρίσεων θα εκλείψουν.

Στις 16 Δεκεμβρίου 1966 η Γενική Συνέλευση έκαμε δύο σύμφωνα και ένα πρωτόκολλον. Και τὰ μὲν πρώτα θα έχουν ισχύ άμα υπογραφῶν από 35 χώρες, τὸ δέ πρωτόκολλον από 10 χώρες. Τὸ «Σύμφωνο Άστικῶν και Πολιτικῶν Δικαιωμάτων» καταφέρεται έναντιόν της παρανόμου συλλήψεως, της σκληρῆς και άπανθρώπου μεταχειρίσεως και της καταδίκης χωρίς κανονική διαδικασία. Τὸ «Σύμφωνο Οικονομικῶν, Κοινωνικῶν και Πολιτιστικῶν Δικαιωμάτων» άναγνωρίζει τὸ δικαίωμα της εργασίας, των αναλόγων ήμερομισθίων, των κοινωνικῶν ασφαλίσων, της υγείας, εκπαιδεύσεως και άπομακρύνσεως από τὴν πείνα.

Τὸ «Προαιρετικό Πρωτόκολλον του Συμφώνου Άστικῶν και Πολιτικῶν Δικαιωμάτων» δίδει τὸ δικαίωμα εις άτομα να διαμαρτυρηθῶν εις τὴν επιτροπὴν ανθρώπινων δικαιωμάτων άμα νομίσουν ότι είναι θύματα παραβάσεως

των συμβάσεων.

Ζούμε σήμερα στον αιώνα της βιομηχανικής και κοινωνικής επανάστασης. Και όμως δεν έχει περάσει πολύς καιρός από τότε που η γυναίκα έλαβε το δικαίωμα της ψήφου, της ανωτέρας μορφώσεως και εργασίας ίσης προς τον άνδρα.

Τώρα μόλις αρχίζουν αυτές οι αλλαγές στις περισσότερες χώρες της 'Αφρικής, 'Ασίας και Ν. 'Αμερικής. Σήμερα δεν υπάρχουν πολλές χώρες του κόσμου που οι γυναίκες τυγχάνουν απόλυτου ισότιμος προς τον άνδρα. Υπάρχουν δουλειές που δεν μπορεί να αναλάβει γυναίκα και οι πληρωμές δεν είναι πάντοτε ίσες. Στερούνται επίσης οι γυναίκες της ισότητας στο ζήτημα του οικογενειακού νόμου και στα πολιτιστικά ζητήματα.

Κατά το άρθρο 26 της Παγκοσμίου Διακηρύξεως ο κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα της μορφώσεως. Και όμως για το 1/2 των παιδιών όλου του κόσμου η λέξη εκπαίδευση δεν έχει κανένα νόημα. 'Η εκπαίδευση πρέπει να θεμελιωθεί για να στερεωθεί και η ανάπτυξη των λαών.

Εις τον τομέα αυτόν η συμβολή της Ουνέσκο είναι μεγάλη. Το 1957 άρχισε δεκαετής πρόγραμμα για την επέκταση της στοιχειώδους εκπαίδευσης στην Λατινική 'Αμερική. 'Εκτός δε πούτον σε συνεργασία με το πρόγραμμα ανάπτυξεως των 'Ηνωμένων 'Εθνών βοηθά τις χώρες της 'Αφρικής και της 'Ασίας με την ίδρυση τεχνικών, επαγγελματικών και διδασκαλικών σχολών.

Ευκαιρία μορφώσεως πρέπει να δοθεί και στα 750 έκ. αναλαβήτων άνω των 15 ετών. Εις την 'Αλγερία, 'Ιορδανία, τον 'Ισημερινό, την Γουινέα, πò 'Ιράν, την Μάλι, την Τανζανία, το Μεξικό, τις 'Ινδίες, το Πακιστάν και σε πολλές άλλες χώρες, έφημοσθησαν έπιτυχως προγράμματα εκπαίδευσεως εργατών και χωρικών.

Τò 1965 δημιουργήθηκε το πρόγραμμα ανάπτυξεως των 'Ηνωμένων 'Εθνών, του οποίου ο σκοπός είναι η αύξηση του εισοδήματος των χωρών με χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Τον σκοπόν αυτόν έπιτυγχάνει με την παραχώρηση χρημάτων και ειδικών που κατορθώνουν να καταστήσουν έμμεταλλεύσιμα τὰ δυναμικά μιας χώρας. 'Επίσης δημιουργεί σχολεία, εκπαιδεύει ειδι-

κούς κ.ά.

'Ενεκα της έπιστήμης και του πολλαπλασιασμού των γνώσεων του ανθρώπου στον ιατρικό τομέα έχουν καταπολεμηθή και έξαλειφθή πολλές αρρώστιες και επιδημίες και τοιουτοτρόπως έχουμε την αύξηση του πληθυσμού και κατά συνέπεια χρειαζόμαστε να έξεύρωμε τρόπους έπισιτισμού του. Στην 'Ινδία αν και από το 1947 η παραγωγή έχει διπλασιασθή, ο λαός της υποσιτίζεται, διότι αυξάνει κατά ένα έκ. τον μήνα.

Μεγάλος επίσης είναι ο κίνδυνος να εξαφανιστούν πολλοί πολιτισμοί ένεκα της τεχνολογικής μας έποχής και μοντερονοποιήσεως. Τέτοιο πράγμα εάν συνέβαινε, οι ζημίες θα ήσαν ανεπαρόρθωτες για όλη την ανθρωπότητα. Γι' αυτόν τον λόγο η Ουνέσκο μεριμνά για την δημιουργία μουσείων, βιβλιοθηκών, εκθέσεων, φεστιβάλ, μεταφράσεων έργων κλπ.

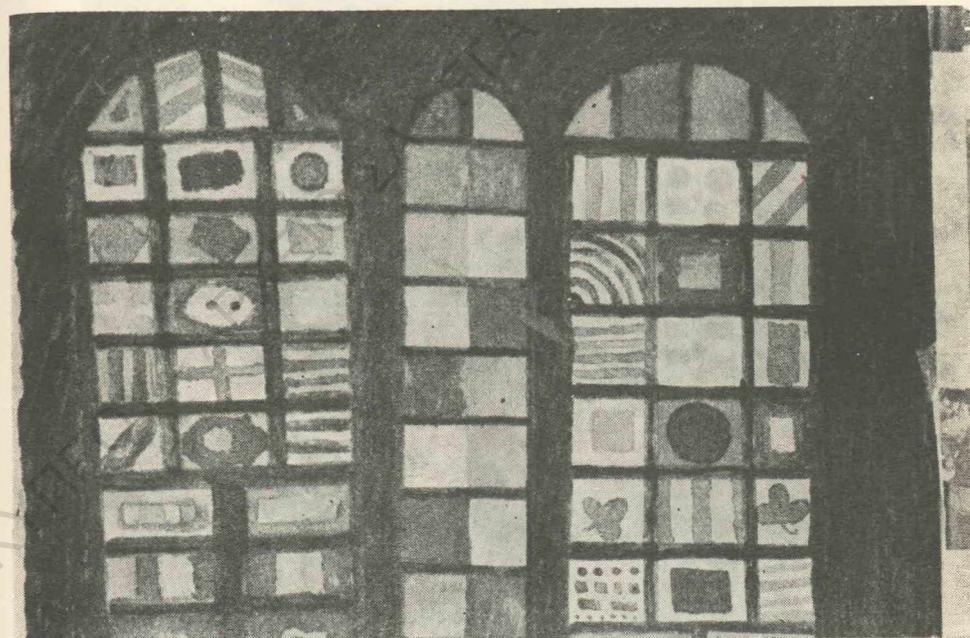
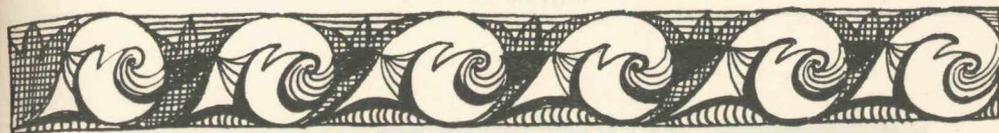
Τò άρθρο 19 της Παγκοσμίου Διακηρύξεως μάς δίδει το δικαίωμα της έλευθερίας έκφράσεως και άποψεως, των οποίων θεμέλιον είναι η έλευθερία των πληροφοριών. Δηλαδή των γνώσεων που παίρνουμε από τον τύπο, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τὰ έργα και τὰ βιβλία.

Είναι δε γνωστό από στατιστικές ότι τὰ 2/3 του όλου πληθυσμού της γης δεν έχουν τις άναγκαίες ευκολίες για να λαμβάνουν πληροφορίες.

'Η Ουνέσκο αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα με τò να εκπαιδεύη δημοσιογράφους και να μεριμνά για την προαγωγή των ραδιοφωνικών, τηλεοπτικών και κινηματογραφικών υπηρεσιών.

Τελικώς συμπεραίνοντες λέγομεν ότι η διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ένας από τους μεγαλύτερους σταθμούς εξέλιξεως του ανθρώπου και σύντομα θα έλθη εκείνη η μέρα κατά την οποία δεν θα είναι μόνο στο χαρτί αλλά και στην πράξη. Και για να έπιτευχθή αυτό πρέπει να καταπολεμηθή η άμάθεια, η πείνα, η στέρηση και η άνέχεια, ο φόβος και η προκατάληψη, η μισαλλοδοξία και ο φθόνος. Τότε μόνο θα επικρατήσει στον κόσμο πραγματική Ειρήνη, 'Ελευθερία και Δημοκρατία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΝΟΛΙΝΟΣ, Στ'2 Κλ.

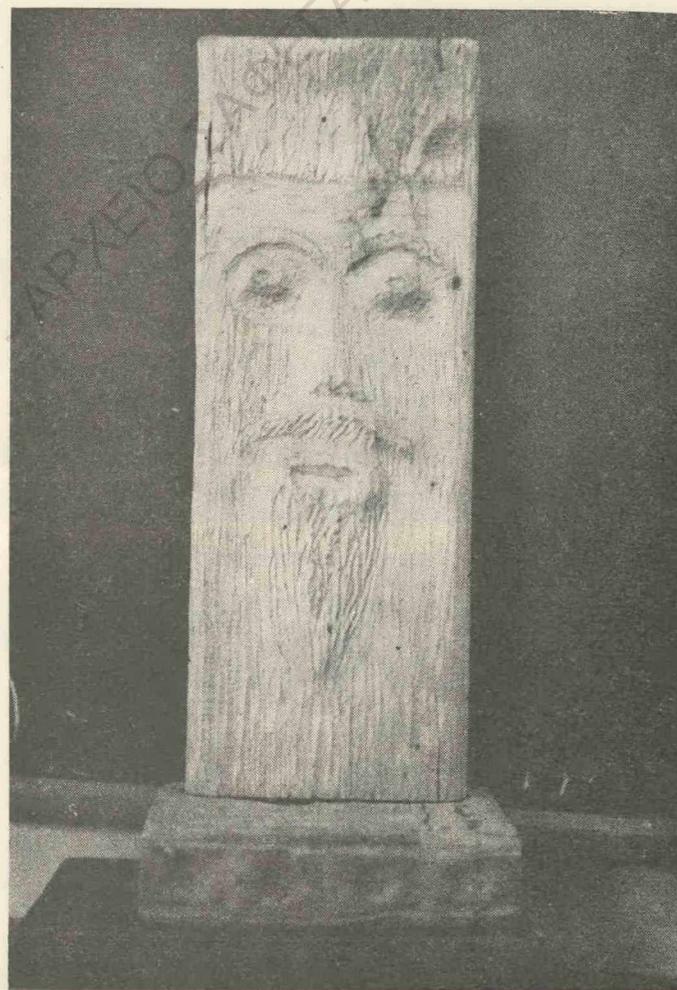
«Μελέτη για διτρώ». Χρωματιστά μελάνια. ΚΤΡΙΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ, Α'1.

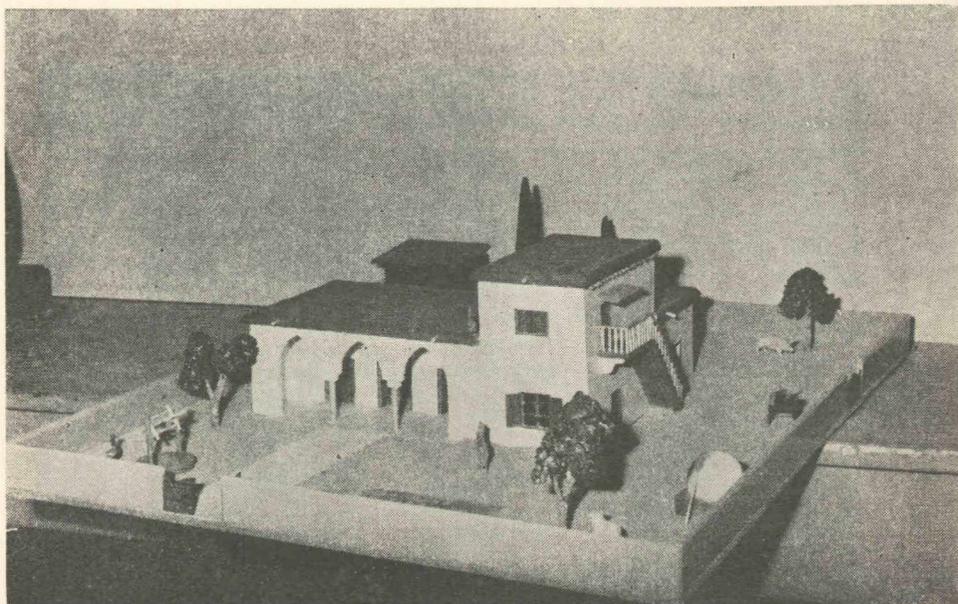
«Νεκρά φύση». Λινόλεουμ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΑΛΑΣ, Γ'3.

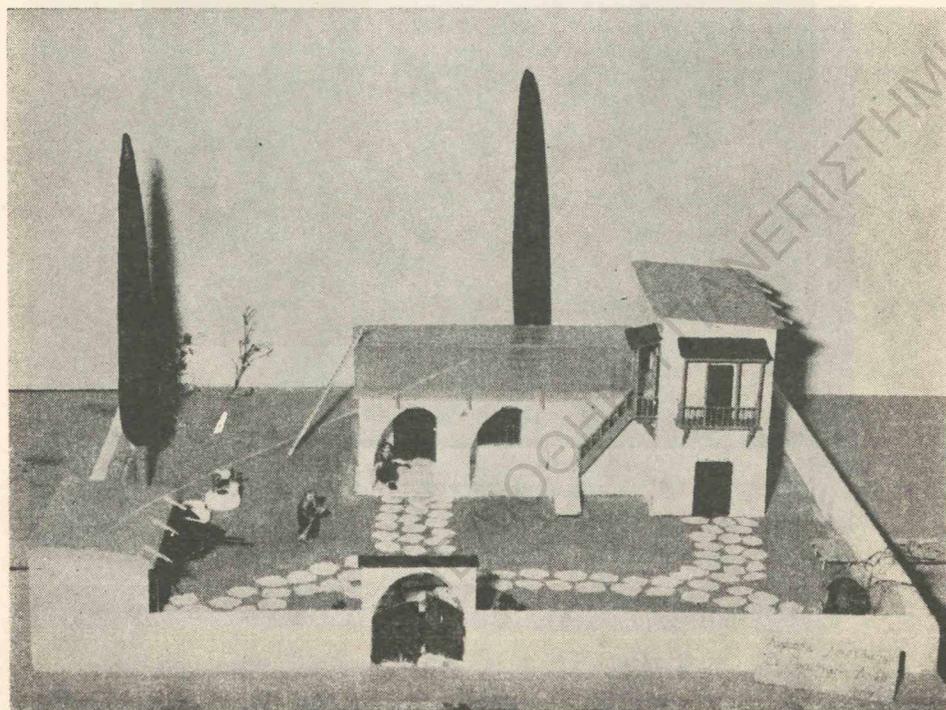
«Άνθογραφία». Τέμπρα. ΡΟΔΑΝΔΟΣ ΠΑΛΑΙΣΗΣ, Γ' 1.

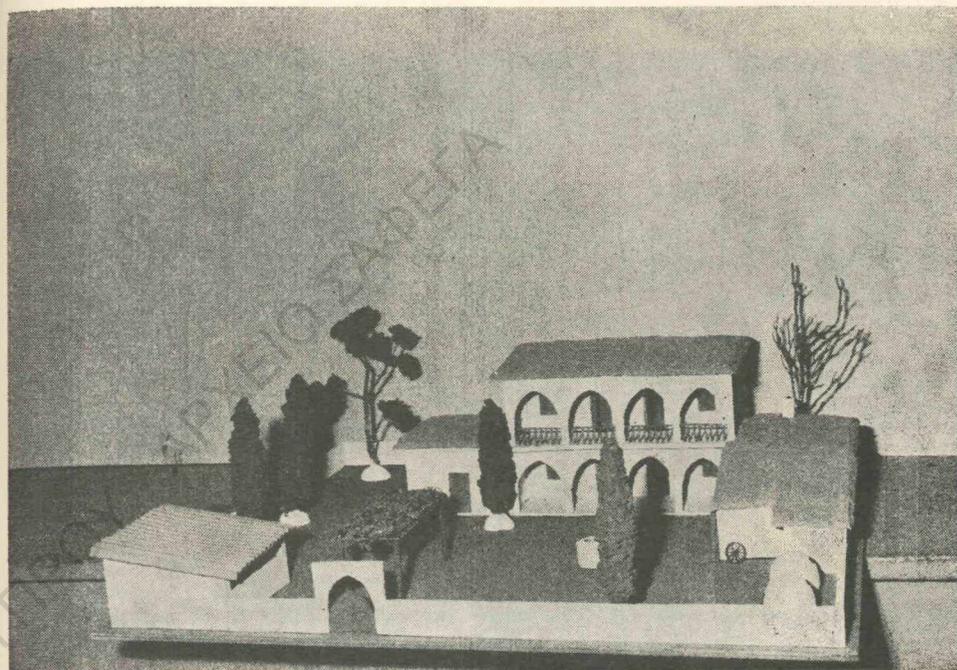
«Ανατολίτιχη μορφή». Ξύλο. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗ, Α' 5.

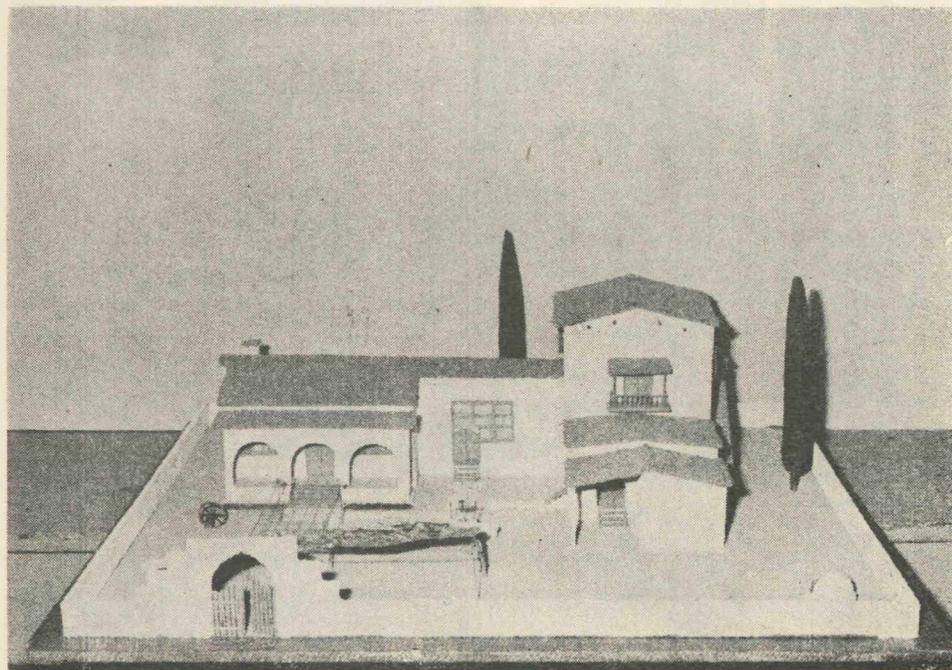
«Κυπριακή αγροτική οίκία». Μοντελοτεχνία. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ, Ε΄1 Πρ.

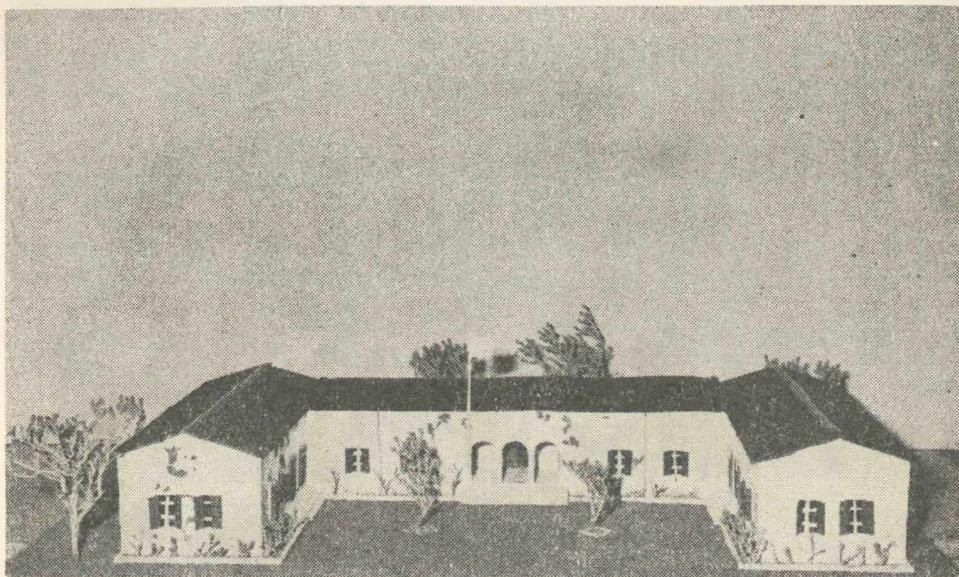
«Κυπριακή αγροτική οίκία». Μοντελοτεχνία. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ, Ε΄1 Πρ.

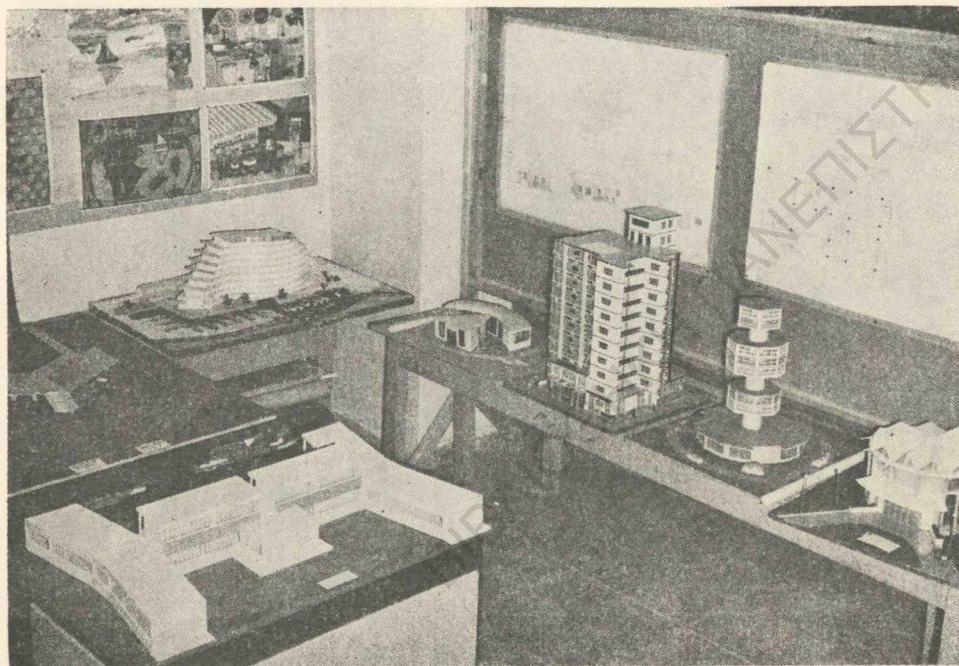
«Κυπριακή αγροτική οίκία». Μοντελοτεχνία. ΠΕΤΡΟΣ ΗΙΕΡΙΑΝΗΣ, Ε΄1 Πρ.

«Κυπριακή αγροτική οίκία». Μοντελοτεχνία. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΨΤΑΛΑΣ, Ε΄1 Πρ.

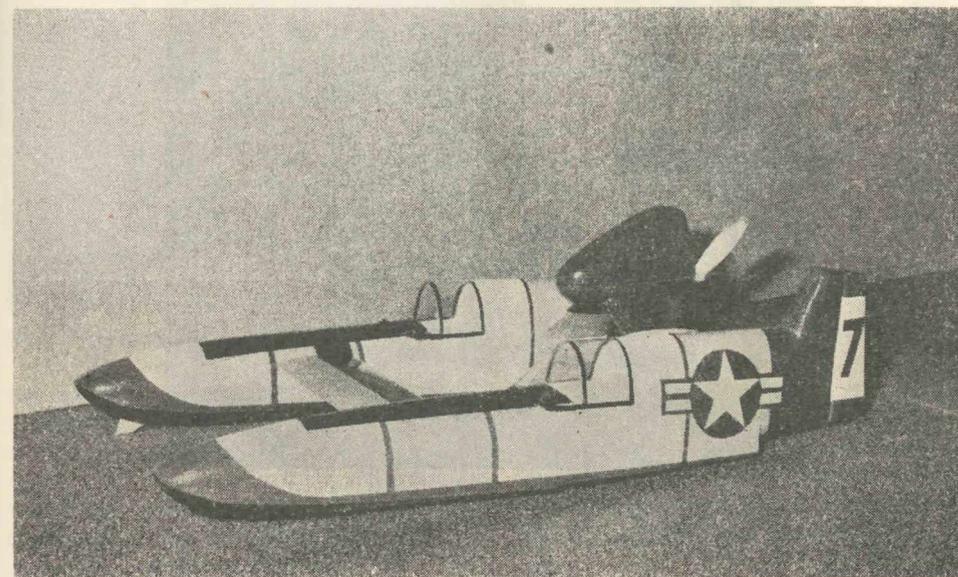
«Παραδοσιακή Κυπριακή 'Αρχιτεκτονική: Δημοτικόν Σχολείον Ριζοκαρπάσου». Μοντελοτεχνία.
ΜΑΡΟΥΛΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ε'2 Πρ.

Μερική άποψις τής 'Εκθέσεως Τέχνης και Κατασκευών 1970. 'Εργασία τής Σπ' Πρακτικού.

«Γέφυρα». Μοντελοτεχνία - Μηχανική. 'Υλικά: Μπάλαγουντ, πολυστερίνη, ύαλος.
Μελέτη - κατασκευή: ΚΛΕΟΒΟΤΑΟΣ ΚΟΤΣΟΤΑΙΔΗΣ, Στ'1 Πρ.

«Καταμαράν με στρούβιλον». Μοντελοτεχνία - Ναυπηγική. Κ. ΚΑΝΤΟΥΝΑΣ, Στ'2 Πρ.

«Πύργος και άντενα τηλεοράσεως». Μοντελοτεχνία.
Μελέτη - κατασκευή: ΑΒΡΑΑΜ ΑΒΡΑΑΜ
και ΤΩΝΗΣ ΤΟΥΤΜΑΖΗΣ, Στ' 2 Πρ.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ κ. Π. ΠΕΡΣΙΑΝΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1969-70

Ἡ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους λογοδοσία τοῦ Γυμνασιάρχου ἀποτελεῖ κανονικῶς ἓνα ἐτήσιον ἀπολογισμὸν τῆς ἐπιτελουμένης εἰς τὸ Σχολεῖον ἐργασίας καὶ μίαν προσπάθειαν ἀξιολογήσεως τῆς προσφορᾶς τοῦ Σχολείου πρὸς τοὺς μαθη-

καταφεύγομεν εἰς αὐτάς εἶναι διότι αὐταὶ εἶναι περισσότερον ἐμφανεῖς καὶ δύναται εὐκόλως νὰ ἀπαριθμηθοῦν. Τὸ πραγματικὸν ἔργον ὅμως οὔτε νὰ φανῇ οὔτε νὰ ἀπαριθμηθῇ δύναται. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ τὸ ποσὸν τῶν γνώσεων καὶ τῆς μορφωτικῆς προσφορᾶς τοῦ σχολείου πρὸς τοὺς μαθητάς του; Καὶ πρὸ παντὸς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ κανεὶς εἰκόνα τῆς ἄλλης προσφορᾶς τοῦ Σχολείου, ἢ ὅποια συνίσταται εἰς τὴν συμβολὴν εἰς τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν καλλιέργειαν, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κριτικῆς ἰκανότητος, εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτήρος, εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἤθους τῶν μαθητῶν; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ κανεὶς τὴν εἰκόνα ἑνὸς ἀθροῦθου καὶ ἀφανοῦς ἔργου, ποῦ ἐπιτελεῖται καθημερινῶς εἰς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον ἐργαστήριον ποῦ λέγεται σχολεῖον, ὄχι μόνον διὰ τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν καθηγητῶν καθημερινῆς προβολῆς τοῦ ἑαυτοῦ των ὡς προτύπου ἤθους καὶ συμπεριφορᾶς;

Ὁ κ. Περσιάνης ἐκφωνῶν τὴν λογοδοσίαν του.

τάς καὶ τὴν κοινότητα εἰς τὴν ὁποίαν τοῦτο ἀνήκει. Εἰς τὰς περισσοτέρας ἐν τούτοις τῶν περιπτώσεων ὁ ἀπολογισμὸς αὐτὸς καταντᾷ νὰ γίνεταί μία ἀπλὴ ἀπαρίθμησης τῶν πάσης φύσεως ἐκδηλώσεων καὶ δραστηριοτήτων τοῦ Σχολείου, ἑορτῶν, παραστάσεων, ἐπιδείξεων, ἐκθέσεων κλπ. Ἄλλ' αἱ ἐκδηλώσεις αὐταὶ ποτὲ δὲν ἀποτελοῦν τὸ κύριον ἔργον τοῦ σχολείου· εἶναι μόνον ἡ ἐξωτερικὴ πλευρὰ αὐτοῦ. Ὁ λόγος ποῦ

Τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς ποτὲ δὲν ἦτο ἐμφανές, ὅπως εἶναι τὸ ἔργον τοῦ τεχνίτου ἢ τοῦ ἐπαγγελματίου. Διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πρωταγόρου ἠμφισθητήθη καὶ ἀμφισθητεῖται ἡ ἀξία του καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης του. Καὶ μπορεῖ μὲν νὰ εἶναι πλέον σπάνιον τὸ φαινόμενον τοῦ διδασκάλου ὁ ὁποῖος νὰ καταδικάζεται, ὅπως ὁ Σωκράτης, νὰ πῆ τὸ κώνειον, δὲν εἶναι ὅμως καθόλου σπάνιον, οὔτε καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, νὰ ὑποτιμᾶται τὸ ἔργον του τόσο ὑπὸ τῆς πολιτείας ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Τραπὴ ἀπόδειξις τούτου εἶναι ἡ συγκρι-

τικῶς χαμηλὴ κοινωνικοοικονομικὴ θέσις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων ἡ ὑποτίμησις αὐτῆ ὀφείλεται εἰς ἄγνοιαν.

Πῶς εἶναι δυνατόν ὅμως νὰ διορθωθῆ ἡ ἄγνοια αὐτή; Τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα δημοσιεύουν συνήθως τὰς ἐπιτυχίας τῶν μαθητῶν των εἰς τὰς κυβερνητικὰς καὶ ἄλλας ἐξετάσεις καὶ διαφημίζουσιν ἔτσι τὸ ἐπιτελούμενον ὑπ' αὐτῶν ἔργον. Τοῦ δημοσίου σχολείου ὅμως τὸ ἔργον δὲν εἶναι ἡ προπαρασκευὴ τῶν μαθητῶν του διὰ τὰς ἐξετάσεις, ὅπως εἶναι τοῦ ἰδιωτικοῦ σχολείου. Τὸ Γυμνάσιον ἔχει πολὺ εὐρύτερους στόχους καὶ πολὺ περισσότερον σύνθετον χαρακτήρα καὶ οὐδεμίαν ἐπιτυχίαν μερικῶν ἐκ τῶν τροφίμων του εἰς δημοσίας ἐξετάσεις ἐξαντλεῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἡ καλύτερα προβολὴ τοῦ ἔργου τοῦ Γυμνασίου εἶναι ἴσως ἡ παρουσίασις τῶν τελειοφοίτων, οἱ ὅποιοι ἔπειτα ἀπὸ πνευματικὸν μόχθον ἐξ συνεχῶν ἐτῶν διέρχονται σήμερον τὸ κατώφλι τοῦ σχολείου καὶ εἰσέρχονται ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν κοινωνικὸν στίβον ὡς ἐλεύθεροι πολῖται. Ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀποφοίτων μας εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν κοινωνίαν, ἀπὸ τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν προβλημάτων των, ἀπὸ τὴν θετικὴν ἢ ἀρνητικὴν στάσιν τὴν ὁποίαν θὰ τηρήσουσιν ἐναντὶ τῆς κοινωνίας θὰ κριθῆ ἡ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία τοῦ Σχολείου. Ἀλλὰ καὶ τότε ἡ κρίσις θὰ εἶναι δύσκολος, ἐπειδὴ δὲν θὰ στηρίζεται ἐπὶ καθολικῶν καὶ πληρῶς ἐξηκριθῶμένων στοιχείων.

Καὶ ἀπ' αὐτῆς λοιπὸν τῆς πλευρᾶς ὁ ἀπολογισμὸς καὶ ἡ ἀξιολόγησις τοῦ ἔργου τοῦ Σχολείου εἶναι δύσκολος. Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἡ ἀξιολόγησις αὐτῆ πιθανῶς νὰ μὴν εἶναι ἔργον ἰδικόν μας. Ἀνῆκε περισσότερον εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τὴν κοινωνίαν. Καὶ τὴν κρίσιν αὐτῶν εἰμεθα πρόθυμοι νὰ ἀποδεχθῶμεν, οἷοι ἀποδοτε καὶ ἂν εἶναι, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶναι καλοπροαίρετος καὶ ἀντικειμενικὴ.

Ἄν ὅμως μπορῆ νὰ παραμερισθῆ ἀπὸ τὴν λογοδοσίαν ἡ ἀξιολόγησις τοῦ ἔργου τοῦ Σχολείου, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ ἀπουσίαση ἢ ὑπὸ τοῦ Γυμνασιαρχοῦ

διερμήνευσις εὐχαριστιῶν πρὸς πάντας ἐκείνους τοὺς παράγοντας, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς κατανοήσεως καὶ συμπαραστάσεώς των ἐβοήθησαν τὸ Σχολεῖον εἰς τὸ ἔργον του. Οἱ παράγοντες αὗτοι εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία, ὁ Σύνδεσμος Μητέρων καὶ τὸ Συμβούλιον Γονέων, καθὼς ἐπίσης καὶ πάντες οἱ ὀργανισμοὶ καὶ οἱ πολῖται τῆς πόλεως οἱ ὅποιοι ἐπέδειξαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου.

Ἰδιαίτερας θὰ ἤθελον νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν μᾶς παρέσχον ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία, τὸ Συμβούλιον Γονέων καὶ ὁ Σύνδεσμος Μητέρων. Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία ἀποτελουμένη ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ὑπὸ φιλοπροόδων καὶ διαπνεομένων ὑπὸ δημοσίου πνεύματος ἀνδρῶν ἐπέδειξε συγκινητικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Σχολεῖον ἱκανοποιήσασα πλείστας ἀνάγκας του, σπουδαιότεραι τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ διορισμὸς βοηθοῦ βιβλιοθηκάρου, ἡ ἐπέκτασις τῶν γραφείων καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ Σχολείου δι' ἐπιστημονικῶν ὀργάνων καὶ ἐποπτικῶν μέσων. Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία διέθεσεν ὡσαύτως £620.— διὰ τὸν πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης καὶ £601,890 μίλις διὰ τὴν προσφορὰν σάντουϊτς πρὸς 173 ἀπόρους μαθητὰς (ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου μέχρι 18 Ἀπριλίου).

Ὁ Σύνδεσμος Μητέρων παρέσχε πολλὰ πλεονεκτήματα τὴν ἐμπρακτικὴν βοήθειάν του πρὸς τὸ Σχολεῖον διαθέσας συνολικῶς £537, 150 μίλις διὰ τὴν ἐνδυσίν, ὑπόδησιν, ἀγορὰν βιβλίων καὶ τὴν πληρωμὴν διδάκτρων ἀπόρων μαθητῶν του, καὶ ἄλλας £62.— διὰ τὴν ἀγορὰν αὐτομάτου προβολέως καὶ ὀθόνης πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν διδακτικῶν ἀναγκῶν τοῦ Σχολείου. Τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου ἐνίσχυσαν ἐπίσης ὡς ἅτομα τὸν Κοινωνικὸν Ὀμιλὸν τοῦ Σχολείου κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τὰ στρατιωτικὰ φυλάκια κατὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Πάσχα.

Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἡ βοήθεια τοῦ Συμβουλίου Γονέων, τὸ ὁποῖον ἐπανασυστάθεν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος συνειργάσθη στενῶς μετὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Σχολείου διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ σχολικοῦ ἔργου καὶ τὴν ἐθνικὴν καὶ πνευ-

ματικὴν προκοπὴν τῶν μαθητῶν. Ἐπὶ πλεόν ἐνίσχυσεν τὸ Σχολεῖον διὰ τῆς ἀγορᾶς μαγνητοφώνου καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἐξ £20.— θραβείου του διὰ τοὺς πρωτεύοντας μαθητὰς τῶν ἐξ τάξεων τοῦ Σχολείου.

Εὐχαριστίας ἐπίσης ἐκφράζω πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν δωρεὰν παραχώρησιν χιλιάδων τόμων διδακτικῶν βιβλίων πρὸς τοὺς τροφίμους τοῦ Σχολείου, καθὼς ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ Κυπριακὸν Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ τοὺς ἄλλους ὀργανισμοὺς καὶ ἰδιώτας διὰ τὰς παραχωρηθείσας πρὸς ἀπόρους μαθητὰς ὑποτροφίας. Συγκεκριμένως παρεχωρήθησαν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας 62 πλήρεις, 89 κατὰ τὸ 1/2 καὶ 89 κατὰ τὸ 1/3 ὑποτροφίαι ἀντιπροσωπεύουσαι συνολικὸν ποσὸν £2.684,985 μίλις. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου παρεχωρήθησαν ὡσαύτως 4 ὑποτροφίαι πρὸς τέκνα Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν συνολικοῦ ποσοῦ £78.— Ὑποτροφίαι παρεχωρήθησαν ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Ταμείου Παθόντων (4 ὑποτροφίαι συνολικοῦ ποσοῦ £114.—), ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς (9 ὑποτροφίαι συνολικοῦ ποσοῦ £189.—), ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Διαχειρίσεως Ταμείου Βοηθείας Τυροκοπιηκτῶν (6 ὑποτροφίαι ἀντιπροσωπεύουσαι ποσὸν £126.—), ὑπὸ Ἀωνύμου (6 ὑποτροφίαι συνολικοῦ ποσοῦ £153.—), ὑπὸ τοῦ Σωματείου «Ἀνόρθωσις» (2 ὑποτροφίαι συνολικοῦ ποσοῦ £44.—), ὑπὸ τῆς κ. Ἀναστασίας Ἰωαννίδου καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Τζωρτζῆ.

Ὑπὲρ τῆς ἀποπληρωμῆς τῶν διδάκτρων ἀπόρων μαθητῶν τοῦ Σχολείου εἰσέφερε £1013,169 καὶ τὸ Ταμεῖον Προνοίας τοῦ Σχολείου, τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται ἐπιτροπὴ ἐκ καθηγητῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ κ. Στέλιου Χριστοδουλίδου. Ἐκ τούτων αἱ £600.— προέρχονται ἀπὸ εἰσπράξεις τῶν καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Σχολείου, αἱ δὲ ὑπόλοιποι £413,169 ἀποτελοῦν συνεισφορὰν τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας.

Προτοῦ κλείσω τὸ κεφάλαιον αὐτό, θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω πάντας τοὺς ὀργανισμοὺς καὶ τοὺς πολῖτας τῆς Ἀμμοχώστου οἵτινες ἐβοήθησαν ποικιλοτρόπως

τὸ Σχολεῖον, τὴν Ἀστυνομίαν, τὴν Δημοτικὴν Ἐπιτροπὴν, τὸν Σύνλογον «Ἀνόρθωσις» διὰ τὴν δωρεὰν ὀργάνων τινῶν τῆς φιλαρμονικῆς, τὸ 201 τάγμα πεζικοῦ διὰ τὴν συγκινητικὴν προσφορὰν τῆς υἱοθετήσεως δύο ἀπόρων μαθητῶν τοῦ Σχολείου, πάντας τοὺς ἀθλοθέτας, παλαιούς καὶ νέους, (μεταξὺ τῶν νέων ἀθλοθετῶν περιλαμβάνεται ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀειμνήστου Γυμνασιάρχου τοῦ Σχολείου Χαραλάμπους Φελλᾶ, ἥτις ἠθλοθέτησε θραβεῖον διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' πρακτικοῦ τὸν συγκεντρώνοντα τὴν μεγαλυτέραν βαθμολογίαν εἰς τὰ Μαθηματικὰ κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του, καὶ ὁ ἱατρὸς Κυριάκος Πουργουρίδης ὅστις ἰδρύει ἀπὸ ἐφέτος θραβεῖον διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' πρακτικοῦ τὸν ἔχοντα τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ Μαθηματικὰ, Φυσικὰ, Χημείαν καὶ Βιολογίαν), καθὼς ἐπίσης καὶ πάντας τοὺς πολῖτας οἵτινες ἀνταπεκρίθησαν προθύμως εἰς τὴν Χριστουγεννιάτικην ἔκκλησιν τοῦ Σχολείου πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου Προνοίας καὶ ἔδειξαν τοιουτοτρόπως ὅτι ὄχι μόνον χαρακτηρίζονται ἀπὸ αἰσθήματα φιλαλληλίας καὶ ἀνθρωπισμοῦ ἀλλὰ καὶ αἰσθάνονται ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Σχολείου.

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὴν παράθεσιν τῶν σχετικῶν μετὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου στοιχείων.

Τὸ Σχολεῖον ἤρχισε τὰς ἐργασίας του τὴν 1 Σεπτεμβρίου. Τὴν 18 Σεπτεμβρίου, μετὰ τὴν ἀναγκαίαν προετοιμασίαν, ἦτοι τὰς ἐγγραφὰς, τὰς ἀνεξετάσεις καὶ κατατακτηρίους ἐξετάσεις καὶ τὸν χωρισμὸν τῶν μαθητῶν εἰς τμήματα, ἤρχισαν τὰ κανονικὰ μαθήματα τοῦ Σχολείου, τὰ ὁποῖα καὶ ἐσυνεχίσθησαν μέχρι τῆς 6 Ἰουνίου, ὅτε καὶ διεκόπησαν διὰ τὰς προαγωγικὰς καὶ ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις.

Ἐνεγράφησαν 855 μαθηταὶ καὶ 56 μαθήτριά του Τμήματος Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ἦτοι συνολικῶς 911 μαθηταὶ καὶ μαθήτριά. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τροφίμων τοῦ παρελθόντος ἔτους παρουσιάζει μείωσιν 59 μαθητῶν.

Ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν

έγγραφήν ὀλιγωτέρων μαθητριῶν εἰς τὸ Τμήμα Θετικῆς Κατευθύνσεως καὶ εἰς τὴν ἴδρυσιν νέων σχολείων εἰς τὴν ὕπαιθρον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀπεχώρησαν διὰ διαφόρους λόγους 42 μαθηταί, ἦτοι ἐφοίτησαν κανονικῶς μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 869 μαθηταί καὶ μαθήτριά.

Οἱ τρόφιμοι τοῦ Σχολείου κατενεμήθησαν εἰς 25 τμήματα ὡς ἀκολουθῶς.

Α' τάξεις εἰς 5 τμήμ. με συν. μαθ.	208
Β' τάξεις εἰς 4 » » »	159
Γ' τάξεις εἰς 3 » » »	140
Δ' Κλ. τάξεις εἰς 2 » » »	46
Δ' Πρ. τάξεις εἰς 2 » » »	76
Ε' Κλ. τάξεις εἰς 2 » » »	52
Ε' Πρ. τάξεις εἰς 3 » » »	103
Στ' Κλ. τάξεις εἰς 2 » » »	54
Στ' Πρ. τάξεις εἰς 2 » » »	73

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κατὰ τμήμα ἐκυμαίετο μεταξύ 22 καὶ 44. Πέραν τῶν 40 μαθητῶν εἶχον μόνον τὰ 3 τμήματα τῆς Γ' τάξεως. Ἀπ' αὐτῆς τῆς πλευρᾶς τὸ Σχολεῖον μας ἠννοήθη πολὺ, ἰδιαιτέρως τὰ τμήματα Κλασσικῆς Κατευθύνσεως τὰ ὅποια περιελάμβανον μόνον 22—28 μαθητάς. Πιστεύω ὅτι ἡ ὀμαλὴ λειτουργία τοῦ Σχολείου καὶ ἡ μάλλον ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν ὀφείλεται κατὰ ἕνα σημαντικὸν θαμθὸν εἰς τὸ ὀλιγαριθμὸν αὐτῶν τμημάτων.

Πολὺ ἐξυπηρετικὴ διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ λειτουργία 7 ἐδικῶν αἰθουσῶν, ἦτοι Ἐργαστηρίου Φυσικῆς, Ἐργαστηρίου Χημείας, Ἀμφιθεάτρου Φυσικῆς, Αἰθούσης Ἱστορίας, Αἰθούσης Γεωγραφίας-Βιολογίας καὶ 2 Αἰθουσῶν Τέχνης.

Τὸ Ἀμφιθέατρον Φυσικῆς, τὸ ὅποιον ἐλειτούργησεν ἀπὸ τοῦ λήγοντος σχολικοῦ ἔτους, ὑπῆρξε πολὺ χρήσιμον, ἰδιαιτέρως διὰ τὰ τμήματα τῶν τριῶν κατωτέρων τάξεων καὶ τῶν τμημάτων κλασσικῆς κατευθύνσεως. Πολὺ εὐεργετικὴ ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ ἀπὸ τοῦ λήγοντος σχολικοῦ ἔτους λειτουργία τῆς Νέας Αἰθούσης Βιβλιοθήκης, ἀρτίως ἐξοπλισθείσης ὑπὸ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας.

Δὲν δύναται νὰ προβλεφθῇ ποία θὰ εἶναι ἡ κατάστασις κατὰ τὸ προσεχὲς σχο-

λικὸν ἔτος. Τυχὸν ἀμεσὸς ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου περὶ δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως θὰ ἀνατρέψῃ τελείως τὴν κατάστασιν καὶ θὰ προκαλέσῃ συμφόρησιν εἰς πάντα τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως.

Ὡς πρὸς τοὺς κλάδους τοῦ Σχολείου οἱ μαθηταί καὶ αἱ μαθήτριά κατενεμήθησαν ὡς ἀκολουθῶς:

Γυμνάσιον, ἦτοι Α', Β', Γ' τάξεις:	507
Λύκειον Κλασσικῆς Κατευθύνσεως :	152
Λύκειον Θετικῆς Κατευθύνσεως :	252

Ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἀριθμούς, τὸ φαινόμενον τῆς περιφρονήσεως πρὸς τὸ Κλασσικὸν Τμήμα παρατηρεῖται δυστυχῶς καὶ εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας ἀκόμη καὶ ἀπὸ μαθητάς οἱ ὅποιοι ἔχουν φανεράν κλίσιν πρὸς τὰ θεωρητικὰ μαθήματα. Αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ πάντοτε ὑγιὲς φαινόμενον, πρῶτον διότι ἐγγράφονται εἰς τὸ Τμήμα Θετικῆς Κατευθύνσεως καὶ ἐντελῶς ἀκατάλληλοι μαθηταί καὶ δεύτερον διότι ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ Κλασσικὸν τμήμα μαθηταί οἱ ὅποιοι θὰ ἠδύναντο νὰ διακριθοῦν εἰς τὰς θεωρητικὰς ἐπιστήμας.

Ἡ προέλευσις τῶν τροφίμων τοῦ Σχολείου φαίνεται ἐκ τῶν ἀκολουθῶν ἀριθμῶν:

Ἐξ Ἀμμοχώστου	575	ἦτοι	63%
Ἐκ χωρίων	330	ἦτοι	36%
Ἐξ ἄλλων πόλεων	—	ἦτοι	—
Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ	6	ἦτοι	1%

Εἰς τὸ Σχολεῖον εἰργάσθησαν συνολικῶς 43 καθηγηταί μετὰ τοῦ Γυμνασιάρχου, ἐξ ὧν 7 μὲ μειωμένας ὥρας διδασκαλίας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήγοντος ἔτους τὸ Σχολεῖον ἐστερήθη τῶν ὑπηρεσιῶν τεσσάρων ἐμπείρων καὶ λίαν εὐσυνειδήτων καθηγητῶν του, τῶν κ.κ. Χρ. Σοφianoῦ καὶ Π. Μιχαήλ, οἵτινες ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν, καὶ τῶν κ.κ. Π. Πιερῆ καὶ Χρ. Παπαδοπούλου, οἱ ὅποιοι προαχθέντες εἰς ὑποδιευθυντάς ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ Γυμνάσια Τρικώμου καὶ Λάρνακος ἀντιστοίχως.

Ἡ ἀπώλεια τῶν καθηγητῶν αὐτῶν καὶ μάλιστα εἰς τὸ μέσον τοῦ ἔτους ἐπιδόσεως δυσμενῶς τὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου.

Αἰσθητὴ ὑπῆρξεν ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ ἐπὶ 24 συναπτὰ ἔτη ὑπηρετήσαντος τοῦ Σχολεῖον ἐπιμελητοῦ κ. Γεωργίου Ἀντωνίου, ὅστις ἀφυπηρέτησε τὴν 28 Φεβρουαρίου. Ὁ κ. Ἀντωνίου ὑπῆρξε πρότυπον εὐσυνειδήτου, ἐργατικοῦ καὶ ὑπευθύνου ὑπαλλήλου. Ἡ ἀφοσίωσις του πρὸς τὸ καθῆκον καὶ τὸ ὑψηλὸν ἦθος του ὑπῆρξεν πράγματι συγκινητικὰ. Ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου τὸν εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰς ὑπηρεσίας του καὶ τοῦ εὐχομαι ὑγιᾶν καὶ μακροημέρευσιν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς ἅπαν τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν τοῦ Σχολείου διὰ τὴν συνεργασίαν καὶ τὸ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης τὰ ὅποια ἐπέδειξαν.

Οἱ καθηγηταί ἐν τῷ συνόλῳ των εἰργάσθησαν πολὺ ἱκανοποιητικῶς. Παρ' ὅλον ὅτι ἀρκετοὶ εἶναι νέοι μὲ μικράν σχετικῶς πείραν, ἐπέτυχον εἰς τὰς πλείεστας τῶν περιπτώσεων πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα διὰ τοῦ ζήλου, τῆς ἐργατικότητος καὶ τῆς εὐσυνειδησίας των. Πρόθυμοι καὶ συνεργάσιμοι καὶ ἔτοιμοι νὰ ἐργασθοῦν πολὺ πέραν τῶν καθωρισμένων ὥρῶν ἔδειξαν ὅτι ἀντιλαμβάνονται ὅτι τὸ ἔργον τοῦ εκπαιδευτικοῦ εἶναι ὑψηλὸν λειτουργήμα καὶ ἀποστολή, ἡ ὅποια ἀπαιτεῖ μόχθον καὶ θυσίας.

Τοὺς εὐχαριστῶ ὅλους διὰ τὸν ζῆλον των καὶ τὴν μεγάλην προσφορὰν των πρὸς τὸ Σχολεῖον. Ἰδιαιτέρως εὐχαριστῶ τοὺς ὑποδιευθυντάς κ.κ. Σκ. Συριώτην, Χρ. Γιαννάκον καὶ Στ. Χριστοδουλίδην διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἀρμονικὴν καθ' ὅλα συνεργασίαν καὶ τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Σχολείου πολὺτιμον βοήθειαν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν καθηγητὴν κ. Α. Μαυρομμάτην, εἰς τὸν ὅποιον ἀνετέθησαν διοικητικὰ καθήκοντα ὑπευθύνου πτέρυκος, καὶ τὴν κ. Ρ. Κουκκίδου, ἡ ὅποια εἶχε τὴν εὐθύνην διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν μαθητριῶν.

Ἡ ὑψηλὴ συναίσθησις εὐθύνης τῶν καθηγητῶν τοῦ Σχολείου φαίνεται περισσότερο ἀπὸ τὴν πρόθυμον συμμετοχὴν των εἰς τὰς ἐξορμήσεις τοῦ Σχολείου εἰς

τὰ ἀγροτικὰ κέντρα τῆς περιοχῆς πρὸς διαφώτισιν τῶν γονέων τῶν μαθητῶν μας καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη συμβολὴν των εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν μαθητικῶν ὀμίλων καὶ τὴν συγκινητικὴν προσπάθειάν των νὰ συνεχίσουν τὴν μακρὰν καὶ λαμπρὰν παράδοσιν τοῦ Σχολείου εἰς πάντας τοὺς τομείς, ἀθλητικόν, θεατρικόν, ἐκδοτικόν καὶ καλλιτεχνικόν.

Καὶ πραγματικῶς ἡ ἐπίδοσις τοῦ Σχολείου εἰς τοὺς τομείς αὐτοὺς ὑπῆρξε πολὺ μεγάλη.

Κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος τὸ Σχολεῖον μας, χάρις εἰς τὴν συστηματικὴν καὶ εὐσυνειδητὸν ἐργασίαν τῶν γυμναστικῶν του κ.κ. Ν. Νικολάου, Α. Πανταζῆ καὶ Π. Ἰακώβου, ἐπρώτευσεν εἰς τοὺς περιφερειακοὺς καὶ παγκυπρίους ἀγῶνας, τὸσον τοὺς ἀθλητικοὺς ὅσον καὶ τοὺς κολυμητικούς, συνεχίσαν οὕτω τὴν μακρὰν καὶ λαμπρὰν ἀθλητικὴν του παράδοσιν.

Ἰδιαιτέρως ὑψηλὴ ἦτο ἐπίσης ἡ ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν μας εἰς τὸν τομέα τῆς τέχνης, ὅπως μαρτυροῦν τὰ ὄρατα καὶ ποικίλα ἐκθέματα τῆς ἐκθέσεως Τέχνης ἡ ὅποια ἠνοιξε τὴν 9 Ἰουνίου καὶ θὰ κλείσῃ αὐριον. Μεγάλην ἐντύπωσιν προκαλεῖ ἡ πρωτοτυπία τῆς ἐμπνεύσεως, ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἡ ποικιλία τῶν μέσων καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐργασίας, πράγματα τὰ ὅποια μαρτυροῦν τὴν ἀγάπην τὴν ὅποιαν ἔχουν ἐμπνεύσει πρὸς τοὺς μαθητάς διὰ τὸ μάθημα οἱ διδάσκοντες καθηγηταί κ.κ. Γ. Μπισκίνης καὶ Ν. Ἐλληνας.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς τομείς τῶν θεατρικῶν παραστάσεων καὶ τῶν μουσικῶν καὶ τῶν χορευτικῶν ἐκδηλώσεων τὸ Σχολεῖον ἐπέτυχεν ἀξιόλογον ἐπίπεδον, ὅπως ἀποδεικνύουν ὄχι μόνον αἱ δύο καλλιτεχνικαὶ ἐκδηλώσεις τὰς ὁποίας ὀργάνωσε τὸ Σχολεῖον τὰ Χριστούγεννα καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ του διὰ θεατρικῶν σκηνῶν, ὀμαδικῶν ἀπαγγελιῶν, ἀσμάτων καὶ κυπριακῶν χορῶν εἰς τὸ παγκύπριον μαθητικὸν φεστιβάλ τὸ διοργανωθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἰς τὸ Ἀρχαῖον Θέατρον τῆς Σαλαμίνας τὴν 28ην Μαΐου.

Πρὸς τοὺς τρεῖς καθηγητὰς τοῦ Σχολείου, τὸν κ. Ζ. Ζαννέτον, τὸν κ. Η. Ἡλίαν καὶ τὴν δ/νίδα Γ. Μικελλίδου, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν εὐθύνην διὰ τὰς θεατρικὰς, τὰς μουσικὰς καὶ τὰς χορευτικὰς ἐκδηλώσεις ἀντιστοίχως, ἐκφράζω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας.

Χάρις εἰς τὸν ζήλον καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν τῶν καθηγητῶν ἢ λειτουργία τοῦ Σχολείου ὑπῆρξεν ἱκανοποιητική. Κατεβλήθη μεγάλη προσπάθεια ὥστε ὄχι μόνον νὰ διατηρηθῆ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τῶν μαθητῶν ἀλλὰ νὰ ἀνυψωθῆ ἔτι περαιτέρω.

Τοῦτο ἐκρίθη ὡς ὑψίστη ὑποχρέωσις ἔναντι τῆς λαμπρᾶς παραδόσεως τοῦ Σχολείου τῆς δημιουργηθείσης ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καὶ ἰδιαίτερος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπὶ τῆς γυμνασιαρχίας τοῦ ἀφυστηρηθέντος πέρυσιν λαμπροῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ ἐπιστήμονος Δρος Κυριάκου Χατζηϊωάννου.

Ἡ περαιτέρω ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου ἐπεδιώχθη κυρίως διὰ τῆς θελιώσεως τῶν διδακτικῶν μεθόδων, διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν τροφίμων του εἰς συστηματικώτεραν καὶ εὐρύτεραν μελέτην καὶ διὰ τῆς ὑποδείξεως εἰς τοὺς μαθητὰς του, ἰδίως ἐκείνους τῆς Α' τάξεως, ἀποτελεσματικώτερων τρόπων μελέτης καὶ τῆς παροχῆς ἐιδικῆς βοηθείας.

Ἡ θελιώσις τῶν διδακτικῶν μεθόδων ἐπεδιώχθη κυρίως διὰ τοῦ καλυτέρου συντονισμοῦ τῶν καθηγητῶν καὶ διὰ τοῦ πλουτισμοῦ τῶν ἐποπτικῶν μέσων καὶ γενικῶς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Σχολείου. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ τηλεόρασις ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην συμβολὴν εἰς τὸν τομέα τοῦτον, καὶ λόγῳ τῆς ἐπεκτάσεώς της εἰς διαρκῶς καὶ περισσότερα θέματα (ἐφέτος ἐξεπέμφθησαν μαθήματα διὰ ἑπτὰ συνολικῶς θέματα, ἴητοι Γεωγραφίαν Α', Γεωγραφίαν Β' καὶ Ἀνθρωπογεωγραφίαν Ε', Φυσικὴν Γ', Ἀνθρωπολογίαν Β', Βιολογίαν Α' καὶ Ἀγγλικά Γ' καὶ Δ' τάξεως) καὶ λόγῳ τῆς συνεχοῦς θελιώσεως τῶν ἐκπεπομένων μαθημάτων. Χάρις εἰς τὰ τηλεοπτικὰ μαθήματα μερικὰ θέματα ἐμπλουτίζονται, ἀποκτοῦν ἐνδιαφέρον καὶ νόημα καὶ γίνονται πολὺ ὠφέλιμα διὰ

τοὺς μαθητὰς. Τοῦτο συνέθη ἰδιαίτερος μὲ τὴν Ἀνθρωπογεωγραφίαν τῆς Ε' τάξεως, ἢ ὅποια μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους ἦτο ἀπλή παράθεσις στατιστικῶν στοιχείων καὶ οἰκονομικῶν δεδομένων, συνήθως ἀναχρονιστικῶν.

Πολὺ σημαντικὴ ἦτο ἐπίσης ἡ συμβολὴ τῶν ἐπιθεωρητῶν διὰ τῆς ἐφαρμοσθείσης τακτικῆς τῆς ὀργανώσεως δειγματικῶν μαθημάτων καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ συζητήσεως ἐπὶ τούτων καὶ τῆς ἐξαγωγῆς ὠφελίμων συμπερασμάτων.

Καὶ αὐτὰ μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν προσφορὰν τοῦ Σχολείου. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἐν τούτοις τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον πρέπει ἡ προσφορὰ τοῦ Σχολείου νὰ ἐπεκτείνεται καὶ νὰ συμπληρώνεται ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Διότι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καρποφορεῖ. Διὰ τοῦτο τὸ Σχολεῖον προσεπάθησε νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ τοὺς μαθητὰς του ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον εἰς τὴν μελέτην των.

Ἰδιαίτερα προσπάθεια κατεβλήθη προκειμένου νὰ πεισθοῦν οἱ μαθηταὶ νὰ ἐπεκτείνουν τὴν μελέτην των πέραν τῶν διδακτικῶν τῶν βιβλίων εἰς ἐπιστημονικὰ καὶ λογοτεχνικὰ συγγράμματα, οὕτως ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ διευρύνουν τὸν πνευματικὸν τῶν ὀρίζοντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς δημιουργικὴν ἐργασίαν.

Τὸ Σχολεῖον ἔχει σαφῆ συνείδησιν τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ ἐντὸς τῆς αἰθούσης διδασκαλίας παρεχόμεναι ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ καὶ αἱ διὰ τοῦ σχολικοῦ ἐγχειριδίου ἀποκτώμεναι γνώσεις εἶναι πλέον τελείως ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἀλλάξει ἢ ἴδια ἢ ἔννοια τῆς γνώσεως καὶ τῆς σχολικῆς ἐργασίας. Ἐάν, συμφώνως πρὸς τὴν ἔκφρασιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Οὐνέσκο Ρενὲ Μαρέ, ἡ ἐκπαιδεῖσις δὲν εἶναι πλέον προπαρασκευὴ διὰ τὴν ζωὴν ἀλλὰ μίᾳ διάστασις τῆς ζωῆς, ἔπεται ὅτι δὲν ἔχει πλέον τόσην σημασίαν ἢ ἴδια ἢ γνώσις ὅσον ἢ στάσις τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ ὁ νέος ἔναντι τῆς γνώσεως. Ἐάν ἡ στάσις αὐτὴ εἶναι θετικὴ, τότε ὁ νέος θὰ συνεχίσῃ εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν νὰ ἀναζητῆ τὰς γνώσεις. θὰ προσπαθῆ νὰ ἐνημερώνεται καὶ

νὰ μορφώνεται ἰσοθίως. Αὐτοῦ τοῦ εἵδους ἢ στάσις χρειάζεται νὰ καλλιεργηθῆ εἰς τοὺς νέους. Καὶ τοῦτο θεθαίως θὰ γίνῃ εἰς τὰ σχολεῖα. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀπομένουν πολλὰ ἀκόμη νὰ γίνουσι. Πραγματικῶς, ἐάν λάθῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ Παλαιὰ Βιβλιοθήκη τοῦ Σχολείου, γνωστὴ ὡς Βιβλιοθήκη Μαραγκοῦ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ εὐγενοῦς εὐεργέτου τοῦ Σχολείου δαπάναις τοῦ ὁποίου

πολὺ εὐχάριστον περιβάλλον διὰ μελέτην, ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς βιβλιοθήκας μαθητῶν μας εἶναι συγκριτικῶς πολὺ μικρὸς. Οὐτε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν 5182 βιβλίων τὰ ὁποῖα ἐδανείσθησαν συνολικῶς οἱ μαθηταὶ μας ἀπὸ τὸ δανειστικὸν τμήμα τῆς Βιβλιοθήκης δύναται νὰ θεωρηθῆ ἱκανοποιητικὸς. Μερικὰ τμήματα ὡς τὰ Β2 καὶ Β1 τὰ ὁποῖα ἐδανείσθησαν 613 καὶ 533 βιβλία ἀντιστοίχως δύναται νὰ

Ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Φοῖβος Πετρίδης ἀπονέμων τὰ βραβεῖα.

ἰδρῦθη πρὸ 20 ἐτῶν, διαθέτει συνολικῶς 7292 βιβλία, καὶ μάλιστα, χάρις εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν ζήλον καὶ τὰς ἀόκνους προσπάθειαις τοῦ ἀφυστηρηθέντος Γυμνασιάρχου Δρος Κ. Χατζηϊωάννου, πλεῖστα ἀξιόλογα ἐπιστημονικὰ βιβλία — ἡ Βιβλιοθήκη αὐτὴ ἐπλουτίσθη ἐφέτος διὰ 248 νέων ἐπιστημονικῶν βιβλίων ἀγορασθέντων φροντιδῆ τοῦ κ. Χατζηϊωάννου διὰ τῆς ἐξ £800.— δωρεᾶς τῆς κ. Χρυσάνθης Συμεωνίδου — καὶ ὅτι ἡ Νέα Βιβλιοθήκη διαθέτει ὄχι μόνον πλῆθος λογοτεχνικῶν βιβλίων ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ λόγῳ τῶν ἀνέσεων καὶ τοῦ ἀρτίου ἐξοπλισμοῦ της

λεχθῆ ὅτι ἐκινήθησαν ἱκανοποιητικῶς. Ὅχι ὅμως ἡ πλειονότης τῶν ἄλλων τμημάτων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς τῶν δανεισθέντων βιβλίων κυμαίνεται μεταξύ 72 καὶ 200 βιβλίων.

Διὰ τὴν θεραπείαν τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἰδρῦθησαν, χάρις εἰς γενναϊδῶρων ἐκ £200.— εἰσφορὰν τῆς Ἐφορείας καὶ τὴν συνεισφορὰν τῶν ἰδίων τῶν μαθητῶν, βιβλιοθηκαὶ τμημάτων, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν ἔχουν νὰ φέρουν εἰς στενωτέραν ἐπαφὴν τοὺς μαθητὰς μὲ τὰ βιβλία, νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ γνωρίσουν τὴν μεγάλην ψυχικὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ ὁ

άνθρωπος ἐκ τῆς μελέτης τῆς λογοτεχνίας καὶ νὰ τοὺς καλλιέργησῃ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀγάπην πρὸς τὸ βιβλίον, καθὼς καὶ τὴν ἕξιν τῆς συνεχούς μελέτης. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου πιστεύομεν ὅτι προετοιμάζονται διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπιτυχῶς τὰς ἀπαιτήσεις διὰ ἰσοθίαν μόρφωσιν.

Παράλληλος ὑπῆρξεν καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν μαθητῶν διὰ δημιουργικὴν ἐργασίαν. Τοῦτο ἐπεδιώχθη κυρίως διὰ τῆς προκηρύξεως διαγωνισμοῦ μελέτης δοκιμίου καὶ διηγήματος ὑπὸ τοῦ Συγγραφικοῦ Ὁμίλου, διὰ τῆς ἀναθέσεως εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς συγγραφῆς μελετῶν, διαλέξεων καὶ εἰσηγήσεων ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου καὶ τῶν Ἐλευθέρων Δραστηριοτήτων καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀξιολόγων ἐπιστημονικῶν καὶ λογοτεχνικῶν τῶν ἐργασιῶν εἰς τὸ μαθητικὸν περιοδικὸν «Ἄγωγή».

Ἡ ἔκδοσις καὶ δευτέρου τεύχους τοῦ μαθητικοῦ περιοδικοῦ κατὰ τὸ **λήξαν σχολικὸν ἔτος**, χάρις εἰς τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸν ζήλον τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως καθηγητοῦ κ. Δ. Λεβέντη, τὸν ὁποῖον καὶ θερμῶς εὐχαριστῶ, εἰς αὐτὸ κυρίως ἀπέβλεψεν. Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ ἔκδοσις δύο τευχῶν κατ' ἔτος θὰ συνεχισθῇ καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, νομίζω ἐν τούτοις ὅτι, ἐφ' ὅσον τὸ πρῶτον τεύχος ἐκδιδόμενον συνήθως κατὰ Ὀκτώβριον, ἐπέχει θέσιν ἐπετηρίδος, ἐπιβάλλεται ἡ ἔκδοσις καὶ δευτέρου τεύχους, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελῇ τὸ κύριον ἐκφραστικὸν ὄργανον καὶ τὸ λογοτεχνικὸν βῆμα τῶν μαθητῶν του.

Ἡ καλλιέργεια θετικῆς στάσεως ἔναντι τοῦ βιβλίου καὶ τῆς μελέτης καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν μαθητῶν διὰ δημιουργικὴν ἐργασίαν ἀπετέλεσε τὸν ἕνα ἐκ τῶν τριῶν βασικῶν στόχων τοῦ Σχολείου. Οἱ ἄλλοι δύο ὑπῆρξαν ἡ καλλιέργεια μεγαλύτερας ἀγάπης τῶν τροφίμων πρὸς τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ ἐθνικοθησκευτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀγωγή τῶν μαθητῶν.

Ἡ ἀγάπη τῶν μαθητῶν πρὸς τὸ Σχολεῖον τῶν εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ παιδαγωγικοῦ ἔργου τοῦ Σχολείου. Αὐτὴ

εἶναι ἐκείνη ποὺ τοὺς κάνει νὰ ἀφοσιωθοῦν μὲ ζήλον εἰς τὰ μαθήματά των, νὰ ἀντικρύσουν τοὺς καθηγητὰς των ὡς φίλους καὶ συνεργάτας καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν κατὰ τρόπον ὑπεύθυνον καὶ ὄριμον τὰ καθήκοντά των ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν συμβίωσίν των εἰς τὴν μικρὰν μαθητικὴν κοινωνίαν. Ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη Σχολείου καὶ μαθητῶν θέτει ἐπὶ νέας βάσεως τὰς σχέσεις των καὶ συμβάλλει εἰς μέγαν βαθμὸν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν μελῶν τῆς μαθητικῆς κοινωνίας.

Διὰ τὴν καλλιέργειαν μεγαλύτερας ἀγάπης τῶν μαθητῶν πρὸς τὸ Σχολεῖον τρεῖς καθηγηταί, οἱ κ.κ. Δ. Λεβέντης, Ζ. Ζαννέτος καὶ Ν. Νικολάου ἐδημοσίευσαν εἰς τὸ ἐκδοθὲν προσφάτως τεύχος τοῦ μαθητικοῦ περιοδικοῦ «Ἄγωγή» συνεργασίας των, εἰς τὰς ὁποίας ἐκθέτουν τὴν ἐπίδοσιν τοῦ Σχολείου εἰς 3 τομεῖς, τὸν ἐκδοτικόν, τὸν θεατρικόν καὶ τὸν ἀθλητικόν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐκρίθη ὅτι οἱ μαθηταί μας ὄχι μόνον θὰ ἐνημερώνοντο ἐπὶ τῆς μέχρι τούδε 46ετοῦς ἱστορίας καὶ λαμπρᾶς ἐπιδόσεως τοῦ Σχολείου των καὶ θὰ συνησθάνοντο ἐμμέσως τὸ χρέος των νὰ συνεργασθοῦν διὰ τὴν συνέχισιν αὐτῆς τῆς παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐνωιωθῶν ὑπερηφάνειαν καὶ ἠδξημένην ἀγάπην πρὸς τὸ Σχολεῖον των.

Τὸ ἴδιον τὸ Σχολεῖον ἐπέδειξε καθημερινῶς αὐτὴν τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς μαθητὰς του μὲ τὴν κατανόησιν τῶν προβλημάτων των, τὴν φιλικὴν προσέγγισιν, τὴν ἀφειδώλευτον καταβολὴν κόπων καὶ μόχθων διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος των καὶ προπαντὸς μὲ τὴν ξεχωριστὴν μεταχείρισίν των. Ὁ κάθε μαθητὴς ἀντεμετωπίσθη ὡς μία ξεχωριστὴ προσωπικότης, ὡς ἐν ἰδιαιτέρον ἄτομον μὲ τὴν ἰδικὴν του ἀξίαν καὶ τὰ ἰδικά του προβλήματα. Ποτὲ τὸ Σχολεῖον δὲν ἀντεμετώπισε τοὺς μαθητὰς του ὡς μᾶζαν, ὡς ἕνα ἅπλουν ἀριθμὸν μαθητῶν, ἐν πλῆθος. Ἐσεβάσθη τὴν ἀξιοπρέπειάν των, προσεπάθησε νὰ τοὺς δεῖξῃ ὅτι ὁ κάθε ἕνας σημαίνει κάτι τὸ διαφορετικόν, ὅτι ἀπὸ τὸν κάθε

ἕνα ἀναμένει κάτι τὸ ξεχωριστόν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἠθέλησε νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ὀριμάσουν, νὰ ἀναπτύξουν τὴν προσωπικότητά των καὶ νὰ συμπεριφέρονται κατὰ τρόπον ὑπεύθυνον ὡς συνειδητὰ μέλη τῆς μικρῆς των κοινωνίας.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἀγωγή εἶναι τὸ πλέον δύσκολον, πολύπλοκον καὶ ἐπώδυνον ἔργον τοῦ Σχολείου ἀλλὰ καὶ τὸ πλέον ἀναγκαῖον καὶ ἐπεῖγον. Ὁ ἐκτραχηλισμὸς ἀρκετῶν ἀπὸ τοὺς σημερινούς νέους ἀποτελεῖ πολὺ κακὸν πρότυπον διὰ τοὺς μαθητὰς μας. Οἱ παράγοντες οἱ ὅποιοι ἀνταγωνίζονται τὸ ἔργον τοῦ Σχολείου, κινηματογράφος, τηλεόρασις, ἔντυπα, τυχερὰ παιγνίδια, κέντρα διασκέδασεων καὶ παντὸς εἶδους διαφημίσεις, πληθύνονται καὶ ἐνισχύονται καθημερινῶς μὲ ἀποτέλεσμα πολλοὶ μαθηταί νὰ χάνουν τὸν χρόνον των ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικὴν ἀντίστασίν των. Εἶναι ἀφάνταστοι οἱ πειρασμοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεινται καθημερινῶς οἱ νέοι μας χωρὶς νὰ τυγχάνουν δυστυχῶς τῆς προστασίας οὕτε τῆς κοινωνίας οὕτε τῆς πολιτείας. Παλαιότερον ὁ κάθε πολίτης ἐθεώρει καθῆκον του νὰ ἐπεμβάλῃ, νὰ συμβουλεύῃ ἢ νὰ ἐπιπλήτῃ, ὡς ἄκιστον νέους νὰ ἀσημονοῦν.

Εἰς παλαιότεραν ἀκόμη ἐποχὴν ἡ ἴδια ἡ πολιτεία ἦτο μίαι παιδαγωγούσα πολιτεία, ὅλοι δὲ οἱ παράγοντες, δικασταί, φιλόσοφοι, ρήτορες, διδάσκαλοι, ποιηταί, συνέβαλλον ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ὀρθὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ νέου καὶ εἰς τὴν ἐπιτυχήν ἀσκήσιν τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς. Τοιαύτη ἦτο ἡ πολιτεία εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἀθήναν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται ἡ δημιουργία πολιτῶν πειθαρχημένων καὶ ὑπεύθυνων. Διὰ τοῦτο ὁ γενναῖος στρατηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Μακρυγιάννης, ὅταν συγκρίνῃ τὸ ποῖόν των πολιτῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ρέποντας πρὸς τὴν ἀναρχίαν καὶ ἀνευθύνους συμπολίτας του, σημειῶναι χαρακτηριστικῶς: «Γενναῖοι προπατέρες, Μιλτιάδης, Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Λεωνίδα κι ἐπίλοιποι γενναῖοι ἄνδρες, μὴν περηφανεύεστε ὅπου κάμετε τόσα με-

γάλα καὶ γενναῖα κατορθώματα καὶ σὰς ἐγκωμιάζουν ὅλος ὁ κόσμος — δὲν τὰ κάμετε ἑσεῖς μόνοι σας· οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ σὰς βοηθοῦσαν, σὰς βοηθοῦσαν οἱ φιλόσοφοι μ' ἀρετὴν, μὲ φῶτα πατριωτικά. Ἐκεῖνοι εἶχαν ἀρετὴ καὶ φῶτα, ἑσεῖς γενναϊότητα καὶ καθαρὸν πατριωτισμὸν. Καὶ δι' αὐτὸ δοξαστήκετε».

Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ προστασία τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἔχει σχεδὸν σήμερον ἐκλείψει. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν πολιτῶν ὑψώνουν τοὺς ὄμους ἀπὸ ἀδιαφορίαν καὶ προσπερνοῦν ὅταν βλέπουν τοὺς νέους νὰ συμπεριφέρονται ἀπρεπῶς. Ἡ τὸ πολὺ, ἐὰν οἱ νέοι εἶναι μαθηταί νὰ τηλεφωνήσουν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σχολείου καὶ νὰ τὴν ἐπιτιμήσουν διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν τῶν μαθητῶν των. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν πολιτείαν τὰ πράγματα εἶναι ἀκόμη χειρότερα. Οἱ νόμοι περὶ ἀπαγορεύσεως νεαρῶν προσώπων νὰ παρακολουθοῦν ἀκατάλληλα ἔργα, νὰ φοιτοῦν εἰς κέντρα διασκέδασεως καὶ νὰ παίζου τυχερὰ παιγνίδια οὐδέποτε ἐφηρμόσθησαν μὲ ἀυστηρότητα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μένουν οἱ νέοι μας ἀπροστάτετοι ἀπὸ τοὺς παντοειδεῖς ἠθικοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι τοὺς παραμονεύουν εἰς κάθε τῶν βῆμα. Διὰ νὰ καταδειχθῇ πόσον ἀνησυχητικὴ εἶναι ἡ κατάστασις, ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῇ ὅτι εἰς μίαν καὶ μόνον ἡμέραν παρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ δικαστηρίου Ἀμμοχώστου 24 ἀνήλικοι, κατὰ τὸ πλεῖστον μαθηταί, κατηγορούμενοι διὰ μικροκλοπὰς καὶ διαρρήξεις.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς ἡ κοινωνία καὶ ἡ πολιτεία τῆς σημερινῆς Κύπρου δὲν εἶναι συντελεστικὴ εἰς τὴν ὀρθὴν ἀγωγήν τῶν νέων μας, ἰδιαιτέρως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, ὅτε ἡ ἀπειθαρχία, ἡ βία καὶ ἡ παρανομία ἀποτελοῦν καθημερινὸν φαινόμενον μὲ ἀποτέλεσμα ἡ γενεὰ τῶν μεγάλων νὰ καταστῇ χεῖριστον πρότυπον διὰ τοὺς νέους.

Καὶ δὲν ἀρκεῖ μόνον τοῦτο. Μέλη τῆς παλαιᾶς γενεᾶς φθάνουν μέχρι τοιοῦτου σημείου ἀνευθυνότητος, ὥστε νὰ προσπαθοῦν νὰ στρατολογήσιν μαθητὰς εἰς τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ τὰς ὀργανώσεις των

διά την εξυπηρέτησιν τῶν ἰδικῶν των πολιτικῶν συμφερόντων. Ἡ πολιτικὴ διεκδικησις εἰς τὰ σχολεῖα ἔχει προχωρήσει δυστυχῶς ἄρκετά καί, ἐὰν δὲν ἀναχαιτισθῆ ἀμέσως, θὰ καταστῆ πραγματικὴ μάστιξ τῶν σχολείων ἢ ὁποῖα θὰ ἀσκήσῃ διαλυτικὴν ἐπίδρασιν. Οἱ μαθηταὶ δὲν θὰ βλέπουν τοὺς συμμαθητὰς των ὡς φίλους καὶ ὡς συνεργάτας ἀλλὰ ὡς πολιτικούς ἀντιπάλους καὶ ἐχθρούς των. Ὁ φανατισμὸς τῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἀνωριμότης των ἀφ' ἑτέρου θὰ τοὺς ὀδηγῆ καθημερινῶς εἰς διαπληκτισμοὺς καὶ συμπλοκάς. Ὁ καθὲς δύναται νὰ ἀντιληφθῆ ποία κατάστασις θὰ δημιουργηθῆ, ἰδίως ἐὰν ἡ πολιτικὴ καχυποψία τῶν μαθητῶν στραφῆ καὶ πρὸς τοὺς καθηγητὰς των.

Ἐν μέσῳ τοιούτων δυσκολιῶν καὶ ἐμποδιῶν τὸ Σχολεῖον ἀγωνίζεται διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς προσωπικότητος καὶ τὴν κοινωνικοποίησιν τῶν μαθητῶν. Πέραν ἀπὸ τοὺς καθιερωμένους τρόπους τῆς συμβουλῆς, τῆς ὑποδείξεως καὶ τοῦ παραδείγματος, τὸ Σχολεῖον ἐχρησιμοποίησεν ἐπίσης τὰς μαθητικὰς κοινότητας, τοὺς ὀμίλους καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν συμβούλων καθηγητῶν του.

Αἱ αὐτοδιοικούμεναι μαθητικαὶ κοινότητες, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσαι ὅσαι καὶ τὰ τμήματα εἶναι ἕνας δημοκρατικὸς θεσμὸς τὸν ὁποῖον εἰσήγαγεν ἀπὸ ἀρκετῶν ἐτῶν ὁ ἀφυπηρητήσας Γυμνασιάρχης Δρ. Κυριάκος Χατζηγιάννου καὶ ἐλειτούργησεν μὲ ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Πλέον ἀξιόλογα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς λειτουργίας ὀμίλων μὲ ἴδιον ἕκαστος προεδρεῖον. Ἐλειτούργησαν ἐν ὄλῳ πέντε ὀμίλοι, ὁ Φιλολογικὸς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Ζ. Ζαννέτου, ὁ ὀμιλος Ὀυδέσκο ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Χρ. Πετᾶση, ὁ Ἐπιστημονικὸς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Α. Κασίουρη, ὁ Κοινωνικὸς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Μ. Δαμιανίδου καὶ ὁ Συγγραφικὸς ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. Δ. Λεβέντη. Οἱ πέντε ὀμίλοι ἀποτελοῦντες ἀπὸ κοινοῦ τὸν Πνευματικὸν Ὀμιλον, τοῦ ὁποῖου τὴν γενικὴν εὐθύνην εἶχεν ὁ κ. Ζαννέτος, ἔδειξαν ἐφέτος ἀξιόπαινον δραστηριότητα, ὁργανώσαντες διαλέξεις, προ-

βολάς, ἐκθέσεις φωτογραφιῶν καὶ συζητήσεις. Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν ὁργανώθησαν δύο συζητήσεις ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν Πνευματικὸν Ὀμιλον τοῦ Γυμνασίου Θηλέων, κατὰ τὰς ὁποίας συνεζητήθησαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν μαθητοῦ καὶ μαθητρίας προβλήματα τῆς νεολαίας. Ἐνδεικτικὸν τῆς καλῆς λειτουργίας τῶν ὀμίλων εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς Ουδέσκο γενομένη προσφάτως ἐγγραφὴ τοῦ Σχολείου μας ὡς Ἑταιρικὸ Ὀμιλοῦ Ὀυδέσκο, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἀναγνώρισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ὀμίλου Ουδέσκο τοῦ Σχολείου ἐπιδειχθείσης δραστηριότητος.

Εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προσωπικῶν προβλημάτων τῶν μαθητῶν ἐβοήθησαν ἐπίσης πολὺ οἱ δύο σύμβουλοι καθηγηταὶ τοῦ Σχολείου κ.κ. Δ. Λεβέντης καὶ Μ. Δαμιανίδου, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ κ.κ. Κ. Χατζηλουκάς, Α. Πραξιτέλους καὶ Κ. Γιάλουκας οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐυήμερίας τοῦ μαθητοῦ καὶ ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν εὐήμερίαν καὶ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἐκ τῶν χωρίων προερχομένων μαθητῶν μας οἱ ὁποῖοι διαμένουν εἰς τὴν πόλιν καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὰ προβλήματα τῶν καθημερινῶς διακινουμένων ἀπὸ καὶ πρὸς τὰ χωρία των.

Ἐπειδὴ ἐν τούτοις τὸ Σχολεῖον εἶχε συνείδησιν ὅτι μόνον του μικρὰ ἀποτελέσματα μόνον δύναται νὰ ἔχη, ἐστράφη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἐζήτησε τὴν συμπαράστασίν των. Ἡ προσπάθειά μας ἦτο νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν συμπαράστασίν των διὰ τῆς συνεχοῦς ἐνημερώσεώς των ἐπὶ τῶν στόχων, τῶν κανονισμῶν καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ Σχολείου καὶ τῆς στενωτέρας προσωπικῆς ἐπαφῆς μὲ αὐτοὺς πρὸς ἐπιτεὺξιν μεγαλύτερας κατανοήσεως.

Εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν ὄχι μόνον ἐξεσφάλισαμεν τὴν ἁρμονικὴν καὶ ἐποικοδομητικὴν συνεργασίαν τοῦ Συμβουλίου Γονέων καὶ τοῦ Συνδέσμου Μητέρων ἀλλὰ καὶ συνεστήσαμεν τοπικὰς ἐπιτροπὰς γονέων εἰς τὰ κυριώτερα ἀγροτικά κέντρα τῆς περιοχῆς μας κατόπιν προσωπικῆς ἐπισκέψεως τῶν καθηγητῶν τοῦ Σχολείου. Αἱ δύο ἐξορμήσεις καθη-

γητῶν μας εἰς τὰ 15 χωρία τὰ ὁποῖα μᾶς ἀποστέλλουν τοὺς περισσότερους μαθητὰς ἀπέβλεψαν ἀκριβῶς εἰς τὴν διὰ τῆς προσωπικῆς γνωριμίας μὲ τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν μας ἐπιτεὺξιν ἀλληλοκατανοήσεως καὶ ἀλληλοδιαφωτίσεως πρὸς ἀποτελεσματικώτεραν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῶν μαθητῶν μας. Κατεβλήθη προσπάθεια νὰ καταδειχθῆ εἰς τοὺς ἐκ τῶν χωρίων γονεῖς ὅτι πέραν τῶν βαθμῶν, οἱ ὁποῖοι δίδουν ἀπλῶς τὴν εἰκόνα τῆς ἐπιδόσεως εἰς τὰ μαθήματα, πρέπει νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν συνανάστροφον, τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὸ ἦθος τῶν τέκνων των καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἀπασχολῆ τὸ θέμα τῆς ἀπασχολήσεώς των κατὰ τὰς ἐλευθέρας των ὥρας. Αἱ συσταθεῖσαι κατὰ χωρία ἐπιτροπαὶ ἀνέλαβον τὴν ἐπίβλεψιν τῆς συμπεριφορᾶς τῶν μαθητῶν. Εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἡ ἐπίσκεψίς μας ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ριφθῆ καὶ νὰ προωθηθῆ ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως κοινοτικῆς βιβλιοθήκης. Ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπισκέψεις των οἱ καθηγηταὶ ἔμειναν κατενθουσιασμένοι καὶ κατασυκινημένοι ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γονέων διὰ τὰ τέκνα των καὶ τὴν ἀνταπόκρισίν των εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σχολείου διὰ μεγαλύτεραν συνεργασίαν μὲ τοὺς καθηγητὰς.

Ἡ συνεργασία τῶν γονέων ἐκρίθη ἰδιαιτέρως ἀπαραίτητος καὶ διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν καὶ τὸν ἐθνικὸν φρονηματισμὸν τῆς νεολαίας. Ἡ ἀδυναμία ἐλέγχου καὶ τὰ ἠθικὰ μειονεκτήματα ἐξαγκασμοῦ ἠνάγκασαν τὸ Σχολεῖον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κοινὸν ἐκκλησιασμόν, ἢ μᾶλλον νὰ τὸν περιορίσῃ εἰς τὰς δύο μόνον ἡμέρας τῆς ἀπολύσεως τῶν μαθητῶν διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα καθὼς καὶ τὴν Ἡμέραν τῶν Γραμμάτων. Διὰ τοῦτο ἀνεζητήσαμεν ἄλλους τρόπους καλλιέργειας τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τῶν τροφίμων τοῦ Σχολείου, ὡς εἶναι ἡ πεντάλεπτος θρησκευτικὴ ὀμιλία καθ' ἕκαστον Σάββατον, ἡ δημιουργία μαθητικῆς βυζαντινῆς χορωδίας ἢ ὁποῖα ἔψαλλε κατὰ τὴν κοινὴν προσευχὴν καὶ κατὰ τὰς δύο λειτουργίας πού παρηκολούθησε τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν

τοῦ Σχολείου, ἡ λειτουργία Θρησκευτικοῦ Ὀμίλου κατὰ τὰς ἡμέρας ἐλευθέρων δραστηριοτήτων καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν μαθητῶν νὰ φοιτοῦν εἰς τὰς Μαθητικὰς Χριστιανικὰς Ὀμάδας καὶ νὰ ἐξομολογοῦνται. Σημαντικὴν βοήθειαν εἰς τὸν τομέα αὐτὸν προσέφερον οἱ θεολόγοι καθηγηταὶ κ.κ. Ν. Παπανικολάου καὶ Α. Καλογήρου, τοὺς ὁποῖους καὶ θερμῶς εὐχαριστῶ.

Τὸ Σχολεῖον εἶναι πεπεισμένον ὅτι ἡ καλλιέργεια τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν τροφίμων του ἀποτελοῦν ὑψίστην ὑποχρέωσίν του τόσον πρὸς τοὺς τροφίμους του ὅσον καὶ πρὸς τὴν Κοινωνίαν. Καὶ τοῦτο διότι πιστεύει ὅτι ἡ μόνη ἀπάντησις εἰς τὴν σημερινὴν ψυχικὴν ἀναταραχὴν εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν νέον τρόπον ζωῆς διὰ τὴν ἐποχὴν μας καὶ προπαντὸς οἱ νέοι δύνανται νὰ τὸν ἀνεύρουν εἰς τὸν ἴδιον τὸν Χριστιανισμόν, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν χριστιανικῶν ἰδανικῶν τῆς ἀγνότητος, τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας.

Ὁ ἐθνικὸς φρονηματισμὸς ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν πρώτιστον μέλημα τοῦ Σχολείου αὐτοῦ. Ἀπόδειξις τρανὴ τούτου εἶναι ὄχι μόνον ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν θυσιασθέντων εἰς τὸν ἀγῶνα μαθητῶν καὶ ἀποφοίτων του, ἀλλὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ μέγεθος τῆς θυσίας μερικῶν ἐξ αὐτῶν ὡς τοῦ Αὔξεντιου καὶ τοῦ Μάτση. Οὐδεμία ὀλιγογρία ἐπιτρέπεται εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, πολὺ περισσότερον σήμερον ὅτε ἡ Κύπρος διεξάγει ἀγῶνα ἐθνικῆς ἐπιβιώσεως. Πέραν τῆς ἐν τῇ τάξει διδασκαλίας ὁ φρονηματισμὸς οὗτος ἐπετεύχθη διὰ ποικίλων τρόπων, διὰ τῶν ἐθνικῶν ἑορτασμῶν, διὰ τῆς ὁργανώσεως ἐθνικῶν καὶ ἐθνικοφιλολογικῶν μνημοσύνων τῶν ἡρώων ἀποφοίτων τοῦ Σχολείου, διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν Πανελλήνιον ἔρανον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐλληνικῆς ἀεροπορίας καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ Σχολείῳ δεξιώσεως τῶν ἐν τῇ πόλει ἐδρευόντων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν.

Διὰ τῆς δεξιώσεως αὐτῆς ἠεθλήσαμεν νὰ διερμηνεύσωμεν πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μας δι' ὅτι ἐπετέλεσαν καὶ ἐπιτελοῦν ἐν Κύπρῳ ἀλλὰ

καί νά τονίσωμεν ένώπιον τῶν μαθητῶν τήν μεγάλην συνεισφοράν των εἰς τόν ἀγῶνα τῆς Κύπρου καί τήν ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης τῆς Μητρὸς Πατρίδος πρὸς τὴν προσφιλή τῆς θυγατέρα Κύπρον.

Ἡ ἀντιμετώπισις μερικῶν ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐκτεθέντων προβλημάτων ἀγωγῆς ἐγένετο ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν Διευθυντῶν τῶν Δημοσίων Σχολῶν τῆς πόλεως. Ἄλλωστε εἰς τὴν Ἀμμόχωστον ὑπάρχει μακρὰ παράδοσις συνεργασίας τῶν Σχολείων εἰς πολλοὺς τομεῖς, τὴν ὀργάνωσιν κοινῶν ἐθνικῶν ἑορτασμῶν, ἐθνικῶν μνημοσύνων, ἀθλητικῶν ἀγώνων, ἐπιδείξεων κλπ. Ὁμολογῶ ὅτι τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς συνεργασίας καὶ ἀμοιβαιότητος, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ἢ ἔλλειψις κάθε τάσεως φιλοπρωτισμοῦ καὶ προβολῆς, μοῦ ἐνεποίησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν, πιστεύω δὲ ὅτι ἢ Ἀμμόχωστος δύναται νὰ ἀποτελέσῃ πρότυπον εἰς τὸν τομέα αὐτὸν δι' ὅλας τὰς πόλεις.

Μεγάλην βοήθειαν πρὸς τὸ Σχολεῖον παρέσχον ἐπίσης διάφοροι συμπολίται, διευθετοῦνται σχολείων καὶ μορφωτικοὶ ἀκόλουθοι πρεσβειῶν οἱ ὁποῖοι ἀνταπεκρίθησαν εὐχαρίστως εἰς πρόσκλησιν τοῦ Σχολείου νὰ ὁμιλήσουν πρὸς τοὺς μαθητὰς του ἐπὶ γενικῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ θεμάτων ἐκπαιδευτικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς καθοδηγήσεως. Συγκεκριμένως ἐγένοντο αἱ κάτωθι διαλέξεις: Τοῦ Δρος Κ. Χατζηϊωάννου με θέμα: «Ὁ σημερινὸς χιπιζμός καὶ ὁ ἀρχαῖος μισανθρωπισμὸς καὶ κυνισμὸς δύο ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ ἐκλεπτυσμένου τρόπου ζωῆς», τοῦ Μορφωτικοῦ Ἀκολούθου τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας κ. Ρ. Μιλλιέξ διὰ τὰ Γαλλικὰ Πανεπιστήμια, τοῦ κ. Blackwell διὰ τὰ Ἀγγλικὰ, τοῦ κ. Λεβέντη διὰ τὰ Ἑλληνικὰ, τοῦ κ. Γ. Χριστοδουλίδου περὶ τοῦ Ἀνωτέρου Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Λειτουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων κ. Κ. Καπετάνιου περὶ τῶν προοπτικῶν ἐργοδοτήσεως τῶν ἀποφοίτων, τοῦ ἱατροῦ κ. Ἀκύλα διὰ τὸ ἱατρικὸν καὶ τοῦ δικηγόρου κ. Α. Ποιητῆ διὰ τὸ νομικὸν ἐπάγγελμα. Ὁμίλησαν ὡσαύτως οἱ κ.κ. Πρ. Παπαβασιλείου, Γ.

Μαυρόγιαγκος, Π. Χατζηκακοῦ, Π. Κλεόπας, Ζ. Παναγίδης, Τάκης Γεωργίου, Ντ. Ἀντωνιάδης καὶ Χρ. Χατζημανώλης διὰ τὰ ναυτιλιακὰ, ξενοδοχειακὰ, λογιστικὰ καὶ τεχνικὰ ἐπαγγέλματα.

Ὁσαύτως προσκληθέντες ὁμίλησαν πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ὁμίλου Οὐνέσκο ὁ Ἐμπειρογνώμων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καθηγητῆς τῆς Κοινωνικῆς Ἀνθρωπολογικ. Ι. Περισιάνης καὶ ὁ Ἐπαρχιακὸς Δικαστῆς καὶ Πρόεδρος τοῦ κλάδου Ἀμμοχώστου τοῦ Συνδέσμου Ἠνωμένων Ἐθνῶν κ. Σῶτος Δημητρίου. Πάντας τούτους τὸ Σχολεῖον εὐχαριστεῖ θερμῶς.

Ἀπευθύνω τώρα τὸν λόγον, κατὰ τὰ εἰωθότα, πρὸς τοὺς τελειοφοίτους.

Μετὰ ἐξαετῆ πνευματικὸν μόχθον ἐγκαταλείπετε σήμερον τὸ Σχολεῖον καὶ εἰσέρχεσθε σφριγηλοὶ καὶ ρωμαλέοι εἰς τὸν στίβον τῆς ζωῆς. Τόσον τὸ Σχολεῖον ὅσον καὶ σεῖς προσεβλέπετε πάντοτε πρὸς αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Τὸ Σχολεῖον διὰ νὰ σᾶς παραδώσῃ με ὑπερφάνειαν εἰς τὴν κοινωσίαν πνευματικῶς ὄριμους, ψυχικῶς καλλιεργημένους καὶ ἐφωδιασμένους με ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν πνευματικὰ ἐφόδια, σεῖς δὲ διὰ νὰ ἀπλώσετε τὰ φτερά σας καὶ ἐλεύθεροι πλέον νὰ πετάξετε τὸν ἰδικὸν σας δρόμον.

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἢ ἡμέρα τοῦ θερῖσμου καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ δι' ὅλους. Ἡ οἰκογενεῖά σας, ἢ κοινωσίαν καὶ ἢ πατρίς σᾶς ἀναμένουν με μεγάλας προσδοκίας. Εἰς σᾶς ἔχουν στηρίξει τὰς καλύτερας τῶν ἐλπίδας. Δειχθῆτε ἀντάξιοι αὐτῶν τῶν προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων καὶ μὴ τοὺς ἀπογοητεύσετε. Φανῆτε ἄνθρωποι ἀντάξιοι τῆς ἀποστολῆς σας καὶ Ἑλληνες ἀντάξιοι τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐθνικῶν πεπρωμένων.

Θέσατε ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς σας νὰ προσφέρετε διαρκῶς χάριν τῶν ἄλλων, χάριν τῆς οἰκογενείας, χάριν τῶν συνανθρώπων σας, χάριν τῆς κοινωσίας, χάριν τῆς πατρίδος. Μόνον ἔτσι ἢ ζωὴ σας θὰ ἀποκτήσῃ νόημα καὶ ἀξίαν. Μόνον ἔτσι θὰ ἀπομακρύνετε ἀπὸ τὴν ψυχὴν σας τὴν πικρὰν γεύσιν πού ἀφήνει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἐγωκεντρικοῦ τὸ συναίσθημα ὅτι προσ-

παθεῖ νὰ γεμίση τὸν πίθον τῶν Δαναῶν. Μόνον ἔτσι θὰ νοιώσετε ψυχικὴν εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν πραγματικῶς ἀναγεννητικὴν.

Θέσατε ὡς σκοπὸν σας νὰ τιμᾶτε παντοῦ καὶ πάντοτε τὸν ἄνθρωπον, ὅχι μόνον εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἄλλων ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἰδικόν σας. Κρατήσετε ὑπὸ οἰασθήποτε συνθήκας τὸν αὐτοσεβασμὸν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ μὴ καταδεχθῆτε ποτὲ νὰ κατακουρευλιᾶσθε τὴν

ἀνθρωπιά σας.

Ἡ ἀνθρωπιά μοιάζει με τὸ λουλούδι. Ἐφ' ὅσον αὐτὸ διατηρεῖται, μυρίζει καὶ ἀνασταίνει με τὴν μυρωδιά του καὶ αὐτὸν πού τὸ κρατεῖ καὶ τοὺς ἄλλους πού ἔχουν τὴν καλὴν τύχην νὰ ἀναπνεύουν τὸ ἄρωμα του.

Ὅταν μαρανθῆ καὶ μαυρίσῃ, τότε εἶναι διὰ πέταμα. Νὰ προσέξετε νὰ μὴ δώσετε ποτὲ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ μαυρισμένου λουλουδιοῦ.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΣΙΑΚΑΛΛΗ

Εἶναι φορὲς πού ἀνεβαίνουμε στὸ βῆμα γιὰ νὰ ποῦμε κάτι χωρὶς καθόλου νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ὁμιλία ὁ συναισθηματικὸς μας κόσμος. Ὅμως σὰν οἱ τελειοφοῖτοι ἀποχαιρετοῦν ὀριστικὰ κι ἐπίσημα τὸ Γυμνάσιο, εἶναι ὄλοι τους βαθιὰ συγκινημένοι. Σὲ κάθε λέξη πού ἀκούουν, περνοῦν μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια εἰκόνες τῆς μαθητικῆς τους ζωῆς καὶ τὸ στήθος φουσκώνει ἀπὸ τὸ δυνατὸ παλμὸ τῆς καρδιάς.

Ἐλλόγιμε Κύριε Γυμνασιάρχα,
Σεβαστοὶ μας Καθηγητές,

Ποικίλα καὶ εὐγενικά συναίσθηματα κυριαρχοῦν στὴν ψυχὴ μας τούτῃ τῇ στιγμῇ τοῦ ἀναλογισμοῦ καὶ τῆς συνειδητοποίησης. Ἡ χαρὰ γιὰ τὴν πνευματικὴ νίκη συγκρούεται με τὴ λύπη γιὰ τὸ ἀσταμάτητο κύλισμα τοῦ χρόνου καὶ ἢ προσμονὴ γιὰ τὸ μέλλον ἀνακόπτεται ἀπὸ τίς δυσκολίες πού διαγράφονται.

Τούτῃ εἶναι ἢ τελευταία φάση τῆς γυμνασιακῆς μας μαθητείας. Ζοῦμε ἔντονα τὴν κάθε στιγμὴ τῆς, γιὰτὶ ξέρουμε καλὰ πόσο ἀνεπανάληπτος εἶναι ὁ χρόνος. Μιὰ δημιουργικὴ-ἀνελευκτικὴ πορεία ξεῖ χρόνων συμπληρώνεται ἀπόψε. Οἱ μικροὶ ἀπόφοιτοι τῶν δημοτικῶν, πού με φόβος καὶ δέος περνοῦσαν τὸ κατώφλι τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου Γυμνασίου, προσφωνοῦνται τώρα γιὰ τελευταία φορὰ με τὸν τίτλο τοῦ μαθητοῦ. Ἄπλαστες ψυχὲς πού ἐμελλε νὰ τίς συνταράξουν ὀρμὲς καὶ ἔνστικτα

παραλάβετε, σεβαστοὶ μας δάσκαλοι, καὶ τώρα παραδίνετε χαρακτήρες ἀκέραιους, ἄτομα γεμάτα θέληση καὶ ἀγωνιστικότητα, ἔτοιμους γιὰ κάθε εἶδους δράση.

Χωρὶς ποτὲ νὰ ξεχνᾶτε πὼς ὁ μαθητῆς σὰν νέος εἶναι γεμάτος ἀνησυχίες καὶ βασανίζεται ἀπὸ πολλὰ ἐρωτηματικά, τὰ ὁποῖα τὸν κάμνουν νὰ ἀντιδρᾷ με ἕνα ἰδιότυπο τρόπο, κατορθώσατε με τὴν ἀνάληψη τοῦ ἑαυτοῦ σας νὰ ἐκπληρώσετε πλήρως τὸ καθῆκον σας σὰν «παιδαγωγοὶ εἰς πίστιν καὶ πατρίδα». Κοντὰ σας θρῖσκαμε τὸ σίγουρο καταφύγιο στὸ ὁποῖο τρέχαμε γιὰ νὰ πάρουμε δυνάμεις καὶ νὰ συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα. Σὲ στιγμὴς πού νιώθαμε νὰ λυγίζουμε, ἀτενίζαμε μ' ἐμπιστοσύνη στὸ δικὸ σας παράδειγμα καὶ ἢ θέλησή μας γιγαντωνόταν.

Ζώντας σὲ μιὰ κοινωσίαν, στὴν ὁποία οἱ τάσεις τοῦ ὕλισμου καὶ τοῦ μηδενισμοῦ ἔχουν πάρει ἐπικίνδυνες διαστάσεις, μᾶς δώσατε τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουμε στὸ ρεῦμα αὐτὸ πού τείνει νὰ παρασύρῃ ὅλους καὶ, κυρίως, τοὺς νέους. Ἐμφυτευτὲς τῆς πίστεως σὲ πνευματικὰ ἰδανικά, εὐεργετήσατε ἐμᾶς, τὴ θρησκεία καὶ τὸ κράτος. Μᾶς διδάξατε νὰ πιστεύουμε στὴν ἔννοια τῆς Θρησκείας με πρότυπο τὸ Θεάνθρωπο, τῆς Πατρίδας με τὴν Αἰώνια Ἑλλάδα, τῆς Ἐλευθερίας με τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἐθνους, τῆς ἰσότητος καὶ ἰσοπολιτείας με τὴν Ἀθήνα τοῦ Περικλή.

Παράλληλα με τὴν καθαρὰ γνωσιο-

λογική μόρφωση, δώσατε με τὸ θεσμὸ τῶν ἐλευθέρων δραστηριοτήτων στὸν κάθε ἕνα νὰ καλλιέργησι καὶ νὰ ἀναπτύξη τὴν κλίση του πρὸς τὶς διάφορες πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ὅπως εἶναι τὸ θέατρο, ὁ χορὸς, τὸ τραγούδι. Δὲ λησμονήσατε καὶ τὴν ἔσκησιν τοῦ σώματος. Μὲ τὴν ὀργάνωσιν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀγῶνων καὶ μετὰ τὴν συνεχῆ παρακολούθησιν τῶν γυμναστῶν μας δώσατε σ' ὅλους τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀσκήσουσι τὸ σῶμα καὶ βοηθήσατε τοὺς ἀθλητὰς μας νὰ πετύχουν τὶς καλύτερες ἐπιδόσεις.

Μὲ τὶς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις μας ἀκμαίεσι, μετὰ τὶς πολλὰς γνώσεις, μετὰ τὴν πίστην εἰς τὰ ἱερά τῆς Φυλῆς καὶ τὰ πνευματικὰ ἰδανικά, ἔχουμε γίνεσθαι ἀναμφίβολα ἀρκετὰ ἰσχυροὶ, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ ἐπικρατήσωμε στὸ δύσκολο ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Κι ἂν αὐτὸ γίνῃ, θὰ ὀφείλεται ἀπὸ τὴν μιά στῆ δικὴ μας θέλησιν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλληλῃ στὸ δικὸ σας ζῆλο.

Ἄγαπητοὶ συμμαθητὰς καὶ συμμαθήτριες,

Πάντοτε ὁ ἀποχωρισμὸς καὶ ἡ στέρησις ἀγαπητῶν προσώπων — σ' ἀλήθεια ἔξι χρόνια περάσαμε μαζί — εἶναι πικρὸς. Θὰ στερηθῶμε τῆς στοργικῆς ἀγάπης τοῦ σχολείου, τῆς σύμπτουσις καὶ φιλαλληλίας μέσα στῆ μικρῇ μαθητικῇ κοινωνίᾳ. Μπαίνουμε τώρα στῆ μεγάλη κοινωνίαν, ὅπου μᾶς περιμένουν βαριά καθήκοντα. Σὲ λίγες μέρες μετὰ τὸ μέτωπο ψηλά καὶ γεμάτοι ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια θὰ ἀνήκουμε στὶς τάξεις τοῦ ἔνδοξου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὑπερασπιστὰς τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς πατρίδος μας. Σὰν ἀκρίτες σὲ τούτῃ τὴν ἀπόμηνον μεριά τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ προστατέψωμε τὸ ἐθνικὸν μας φρούριον ἀπὸ κάθε ἐπιβουλῆ. Ἄς τηρήσωμε τὸ χρέος ποὺ ἐπιβάλλουν σὲ μᾶς οἱ ἄπειρες θυσίαι τῶν προγόνων. Μὲ γρανιτένια τὴ θέλησιν ἄς δεχτοῦμε σιθαρὰ στὴν πλάτη τὸ σταυρὸν τῆς Μαρτυρικῆς μας Κύπρου, γεμάτοι πεποίθησιν πῶς ἡ ἀνάστασις, ἡ Ἐνωση, θὰ ὀρθῇ.

Ταυτοχρόνως ὁμως μπαίνουμε στὸ μεγάλο ἀγῶνα τῆς ζωῆς, μετὰ ὅλο τὸ νεανικὸν μας σφρίγγος νὰ μᾶς σπρώχνῃ μπροστὰ

γιὰ νέους ἀγῶνες, γιὰ νέες κατακτήσεις. Ἡ ζωὴ εἶναι ἕνας συνεχῆς, δύσκολος ἀγῶνας. Πρέπει νὰ βαστάξωμε ὡς τὸ τέλος, γιὰ τὸν ὅποιον ρίξη τὰ ὄπλα του στὴ μέση τῆς μάχης εἶναι ἄξιος περιφρονήσεως. Ἄς ἔχουμε πάντοτε ὑπόψιν μας πῶς τῆς κοινωνίας ἢ τιμωρία εἶναι πάντοτε σκληρῇ καὶ ἀνελέητη. Ποτὲ δὲν θὰ ξαναβροῦμε τὴ στοργικὴ συγκρατικότητά, τὶς πατρικὰς συμβουλὰς, τὴν κατανόησιν τοῦ σχολείου. Πρέπει ὁ κάθε ἕνας νὰ ἀγωνιστῇ μόνος, νὰ στηριχθῇ στὶς δυνάμεις.

Ἄς ἐφαρμόσωμε πιστὰ ὅτι δίδαξε σὲ μᾶς ἡ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ, ὥστε ὄχι μόνον νὰ ἐξυψωθῶμε ἀτομικά, μὰ καὶ νὰ συμβάλωμε θετικὰ στὴν καλύτερη τῆς ὕλικου κόσμου ποῦ ζοῦμε. Ἄς εἶμαστε τίμιοι στὶς συναλλαγὰς, ἀψογοὶ στὴ συμπεριφορὰ μας, γιὰ νὰ τυγχάνωμε ἐκτιμῆσεως ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Βάσις στὶς σχέσεις μας μετὰ τοὺς ἄλλους ἄς εἶναι τὸ «χαίρειν μετὰ χαϊρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων». Χρειάζεται νὰ διώξωμε ἀπὸ μέσα μας κάθε παραλόγη φιλοδοξία, κάθε τάση φιλαυτίας καὶ ἀτομικισμοῦ. Νὰ ἐντάξωμε τὸ προσωπικὸ συμφέρον στὸ γενικόν. Νὰ τονώσωμε τὸν πανανθρώπινον ἀγῶνα γιὰ δικαιοσύνη. Ν' ἀντικρίσωμε τὸν κόσμον πάνω ἀπὸ πρόσκαιρα συνθήματα καὶ καταστάσεις. Νὰ ἐπιδιώξωμε νὰ γίνωμε πραγματικοὶ Χριστιανοί, Ἕλληνες, ἄνθρωποι, μὴ ξεχνώντας ποτὲ τὰ λόγια τοῦ Μένανδρου: «Ὡς χαίρειν ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾖ».

Ἑλλόγιμε Κύριε Γυμνασιάρχᾳ,
Σεβαστοὶ μας Καθηγητὰς, πνευματικοὶ μας πατέρες.

Ὅταν σὲ μιά πολιτεία τῆς Ἀμερικῆς, ἕνας φιλεὺσπλαγχνος ἄνθρωπος χάριζε σ' ἕνα σκλάβον τὴν ἐλευθερίαν του, ὁ σκλάβος κοίταζε τὸν εὐεργέτην του χωρὶς νὰ κάτορθῶν ν' ἀρθρώσῃ λέξιν. Μόνον τὰ μάτια του δάκρυζαν. Σὲ σὰς ποῦ μᾶς δώσατε τὴν πνευματικὴν μας ἐλευθερίαν, πολὺ πῶς ἀκριθῆ ἀπὸ τὴν σωματικὴν, ἕνα λόγον μονάχα ἔχουμε νὰ σὰς ποῦμε: Σὰς εὐγνωμονοῦμε βαθιά, βέβαιον πῶς ὁ Οὐράνιος Πατέρας θὰ σὰς ἀνταμείψῃ πλουσιπάροχα γιὰ τοὺς κόπους ποῦ καταβάλατε.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

7. 9. 69

Ὁ Γυμνασιάρχης κ. Παναγιώτης Περισιάνης εἶπε τὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον κατὰ τὸ μνημόσυνον τῶν τεσσάρων ἡρώων τῆς Μάχης τοῦ Ἀχυρῶνος εἰς Λιοπέτρι.

25. 9. 69

Ἐτελέσθη εἰς τὸ Γυμνάσιον ἀγίασμός ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Κωνσταντίας κ. Χρυσοστόμου. Τὴν τελετὴν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας τῶν ὀρχηρατικῶν ἐπίτροπος κ. Δ. Παραλίκης, ὁ τέως Γυμνασιάρχης τοῦ Α' Γυμνασίου δρ Κυρίακος Χατζηγιάννου, ὁ συνταγματάρχης κ. Χονδρός, μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας, μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Γονέων, μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Μητέρων καὶ γονεῖς πεσόντων. Μετὰ τὸν ἀγίασμόν ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς μαθητὰς ὁ Γυμνασιάρχης κ. Π. Περισιάνης καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Κωνσταντίας ἐπεδαψίλευσε τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας.

5. 10. 69

Ἐτελέσθη εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Νικολάου τὸ μνημόσυνον τῶν πεσόντων μαθητῶν καὶ ἀποφοιτῶν τῶν Δημοσίων Σχολῶν Μέσης Παιδείας Ἀμμοχώστου. Τὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ φιλόλογος κ. Χρυσόστομος Χρυσοστόμου, ἡ δὲ χορωδία τοῦ Γυμνασίου μας ἐξετέλεσε κατάλληλα ἄσματα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μουσικῆς κ. Ἡλίας Ἡλία.

15. 10. 69

Ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν Νέαν Αἴθουσαν Βιβλιοθήκης ἡ συγκέντρωσις τῶν μητέρων τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου μας. Πρὸς τὰς μητέρας ὁμιλήσῃ ὁ Γυμνασιάρχης κ. Παναγιώτης Περισιάνης. Ὁ κ. Γυμνασιάρχης ἐτόνισε μεταξύ ἄλλων τὴν με-

γάλην προσφορὰν τῆς μητρὸς διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων τῆς. Ἐπίσης ὑπέδειξε τρόπους διὰ τῶν ὁποίων αἱ μητέρες θὰ ὑποβοηθήσουν τὰ τέκνα των εἰς τὸ ἔργον των. Συνέστησεν, ὅπως αἱ μητέρες μὴ φεισθῶσι κόπου καὶ χρόνου καὶ ὅπως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Σχολείου, ἐργασθῶσι διὰ τὴν ἀρτιωτέραν μόρφωσιν τῶν τέκνων των. Ἀκολούθως αἱ μητέρες εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ συναντηθῶσι μετὰ τῶν κ.κ. καθηγητῶν καὶ νὰ ἀνταλλάξωσι γνώμας περὶ τῆς προόδου τῶν τέκνων των.

19. 10. 69

Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου μας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μουσικῆς κ. Ἡλίας Ν. Ἡλίας ἐξετέλεσε κατάλληλα ἄσματα κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἡρώος τῆς ΕΟΚΑ μαθητοῦ τοῦ Γυμνασίου μας Παναγιώτη Τουμάζου.

21. 10. 69

Ἐτελέσθη ἐνδοσχολικὸς ἑορτασμός ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1931. Μετὰ ἀπὸ εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Π. Περισιάνη, ὁμιλήσῃ κατάλληλως ὁ φιλόλογος κ. Χρ. Πετᾶσης. Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ Μουαίμη Γεωργίου ἡ προκήρυξις τοῦ ἀειμνήστου ἐπισκόπου Κιτίου Νικοδήμου Μυλωνᾶ.

24. 10. 69

Εἰς κοινὴν συγκέντρωσιν τῶν μαθητῶν ἐγένετο ἑορτασμός ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ο.Η.Ε. Μετὰ ἀπὸ εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Π. Περισιάνη, ὁ Ὀμιλος ΟΥΝΕΣΚΟ παρουσίασε κατάλληλον πρόγραμμα.

27. 10. 69

Τὸ Γυμνάσιον συμμετέσχεν εἰς τὸν κοινὸν ἐνδοσχολικὸν ἑορτασμόν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐπετείᾳ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου ἔψαλε τὸ ἄσμα «Ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου».

10. 12. 69

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς παγκοσμίου διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἔγινε συγκέντρωσις ἀπάντων τῶν μαθητῶν πρὸς τοὺς ὁποίους ὠμίλησαν διὰ τὴν σημασίαν τῆς διακηρύξεως ὁ καθηγητὴς κ. Χρ. Πετάσης καὶ οἱ μαθηταὶ Σιακαλλῆς Α. καὶ Συνοδινὸς Ν.

22 καὶ 23. 11. 69

Ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη ἐξόρμησις τῶν καθηγητῶν εἰς τὰ χωρία. Οἱ καθηγηταὶ ἀντήλλαξαν διαφόρους γνώμας μετὰ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν καὶ ἐνημέρωσαν τούτους ἐπὶ τῆς προόδου τῶν τέκνων τῶν.

14. 12. 69

Ὁ φιλόλογος κ. Δημήτριος Λεβέντης εἶπε τὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἥρωος τῆς ΕΟΚΑ Θ. Χατζηθεοδοσίου εἰς Στύλους.

22. 12. 69

Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ τοῦ Γυμνασίου εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Ἴντεάλ».

Μέρος Α': 1. Θρησκευτικοὶ ὕμνοι ὑπὸ τῆς θυζαντινῆς χορωδίας τοῦ Γυμνασίου. Διηύθυνε ὁ κ. Α. Καλογήρου. 2. Χριστουγεννιάτικα ἄσματα ὑπὸ τῆς χορωδίας τοῦ Γυμνασίου. Διηύθυνε ὁ κ. Η. Ἡλία.

Μέρος Β': «Ὁ βασιλιάς τῆς ρέγας»: Μονόπρακτὴ κωμῶδία τοῦ Γ. Τσοκοπούλου. Διδασκαλία ὑπὸ τοῦ κ. Ζήνωνος Ζαννέτου.

Μέρος Γ': Κλήρωσις δώρων.

24. 12. 69

Ἡ χορωδία καὶ ὁ Κοινωνικὸς Ὀμιλος τοῦ Γυμνασίου, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κ.κ. Α. Καλογήρου, Η. Ἡλία καὶ Μ. Δαμιανίδη, ἐπεσκέφθησαν τοὺς εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς πόλεως μας εὐρισκομένους ἀσθενεῖς. Ἡ χορωδία ἔψαλε χριστουγεννιάτικα ἄσματα, ὁ δὲ Κοινωνικὸς Ὀμιλος ἐμοίρασε εἰς τοὺς ἀσθενεῖς γλυκίσματα καὶ δῶρα. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Κοινωνικὸς Ὀμιλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κ.κ. Α. Καλο-

γήρου καὶ Μ. Δαμιανίδη, ἐπεσκέφθη τὸ φυλάκιο Χάλης καὶ ἐμοίρασε εἰς τοὺς στρατιώτας δῶρα. Ἐπίσης παρουσίασε ψυχαγωγικὸν πρόγραμμα.

29. 1. 70

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐβδομάδος τοῦ δένδρου ἐγένετο εἰς τὸ Γυμνάσιον ἐνδοσχολικὸς ἑορτασμός. Ὁμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς μαθητὰς ὁ καθηγητὴς κ. Α. Χρίστου.

30. 1. 70

Εὐθύνη τοῦ Γυμνασίου ἐτελέσθη εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Ἴντεάλ» κοινὸς σχολικὸς ἑορτασμός ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Γραμμάτων. Ὁ φιλόλογος κ. Κ. Χατζηλουκάς ὠμίλησε με θέμα «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐποχή μας». Ἡ χορωδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Η. Ἡλία, καθὼς καὶ ἡ θυζαντινὴ χορωδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Α. Καλογήρου, ἔψαλον κατάλληλα ἄσματα.

1. 2. 70

Ὁ φιλόλογος κ. Κ. Γιάλουκας εἶπε τὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἥρωος τῆς ΕΟΚΑ μαθητοῦ τοῦ Γυμνασίου Π. Γιάλλουρου. Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μουσικῆς κ. Η. Ἡλία ἔψαλε κατάλληλα ἄσματα.

11. 2. 70

Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ θανάτου τῆς μεγάλης εὐεργέτιδος Μαρίας Π. Ἰωάννου ἔγινε κοινὴ συγκέντρωσις τῶν μαθητῶν. Ὁ Γυμνασιάρχης κ. Π. Περισιάνης ἐξήρε τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν εἰς τὴν πόλιν μας μεγάλην προσφορὰν τῆς μεταστάσης. Ἀκολουθῶς ἐτηρήθη μονόλεπτος σιγὴ εἰς μνήμην τῆς. Σύμπας ὁ Καθηγητικὸς Σύλλογος καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριά τῶν τάξεων Δ', Ε' καὶ Στ' μετέσχον εἰς τὴν κηδεῖαν.

19. 2. 70

Ἡμέρα ἐλευθέρων δραστηριοτήτων. Ἐκαστος μαθητὴς εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ

ἐκλέξει τὸν ὄμιλον διὰ τὸν ὁποῖον παρουσίαζεν ἰδιαίτερα ἐνδιαφέροντα. Εἰς ἕκαστον ὄμιλον παρουσιάσθη εἰδικὸν πρόγραμμα καταρτισθὲν τῇ ἐπιβλέψει ὑπευθύνου καθηγητοῦ. Διὰ τὴν Γ' τάξιν παρουσιάσθη εἰδικὸν πρόγραμμα ἔχον σχεσιν μετὰ τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμόν.

28. 2. 70

Ὁ Γυμνασιάρχης κ. Παναγιώτης Περισιάνης ὠμίλησε κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς Παγκυπρίου Ὀμοσπονδίας Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν τελεσθὲν φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ ἥρωος τῆς ΕΟΚΑ ἀποφοίτου τοῦ Γυμνασίου Γρ. Αἰξεντίου.

15. 3. 70

Τὸ Γυμνάσιον ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ πορτοκαλιοῦ δι' ἐνὸς ἄρματος. Εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Γυμνασίου ἀπενεμήθη τὸ πρῶτον βραβεῖον. Φροντὶς καὶ ἐπιβλεψὶς διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ ἄρματος: κ.κ. Σκ. Συριώτης, Ζ. Ζαννέτος, Κ. Γιάλουκας, Ν. Ἑλληνας, Α. Χρίστου, Ν. Νικολάου.

23. 3. 70

Ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐπετείῳ τῆς 25ης Μαρτίου ὁ Γυμνασιάρχης κ. Π. Περισιάνης ὠμίλησεν ἀπὸ τοῦ θήματος τοῦ ΕΦΣΑ με θέμα: «Οἱ ἱστορικὲς εἰδήσεις γιὰ τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο καὶ ὁ ἐθνικὸς του ρόλος στὰ χρόνια τῆς δουλείας».

24. 3. 70

Κοινὸς ἑορτασμός τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας Ἀμμοχώστου εἰς τὸ Στάδιον Γ.Σ.Ε. Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου ἔψαλε τὸ ἄσμα «Σκέπασε μάννα σκέπασε» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Η. Ἡλία.

28. 3. 70

Ἐπραγματοποιήθη ἡ δευτέρα ἐξόρμησις τῶν καθηγητῶν εἰς τὰ χωρία. Οἱ καθηγηταὶ ἀντήλλαξαν γνώμας μετὰ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν καὶ ἐνημέρωσαν τούτους ἐπὶ τῆς προόδου τῶν τέκνων τῶν.

31. 3. 70

Κοινὸς ἑορτασμός τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας Ἀμμοχώστου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς 1ης Ἀπριλίου εἰς τὸ Στάδιον Γ.Σ.Ε. Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου ἔψαλε τὸ ἄσμα «Ζῆδρος» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Η. Ἡλία.

11. 4. 70

Β' ἡμέρα ἐλευθέρων δραστηριοτήτων.

25. 4. 70

Ὁ Κοινωνικὸς καὶ ὁ Θρησκευτικὸς Ὀμιλος συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καλογήρου ἐπεσκέφθησαν τοὺς εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς πόλεως μας ἀσθενεῖς καὶ διεμοίρασαν εἰς αὐτοὺς πασχαλινὰ δῶρα.

28. 4. 70

Ὁ Κοινωνικὸς καὶ ὁ Θρησκευτικὸς Ὀμιλος συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν κ.κ. Σκ. Συριώτη, Α. Καλογήρου καὶ Μ. Δαμιανίδη ἐπεσκέφθησαν φυλάκιον εἰς Ριζοκάρπασον. Ὁμίλησε πρὸς τοὺς στρατιώτας ὁ Β.Δ. κ. Σκ. Συριώτης, οἱ δὲ μαθηταὶ παρουσίασαν ψυχαγωγικὸν πρόγραμμα καὶ διεμοίρασαν πασχαλινὰ δῶρα.

14. 5. 70

Τὸ Γυμνάσιον ἐτίμησε τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἀξιωματικούς τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς εἰς κοινὴν συγκέντρωσιν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν. Προσεφώνησαν αὐτοὺς ὁ Γυμνασιάρχης κ. Π. Περισιάνης καὶ ὁ τελειόφοιτος μαθητὴς Χρ. Νικίας. Ἀπήντησεν ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Ἀμμοχώστου κ. Δ. Κεφάλας. Ὁ Β.Δ. κ. Σκ. Συριώτης ἔκλεισε τὴν ὄλην ἐκδήλωσιν διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ ἰδικοῦ του ποιήματος «Ἐγερτήριον σάλπισμα τῆς κυπριακῆς νεολαίας». Ἀκολουθῶς ὁ Σύνδεσμος Μητέρων ἐδεξιώθη τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Γυμνασίου εἰς τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων.

19. 5. 70

Καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσις τοῦ Γυμνασίου εἰς τὸ θέατρον «Ἴντεάλ». Μέρος Α': 1. Τραγούδια ὑπὸ τῆς μεικτῆς χορωδίας

του σχολείου: 'Η Βαγγελιά, 'Ο καπετάν Δούκας, Σγουρός βασιλικός. Διήθυνε ο καθηγητής της μουσικής κ. Η. 'Ηλία.

2. 'Ελληνικοί Χοροί: Σουφλιουτούδα, Πηλιορείτικος, Καλαματιανός, Πάρταλος. Κατά διδασκαλίαν της δ. Γ. Μικελλίδου.

3. 'Εκτέλεσις δημοτικῶν ἀσμάτων καὶ ἄλλων μουσικῶν τεμαχίων ὑπὸ τῆς μαντολινάτας τοῦ Σχολείου: Χορὸς Κερκυραϊκός, Λεβεντιά, 'Ο χορὸς τοῦ Ζαλόγγου, 'Η Γερακίνα Gavotte τοῦ Händel, Sarabande τοῦ Händel, Menuetto τοῦ Bach.

Μέρος Β': «'Η ἐπιστροφή τοῦ εὐεργέτη», μονόπρακτον θεατρικὸν ἔργον τοῦ Β. Γκούφα. Διδασκαλία ὑπὸ τοῦ κ. Ζ. Ζαννέτου.

28. 5. 70

Καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσις Σχολῶν Μέσης Παιδείας εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον Σαλαμίνας. 'Η μεικτὴ χορωδία τοῦ Γυμνασίου μας καὶ τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Ἀμμοχώστου ἐξετέλεσε τὰ ἀκόλουθα ἄσματα: Τσιγγάνικη ζωὴ, Σερενάτα, Εὐθυμος γεωργός. Διήθυναν ἡ δ. Λ. Καραγιάννη καὶ ὁ κ. Η. 'Ηλία.

3. 7. 70

Τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Συνδέσμων Μητέρων καὶ Γονέων τοῦ Γυμνασίου ὠργάνωσαν δεξιώσιν πρὸς τιμὴν τοῦ ἀποχωροῦντος Γυμνασιάρχου κ. Π. Περισιάνη καὶ τῶν τελειοφοίτων.

9. 7. 70

Τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1969—70. Ταύτην ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Φρίξος Πετρίδης, ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας κ. Παναγιώτης Τουμαζής, ὁ Ἐπαρχος Ἀμμοχώστου κ. Παραλίκης, ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Ἀμμοχώστου κ. Κεφάλας, ὁ Πανοσιολογίωτατος Ἀρχιμαν-

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ 1969-70

Στις 22 Δεκεμβρίου 1969 τὸ πρόγραμμα τῆς Χριστουγεννιάτικης Ἑορτῆς τοῦ Γυμνασίου μας, πού ἔλαβε χώραν στὸ θέατρον «'Ιντεάλ» περιελάμβανε ἐκτὸς

δρίτης κ. Εὐστάθιος Παπαγεωργίου, τὰ μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας, ὁ τ. Γυμνασιάρχης τοῦ Γυμνασίου δρ Κυριάκος Χατζηγιάννου, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

Πρόγραμμα τελετῆς:

1. Ἱεροτελεστία ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Εὐσταθίου Παπαγεωργίου.

2. Λογοδοσία ἐπὶ τῶν πεπραγμένων καὶ προσφώνησις πρὸς τοὺς τελειοφοίτους ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Π. Περισιάνη.

3. Ἀντιφώνησις ὑπὸ τοῦ τελειοφοίτου Α. Σιακαλλῆ.

4. «Τὸ τραγούδι τῆς χαρᾶς». ᾠσμα ὑπὸ τῆς χορωδίας τοῦ Σχολείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Η. 'Ηλία.

5. Ἐκφώνησις τῆς βραβεύσεως κατὰ τὸν ρητορικὸν διαγωνισμὸν Χρ. Λουίζου ἐκθέσεως τοῦ τελειοφοίτου μαθητοῦ Γ. Μουαίμη ἐπὶ τοῦ θέματος «Ποῦ πρέπει νὰ στηριχθῆ ὁ σύγχρονος νέος διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνα σταθερὸν προσανατολισμὸν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναταραχῆς καὶ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἰδεολογικῶν ρευμάτων».

6. Ἀπονομὴ βραβείων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Φρ. Πετρίδη.

7. Ἐπίδοσις Ἀπολυτηρίων ὑπὸ τοῦ Πανος. Ἀρχιμανδρίτου κ. Εὐσταθίου.

8. Ἐθνικὸς Ὕμνος.

Ἰούλιος—Αὐγουστος 1970

Ἐκδρομὴ εἰς Ἑλλάδα μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας. Συνοδὸς καθηγητῆς ὁ κ. Α. Μαυρομάτης.

Ἐλευθέρη ἐκδρομὴ εἰς Ἑλλάδα μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως. Συνοδοὶ καθηγηταὶ οἱ κ.κ. Α. Κασιουρῆς καὶ Ξ. Ξενῆς.

τῶν ἄλλων καὶ τὴ μονόπρακτὴ κωμῶδιαν τοῦ Γεωργίου Τσοκοπούλου «'Ο βασιλιάς τῆς ρέγγας». Τὸ ἔργο δίδαξε ὁ καθηγητῆς κ. Ζήνων Ζαννέτος.

Ἐλαβον μέρος:

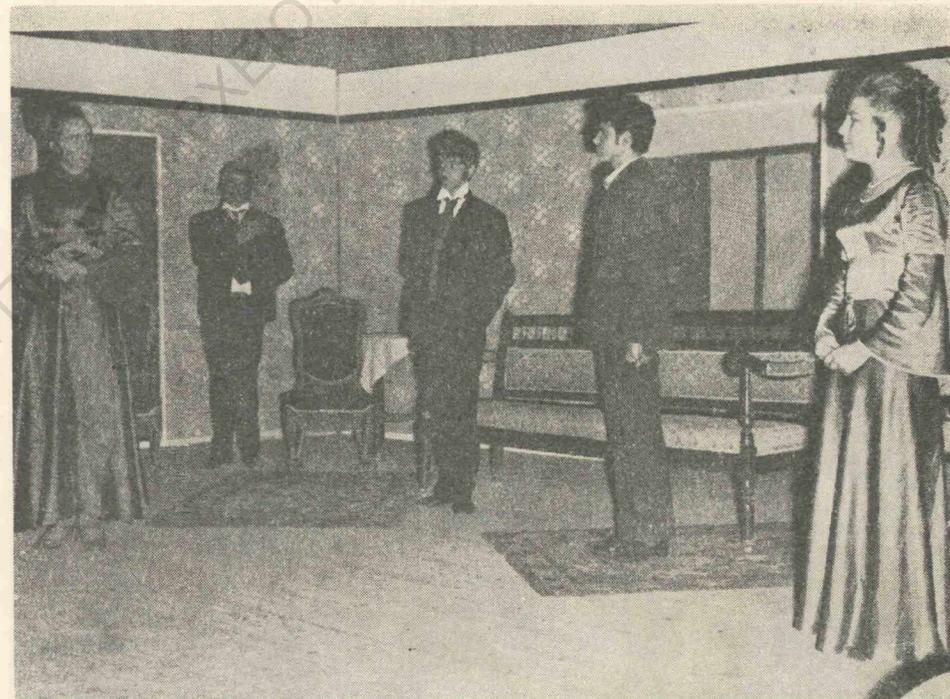
Γεώργιος Μουαίμης, Στ'1 Πρ.: Πρό-
κόπης

'Αλέξανδρος Ὁρουνητῆς, Δ'1 Κλ.:
'Υπηρετῆς

'Ανδρούλα Πρωτοπαπᾶ, Ε'2 Πρ.:
'Υπηρετρία

'Αντώνιος Μεταξᾶς, Στ'1 Πρ.: Ἀνά-
χαρις Περλεπέ

Στις 19 Μαΐου 1970 σὲ μιὰ ἐκτακτὴ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσις τοῦ Γυμνασίου μας, πού ἔλαβε χώραν ἐπίσης στὸ «'Ιντεάλ», ἀνεβάστηκε τὸ μονόπρακτο θεατρικὸ ἔργο τοῦ Βαγγέλη Γκούφα «'Η ἐπιστροφή τοῦ εὐεργέτη». Τὸ ἔργο δίδαξε καὶ πάλιν ὁ κ. Ζήνων Ζαννέτος, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν ἔχει ἐπωμισθῆ ὄλο τὸ θᾶρος τῆς θεατρικῆς κινήσεως τοῦ Γυμνασίου μας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Στὸ ἔργο ἔ-

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου τοῦ Γ. Τσοκοπούλου «'Ο βασιλιάς τῆς ρέγγας».

Μάρω Ματθαίου, Ε'2 Πρ.: Κλυται-
μνήστρα Περλεπέ

Σωτηρούλα Σείσου, Ε'2 Πρ.: Λιλὴ
Περλεπέ

Βαρνάβας Κυριαζῆς, Ε'1 Κλ.: Τζῶν
Πούλος.

Τὰ σκηνικὰ ἐφιλοτέχνησε ὁμάς μαθη-
τῶν πού τὴν ἀπετέλεσαν οἱ:

'Αθραάμ Ἀθραάμ Στ'2 Πρ.

Κλεόβουλος Κουσουλίδης Στ'1 Πρ.

Παναγιώτης Νικολάου Στ'2 Κλ.

'Ανδρέας Μανώλης Στ'1 Πρ.

λαβαν μέρος:

Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης, Στ'2 Κλ.:

Α' χωρικὸς
Ξιουφαρίδης Χαράλαμπος, Ε'1 Κλ.:

Β' χωρικὸς
Κυριαζῆς Βαρνάβας, Ε'1 Κλ.: Γ'

χωρικὸς
'Ορουνητῆς Ἀλέκος, Δ'1 Κλ.: Χω-

ροφύλακας
Μουαίμης Γεώργιος, Στ'1 Πρ.: Πά-

ρεδρος
Μεταξᾶς Ἀντώνιος, Στ'1 Πρ.: Εὐ-

εργέτης

Τραχωνίτης Κωστάκης, Στ'2 Κλ.:

'Ο γιός του ευεργέτη

Παναγή Γιάννης, Ε'1 Κλ.: Πατέρας
Θεοχάρους Λένια, Στ'1 Πρ.: Α' γυ-

ναίκα

Στυλιανού Στάλω, Γυμν. Θηλέων:

Β' γυναίκα

Στυλιανού Στάλω, Γυμν. Θηλέων:

Κα Παρέδρου

Ματθαίου Μάρω, Ε'2 Πρ.: Μάνα

28 Μαΐου 1970 ἐπ' εὐκαιρία τῆς καθιερώσεως τοῦ ἔτους 1970 ὡς διεθνούς ἔτους Παιδείας, τὸ Γυμνάσιόν μας ἐκτὸς τῶν ἄλλων παρουσίασε δυὸ θεατρικὰ ἀποσπάσματα καὶ μιὰ ὁμαδικὴ ἀπαγγελία, ὅλα κατὰ διδασκαλίαν τοῦ κ. Ζ. Ζαννέτου.

Τὸ πρῶτο ἀπόσπασμα ἦτο ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν τραγωδία τοῦ Νίκου Καζαντζάκη «Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος» καὶ τὸ παρουσίασαν οἱ μαθηταὶ Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης τῆς Στ'2 Κλ. (Παλαιολόγος) καὶ Παναγῆ Γιάννης τῆς Ε'1 Κλ. (Φραντζῆς).

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου τοῦ Β. Γζούφα «Ἡ ἐπιστροφή τοῦ εὐεργέτη».

Κουμίδου Σωτηρούλα, Γυμν. Θηλέων:
Κοριτσάκι

Σύνεργετον σκηνηκῶν:

'Αθραάμ 'Αθραάμ, Στ'2 Πρ.

Κλεόβουλος Κουσουλίδης, Στ'1 Πρ.

Παναγιώτης Νικολάου, Στ'2 Κλ.

'Ανδρέας Μανώλης, Στ'1 Πρ.

Μουσική: Μιχαλάκης Δημητρίου.

Στὴν καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας ποὺ ἔλαθε χώραν στὸ ἀρχαῖον θέατρον Σαλαμίνας στίς

Τὸ δεύτερο ἀπόσπασμα ἦτο ὁ «'Αγγελιαφόρος» ἀπὸ τὴν τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου «Πέρσαι», τὸ ὁποῖον παρουσίασεν ὁ μαθητὴς τῆς Στ'1 Πρ. Μουαίμης Γεώργιος.

Τὴν «Σαλαμίνα τῆς Κύπρου» τοῦ Γιώργου Σεφέρη ἀπήγγειλε ὁμάς μαθητῶν τοῦ Α' Γυμνασίου καὶ μαθητριῶν τοῦ Γυμνασίου Θηλέων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΑΪΜΗΣ, Στ'1 Πρ.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ 1969-70

Τὸ Α' Γυμνάσιον 'Αρρένων 'Αμμοχώστου, συνεχίζοντας τὴν λαμπρὰν παράδοσιν στὸν τομέα τοῦ ἀθλητισμοῦ, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1969—1970 κέρδισε τοὺς Παγκυπρίους Μαθητικοὺς 'Αγῶνες Στίβου Λυκείων μὲ 47 βαθμοὺς ἔναντι 42 τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου, ποὺ πῆρε τὴν δευτέραν θέσιν. Τὴν ὁμάδα στίβου ἀπέτελεσαν οἱ Χατζηστάθης Παναγιώτης (1ος στὸ ἄλ-

ταλοδρομία 4X100 μ. κέρδισε τὴν πρώτη θέσιν. Σ' αὐτὴν ἔλαβαν μέρος οἱ Πιερίδης 'Ηλίας, Χατζηστάθης Παναγιώτης, Παπαλεοντίου Γεώργιος καὶ Οἰκονόμου Δημήτριος.

'Εκτὸς τῶν Παγκυπρίων Μαθητικῶν 'Αγῶνων Στίβου τὸ Γυμνάσιον κέρδισε τοὺς 'Επαρχιακοὺς 'Αγῶνες Στίβου καὶ τοὺς Περιφερειακοὺς Μαθητικοὺς.

'Ο ἀθλητὴς 'Ηλίας Πιερίδης τεματίζειν πρῶτος εἰς τὸν δρόμον τῶν 100 μ. κατὰ τοὺς 'Επαρχιακοὺς Μαθητικοὺς 'Αγῶνας Στίβου.

μα εἰς μῆκος μὲ νέα παγκύπρια ἐπίδοσιν 7.20 μ.), Πιερίδης 'Ηλίας (1ος στὰ 100 μ.), Βεληγκέκας Παναγιώτης (2ος στὸ ἄλμα εἰς ὕψος), 'Αρχοντοῦς Χριστάκης (3ος στὰ 800 μ.), Σοφοκλέους Γιαννάκης (3ος στὰ 3000 μ.), Κυριάκου Σωτήριος (3ος στὴν δισκοβολία), Βασιλειάδης Κυριάκος (3ος στὴν σφαιροβολία), Παπαλεοντίου Γεώργιος (5ος στὸ ἄλμα εἰς μῆκος) καὶ Ζωγράφου 'Ανδρέας (5ος στὰ 110 μ., μετ' ἐμποδίων). 'Η ὁμάδα τῆς σκυ-

Τέσσερις ἀθλητὲς, οἱ Χατζηστάθης Παναγιώτης, Πιερίδης 'Ηλίας, Βεληγκέκας Παναγιώτης καὶ Βασιλειάδης Κυριάκος, ἔλαβαν μέρος στὴν μεικτὴ ὁμάδα στίβου μαθητῶν Κύπρου ἣ ὁποία κέρδισε τοὺς Πανελληνίους Μαθητικοὺς 'Αγῶνες Στίβου. Οἱ δύο πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς κέρδισαν νίκην πρώτη καὶ δευτέραν ἀντιστοίχως, καθὼς καὶ ὁ Σοφοκλέους Γιαννάκης, ἀποτελοῦν μόνιμα μέλη τῆς μεικτῆς ὁμάδας Κύπρου ἀνδρῶν καὶ

υπόσχονται πολλά.

Καλύτεροι αθλητές της χρονιάς άνα- δείχτηκαν οί Χατζησοτάθης Παναγιώτης και Πιερίδης Ήλίας. Ο πρώτος κέρδισε την πρώτη θέση στο άλμα εις μήκος κατά τους Πανελληνίους Έφηβικούς Άγώνες Στίβου με 7.23 μ., την δεύτερη θέση κατά τους διεθνείς άγώνες Ίσπανίας, Πορτογα- λίας και Έλλάδος και την 5η θέση κατά

Ο Παναγιώτης Χατζησοτάθης κατά τους Πανελ- ληνίους Έφηβικούς Άγώνες εις τὸ Στάδιον Καραϊσκάκη, όπου κατέρριψε τὴν παγκύριον ἐπίδοσιν τοῦ ἄλματος εις μήκος με 7.23 μ.

τους Βαλκανικούς. Τιμήθηκε ἀπὸ τὸν Κα- θηγητικὸ Σύλλογο με τὸ Διαγόρειο Βρα- βεῖο. Ο δεύτερος κέρδισε τὴν 3η θέση στὰ 100 μ. και ἔλαθε μέρος με τὴν ἑλλη- νική ομάδα σκυταλοδρομίας 4X100 στοὺς Βαλκανικούς και διεθνείς άγώνες και συνέβαλε στὴν κατάρριψη τῆς πανελληνίου ἐπιδόσεως. Τιμήθηκε με τὸ Κυριακίδειο Βραβεῖον. Καὶ οί δύο ὑπῆρξαν ἀριστοι και σεμνοί αθλητές. Φεύγοντας ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο ἀφήνουν τὶς καλύτερες ἐντυπώ- σεις, ἀλλὰ συγχρόνως και μεγάλο κενὸ

στὸν τομέα τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Στὴν κολύμβηση τὸ Γυμνάσιο κέρδι- σε τοὺς Περιφερειακοὺς και Παγκυπρίους Κολυμβητικοὺς Άγώνες μαθητῶν Λυκεί- ων και Γυμνασίων. Δημιούργησε νέα πα- νελλήνιο ἐπίδοση στὰ 50 μ. ἐλευθέρως κο- λυμβήσεως με τὸν Βασιλείου Γεώργιον (27' 8) και πέτυχε νὰ συμπεριληφθοῦν 6 κολυμβητές μεταξὺ τῶν 8 πὺ ἀντιπροσώ- πευσαν τὴν κυπριακή ομάδα κολυμβήσεως στοὺς Πανελληνίους Μαθητικοὺς Κολυμ- βητικοὺς Άγώνες. Οί μαθητές αὐτοί εἶναι οί Ροδοσθένους Κώστας, Ἀρχοντοῦς Χρι- στάκης, Πιτσιλλίδης Θεόδωρος, Ψύλλας Φίλιππος, Κοντογιώργης Γεώργιος και Βασιλείου Γεώργιος.

Στὴν πετόσφαιρα και καλαθόσφαιρα κέρδισε τὸ Περιφερειακὸ Μαθητικὸ Πρω- τάθλημα και πολλές φιλικές συναντήσεις. Ἀγωνίστηκε μεταξὺ τῶν 8 καλύτερῶν ὁ- μάδων μαθητῶν Μέσης Παιδείας γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ Παγκυπρίου Πρωταθλήμα- τος. Τὴν ομάδα πετοσφαίρας ἀποτέλεσαν οί Χατζηγεωργίου Παναγιώτης, Γεωργιά- δης Ἀνδρέας, Πιτσιλλίδης Θεόδωρος, Ψύλ- λας Φίλιππος, Κοντογιώργης Γεώργιος, Καλαφάτης Γεώργιος και Χατζηδημητρί- ου Δημήτριος. Καλύτεροι ὑπῆρξαν οί Χα- τζηγεωργίου Παναγιώτης και Ψύλλας Φί- λιππος. Τέλος τὴν ομάδα καλαθοσφαίρας ἀποτέλεσαν οί Γεωργιάδης Ἀνδρέας, Ρο- δοσθένους Κώστας, Ψύλλας Φίλιππος, Χατζηπέτρου Εὐάγγελος, Παπαμιχαλόπου- λος Τάκης και Ἀνατολίτης Γεώργιος. Κα- λύτερος ὄλων ὁ Γεωργιάδης Ἀνδρέας.

Τὸ Γυμνάσιο παρουσίασε μαζί με τὸ Β' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου κυπριακοὺς χοροὺς στὸ θέατρο Σαλαμίνας, τὸ δὲ χο- ρευτικὸ συγκρότημα τοῦ Α' Γυμνασίου με τοὺς Μεταξῆν Ἀντώνιο, Ριρῆ Χριστάκη, Παπαμιχαλόπουλο Τάκη, Χατζημιχαῆλ Σάββα, Τριχινᾶ Λούη, Σάρδο Παναγιώ- τη και Μιχαηλίδη Ἰπποκράτη χόρεψε πολ- λοὺς ἑλληνικοὺς και κυπριακοὺς χοροὺς σὲ διάφορες καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις (παγκοινοτικοί ἑορτασμοί, Γιορτὴ τοῦ Πορτοκαλιοῦ, γυμναστικές ἐπιδείξεις κλπ).

Ἀποκορύφωμα τῶν ἀθλητικῶν δρα- στηριοτήτων τοῦ Α' Γυμνασίου ὑπῆρξαν οί Γυμναστικές Ἐπιδείξεις πὺ ἔγιναν τὴν

21η Μαΐου στὸ Στάδιο Γ.Σ.Ε. με πλούσιο πρόγραμμα, (παιδαγωγική γυ- μναστική, ἀσκήσεις τραμπολίνου, ἀσκή- σεις διζύγου, πυραμίδες, ἐλευθέρως ἀσκή- σεις μαθητῶν, ρυθμικές ἀσκήσεις μαθη- τριῶν, χοροί, ἀγωνίσματα) κι ἄφησαν σ' ὄλους τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις.

Γιὰ ὄλες τὶς ἀνωτέρω ἐπιτυχίες συν- ἔβαλε πολὺ και ἡ Σχολικὴ Ἐφορεῖα

πὺ κάθε χρόνο βοηθᾷ οικονομικά και συντελεῖ στὴν πρόοδο τοῦ ἀθλητισμοῦ, κα- θὼς και ὁ φίλαθλος Γυμνασιάρχης κ. Παν- αγιώτης Περισιάνης πὺ με τὴν ἀγάπη και τὸ ἐνδιαφέρον του βοήθησε ὄλους, Γυμναστὲς και ἀθλητές, νὰ σημειώσουν νέες ἐπιτυχίες.

Ἀναλυτικὰ οί ἀθλητικές δραστηριό- τητες τοῦ Α' Γυμνασίου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

ΣΤΙΒΟΣ

- 15. 9 — 15. 12. 1969 Διασυλλογικοὶ Ἀγώνες και ἀνώμαλοι δρόμοι.
- 14. 1. 1970 Ἐσωτερικὸς ἀνώμαλος δρόμος 3500μ. και 1200μ.
- 31. 1. 1970 Περιφερειακὸς ἀνώμαλος δρόμος 3500μ. και 1200μ.
- 9. 2. 1970 Ἀγώνες Στίβου Α', Β' και Γ' Τάξεων.
- 16. 2. 1970 Ἀγώνες Στίβου Α', Β' και Γ' Τάξεων.
- 23. 2. 1970 Ἀγώνες Στίβου Δ', Ε' και Στ' Τάξεων.
- 2. 3. 1970 Ἀγώνες Στίβου μεταξὺ Α' Γυμνασίου, Β' Γυμνασίου και Τεχνικῆς Σχολῆς.
- 9. 3. 1970 Ἀγώνες Στίβου μεταξὺ Α' Γυμνασίου, Β' Γυμνασίου και Τεχνικῆς Σχολῆς.
- 25. 3. 1970 Ἐπαρχιακοὶ Ἀγώνες.
- 1. 4. 1970 Ἐπαρχιακοὶ Ἀγώνες.
- 9. 4. 1970 Περιφερειακοὶ Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 10. 4. 1970 Περιφερειακοὶ Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 17. 4. 1970 Παγκύπριοι Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 18. 4. 1970 Παγκύπριοι Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 19. 4. 1970 Παγκύπριοι Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 16. 5. 1970 Πανελλήνιοι Μαθητικοὶ Ἀγώνες.
- 17. 5. 1970 Πανελλήνιοι Μαθητικοὶ Ἀγώνες.

ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΑ

- 16. 10. 1969 Πυροσβεστικὴ Ἀμμοχώστου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 1—3
- 4. 11. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Ὀμάδα Ἐπιλέκτων Α' Γυμνασίου 3—0
- 10. 11. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Κ.Α.Σ.Α. 3—1
- 19. 11. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Σχολὴ Μελκονιᾶν 3—0
- 27. 11. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Ἀκαδημία Παπαθωμᾶ 3—0
- 3. 12. 1969 Γυμνάσιον Τρικώμου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 0—3
- 8. 12. 1969 Ὀμάς στρατοπέδου Αὐξεντίου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 1—3
- 10. 12. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Τεχνικὴ Σχολὴ Ἀμμοχώστου 3—1
- 18. 12. 1969 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Β' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 3—0
- 12. 1. 1970 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Ὀμάς στρατοπέδου Αὐξεντίου 3—1
- 15. 1. 1970 Α' ομάδα — Β' ομάδα Γυμνασίου 3—0
- 19. 1. 1970 Πυροσβεστικὴ Ἀμμοχώστου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 1—2
- 23. 1. 1970 Παγκύπριον Γυμνάσιον — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου 3—1
- 29. 1. 1970 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Παγκύπριον Γυμνάσιον 0—3
- 16. 3. 1970 Α' Ὀμάδα Γυμνασίου — Καθηγητές Γυμνασίου 1—2
- 16. 3. 1970 Μαθητρίες Α' Γυμνασίου — Μαθητές Α', Β', Γ' τάξεων 0—2
- 13. 5. 1970 Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Κ.Α.Σ.Α. 3—0

25. 5. 1970	B' Γυμνάσιον — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου	2—3
3. 6. 1970	Πυροσβεστική Ἀμμοχώστου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου	1—2

ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑ

19. 11. 1969	Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Σχολή Μελκονιάν	39—43
3. 12. 1969	Γυμνάσιον Τρικώμου — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου	0—2
10. 12. 1969	Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Ἀκαδημία Παπαθωμᾶ	46—30
18. 12. 1969	Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Β' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου	56—34
20. 1. 1970	Οἰκονομικόν Γυμν. Λευκωσίας — Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου	65—56
27. 1. 1970	Α' Γυμνάσιον Ἀμμοχώστου — Οἰκονομικόν Γυμν. Λευκωσίας	56—60
1. 4. 1970	Ἐπίλεκτοι Α', Β' τάξεων — Γ' τάξη	50—43

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

11. 4. 1970 Πρωτάθλημα ἑπτὰ καθ' ὁμάδα. Πρωταθλήτρια ἡ Γ' τάξη.

ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ

27. 5. 1970 Περιφερειακοὶ Κολυμβητικοὶ Ἀγῶνες Μαθητῶν.
 3. 6. 1970 Παγκύπριοι Κολυμβητικοὶ Ἀγῶνες Μαθητῶν.
 5. 6. 1970 Πανελλήνιοι Κολυμβητικοὶ Ἀγῶνες Μαθητῶν.
 29. 8. 1970 Παγκύπριοι Κολυμβητικοὶ Ἀγῶνες.
 30. 8. 1970 Παγκύπριοι Κολυμβητικοὶ Ἀγῶνες.

Ἡ ὁμάς κολυμβήσεως.

Κατὰ τοὺς Παγκυπρίους Κολυμβητικούς Ἀγῶνες οἱ Βασιλείου Γεώργιος, Χατζηκακοῦ Σωτήριος, Κουμούλης Ἀπόστολος καὶ Ἀρχοντοῦς Χριστάκης κέρδισαν πρώτη νίκη ἐνῶ οἱ Ροδοσθένους Κώστας, Ἀρτεμίου Ἀνδρέας, Ζήνωνος Ζήνων

καὶ Ἀρτεμίου Γεώργιος κέρδισαν δεύτερη καὶ τρίτη νίκη καὶ συνέτειναν ὥστε ὁ Ναυτικός Ὁμίλος Ἀμμοχώστου νὰ κερδίσει τοὺς Ἀγῶνες.

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Γυμναστής

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1969-70

Ὁ Πνευματικὸς Ὁμιλος τοῦ Γυμνασίου μας ἔχει ἡδὴ ἱστορία καὶ δράση τεσσάρων χρόνων. Ἐφετείνος σύμβουλος καθηγητῆς καὶ πάλιν ὁ κ. Ζ. Ζαννέτος καὶ πρόεδρος ὁ μαθητῆς Μουσαίμης Γεώργιος. Ὁλόκληρον τὸ ἐφετερινὸν συμβούλιον τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου εἶχεν ὡς ἑξῆς:

Μουσαίμης Γεώργιος: πρόεδρος
 Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης: ἀντιπρόεδρος
 Ἀθραάμ Ἀθραάμ: γραμματεὺς
 Χριστοδουλίδου Χρυσταλλένη: σύμβουλος
 Παραλιμνίτης Γεώργιος: σύμβουλος

Στὴν προσπάθειά του νὰ διευρύνῃ τὴν δράση του καὶ νὰ ἀγκαλιάσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα θέματα, ὁ Πνευμ. Ὁμιλος χωρίσθηκε φέτος σὲ πέντε εἰδικούς ὁμίλους μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν καὶ συμβούλιον γιὰ τὸν καθένα. Κάθε μέλος τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου ἦτο καὶ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου ἑνὸς ὁμίλου. Οἱ πέντε ὁμίλοι ἦσαν: α) Φιλολογικός-Καλλιτεχνικός, μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν τὸν κ. Ζαννέτον καὶ πρόεδρον τὸν Μουσαίμην Γεώργιον. β) Οὐνέσκο, μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν τὸν κ. Πετάσην καὶ πρόεδρον τὸν Εὐαγγελίδην Μιχαλάκην. γ) Ἐπιστημονικός, μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν τὸν κ. Κασιουρῆν καὶ πρόεδρον τὸν Ἀθραάμ Ἀθραάμ. δ) Κοινωνικός, μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν τὸν κ. Δαμιανίδην καὶ πρόεδρον τὴν Χριστοδουλίδου Χρυσταλλένην. ε) Συγγραφικός, μὲ ὑπεύθυνον καθηγητὴν τὸν κ. Λεβέντην καὶ πρόεδρον τὸν Παραλιμνίτην Γεώργιον.

Φέτος εἶχαν ἐγγραφῆ ὡς μέλη τοῦ Πνευμ. Ὁμίλου 155 μαθητὲς καὶ μαθήτριες τοῦ Γυμνασίου μας. Ἀπὸ αὐτοὺς ἕνας ἀρκετὸς ἀριθμὸς παρακολουθοῦσε τακτικὰ τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ ὁμίλου καθὼς καὶ ἄλλοι μαθητὲς ποὺ δὲν ἦσαν κατ' ἀνάγκην μέλη. Μεγαλύτερην σημασίαν εἶχε τὸ γεγονός πὼς ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς μαθητριῶν τοῦ Γυμνασίου Θηλέων παρακολουθοῦσε τακτικὰ τὶς διαλέξεις καὶ τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις τοῦ ὁμίλου μας. Ὁ ὁμιλὸς μας συνεργάστηκε μὲ τὸν νεοσύστατον Πνευματικὸν Ὁμίλον τοῦ Γυμνα-

σίου Θηλέων εἰς τὴν διοργάνωσιν δύο συζητήσεων πάνω σὲ θέματα τῆς ἐποχῆς, στὶς ὁποῖες ἔλαβαν μέρος μέλη καὶ τῶν δύο ὁμίλων. Ἀναλυτικὰ οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ Ὁμίλου ἦταν οἱ ἀκόλουθες:

Α' Διαλέξεις ὑπὸ μαθητῶν.

1. Χριστοδουλίδου Χρυσταλλένη, Στ'1 Πρ.: Ἡθικός Ἐπανεξοπλισμός.
2. Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης, Στ'2 Κλ.: Μαχάτμα Γκάντι.
3. Συνοδινὸς Νικόλαος, Στ'1 Κλ.: Ἀμερικανικὴ καὶ Κυπριακὴ Νεολαία.
4. Λειβαδιώτης Λούης, Ε'2 Πρ.: Τὸ πρόγραμμα «Ἀπόλλων» καὶ ἡ κατάκτηση τῆς Σελήνης.
5. Ἀναστασιάδης Παῦλος, Ε'1 Πρ.: Ἄλμπερτ Σβέιτσερ.
6. Τσεριώτης Μάριος, Ε'2 Πρ.: Τηλεπικοινωνιακοὶ δορυφόροι.
7. Κναῆς Εὐάγγελος, Στ'2 Πρ.: Ἡ καλλιέργεια τῶν μανιταριῶν.
8. Χατζηγιώργης Κωστής, Ε'1 Πρ.: Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν διεθνή κατασκήνωση στὴ Σουηδία.
9. Νικίας Χρυσόστομος, Στ'1 Πρ.: Ἡ Ἑλλάς ἀμέσως μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον.
10. Κίτρου Μιχαλάκης, Στ'2 Πρ.: Νίτσε, ὁ κήρυκας τοῦ ὑπερανθρώπου.

Β' Διαλέξεις ὑπὸ ἄλλων.

1. «Τὰ ὄργανα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν» ὑπὸ τοῦ ὑπευθύνου τοῦ Κλάδου Ἠνωμένων Ἐθνῶν Ἀμμοχώστου δικαστοῦ κ. Σώτου Δημητρίου.
2. «Ὁ ἀνθρωπισμὸς στὸ ἔργο τοῦ Καζαντζάκη» ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Παναγιώτη Περισίανη.
3. «Ὁ σημερινὸς χιππισμὸς καὶ ὁ ἀρχαῖος μισανθρωπισμὸς καὶ κυνισμὸς δύο ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ ἐκλεπτυσμένου τρόπου τῆς ζωῆς», ὑπὸ τοῦ τέως γυμνασιάρχου τοῦ Γυμνασίου μας δρος Κυριάκου Χατζηγιάννου. Μετὰ

τήν ὁμιλίαν τοῦ δρος Χατζηγιάννου ὁ μαθητὴς Συνοδινὸς τῆς Στ' 2 Κλ. ἀνέπτυξε τὴν «Θεωρίαν τῶν χίππυς» καὶ ἐπηκολούθησε συζήτησις. Εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Νέας Βιβλιοθήκης, ὅπου ἔλαθε χώραν ἢ ὅλη ἐκδήλωσις, ἐξετέθησαν καὶ φωτογραφία σχετικὰ μὲ τὸ θέμα.

Γ' Ἄλλαι ἐκδηλώσεις.

1. Προβολὴ ταινίας μὲ θέμα «Ἀπόλλων».
2. Συζήτησις μὲ θέμα «Ἐμεῖς καὶ οἱ γονεῖς μας» μέσα στὰ πλαίσια συνεργασίας τοῦ Ὁμίλου μας μετὰ τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου τοῦ Γυμνασίου Θηλέων. Τῆς συζητήσεως προήδρευσε ὁ μαθητὴς Μουαῖμης Γεώργιος. Εἰσηγήθησαν καὶ ἀντεισηγήθησαν οἱ μαθηταὶ Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης καὶ Ἄθραάμ Ἄθραάμ τοῦ Γυμνασίου μας καὶ οἱ μαθήτριες τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Ἀναγνωστοπούλου Λουκία καὶ Παπαμιχαλοπούλου Λένα. Ἡ συζήτησις διεξήχθη εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας καὶ ἔλασαν μέρος εἰς αὐτὴν μαθητὲς καὶ μαθήτριες καὶ τῶν δύο σχολείων. Παρέστησαν δὲ εἰς αὐτὴν οἱ δύο γυμνασιάρχαι, ὑποδιευθυνταὶ τῶν δύο σχολείων καὶ πολλοὶ ἄλλοι καθηγηταὶ καὶ καθηγήτριαι.
3. Ἐθνικοφιλολογικὸν μνημόσυνον Κυριακοῦ Μάτσης. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε: α') Προλόγισμα ὑπὸ τοῦ ὑπευθύνου καθηγητοῦ τοῦ Πνευμ. Ὁμίλου κ. Ζ. Ζαννέτου. β') Ὁμιλίαν ὑπὸ τοῦ Ἄθραάμ Ἄθραάμ τῆς Στ' 2 Πρ. μὲ θέμα «Ὁ Μάτσης ὡς ἥρωας». Ὁμιλίαν ὑπὸ τοῦ Μουαῖμη Γεωργίου τῆς Στ' 1 Πρ. μὲ θέμα «Ὁ Μάτσης ὡς πνευματικὸς ἄνθρωπος». γ') Ἄσματα ὑπὸ τῆς χορωδίας καὶ ἀπαγγελίαις ποιημάτων. Ἀπήγγειλαν οἱ μαθητὲς Εὐαγγελίδης Μιχαλάκης, Παναγιὴ Γιάννης καὶ Συνοδινὸς Νικόλαος. Τὴν ἐκδήλωσις, ποὺ παρακολούθησε ὅλο τὸ σχολεῖο, τίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους συγγενεῖς τοῦ ἥρωος.
4. Ἐθνικοφιλολογικὸν μνημόσυνον Γρηγόρη Αὐξεντίου. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε: α') Εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν

ὑπὸ τοῦ Παραλιμνίτη Γεωργίου τῆς Ε' 2 Κλ. μὲ θέμα «Ἡ ἐπικρατοῦσα κατάσταση πρὶν ἀπ' τὸν ἀγῶνα τοῦ 1955». β') Ὁμιλίαν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίδης Μιχαλάκη τῆς Στ' 2 Κλ. μὲ θέμα «Τὸ νόημα τῆς θυσίας τοῦ Αὐξεντίου». γ') Ἄσματα ὑπὸ τῆς χορωδίας καὶ ἀπαγγελίαις ποιημάτων. Ἀπήγγειλαν οἱ Ματθαίου Μάρω τῆς Ε' 1 Πρ. καὶ Μουαῖμης Γεώργιος τῆς Στ' 1 Πρ. Τὴν ἐκδήλωσις παρακολούθησε ὅλο τὸ σχολεῖο σὲ κοινὴ συγκέντρωσι.

5. Ἐκδήλωσις μὲ θέμα «Γνωριμία μὲ τὴν Σουηδία». Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε: (α) Προβολὴν ταινίας μὲ θέμα τῆ Σουηδία. (β) Συμπληρωματικὴς ἐπεξηγήσεις Σουηδῶν ἀξιωματικῶν τῆς ΟΥΝΦΙΚΥΠ. (γ) Συζήτησιν. Αἱ ἐπεξηγήσεις καὶ ἡ συζήτησις ἔγιναν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.
6. Συζήτησις μὲ θέμα «Ἡ κυπριακὴ νεολαία μέσα ἀπὸ τὴς ἰδιόζουσαις πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀνακατατάξεις τοῦ νησιοῦ μας» μέσα στὰ πλαίσια συνεργασίας τοῦ Ὁμίλου μας μετὰ τοῦ Πνευματικοῦ Ὁμίλου Γυμνασίου Θηλέων. Τῆς συζητήσεως προήδρευσε ἡ μαθήτρια τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Παπαμιχαλοπούλου Λίνα. Εἰσηγήθησαν ὁ Μουαῖμης Γεώργιος τοῦ Α' Γυμνασίου καὶ ἡ Σάββα Λουκία τοῦ Γυμνασίου Θηλέων. Ἡ συζήτησις διεξήχθη στὸ Γυμνάσιον Θηλέων, ἔλασαν δὲ μέρος σ' αὐτὴν μαθητὲς καὶ μαθήτριες καὶ τῶν δύο σχολείων. Αὐτὴν παρακολούθησαν ὁ Γυμνασιάρχης κ. Ἀναγνωστόπουλος καὶ πολλοὶ ἄλλοι καθηγηταὶ τῶν δύο σχολείων.
7. Μνημόσυνον ἐπὶ τῇ ἐπετειῶ τῆς ἀλώσεως τῆς Πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ὁμίλησεν ὁ μαθητὴς τῆς Στ' 2 Πρ. Σιακαλλῆς Ἀνδρέας. Ἀνέγνωσαν ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορα χρονικὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἄλωσιν οἱ μαθηταὶ Μουαῖμης Γεώργιος τῆς Στ' 1 Πρ. καὶ Παναγιὴ Γιάννης τῆς Ε' 1 Κλ. Ἀπήγγειλεν ἡ μαθήτρια τῆς Ε' 2 Πρ. Ματθαίου Μάρω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΑΪΜΗΣ, Στ' 1 Πρ.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΗΜΕΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΣ

Τὸ Σάββατο 11 τοῦ Ἀπριλίου ἔγινε στὸ σχολεῖο μας ἡ δευτέρη ἡμέρα δραστηριοτήτων. Ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Παναγιώτη Περισιάνη, σχηματίσθησαν 19 ὄμιλοι, στοὺς ὁποίους δῆλωσαν συμμετοχὴ οἱ μαθητὲς ἀνάλογα μὲ τὰ ἐνδιαφέροντά τους (ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τῆς Γ' τάξεως ποὺ παρακολούθησαν ἀναγκαστικὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ). Ἡ μέρα καὶ πάλι χωρίσθηκε σὲ τρεῖς κύκλους: 8.00'—9.30', 10.00'—11.30', καὶ 11.30'—1.00'. Τὸ πρόγραμμα τοῦ τελευταίου κύκλου ἦταν κοινὸ γιὰ ὅλους τοὺς μαθητὲς: διεξαγωγὴ ἀγῶνων καλαθοσφαίρας καὶ ποδοσφαίρου.

Ἡ δευτέρη ἡμέρα δραστηριοτήτων σημείωσε σημαντικὴ ἐπιτυχία. Ἦταν μιὰ συνέχεια, κατὰ κάποιον τρόπο, τῆς πρώτης ἡμέρας, τὰ λάθη τῆς ὁποίας διορθώθηκαν μὲ κάθε ἀκρίβεια. Οἱ μαθητὲς σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν πρώτη μέρα ἔδειξαν ἀρκετὴ πρωτοβουλία καὶ ἔτσι πέτυχε ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο δημιουργήθηκε, δηλαδὴ ὅτι ἡ πρωτοβουλία ἀνῆκε ὀλοκληρωτικὰ στὸ μαθητὴ κι ὄχι στὸν καθηγητὴ κι ὅτι ἀφήνεται ἐλεύθερος ὁ μαθητὴς νὰ δράσῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ.

Μὲ τὴ δευτέρη μέρα ἔκλεισε καὶ ὁ κύκλος τῶν Ἐλευθέρων Δραστηριοτήτων, ποὺ ἦταν μιὰ ἐπιτυχημένη προσπάθεια τοῦ σχολείου νὰ ἀφήσῃ τὸ μαθητὴ νὰ παλαίψῃ μὲ τὸν ἑαυτό του, νὰ διαλέξῃ τὸν κλάδο ποὺ τοῦ ταίριαζε καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, νὰ ἔρθῃ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν καθηγητὴ, ἀπαλλαγμένους ἀπὸ τοὺς φόβους καὶ τοὺς δισταγμοὺς τῶν κανονικῶν μαθημάτων καὶ νὰ τοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ προβάλλῃ τὴς σκέψεις του καὶ τὴς ἰκανότητές του. Οἱ μαθητὲς ἔμειναν εὐχαριστημένοι καὶ ἐλπίζουν νὰ συνεχισθῇ καὶ ἄλλο χρόνο αὐτὴ ἡ ὥραία προσπάθεια, μέχρι ποὺ νὰ τὴ συνειδητοποιήσουν μέσα τους καὶ νὰ τὴ θέλουν πιά σὰν ἀνάγκη κι ὄχι ἀπλῶς σὰ μιὰ πρόφασι νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴ συνεχῆ ρουτίνα τῶν μαθημάτων.

Ἡ δράσις σὲ κάθε ὄμιλο ξεχωριστὰ ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ

Ὑπεύθυνος καθηγητὴς γιὰ τὴς τρεῖς μικρότερες τάξεις ἦταν ὁ κ. Ν. Παπανικολάου. Κατὰ τὴν πρώτη περίοδο οἱ μαθητὲς παρακολούθησαν προβολὴ ποὺ ἀναφερόταν στὴν καλὴ συμπεριφορὰ τοῦ μαθητοῦ. Στὴ δευτέρη περίοδο ἔγινε συζήτησις γιὰ τὴ συμπεριφορὰ αὐτὴ τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸ σχολεῖο, τὴν κοινωνία, τὸ σπίτι καὶ τὴν οἰκογένεια. Βασικότερος σκοπὸς ἦταν ἡ μόρφωσις τῶν χαρακτήρων τῶν μαθητῶν.

Ὑπεύθυνος καθηγητὴς γιὰ τὴς τρεῖς μεγαλύτερες τάξεις ἦταν ὁ κ. Α. Καλογιώρου. Οἱ μαθητὲς τῶν Δ', Ε' καὶ Στ' τάξεων ἔδρασαν ὅπως καὶ οἱ τοῦ Κοινωνικοῦ Ὁμίλου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ

Ὑπεύθυνος καθηγητὴς ὁ κ. Μ. Δαμιανίδης. Ὁ πρῶτος κύκλος ἄρχισε μὲ προβολὴ ταινίας μὲ θέμα: «Εὐτυχισμένη μέρα τοῦ θανάτου». Ἡ ταινία αὐτὴ ἦταν θαυμάσιμη στὸ ὁμῶνυμο θεατρικὸ ἔργο τοῦ Peter Howard καὶ ἀναφερόταν στὴ ρῆξιν μεταξὺ τῶν γενεῶν, στὴς φυλετικὲς διακρίσεις, στὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης καὶ στὴ δύναμὴ τῆς νὰ μεταβάλλῃ τὴ μορφή τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴ δευτέρη περίοδο ἀκολούθησε συζήτησις πάνω στὸ περιεχόμενον τῆς ταινίας καὶ πάνω σὲ ἄλλα κοινωνικὰ προβλήματα, ἰδίως τῆς νεολαίας.

ΟΥΝΕΣΚΟ

Ὑπεύθυνος καθηγητὴς ὁ κ. Χρ. Πετᾶσης. Τὴν πρώτη περίοδο μίλησε ὁ μαθητὴς τῆς Ε' 1 Πρ. Β. Βασιλείου γιὰ τὸ δικαίον καὶ τὴς συνθήσεις τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. Ἀκολούθησε ἀνάλυσις τῶν νόμων τῶν Ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης ἀπὸ τὸ μαθητὴ τῆς Στ' 2 Πρ. Α. Σιακαλλῆ καὶ

τέλος έρμηνεία διαφόρων μορφών του δικαίου της Αρχαίας Ρώμης από το μαθητή της Ε'1 Πρ. Π. Αναστασιάδη. Κατά τη δεύτερη περίοδο μίλησε ο δικηγόρος κ. Ανδρέας Ποιητής με θέμα: «Τά ανθρώπινα δικαιώματα κατά το Μεσαίωνα και τη νεώτερη εποχή, ιδιαίτερα θάσει του Κυπριακού Συντάγματος». Μετά από κάθε όμιλία άκολουθούσε συζήτηση.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ

Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Ζήνων Ζαννέτος. Κατά την πρώτη περίοδο με θέμα «Ο Μακρυγιάννης πηγή έθνογνωσίας» έγινε ανάγνωση άποσπασμάτων του Μακρυγιάννη. Άκολούθησε συζήτηση πάνω σ' αυτό το θέμα. Κατά τη δεύτερη περίοδο έγιναν εισηγήσεις από μέρους των μαθητών με θέμα «Η λογοτεχνία στη ζωή μας» και άκολούθησε συζήτηση.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ

Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Άνδρ. Κασιουρής. Κατά την πρώτη περίοδο έγιναν δύο διαλέξεις: Άπό το μαθητή της Ε'2 Πρ. Α. Λειβαδιώτη με θέμα «Εισαγωγή στην έννοια του Μεσονικου Πεδίου» και από το μαθητή της ΣΤ'2 Πρ. Ε. Κναή με θέμα «Η θεωρία των χρωμάτων». Κατά τη δεύτερη περίοδο έγινε και τρίτη διάλεξη από το μαθητή της Ε'2 Πρ. Δ. Μιχαήλ με θέμα «Σπουδή της προέλευσης και των ιδιοτήτων του γήινου μαγνητικού πεδίου». Άκολούθησε προβολή ταινίας με θέμα «Το άεριωθούμενο άεροπλάνο». Μετά από κάθε θέμα άκολουθούσε συζήτηση.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΣ

Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Δ. Λεβέντης. Κατά την πρώτη περίοδο οί μαθητές άναπτυσαν τον τρόπο συγγραφής των έργων τους και τη μορφή του περιεχομένου τους. Στην ποίηση άναφέρθηκαν οί μαθητές Γ. Παναγή της Ε'1 Κλ. και Α. Πέτρου της ΣΤ'2 Κλ., στο διήγημα οί μαθητές Μ. Τσεριώτης της Ε'2 Πρ. και Μ. Ματθαίου της Ε'2 Πρ. και στο δοκίμιο τέλος οί μα-

θητές Μ. Παιδονόμου της Ε'2 Πρ. και Μ. Τριγγίδης της Δ'1 Πρ. Άκολούθησε συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο διαβάστηκαν έργα των μαθητών από τους ίδιους και έγινε συζήτηση πάνω στην έμπνευση και στον τρόπο συγγραφής τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Χρ. Χρυσοστόμου (Α' και Β' τάξεων). Οί μαθητές προετοιμάστηκαν πάνω στους ποιητές: Σολωμό, Βαλαωρίτη, Παλαμά και Κρυστάλλη και τους παρουσίασαν λεπτομερικά κατά την α' περίοδο. Άκολούθησε συζήτηση. Έπειτα διαβάστηκαν ποιήματα μαθητών από τους ίδιους τους μαθητές και έγινε κάποια έλαφρή κριτική από μέρους του καθηγητή και ένθάρρυνση για να συνεχίσουν να γράφουν. Κατά τη δεύτερη περίοδο μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους πάνω στους συγγραφείς Παπαδιαμάντη, Καρκαβίτσα, Κονδυλάκη και Ξενόπουλο. Άκολούθησε συζήτηση και διαβάστηκαν από τους μαθητές πεζά έργα τους, τα όποια άξιολογήθηκαν από τον καθηγητή.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Α. Χρίστου (Α' και Β' τάξεων). Την πρώτη περίοδο μίλησε ο υπεύθυνος καθηγητής για την κατάκτηση της σελήνης. Άκολούθησε επίδειξη φωτογραφιών από την κατάκτηση της Σελήνης και από το ιστορικό διαστημόπλοιο «Άπόλλων 11», το όποιο πρώτο έκάθισε πάνω στη Σελήνη. Κατά τη δεύτερη περίοδο έγινε επίδειξη εικόνων από την Ελλάδα και ιδιαίτερα από την Πελοπόννησο, Άττική, Μετέωρα, Θεσσαλονίκη και Άγιον Όρος. Οί μαθητές πέρασαν ώραία μέσα σ' ένα ευχάριστο περιβάλλον.

ΓΑΛΛΙΚΩΝ

Υπεύθυνη καθηγήτρια ή κ. Ρεβέκκα Κουκκίδου. Κατά την πρώτη περίοδο έγινε από μέρους της καθηγήτριας σύντομη βιογραφία του Γάλλου Antoine Exupery. Άκολούθησε άκρόαση δίσκου που άναφε-

ρόταν στο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα «Ο μικρός πρίγκηψ». Άκολούθησε έπειτα συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο έγινε αφήγηση μικρών ιστοριών, όπως «Ο μικρός πονηρός». Οί μαθητές είχαν την ευκαιρία να συνηθίσουν στη γαλλική προφορά και να άποκτήσουν μιάν ευχέρεια στην όμιλία τους.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Ο όμιλος των Μαθηματικών χωρίστηκε σε πέντε υπόμλους. α') Στον όμιλο Μαθηματικών της Α' τάξης με υπεύθυνον καθηγητή τον κ. Γ. Οικονόμου οί μαθητές κατά την πρώτη περίοδο εργάστηκαν πάνω σε προβλήματα τα όποια έπρόβαλαν οί ίδιοι και σε άλλες άσκήσεις που τους έδωσε ο καθηγητής τους. Κατά τη δεύτερη περίοδο μαζί με τους μαθητές του όμιλου των Μαθηματικών της Β' τάξης παρακολούθησαν ταινία που άναφερόταν στην έφαρμογή και στη μέθοδο της διδασκαλίας των Μαθηματικών στις μικρότερες ηλικίες.

β') Υπεύθυνος καθηγητής του όμιλου των Μαθηματικών της Β' τάξης ήταν ο κ. Π. Έλευθερίου. Κατά την πρώτη περίοδο μίλησε ο μαθητής της Β'2 Μάριος Καλυβίτης με θέμα «Ο Θαλής ο Μιλήσιος και ή συμβολή του στα Μαθηματικά». Άκολούθησε συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο οί μαθητές παρακολούθησαν την ταινία που άναφέρθηκε άμέσως παραπάνω.

γ') Στον όμιλο Μαθηματικών της Δ' Πρ. τάξης υπεύθυνος καθηγητής ήταν ο κ. Χρ. Βασιλείου. Κατά την πρώτη περίοδο συζητήθηκε λεπτομερικά το θέμα: «Τά Μαθηματικά στην Άστρονομία και Άστροναυτική». Άκολούθησε συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο οί μαθητές έλυσαν πολλές άσκήσεις των Μαθηματικών με σκοπό να άποκτήσουν περισσότερη ευχέρεια και ικανότητα.

δ') Στον όμιλο των Μαθηματικών της ΣΤ' Κλ. υπεύθυνος καθηγητής ήταν ο κ. Α. Χριστοφίδης. Κατά την πρώτη περίοδο λύθηκαν ειδικές άσκήσεις πάνω στην Άλγεβρα στο επίπεδο των ενιαίων ξετάσεων.

Παρόμοιες άσκήσεις δέν έλύθηκαν από τους μαθητές μέσα στην τάξη. Σκοπόν είχαν να βοηθήσουν τους μαθητές να αντιμετώπισουν με μεγαλύτερη ευκολία τις ξετάσεις του Ίουνίου. Κατά τη δεύτερη περίοδο συνεχίστηκε το ίδιο πρόγραμμα.

ε') Υπεύθυνος καθηγητής του όμιλου Μαθηματικών της Ε' και ΣΤ' Πρακτικού ήταν ο κ. Στ. Χριστοδουλίδης. Κατά την πρώτη και δεύτερη περίοδο συζητήθηκε το θέμα «Η Έπαγωγική μέθοδος σαν άποδεικτική και όρθά χρησιμοποιούμενη εις τά Μαθηματικά». Το θέμα αυτό ήταν μιá συνέχεια του θέματος της πρώτης ήμέρας των Έλευθέρων Δραστηριοτήτων. Πάνω σ' αυτό το θέμα έλύθηκαν πολλές άσκήσεις από τους μαθητές.

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο όμιλος της Ιστορίας χωρίστηκε σε τέσσερεις υπόμλους. α') Όμιλος Ιστορίας Α' τάξης. Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Κ. Γιάλουκας. Κατά την πρώτη ώρα έγινε προβολή με θέμα «Η Μυκηναϊκή Τέχνη». Έξετάστηκε ιδιαίτερα ή αρχιτεκτονική του μυκηναϊκού μεγάρου και συγκρίθηκε με τον αρχιτεκτονικό τύπο του μινωικού. Κατά τη δεύτερη ώρα έπεξηγήθηκε πώς ο αρχαίος έλληνικός ναός άποτελεί εξέλιξη του μυκηναϊκού μεγάρου και έτονίστηκε ή διάκριση των διαφόρων ρυθμών του αρχαίου έλληνικού ναού με θάση τις διαφορές των κιόνων και των κιονοκράνων.

β') Όμιλος Ιστορίας Β' τάξης: Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Α. Πραξιτέλους. Κατά την πρώτη περίοδο οί μαθητές με θέμα «Τά σχολεία των Βυζαντινών, τά δικαστήρια και οί ποινές» εργάστηκαν στην τάξη από σχετικά βιβλία. Έσύγκριναν τις σημειώσεις που πήρε ο καθένας ξεχωριστά και συνεργαζόμενοι μεταξύ τους έγραψαν την τελική εργασία, την όποια και έδιάβασαν μέσα στην τάξη. Κατά τη δεύτερη περίοδο έγινε το ίδιο με το θέμα: «Ο ίππόδρομος και οί ίπποδρομιακοί άγώνες των Βυζαντινών».

γ') Όμιλος Ιστορίας Δ' τάξης: Υ-

πεύθυνος καθηγητής ο κ. Κ. Χατζηλουκάς. Κατά την πρώτη περίοδο οι μαθητές διάβασαν έργασίες τους πάνω στο θέμα: «Θρησκεία αρχαίων Έλλήνων και Ρωμαίων». Ακολούθησε συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο έγινε το ίδιο πάνω στο θέμα: «Μυστήρια και τελετές των αρχαίων Έλλήνων και Ρωμαίων».

δ') "Ομιλος 'Ιστορίας Ε' τάξης: 'Υπεύθυνος καθηγητής ο κ. Γ. Χατζηγεωργίου. Κατά την πρώτη ώρα μίλησε ο μαθητής της Ε'2 Κλ. Γ. Παραλιμνίτης με θέμα «Τά λαϊκά θεάματα και οι λαϊκές διασκεδάσεις των Βυζαντινών». Ακολούθησε συζήτηση. Κατά τη δεύτερη περίοδο μίλησε ο μαθητής της Ε'2 Κλ. Μ. Τριανταφυλλίδης με θέμα «Τά επαγγέλματα των Βυζαντινών και ή ασχολία τους με τὸ μικροεμπόριο». Στους μαθητές αὐτοῦ τοῦ ὀμίλου δόθηκε ή εὐκαιρία και ή δυνατότητα νά πλησιάσουν τὸ βυζαντινὸ κόσμον και νά καταλάβουν πόσον κοντά σέ μᾶς θρίσκειται ἂν και μᾶς χωρίζουν ἑκατοντάδες χρόνια.

ΤΕΧΝΗΣ

Ὁ ὀμιλος Τέχνης χωρίστηκε σέ δύο ὑπόμλους: α') Στόν ὀμιλο Τέχνης ὑπό τὴν ὑπευθυνότητα τοῦ κ. Γ. Μπισκίνη. Σ' αὐτόν προσήλθαν οἱ μαθητές τῶν μεγάλων τάξεων. Κατά τὴν πρώτη περίοδο ἀσχολήθηκαν με τὴν ζωγραφική, συνθέσεις ἐκ τοῦ φυσικοῦ και νεκρὴ φύση. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἀσχολήθηκαν με τὸ ἀρχιτεκτονικὸ σχέδιο (οἱ μαθητές τῶν Πρακτικῶν) και τὶς διακοσμητικὲς συνθέσεις.

β') "Ομιλος Τέχνης μικρῶν τάξεων: Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Ν. Ἐλληνας. Κατά τὴν πρώτη και δεύτερη περίοδο οἱ μαθητές ἀσχολήθηκαν με διάφορα θέματα τέχνης, ὅπως: Μορφές με τέλι, ψηφιδωτά, ζωγραφικὴ και χαρακτηριστικὴ. Ὁ κ. Ἐλληνας βοήθησε συνέχεια τοὺς μαθητές στή σὺλληψη τοῦ ἔργου ποὺ δημιουργοῦσαν.

ΦΥΣΙΚΩΝ

Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Γ. Σταυρινός. (Α' τάξης). Κατά τὴν πρώτη πε-

ρίοδο οἱ μαθητές ἐπῆγαν ὀμαδικά στήν παραλία τῆς Ἀμμοχώστου και ἐμάζωσαν ὄστρακα, ἐλασματοβράγχια και γαστερόποδα, τὰ ὁποῖα μεταφέρθηκαν στὸ σχολεῖο. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ καθηγητοῦ τὰ χωρίσαν σέ διάφορα εἶδη και ἔγινε σχετικὴ μελέτη πάνω σ' αὐτά.

ΑΓΓΛΙΚΩΝ

Ὁ ὀμιλος Ἀγγλικῶν ἐχωρίστηκε σέ τέσσερις ὑπομλους. α') "Ομιλος Ἀγγλικῶν Α' τάξης. Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Μ. Γερολέμου. Κατά τὴν πρώτη περίοδο οἱ μαθητές ἔπαιξαν στὰ Ἀγγλικά τοὺς ρόλους ἑνὸς παντοπώλου και πελατῶν, οἱ ὁποῖοι ἀγόρασαν ψώνια τὰ ὁποῖα ἦταν ἐκτεθειμένα πάνω στὰ θρανία. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο μαθητές ἔπαιξαν τοὺς ρόλους 3 γέρων και 3 ποντικῶν. Σκοπὸς ἦταν νά συνδυασθῇ ή ἐκμάθηση τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας με τὴν ψυχαγωγία.

β') "Ομιλος Ἀγγλικῶν Β' τάξης. Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Δ. Ἀθανασιάδης. Κατά τὴν πρώτη περίοδο οἱ μαθητές ἄκουσαν τραγούδια ποὺ ἀναφέρονταν στὰ βιβλία τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦσαν κατά τὴν διάρκεια τοῦ χρόνου. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἐλύθηκαν αἰνίγματα και σταυρόλεξα γιὰ νά δείξουν οἱ μαθητές τὶς γνώσεις τους, τὴν ἐτοιμότητά τους και τὴν ταχύτητά τους στὸ νά ἀπαντοῦν εὐκολα σέ μιὰ ξένη γλώσσα. Ἀκολούθησαν σύντομοι θεατρικοὶ διάλογοι.

γ') "Ομιλος Ἀγγλικῶν Δ' τάξης. Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Ν. Μιχαηλίδης. Κατά τὴν πρώτη περίοδο διαβάστηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κείμενο γιὰ νά τὸ κατανοήσουν οἱ μαθητές μόνο με τὴν ἀκοή και ἀκολούθησε μετάφραση τοῦ κειμένου εἰς τὰ Ἑλληνικά. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἔγινε συζήτηση στὰ Ἀγγλικά πάνω στὰ θέματα «Ἡ ζωὴ τῆς οἰκογενείας και Ἐορτές και πανηγύρια».

δ') "Ομιλος Ἀγγλικῶν Ε' και Στ' τάξεων. Ὑπεύθυνοι καθηγητές οἱ κ.κ. Γ. Λοιζίδης και D. Blackwell. Κατά τὴν πρώτη ὄρα ἔγινε ὀμιλία πάνω στή ζωὴ τοῦ Σαίξπηρ. Ἐπειτα ἀκολούθησε διάλεξη πάνω

στὸ ἔργο τοῦ Σαίξπηρ «Ὁθέλλος». Ἀκολούθησαν δίσκοι ποὺ εἶχαν σκοπὸ νά ξεχωρίσουν τὶς διάφορες διαλέκτους. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἦταν προγραμματισμένες διάφορες μορφωτικὲς ταινίες ποὺ ματαιώθηκαν ἐξ αἰτίας μηχανικῆς βλάβης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΧΗΜΕΙΑΣ

Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Χρ. Γιαννάκος (Στ' Πρακτικοῦ). Κατά τὴν πρώτη περίοδο μίλησε ὁ ὑπεύθυνος καθηγητής πάνω στὶς βασικὲς ἔννοιες τῆς Αἱματολογίας, δηλαδὴ τὴν αἰμοποίηση, συστατικὰ αἵματος, ἀναιμίες, κατηγορίες αἵματος. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἔγιναν πειράματα πάνω στὰ θέματα: α') Ἐργαστηριακὸς προσδιορισμὸς οὔριας αἵματος. β') Μέτρησης ἐμμόρφων συστατικῶν αἵματος και γ') Καθορισμὸς ὀμάδων αἵματος και παράγοντα ρέζους.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ

Χωρίστηκαν σέ δύο ὑπομλους. α') Ἐργαστηρίων Φυσικῆς Στ' Πρ. (Ἀμφιθέατρο Φυσικῆς). Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Ξ. Ξενης. Κατά τὴν πρώτη και δεύτερη περίοδο οἱ μαθητές ἀσχολήθηκαν με τὴν κατασκευὴ πομποῦ. Οἱ μαθητές γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ χωρίστηκαν σέ τρεῖς ὀμάδες. Ἡ μία ἀνάλαβε τὴν κατασκευὴν ἀνορθωτικοῦ συστήματος, ή δεύτερη τὴν κατασκευὴ τοῦ ἐνισχυτῆ και ή τρίτη τὴν κατασκευὴ τοῦ ταλαντωτῆ. Ὁ πομπὸς ἐτελείωσε με ἐπιτυχία.

β') Ἐργαστηρίων Φυσικῆς Ε' Πρ. (Ἐργαστήριο Φυσικῆς). Ὑπεύθυνοι καθηγητές οἱ κ.κ. Η. Ἀνδρονίκου και Γ. Ζαχαριάδης. Οἱ μαθητές τῆς Ε'1 και Ε'2 Πρακτικοῦ ἀσχολήθηκαν με τὰ ἀκόλουθα θέματα: 1) Μικροσκόπιο — μελέτη λειτουργίας — χρήσεις. 2) Φωτογραφία — λήψις φωτογραφιῶν — φωτογραφικὴ μηχανή. 3) Συστήματα κινητήρα γεννήτριας — ἀπόδοση λειτουργίας. 4) Μαγνητικὴ ἀπόκλιση τοῦ τόπου — μέτρηση. Ἡ Ε'3 Πρακτικοῦ ἀσχολήθηκε ξεχωριστὰ με τὰ ἀκόλουθα θέματα: 1) Φασματοσκόπιο — φασματοσκόπια — φάσματα 2) Φωτομετρία

— φωτοστοιχεῖα — φωτολυχνία — φωτόμετρα και 3) Ἀμπερόμετρο — βολτόμετρο (λειτουργία και κατασκευὴ). Μεγάλον ἐμπόδιο στὰ ἐργαστήρια Φυσικῆς ἦταν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν και ή στενότητα τοῦ χώρου.

ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ὑπεύθυνος καθηγητής ο κ. Η. Ἡλία. Κατά τὴν πρώτη περίοδο μίλησε ὁ καθηγητής γιὰ τὴν ζωὴ και τὸ ἔργο τοῦ περίφημου Ρώσου συνθέτη Π. Τσαϊκόφσκυ και ἀναφέρθηκε στή δύναμη τῆς μουσικῆς του ἔκφρασης. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἔγινε ἀκρόαση και ἀνάλυση τῶν ἔργων τοῦ Τσαϊκόφσκυ «Ἰταλικὸ καπρίτσιο» και «Καρουοβραύστης». Τὸ πρόγραμμα ἦταν ἀρκετὰ εὐχάριστο.

ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ

Ὑπεύθυνοι καθηγητές οἱ κ.κ. Ν. Νικολάου, Α. Πανταζῆς και Π. Ἰακώβου. Κατά τὴν πρώτη περίοδο ἔγινε προβολὴ δύο ταινιῶν στὸ Λύκειο Ἑλληνίδων ποὺ ἀναφέρονταν στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ Τόκιο και σ' ἓνα τελικὸ ἀγώνον καλαθοσφαίρας μεταξύ δύο Ἀμερικανικῶν ἐπαγγελματικῶν ὀμάδων Α' κατηγορίας. Κατά τὴν δεύτερη περίοδο ἔγινε ἀπὸ τὸν κ. Ν. Νικολάου παιδαγωγικὴ γυμναστικὴ και ἀπὸ τὸν κ. Π. Ἰακώβου προπόνηση κολύμβησης.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Οἱ μαθητές τῆς Γ' τάξης ποὺ δὲν ἔλαβαν μέρος στοὺς διάφορους ὀμλους παρακολούθησαν τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ ποὺ κατάρτισε τὸ Γραφεῖον Καθοδηγήσεως και Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ τοῦ γυμνασίου μας (Σύμβουλοι καθηγητές οἱ κ.κ. Δ. Λεβέντης και Μ. Δαμιανίδης).

Τὸ πρόγραμμα εἶχε ὡς ἐξῆς: α') Οἱ μαθητές τῆς Γ'1 με ὑπεύθυνο καθηγητὴ τὸν κ. Σκ. Συριώτη παρακολούθησαν κατά τὴν πρώτη περίοδο ὀμιλία τοῦ ἐπιχειρηματία κ. Τάκη Γεωργίου πάνω στὸ ἐπάγγελμα τοῦ καταστηματοῦ. Ἀκολούθησε ὀμιλία τοῦ κ. Π. Χατζηκακοῦ πάνω

στά ξενοδοχειακά επαγγέλματα και ιδιαίτερος στα κυπριακά ξενοδοχεία. Κατά τη δεύτερη περίοδο οι μαθητές έπεσκέφθησαν το ξενοδοχείο «Γκόλντεν Μαριάννα» και το έργοστάσιο «Λόρδος Πλάστικς».

β') Οι μαθητές της Γ'2 με υπεύθυνο καθηγητή τον κ. Σ. Κούππα άκουσαν κατά την πρώτη περίοδο όμιλία του κ. Χρ. Χατζημανώλη σχετικά με το έπαγγελμα του τεχνίτη και του τεχνικού. Άκολούθησε όμιλία του συμβούλου - καθηγητή της Τεχνικής Σχολής κ. Ντ. Άντωνιάδη σχετικά με τις ειδικεύσεις της Τεχνικής Σχολής. Κατά τη δεύτερη περίοδο έπεσκέφθησαν τα έργαστήρια της Τεχνικής Σχολής.

γ') Οι μαθητές της Γ'3 με υπεύθυνο καθηγητή τον κ. Α. Μαυρομμάτη παρακολούθησαν κατά τον πρώτο κύκλο όμιλία του λιμενάρχη κ. Γ. Μαυρόγιαγκου με θέμα τα ναυτικά επαγγέλματα: του πλοίαρχου, μηχανικού και άσυρματιστή. Άκολούθησε όμιλία του λογιστή κ. Κλεόπα για τα επαγγέλματα του λογιστή και του έλεγκτή. Κατά το δεύτερο κύκλο οι μαθητές έπεσκέφθησαν το έργαστάσιο μεταλλικών σωλήνων του κ. Χατζηκυριάκου,

Η ΔΕΞΙΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

Η δεξίωση της 3ης Ίουλίου 1970, που έγινε στην «Άνόρθωση», μάς έφερε στα πρόθυρα της έξόδου που οδηγεί στην κοινωνική ζωή. Έκείνη την νύκτα κλείσαμε μέσα στο θιβλίο της μνήμης μια περίοδο έξι ολοκληρών χρόνων ξεγνοιασιάς, χαράς, μάθησης. Άποχαιρέτησαμε τους ανθρώπους που οδήγησαν με μεγάλη άκρίβεια και τελειότητα τα θήματά μας στο δρόμο της μαθητικής ζωής και ξανοιχτήκαμε στο πέλαγος της ζωής του πολίτου.

Η συνεστίαση διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο Γονέων και τον Σύνδεσμο Μητέρων των μαθητών του Γυμνασίου προς τιμήν του άποχωρούντος Γυμνασιάρχου κ. Παναγιώτη Περισιάνη και προς τιμήν των

το λιμάνι και το πλοίο «Σύθια». Τους δόθηκε άκόμη ή εύκαιρία να δοούν στην πράξη όσα είπε ο κ. Γ. Μαυρόγιαγκος πάνω στο ρυμουλκό «Όθέλλος», το όποϊον έκανε μια βόλτα για χάρη των μαθητών.

✱

Η ήμέρα των Έλευθέρων Δραστηριοτήτων τέλειωσε με άθλητικές δραστηριότητες (Γ' κύκλος). Έγινε στην άρχή άγώνας καλαθόσφαιρας μεταξύ έπιλέκτων μαθητών. Άκολούθησε ποδόσφαιρο μεταξύ των μαθητών Γ', Δ', Ε' και Στ' τάξεων. Νικήτρια άνεδείχθη ή ομάδα της Γ' τάξης. Οι άγώνες είχαν ως έξης:

α) Γ' τάξη — Ε' τάξη. Νικήτρια ή ομάδα της Γ' τάξης.

β) Δ' τάξη — Στ' τάξη. Νικήτρια ή ομάδα της Στ' τάξης.

γ) Γ' τάξη — Στ' τάξη. Νικήτρια ή ομάδα της Γ' τάξης.

Έτσι τέλειωσε ή δεύτερη ήμέρα Έλευθέρων Δραστηριοτήτων των μαθητών και οι μαθητές ένθουσιασμένοι έκαναν τις καλύτερες κριτικές γι' αυτήν, γιατί τις άξιζε.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΗ, Ε'1 ΚΛ.

τελειοφοίτων. Παρευρέθησαν τα μέλη των δύο συνδέσμων, ο Γυμνασιάρχης, οι ύποδιευθυνταί, οι καθηγηταί μετά των συζύγων των και άρκετοί τελειόφοιτοι.

Τό φαγητό άρχισε γύρω στις 9 μ.μ. κι οι πεινασμένοι ρίχθηκαν με τα μούτρα στα νόστιμα φαγητά που έτοίμασαν οι μητέρες του συνδέσμου. Η μύρα άφθονη δρόσιζε τους διψασμένους. Άπό την συγκέντρωση δέν έλειπαν οι άστεϊσμοί μεταξύ των μαθητών και των καθηγητών, οι συνομιλίες από θέματα σοβαρού περιεχομένου μέχρι γελοίων περιστατικών που συνέβησαν στην τάξη κατά την διάρκεια του χρόνου.

Η ώρα περνούσε εύχάριστα και όλοι

ήταν πραγματικά εύχαριστημένοι. Στο τέλος του φαγητού βγήκε στο θήμα ο πρόεδρος του Συνδέσμου Γονέων κ. Άργυρίδης, ο όποϊος χαιρέτισε την συγκέντρωση και τον άποχωρούντα Γυμνασιάρχη. Χαιρετισμόν επίσης άπηύθυνε και ή πρόεδρος του Συνδέσμου Μητέρων κ. Ριρή που έδωσε και άναμνηστικό δώρο

αυτή την πραγματικά έξαιρετική συνεστίαση.

Έν τέλει ο κ. Γυμνασιάρχης είχε την καλωσύνη να άπευθύνη λίγα λόγια και να εύχαριστήση όλους για την κατανόηση και την βοήθειά τους κατά την διάρκεια της μονοετούς ύπηρεσίας του.

Κι ύστερα ή συγκέντρωση δέν διαλύθη-

Η πρόεδρος του Συνδέσμου Μητέρων κ. Χρυσταλλένη Ριρή προσφέρουσα δώρον εις τον άποχωρούντα επί προαγωγή Γυμνασιάρχην κ. Παναγιώτην Περισιάνη. Όπισθεν αυτού ο πρόεδρος του Συνδέσμου Γονέων κ. Μίκης Άργυρίδης.

έκ μέρους των δύο συνδέσμων στον Γυμνασιάρχη. Όστερα πήρε τον λόγο ο Γραμματέας του Συνδέσμου Γονέων κ. Ποϋρος και ο άρχηγός του Γυμνασίου, που άποχαιρέτισε εκ μέρους των μαθητών τον Γυμνασιάρχη, του έδωσε άναμνηστικό δώρο και εύχαρίστησε τους δύο συνδέσμους για την καλωσύνη που είχαν να κάνουν

κε. Πήραμε άναψυκτικά, τραγουδήσαμε, συζητήσαμε και πάλι και στο τέλος άποχαιρέτησαμε τα μέλη των συμβουλίων και τους καθηγητές και τους εύχαριστήσαμε για τα όσα έκαμαν για μάς και πήραμε το δρόμο για τα σπίτια μας συλλογισμένοι για την τύχη του μέλλοντος.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Στ'2 ΚΛ.

Η ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΚΑΙ Ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1969-1970

Οι Ύπηρεσις Καθοδήγησης και Ύπαλληλων Παιδαγωγικών Προσανατολισμού του Σχολείου φρόντισαν και φέτος να προσφέρουν όσο το δυνατόν περισσότερο στον τομέα τους, παρ' όλες τις δυσκολίες που είχαν να αντιμετωπίσουν, κυρίως όμως την έλλειψη ιδιαίτερης αίθουσας, που είναι ουσιαστικής ψυχολογικής για τους μαθητές, και τον περιορισμένο χρόνο που είχαν στην διάθεσή τους οι δύο Σύμβουλοι κ.κ. Δημήτριος Λεβέντης και Μιχαήλ Δαμιανίδης — μόνο κατά τέσσερις εβδομαδιαίως έμειώθησαν οι διδακτικές των ώρες.

Εκτός από την επαγγελματική εξερεύνηση στην Γ' τάξη για μία ώρα εβδομαδιαίως, την τήρηση ατομικών φακέλων των μαθητών, την υποβολή ερωτηματολογίων και τον καταρτισμό κοινωνιογραφημάτων και στατιστικών, πραγματοποιήθηκε μία τουλάχιστο ιδιαίτερη συνέντευξη με κάθε μαθητή αυτής της τάξεως. Πραγματοποιήθηκαν επίσης συνεντεύξεις με μαθητές και γονείς ή κηδεμόνες μαθητών όλων των τάξεων πάνω σε θέματα κυρίως εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού αλλά και σε έντελως προσωπικά προβλήματα. Θεωρήθηκε απαραίτητη η συνεργασία του Γραφείου Εφημερίας σε δυο περιπτώσεις καθώς και η αποστολή αρκετών μαθητών στο Γραφείο Έργων για περισσότερες πληροφορίες. Και τα δυο Γραφεία εξυπηρέτησαν με προθυμία τους μαθητές.

Για την καλύτερη κατατόπιση των Συμβούλων, εκτός από τον πλουτισμό κατά το δυνατό της βιβλιοθήκης του Γραφείου με βιβλία και πληροφοριακά έντυπα, πραγματοποιήθηκε ένα Συνέδριο Συμβούλων στη Λευκωσία και ένα γεύμα εργασίας των Συμβούλων της πόλεως στην Αμμόχωστο, και τα δυο υπό την προεδρία του Λειτουργού Καθοδήγησης και Ύπαλληλων Παιδαγωγικών Προσανατολισμού δρος Ζήνωνος

Γεωργιάδη.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην επαφή των μαθητών με τα επαγγέλματα και τους επαγγελματίες. Οι μαθητές της Γ' τάξεως παρακολούθησαν κατά τμήμα αμερικανική ταινία με θέμα τα τεχνικά επαγγέλματα. Έγιναν επίσης όμιλίες από ειδικούς (που τις άκολουθούσαν συζητήσεις) προς τους μαθητές της Γ' τάξεως κατά τμήμα ή ως σύνολο και προς τους μαθητές της Στ' τάξεως ως σύνολο καθώς και επισκέψεις των μαθητών της Γ' τάξεως σε τόπους εργασίας κατά τμήμα, που ήταν αναλυτικά οι ακόλουθες:

Όμιλίες προς τους μαθητές της Γ' τάξεως

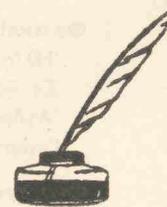
1. Ντίνος Αντωνιάδης: Η τεχνική εκπαίδευσις (δύο).
2. Τάκης Γεωργίου: Το επάγγελμα του καταστηματούχου.
3. Κυριάκος Καπετάνιος: Προοπτικές απασχολήσεως στα διάφορα επαγγέλματα στην Κύπρο.
4. Πόπας Κλεόπας: Τα λογιστικά και γραφειακά επαγγέλματα (δύο).
5. Γεώργιος Μαυρόγιαγκος: Τα ναυτικά επαγγέλματα.
6. Ζαχαρίας Παναγίδης: Το επάγγελμα του καταστηματούχου.
7. Πρόδρομος Παπαθασσιλείου: Τα ναυτικά επαγγέλματα.
8. Πανίκος Χατζηκακού: Τα ξενοδοχειακά και τουριστικά επαγγέλματα (δύο).
9. Χρίστος Χατζημανώλης: Τα επαγγέλματα του τεχνίτου και του τεχνικού στην κυπριακή βιομηχανία.

Όμιλίες προς τους μαθητές της Στ' τάξεως

1. Άχιλλεύς Άκύλας: Το επάγγελμα του Ιατρού.

2. Derek Blackwell: Τα άγγλικά πανεπιστήμια.
 3. Δημήτριος Λεβέντης: Τα έλληνικά πανεπιστήμια.
 4. Ροζέ Μιλλιέξ: τα γαλλικά πανεπιστήμια.
 5. Πρόδρομος Παπαθασσιλείου: Τα ναυτικά επαγγέλματα.
 6. Άνδρέας Ποιητής: Τα δικηγορικά και δικαστικά επαγγέλματα.
 7. Πανίκος Χατζηκακού: τα ξενοδοχειακά επαγγέλματα.
 8. Λεωνίδας Χατζηνικολάου και Κυριάκος Καπετάνιος: Προοπτικές απασχολήσεως στα διάφορα επαγγέλματα στην Κύπρο.
 9. Χριστοδουλίδης και Δράκος: Το Άνώτερο Τεχνολογικό Ίνστιτούτο.
- Ύπηρεσις των μαθητών της Γ' τάξεως σε τόπους εργασίας
1. Έργαστήρια Τεχνικής Σχολής Άμμοχώστου (δύο).
 2. Ξενοδοχείον «Γκόλντεν Μαριάννα» (δύο).
 3. Λιμνή Άμμοχώστου και ναυλοχούντα πλοία (δύο).
 4. Έργοστάσιον πλαστικών ειδών «Λόρδος Πλάστικς» (δύο).
 5. Έργοστάσιον άπορρυπαντικών κ.ά. «Εύρηκα».
 6. Έργοστάσιον πλαστικών σωλήνων «Νεοπλάστ».
 7. Έργοστάσιον μεταλλικών σωλήνων.
- Το Σχολείο και ιδιαίτερα οι Σύμβουλοι ένθαρρύνθηκαν πολύ στο έργο τους από τη μεγάλη προθυμία και το ένδιαφέρον τόσο των ειδικών όμιλητών όσο και των άρμοδίων των τόπων εργασίας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ
Φιλόλογος - Σύμβουλος

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ*

Πρόεδρος

Ἄνδρέας Μιχαηλίδης

Ἀντιπρόεδρος

Δημήτριος Μαραγκός

Γραμματεὺς

Μιχαὴλ Κιαγιάς

Ταμίας

Μιχαὴλ Μέρτακας

Μέλη

Ἄνδρέας Κουνῶς
Θεόφιλος Τουμάζος
Γεώργιος Χατζηγιώργης
Διονύσιος Τουμαζής
Γεώργιος Δημητρίου

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Γυμνασιάρχης

Παναγιώτης Περισιάνης
(Φιλολόγος)

Βοηθοὶ Διευθυνταὶ

Σκεῦος Συριώτης (Φιλολόγος)
Χριστοφῆς Γιαννάκος (Χημικός)
Στέλιος Χριστοδουλίδης
(Μαθηματικός)

Φιλολόγοι

Χρῖστος Παπαδόπουλος (Μέχρι 6.1.70)
Χρῖστος Πετάσης
Ἄδάμος Τσολάκης (Μέχρι 23.12.69)
Ζήνων Ζαννέτος
Χρυσόστομος Χρυσοστόμου
Κυριάκος Χατζηλουκάς
Μιχαὴλ Δαμιανίδης
Ἀλέξανδρος Πραξιτέλους
Ἀλέξανδρος Μαυρομάτης
Δημήτριος Λεβέντης
Χρυσόστομος Σοφινός
(Μέχρι 20.10.69)
Κωνσταντῖνος Γιάλουκας (Ἀπὸ 7.10.69)
Σάββας Κούππας (14.10.69—6.1.70:
Μερικῶς. Ἀπὸ 7.1.70: Πλήρως)
Γεώργιος Χατζηγεωργίου
(Ἀπὸ 10.1.70)
Χιονούλα Σωτηριάδου
(Ἀπὸ 12.1.70: Μερικῶς)

Θεολόγοι

Νίκος Παπανικολάου
Ἀντώνιος Καλογήρου

Μαθηματικοὶ

Πιερῆς Πιερῆ (16.10.69 — 6.1.70)
Παναγιώτης Μιχαὴλ (Μέχρι 13.10.69)
Ἄνδρέας Χριστοφίδης
Χριστάκης Βασιλείου
Γεώργιος Οἰκονόμου
Παναγιώτης Ἐλευθερίου (Ἀπὸ 7.1.70)
Χαράλαμπος Φακλαμάς
(14.10.69—18.10.69)

Φυσικοὶ

Ἡλίας Ἀνδρονίκου
Ξενης Ξενη
Ἄνδρέας Κασιουρῆς
Γεώργιος Ζαχαριάδης

Φυσιογνώσται

Γεώργιος Σταυρινός
Λουκάς Χρῖστου

Ἀγγλικῶν

Γεώργιος Λοῖζίδης
Δημήτριος Ἀθανασιάδης
Νίκος Μιχαηλίδης
Μιχαὴλ Γερολέμου
Derek Blackwell
(Ἀπὸ 1.10.69: Μερικῶς)

Τεχνικῶν

Γεώργιος Μπισκίνης
Νικόδημος Ἑλληνας
(Ἀπὸ 8.10.69. Μερικῶς)

Μουσικῆς

Ἡλίας Ἡλία
Χρῖστος Χατζηευτυχίου
(Ἀπὸ 7.10.1969. Μερικῶς)

Γυμναστὰι

Νικόλαος Νικολάου
Ἄνδρέας Πανταζῆς
Παναγιώτης Ἰακώβου
Γεωργία Μικελλίδου
(Ἀπὸ 17.10.69. Μερικῶς.)

Γαλλικῶν

Ρεβέκκα Κουκίδου
Χαράλαμπος Τιμοθέου
(Ἀπὸ 9.10.69. Μερικῶς)

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Γραμματεῖς

Γεώργιος Ἀντωνίου (μέχρι 28.2.70)
Ἀντώνιος Κυριάκου
Φοίβη Σπανοῦδη (ἀπὸ 16.2.70)

Βιβλιοθηκάρειο

Δήμητρα Σκούρου
Γεωργία Ποσπορῆ

Εἰσπράκτωρ

Χρῖστος Κυριαζῆς

Ἐπιμεληταὶ

Μιχαὴλ Μιχάλας
Ἀθραάμ Χριστοφῆ

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πρόεδρος

Μίκης Ἀργυρίδης

Ἀντιπρόεδρος

Γεώργιος Λουζίδης

Γραμματεὺς

Γεώργιος Πούρος

Ταμίας

Κωνσταντῖνος Ριρῆς

Σύμβουλοι

Ἄνδρέας Τουμαζῆς
Λουκῆς Αὔξεντιου
Ἄνδρέας Ἀντωνιάδης
Πιερῆς Παπακώστας
Κωνσταντῖνος Κουμούλης
Μιχαὴλ Φιαλάς
Γεώργιος Μαυροκορδάτος

Λοῖζος Λοῖζίδης

Πιερῆς Ζηντίλης

Ἄνδρέας Ἰακωβίδης

Σαββέρας Σαββίδης

Γεώργιος Σαββίδης

Στέφανος Εὐαγγελίδης

Σωκράτης Πυλιώτης

Κώστας Χριστοδουλίδης

Μάμας Γιακουμετῆς

Παναγιώτης Τουμαζῆς

Αὐγουστος Ψύλλας

Ἄνδρέας Τζωρτζῆς

Γιαννάκης Ἀθραάμ

Μανώλης Παντελῆ

Νίκος Χατζημιχαὴλ

Χρύσω Χατζηαθανασίου

Σάββας Σάββα

Ἴφιγένεια Παρτζίλη

* Εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν πινάκων πολῦτιμος ὑπῆρξεν ἡ συνδρομὴ τοῦ γραμματέως κ. Ἀντωνίου Κυριάκου καὶ τῆς βιβλιοθηκαρίου κ. Δήμητρας Σκούρου.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΗΤΕΡΩΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Πρόεδρος	Μαριάννα Λειβαδιώτου
Χρυσταλλίνη Ριρή	Ἀριάδνη Εὐαγγελίδου
Ἀντιπρόεδρος	Νίτσα Ἀτταλίδου
Χρύσω Χατζηαθανασίου	Ἑλλη Χατζηπροκοπίου
Γραμματεὺς	Μαρούλα Πιερίδου
Νίτσα Πυλιώτου	Εὐαγγελία Τουμαζή
Ταμίας	Νίνα Τζωρτζή
Φιλίω Βαρνάβα	Τούλα Μουσουλίδου
Σύμβουλοι	Μιράντα Σάρδου
Ἰουλίτσα Τουμαζή	Εὐτυχούλα Κίτσιου
Ἑλένη Κουσουλίδου	Σάσα Ἡλιάδου
Ἀγγελικὴ Πετρίδου	Εὐτυχούλα Ἰωάννου
	Οὕρσουλα Χατζηκακού
	Ἀνδριανὴ Κεφάλα
	Λίτσα Πιερίδου

ΠΙΝΑΞ ΦΟΙΤΗΣΕΩΣ ΜΑΘΗΤΩΝ 1969—1970

Τάξεις	Τμήματα	Ἑγγραφέντες	Προαχθέντες ἢ ἀπολυθέντες	Ἀνεξεταστοί	Ἀπορριφθέντες	Ἀπορριφθέντες λόγῳ ἑλλιπῶς φοιτήσεως	Μετεγγραφέντες
Α'	5	208	120	38	37	3	10
Β'	4	159	104	29	19	3	4
Γ'	3	140	86	29	14	—	11
Δ' Κλ.	2	46	29	8	6	—	3
Δ' Πρ.	2	76	59	7	3	—	7
Ε' Κλ.	2	52	40	7	5	—	—
Ε' Πρ.	3	103	97	5	—	1	—
Στ' Κλ.	2	54	40	14	—	—	—
Στ' Πρ.	2	73	73	—	—	—	—
Σύνολον	25	911	648	137	84	7	35

ΣΗΜ.: Εἰς τὸ Πρακτικὸν Τμήμα ἐφοίτησαν καὶ 54 μαθήτριά, ἤτοι 14 εἰς τὴν Δ',
24 εἰς τὴν Ε' καὶ 16 εἰς τὴν Στ' τάξιν.

ΑΡΙΣΤΕΤΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ 1969—1970*

- Α'1 Παπαμιχαλόπουλος Μιχαλάκης τοῦ Λουκά
- Α'2 Γεωργούδης Ξενοφῶν τοῦ Νίκου
- Α'3 Θεοφάνους Θεοφάνης τοῦ Λουκά
- Α'3 Χαράλαμπος Ἀνδρέας τοῦ Γεωργίου
- Α'4 Σάντης Γεώργιος τοῦ Κύπρου
- Α'4 Σωτηρίου Σταῦρος τοῦ Βασιλείου
- Α'4 Χατζηχριστοφῆς Σελλάκης τοῦ Κώστα
- Α'5 Θεμιστοκλέους Χριστάκης τοῦ Μιχαήλ
- Β'1 Ἀντωνίου Ἀντώνιος τοῦ Γεωργίου
- Β'2 Δημητρίου Σωτήριος τοῦ Μιχαήλ
- Β'2 Θεοχάρους Γεώργιος τοῦ Κυριάκου
- Β'2 Καλυβίτης Μάριος τοῦ Παναγιώτου
- Β'3 Κονναρῆς Ἀναστάσιος τοῦ Γεωργίου
- Β'3 Χατζηαθανασίου Χαράλαμπος τοῦ Γεωργίου
- Β'4 Ταπεινός Ἀνδρέας τοῦ Σοφοκλέους
- Β'4 Χριστοφόρου Ἀνδρέας τοῦ Γεωργίου
- Γ'1 Οὐδεις
- Γ'2 Κωστή Μάμας τοῦ Μιχαήλ
- Γ'3 Νικολάου Νικόλαος τοῦ Ἰακώβου
- Δ'1 Κλ. Οὐδεις
- Δ'2 Κλ. Οὐδεις
- Δ'1 Πρ. Τριγγίδης Μιχαλάκης τοῦ Χρίστου
- Δ'2 Πρ. Θεοχάρους Εὐάγγελος τοῦ Σάββα
- Δ'2 Πρ. Τσόκκος Κυριάκος τοῦ Ἀνδρέου
- Δ'2 Πρ. Σολομίδης Σωκράτης τοῦ Περικλέους
- Ε'1 Κλ. Οὐδεις
- Ε'2 Κλ. Οὐδεις
- Ε'1 Πρ. Ἀναστασιάδης Παῦλος τοῦ Χριστοδούλου
- Ε'1 Πρ. Ζηνητίλης Χρυσόστομος τοῦ Πιερῆ
- Ε'1 Πρ. Ζαχαρίου Σίμος τοῦ Κυριάκου
- Ε'1 Πρ. Κυριαζῆς Χριστάκης τοῦ Γεωργίου
- Ε'2 Πρ. Παιδονόμου Μιχαλάκης τοῦ Νίκου
- Ε'3 Πρ. Κοῖζου Βασιλικὴ τοῦ Πασχάλη
- Ε'3 Πρ. Σάββα Κώστας τοῦ Σάββα
- Ε'3 Πρ. Σοφιανός Νίκος τοῦ Κώστα
- Ε'3 Πρ. Χριστοδουλίδου Δήμητρα τοῦ Κώστα
- Στ'1 Κλ. Οὐδεις
- Στ'2 Κλ. Οὐδεις
- Στ'1 Πρ. Μουαῖμης Γεώργιος τοῦ Νικόλα
- Στ'1 Πρ. Παπακώστα Ἑλένη τοῦ Ἀνδρέου
- Στ'2 Πρ. Καστόρης Χριστάκης τοῦ Παντελῆ
- Στ'2 Πρ. Σιακαλλῆ Ἀνδρέας τοῦ Γεωργίου

* Κατὰ τμήμα καὶ ἀλφαθητικὴν σειρᾶν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ	Α'1	Α'2	Α'3	Α'4	Α'5	Β'1	Β'2	Β'3	Β'4	Γ'1	Γ'2
Έργα Γεν. Φύσ. (000)	1	2	1	1	3	22	18			9	4
Φιλοσοφία (100)											
Θρησκεία (200)	7	14	8	14	15	11	13	1	6	2	3
Κοιν. Έπιστ. (300)									1	1	
Φιλολογία (400)				1	2		1			1	
Φυσ. Έπιστ. (500)		1	1			1	11		1	2	17
Έφηρμ. Έπιστ. (600)	1		1			1					
Καλά Τέχνα (700)	2	1		2	1	3	2				1
Λογ. (Γεν.) (800)	5	4	3	6	2	3	4	2	1	1	7
Άμερικ. Λογ. (810)	12	3	5	10	4	24	28		2	12	15
Άγγλ. Λογ. (820)	9	17	10	13	11	75	84	12	7	26	121
Γερμ. Λογ. (830)		1								1	
Γαλλ. Λογ. (840)	37	30	27	18	12	77	70	7	16	19	42
Ίταλ. Λογ. (850)	5	2	9	2	8	1	2	2	3		
Ίσπαν. Λογ. (860)						1	2				
Άρχ. Έλλ. Λογ. (880)	8	6	3	5	7	17	20		3	2	2
Νεοελλ. Λογ. (889)	159	130	121	153	159	259	309	73	69	72	181
Ίστορία (900)	7	5	2	4	1	11	1		1	3	4
Γεωγραφία (910)	14	11	11	19	17	14	41		3	3	6
Βιογραφίαι (Β. 920)	4	2	7	4	3	13	7	1	1	4	2
Σύνολον	271	229	209	252	245	533	613	98	114	158	405

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1969—1970

Γ'3	Δ'1 κλ.	Δ'2 κλ.	Δ'1 πρ.	Δ'2 πρ.	Ε'1 κλ.	Ε'2 κλ.	Ε'1 πρ.	Ε'2 πρ.	Ε'3 πρ.	Στ'1 κλ.	Στ'2 κλ.	Στ'1 πρ.	Στ'2 πρ.	Σύνολον
	1			5						2				69
1	1		1	5				4	9	1	1	1	4	28
2	3	1		2		6		1	1				1	111
2			1	1					5		3	1		15
3	1			1				2		3	1	2	5	23
			28	63			4	35	18	5	13	27	17	244
2	2		1	4		1		4	1	2	1		1	22
9				1				5	3		1		8	39
2	1		13	5		2	5	28	11	12	21	3	8	149
11	4		3	5	1	2	2	2	8	1		2	4	160
131	28	59	17	44	20	15	14	61	48		9	4	91	926
1								1	1		3			8
30	6	6	21	23	4	2	4	19	6	1	3	2	20	502
				1					1	1	1	1	4	43
2					1		1	3	2					12
6	1	2		2	2		2	1	1		16	1	8	115
129	51	26	40	43	46	43	46	59	50	59	35	46	43	2401
4	1		2	4	1		3			1	1	1	1	58
6		1					1					1		149
7	2		1	3	3		4	1	4	5	5	10	15	108
348	102	95	128	212	78	72	86	226	171	91	114	102	230	5182

ΒΡΑΒΕΙΑ ΑΠΟΝΕΜΗΘΕΝΤΑ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ 1970

Βάσει διαγωνισμού

1. «ΑΝΟΡΘΩΣΕΩΣ»: £20. "Εκθεσις ἐπὶ θέματος ἀναφερομένου εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ (1955—59) διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα δοθέν: «Ποῖα τὰ ψυχικὰ καὶ ἠθικὰ ἐφόδια τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ΕΟΚΑ». Ἐβραβεύθησαν ἐξ ἴσου τὰ δοκίμια τῶν μαθητῶν Σιακαλλῆ Ἀνδρέα τῆς Στ' 2 Πρ. καὶ Πατσάλιδη Γιαννάκη τῆς Στ' 1 Κλ.

2. «ΦΩΤΕΙΟΝ»: £10. "Εκθεσις ἐπὶ θέματος εἰλημμένου ἐκ τῆς παραλλήλου Ἑλληνικῆς καὶ Κυπριακῆς Ἱστορίας, διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα δοθέν: «Ποῖα συμπεράσματα δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς προσφάτου Κυπριακῆς Ἱστορίας πρὸς τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας τῆς Κρήτης ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1912». Ἐβραβεύθη τὸ δοκίμιον τοῦ μαθητοῦ Μουαίμη Γεωργίου τῆς Στ' 1 Πρ.

3. «ΜΙΚΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ»: £5. "Εκθεσις ἐπὶ ἐθνικοθηρευτικῶν θέματος διὰ τὴν Ε' καὶ Στ' τάξιν. Θέμα δοθέν: «Πίστις-πατρίς, μία ἄρρηκτος δυάς». Ἐβραβεύθη τὸ δοκίμιον τῆς μαθητριάς Χριστοδουλίδου Χρυσταλλῆς τῆς Στ' 1 Πρ. Ἀπονέμεται ἐπίσης ἔπαινος εἰς τὸ δοκίμιον τοῦ μαθητοῦ Παιδονόμου Μιχαλάκη τῆς Ε' 2 Πρ.

4. «ΧΡ. ΛΟΥΙ·ΖΟΥ»: £ 50. Ρητορικὸς διαγωνισμὸς ἐπὶ θέματος ἀναφερομένου εἰς προβλήματα τῆς ἐποχῆς, διὰ τὴν Στ' τάξιν. Θέμα δοθέν: «Ποῦ πρέπει νὰ στηριχθῇ ὁ σύγχρονος νέος διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνα σταθερὸν προσανατολισμὸν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναταραχῆς καὶ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἰδεολογικῶν φρεμάτων». ΑΠΟΝΕΜΕΤΑΙ ὡς ἐξῆς: 1) Μουαίμη Γεώργιον τῆς Στ' 1 Πρ. (£25), 2) Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ' 2 Πρ. (£15). 3) Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ' 2 Πρ. (£10) καὶ ἔπαινος εἰς τοὺς μαθητὰς Εὐαγγελίδην Μιχαλάκην τῆς Στ' 2 Κλ. καὶ Νικίαν Χρυσόστομον τῆς Στ' 1 Πρ.

5. «ΣΙΜΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ»: £10. Διαγωνισμὸς μὲ θέμα ἀναφερόμενον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον Νεοελλήνων Ποιητῶν, διὰ τὴν Στ' τάξιν. Ἐφέτος ὁ διαγωνισμὸς διεξήχθη ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ποιητῶν Δ. Σολωμοῦ, Κ. Παλαμᾶ καὶ Α. Σικελιανοῦ. Ἐβραβεύθησαν ἐξ ἴσου τὰ δοκίμια τῶν μαθητῶν Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ' 2 Πρ. καὶ Μουαίμη Γεωργίου τῆς Στ' 1 Πρ.

6. «ΓΙΑΝΝΑΚΕΙΟΝ»: £5. "Εκθεσις ἐπὶ γενικοῦ θέματος, διὰ τὴν Δ' τάξιν. Θέμα δοθέν: «Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστι κακόν». Ἐβραβεύθη τὸ δοκίμιον τῆς μαθητριάς Ἐργατοῦδη Ἀθηνούλας τῆς Δ' 1 Πρ.

7. «ΜΑΡΑΓΚΟΥ»: £10. Διαγωνισμὸς ἐπὶ τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Αἰσθητικῆς τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, διὰ τὴν Στ' τάξιν. Ἐβραβεύθησαν ἐξ ἴσου τὰ δοκίμια τῶν μαθητῶν Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ' 2 Πρ. καὶ Μουαίμη Γεωργίου τῆς Στ' 1 Πρ.

8. «ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ»: £5 "Εκθεσις ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς Ἐποποιίας καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τῆς μάχης τοῦ Λιοπετρίου. Θέμα δοθέν: «Ποῖοι οἱ βασικοὶ παράγοντες ἐπιτυχίας τοῦ Κυπριακοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Ἀγῶνος 1955—59». Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Συνοδινὸν Νικόλαον τῆς Στ' 2 Κλ. καὶ ἔπαινος εἰς τὸν Παιδονόμου Μιχαλάκην τῆς Ε' 2 Πρ.

9. «ΙΑΤΡΟΥ ΣΙΜΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ»: £10. Διαγωνισμὸς ἐπὶ γενικῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Στ' τάξεως. Ἐβραβεύθησαν ἐξ ἴσου τὰ δοκίμια τῶν μαθητῶν Μουαίμη Γεωργίου τῆς Στ' 1 Πρ. καὶ Σιακαλλῆ Ἀνδρέα τῆς Στ' 2 Πρ.

Νέα βραβεῖα

10. «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΛΑ·Ι·ΟΝΣ ΑΜ·ΜΟΧΩΣΤΟΥ»: £10. Ἀπονέμεται ἐκτάκτως κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος κατόπιν διαγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν τελειοφοίτων ἐπὶ τοῦ θέματος «Διεθνῆς κατανόησις καὶ

ὁ ρόλος τῆς νεολαίας». Ἐβραβεύθη τὸ δοκίμιον τοῦ μαθητοῦ Σιακαλλῆ Ἀνδρέα τῆς Στ' 2 Πρ.

11. «ΧΑΛΛ , ΜΠΛΑ·Υ·Θ, ΑΡΑΟΥΖΟΣ ΛΙΜΙΤΕΔ»: "Εν δωρεὰν εἰσιτήριον πρῶτης θέσεως δι' Ἑλλάδα μετ' ἐπιστροφῆς ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ἀτμο-

πλοίου «Ἀφροδίτη». Ἀπονέμεται ἐκτάκτως κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος κατόπιν διαγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ συμβολὴ τῶν θαλασσιῶν συγκοινωνιῶν εἰς τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου». Ἐβραβεύθη τὸ δοκίμιον τοῦ μαθητοῦ Παιδονόμου Μιχαλάκη τῆς Ε' 2 Πρ.

Ἄρετῆς καὶ Προόδου

1. «ΣΤΕΦΑΝΙΔΕΙΟΝ»: £5. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ὅστις ἔχει ἀνεπλήπτον ἦθος καὶ συγκεντρώνει τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν κατὰ τὰ 6 ἔτη τῆς ἐν τῷ Γυμνασίῳ φοιτήσεώς του. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Χατζημήτρου Σωτηράκη τῆς Στ' 1 Πρ. (18 62/75).

2. «ΛΟΥΕΙΟΝ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν μὲ τὴν μεγαλύτεραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ Ἑλληνικά, Μαθηματικά καὶ Ἱστορίαν κατὰ τὰ 6 ἔτη τῆς ἐν τῷ Γυμνασίῳ φοιτήσεώς του. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ' 2 Πρ. (18 19/24).

3. «ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΟΡΔΟΥ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ὅστις ἔχει ἦθος ἀνεπλήπτον καὶ τὴν μεγαλύτεραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ Μαθηματικά. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Θεοχάρη Θεοχάρην τῆς Στ' 1 Πρ. (20).

4. «ΑΔΑΜΑΝΤΕΙΟΝ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ὅστις σημειώνει ἐπίδοσιν εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Μουαίμη Γεώργιον τῆς Στ' 1 Πρ. (19).

5. «ΚΕΑΝ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ἢ μαθητριάσαν ὅστις ἐπιδεικνύει τὸ καλύτερον ἦθος καὶ συγκεντρώνει γενικὴν βαθμολογίαν τοῦλάχιστον «λίαν καλῶς». Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Παπαλεοντίου Γεώργιον τῆς Στ' 2 Πρ.

6. «ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΝΝΑ»: £50. Διὰ τοὺς τρεῖς μαθητὰς τῆς ἑκτῆς τάξεως τοῦ Πρακτικοῦ Τμήματος τοὺς συγκεντρώνοντας τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν γενικῆς ἐπίδοσεως καὶ ἔχοντας διαγωγὴν κοσμιωτά-

την. Ἀπενεμήθη εἰς τοὺς α) Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ' 2 Πρ. (19 2/14) £25, β) Παπακώστα Ἐλένην τῆς Στ' 1 Πρ. (18 11/14) £15 καὶ γ) ἐξ ἴσου εἰς τοὺς: Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ' 2 Πρ. (18 7/14) £5 καὶ Μουαίμη Γεώργιον τῆς Στ' 1 Πρ. (18 7/14) £5.

7. «ΛΑ·Ι·ΟΝΣ»: £5. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' Πρακτικοῦ τὸν συγκεντρώνοντα τὴν μεγαλύτεραν ἐπίδοσιν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ' 2 Πρ. (19 2/14).

8. «ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΛΕΟΝΤΙΑΔΟΥ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ὅστις κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του διακρίνεται εἰς τὰ μαθήματα καὶ τὴν διαγωγὴν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ' 2 Πρ. (18 28/39).

9. «ΛΟΥΚΑ ΛΟΥΚΑ»: £5. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Ε' τάξεως ὅστις συγκεντρώνει τὴν μεγαλύτεραν βαθμολογίαν εἰς τὰ Ἀρχαία καὶ Νέα Ἑλληνικά, Ἱστορίαν καὶ Φιλοσοφικά. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Παιδονόμου Μιχαλάκην τῆς Ε' 2 Πρ. (20).

10. «ΑΝΔΡΕΙΟΝ»: £5. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Ε' Πρακτικοῦ τὸν συγκεντρώνοντα τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν εἰς τὰ Μαθηματικά, Φυσικὴν καὶ Χημείαν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σάββα Κώσταν τῆς Ε' 3 Πρ. (20).

11. «ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΟΡΔΟΥ»: £6. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Γ' τάξεως ὅστις ἔχει ἦθος ἀνεπλήπτον καὶ τὴν μεγαλύτεραν ἐπίδοσιν εἰς τὴν Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν καὶ Ἀγγλικά. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Νικολάου Νικόλαον τῆς Γ' 3 (19 13/15).

12. «ΕΥΑΓΟΡΕΙΟΝ»: £5. Διὰ τὸν καλύτερον εἰς ἦθος καὶ ἐπίδοσιν μαθητὴν τῆς Γ' τάξεως. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Κωστή Μάμαν τῆς Γ'2 (19 5/12).

13. «ΗΡΑΚΛΗ ΣΠΥΡΟΥ ΑΡΑΟΥΖΟΥ»: £50. Δι' ἓνα ἄπορον καὶ ἐπιμελῆ καθ' ἅπαντα τὰ ἔτη τῆς φοιτήσεώς του τελειόφοιτον μαθητὴν ἢ μαθήτριαν τοῦ Γυμνασίου, ὅστις κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου εἶναι ὁ καλύτερος ὡς πρὸς τὸ ἦθος. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σάββα Δημητράκη τῆς Στ'1 Πρ.

14. «ΑΡΑΟΥΖΕΙΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»: £10. Διὰ τὸν πρωτεύοντα εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του μαθητὴν ἢ μαθήτριαν τῆς Στ' τάξεως καὶ ἔχοντα διαγωγὴν κοσμιωτάτην εἰς πάντα τὰ διμνηνα τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν. Ἀπενεμήθη ἐξ ἴσου εἰς τοὺς: Νικίαν Χρυσόστομον τῆς Στ'1 Πρ. (20), Παπακώστα Ἐλένην τῆς Στ'1 Πρ. (20) καὶ Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ'2 Πρ. (20).

15. «ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΙΧΑΗΛΟΥΔΗ»: £10. Διὰ τελειόφοιτον μαθήτριαν, ἀρίστην εἰς ἦθος καὶ ἐπίδοσιν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου. Ἀπενεμήθη εἰς τὴν Παπακώστα Ἐλένην τῆς Στ'1 Πρ.

16. «ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΥΡΟΥΔΗ»: £10. Δι' ἓνα ἐκ τῶν πέντε πρώτων εἰς ἐπίδοσιν τελειόφοιτον μαθητὴν, ὅστις ἐκτὸς τῆς ἐπίδοσεως εἶναι ἀνεπιλήπτου ἦθος καὶ ἄπορος. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Καραῶτην Γεωργίου τῆς Στ'2 Κλ. (18 6/14).

17. «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΗΤΕΡΩΝ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ»: £10. Διὰ τὸν ἀριστον εἰς ἐπίδοσιν καὶ ἦθος μαθητὴν τῆς Γ' τάξεως. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Κωστή Μάμαν τῆς Γ'2 (19 5/12).

18. «ΓΙΑΛΛΟΥΡΕΙΟΝ»: Χρυσοῦν Μετάλλιον. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' τάξεως ὅστις διακρίνεται διὰ τὴν ἔθνικὴν του δρᾶσιν, ἀρίστην ἐπίδοσιν, ἀμεμπτον διαγωγὴν καὶ ἀνεπίληπτον ἦθος. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Νικίαν Χρυσόστομον τῆς Στ'1 Πρ.

19. «ΡΟΤΑΡΙΑΝΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ»: Ἀναμνηστικὴ πλάξ. Διὰ τὸν διακριθέντα εἰς πράξεις ἀνιδιοτελοῦς ἐξυπηρετήσεως τοῦ Σχολείου, τῶν συμμαθητῶν του καὶ γενικώτερον τοῦ πληθίου. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Εὐαγγελίδην Μιχαλάκη τῆς Στ'2 Κλ.

20. «ΚΥΡΙΑΚΙΔΕΙΟΝ»: Κύπελλον. Διὰ τὸν καλύτερον ἀθλητὴν τοῦ Γυμνασίου. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Πιερίδην Ἡλίαν τῆς Στ'2 Πρ.

21. «ΡΟΥΒΑ ΚΑΙ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ»: £10. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' τάξεως τὸν ἔχοντα ἀριστον ἦθος καὶ κοσμιωτάτην διαγωγὴν καὶ τὴν καλύτεραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ μαθήματα, ἦτοι Ἀρχαῖα, Νέα καὶ Θρησκευτικὰ κατὰ τὰ 3 τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ Γυμνάσιον. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ'2 Πρ. (18 8/9).

22. «ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΕΙΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ»: £30. Κατανέμεται εἰς τὰς τρεῖς τάξεις τοῦ Τμήματος Θετικῶν Ἐπιστημῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τοὺς συγκεντρώνοντας μεγαλυτέραν βαθμολογίαν εἰς τοὺς κλάδους τῶν Μαθηματικῶν καὶ Φυσικῶν. Ἀπενεμήθη εἰς τοὺς: Θεοχάρη Θεοχάρην τῆς Στ'1 Πρ. (19 3/6), Σάββα Κώσταν τῆς Ε'3 Πρ. (19 5/6) καὶ Τριγγίδην Μιχαλάκη τῆς Δ'1 Πρ. (20).

23. «ΧΗΜΕΙΑΣ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον τοῦ Τμήματος Θετικῶν Ἐπιστημῶν τὸν συγκεντρώνοντα τὸν μεγαλυτέρον βαθμὸν εἰς τὸ μάθημα τῆς Χημείας κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Νικίαν Χρυσόστομον τῆς Στ'1 Πρ. (18 7/10).

24. «ΚΩΣΤΑΚΗ ΖΑΒΟΥ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν τὸν ἔχοντα τὴν μεγαλυτέραν γενικὴν ἐπίδοσιν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ'2 Πρ. (19 2/14).

25. «ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΗΣΙΜΟΥ»: £10. Διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Στ' τάξεως τὸν συγκεντρώνοντα τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδο-

σιν εἰς τὰ μαθήματα καὶ ἔχοντα ἦθος ἀνεπίληπτον καὶ διαγωγὴν κοσμιωτάτην. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ'2 Πρ. (19 2/14).

26. «ΜΟΥΡΟΥΖΕΙΟΝ»: £10. Διὰ τὸν τελειόφοιτον τὸν ἔχοντα ἀριστον ἦθος καὶ τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, Νέα Ἑλληνικά καὶ Ἱστορίαν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Καστόρη Χριστάκη τῆς Στ'2 Πρ. (19).

27. «ΔΙΑΓΟΡΕΙΟΝ»: £10. Διὰ τὸν μαθητὴν ὅστις διακρίνεται εἰς τὰ ἀθλητικά καὶ ἔχει ἐπιδείξει ἀθλητικὸν ἦθος, ἐπιμέλειαν εἰς τὰ μαθήματα καὶ διαγωγὴν κοσμιωτάτην. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Χατζηστάθην Παναγιώτην τῆς Στ'2 Πρ.

28. «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΟΥΜΑΖΟΥ»: Ἀναμνηστικὴ πλάξ. Διὰ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γυμνασίου, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου εἶναι ἐξαιρετοῦ ἦθους καὶ συνέσεως καὶ ἱκανοποιητικῆς ἐπίδοσεως εἰς τὰ μαθήματα. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Εὐαγγελίδην Μιχαλάκη τῆς Στ'2 Κλ.

Νέα βραβεῖα

29. «ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΦΕΛΛΑ»: £10. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῆς κ. Μαρίας Χ. Φελλᾶ καὶ τῶν τέκνων τῆς Ρένου καὶ Παύλου εἰς μνήμην τοῦ συζύγου καὶ πατρὸς των, ἀειμνήστου Χαράλαμπος Φελλᾶ. Ἀπονέμεται εἰς τὸν μαθητὴν τῆς Στ' Πρακτικοῦ, ὁ ὅποιος συγκεντρώνει τὴν μεγαλυτέραν βαθμολογίαν εἰς τὰ Μαθηματικά κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ Γυμνάσιον. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Θεοχάρη Θεοχάρην τῆς Στ'1 Πρ. (19 1/3).

30. «Α' ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ»: £10. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τοῦ Α' Συνεργατικοῦ Παντοπωλείου Ἀμμοχώστου ἀπονέμεται εἰς τὸν μαθητὴν ὅστις ἐπιδεικνύει τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδοσιν εἰς τὸ μάθημα τῆς Τέχνης καὶ ταυτοχρόνως ἐξυπηρετεῖ τὸ Σχολεῖον

διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς του ταύτης ἐπίδοσεως. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Ἀβραάμ Ἀβραάμ τῆς Στ'2 Πρ.

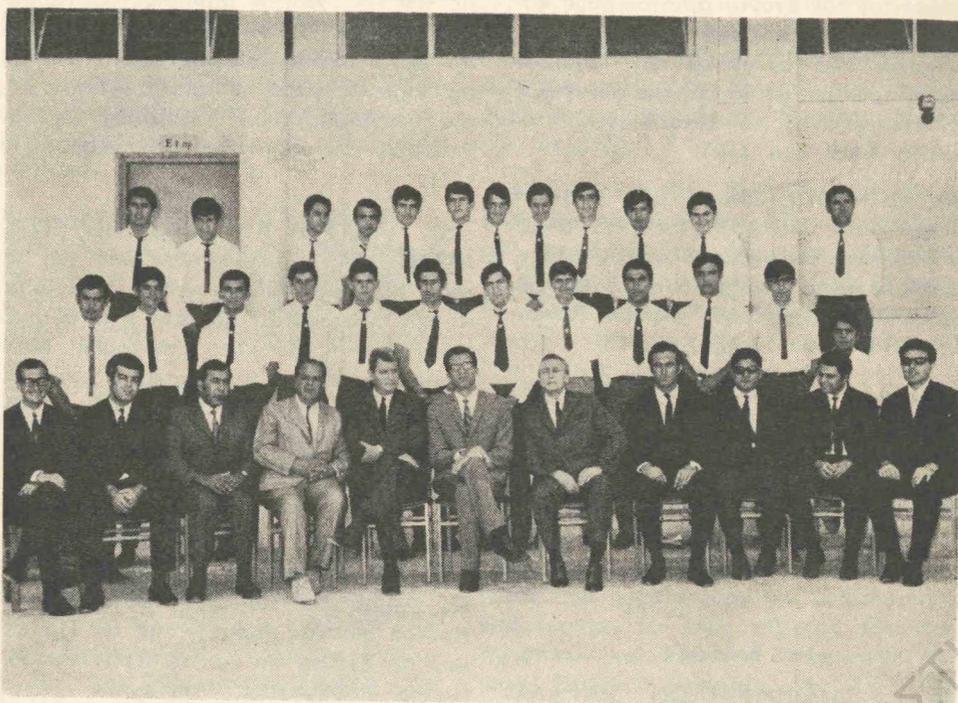
31. «ΕΥΡΗΚΑ»: £10. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας «Εὐρηκα» ἀπονέμεται εἰς τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν τοῦ Τμήματος Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ὁ ὅποιος ἔχει τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδοσιν εἰς τὸ μάθημα τῆς Χημείας κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Θεοχάρη Θεοχάρην τῆς Στ'1 Πρ. (18 1/3).

32. «ΙΑΤΡΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΟΥΡΓΟΥΡΙΔΗ»: £15. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Κυριάκου Πουργουρίδη ἀπονέμεται εἰς τὸν τελειόφοιτον μαθητὴν ἢ μαθήτριαν τοῦ τμήματος Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ὅστις συγκεντρώνει τὴν μεγαλυτέραν κατὰ μέσον ὅρον ἐπίδοσιν εἰς τὰ Μαθηματικά, Φυσικά, Χημείαν καὶ Βιολογίαν. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Τουμαζῆν Τώνην τῆς Στ'2 Πρ. (19).

33. «ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΥΝΝΑ»: £10. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Κουννᾶ εἰς μνήμην τοῦ ἀδελφοῦ των Δημητρίου Κουννᾶ διὰ τὸν μαθητὴν τῆς Ε' Πρακτικοῦ τὸν ἔχοντα τὴν μεγαλυτέραν ἐπίδοσιν εἰς τὰ Μαθηματικά. Ἀπενεμήθη εἰς τὸν Σάββα Κώσταν τῆς Ε'3 Πρ. (20).

34. «ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΟΝΕΩΝ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ»: Βιβλία ἀξίας £20. Ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Γονέων τοῦ Α' Γυμνασίου, ἀπονέμεται εἰς τὸν πρῶτον μαθητὴν ἐκάστης τάξεως. Ἀπενεμήθη εἰς τοὺς: 1) Γεωργίου Ἰωάννην τῆς Α'2 (19 1/11), 2) Χατζηθαθανασίου Χαράλαμπον τῆς Β'3 (19 6/11), 3) Κωστή Μάμαν τῆς Γ'2 (19 5/12), 4) Ζωγράφου Νίκου τῆς Δ'1 Κλ. (17 9/13), 5) Τριγγίδην Μιχαλάκη τῆς Δ'1 Πρ. (19 11/12), 6) Ξουφαρίδην Χαράλαμπον τῆς Ε'1 Κλ. (18 4/12), 7) Παιδονόμου Μιχαλάκη τῆς Ε'2 Πρ. (19 5/12), 8) Καραῶτην Γεωργίου τῆς Στ'2 Κλ. (18 6/14) καὶ Σιακαλλῆν Ἀνδρέαν τῆς Στ'2 Πρ. (19 2/14).

ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1969—1970

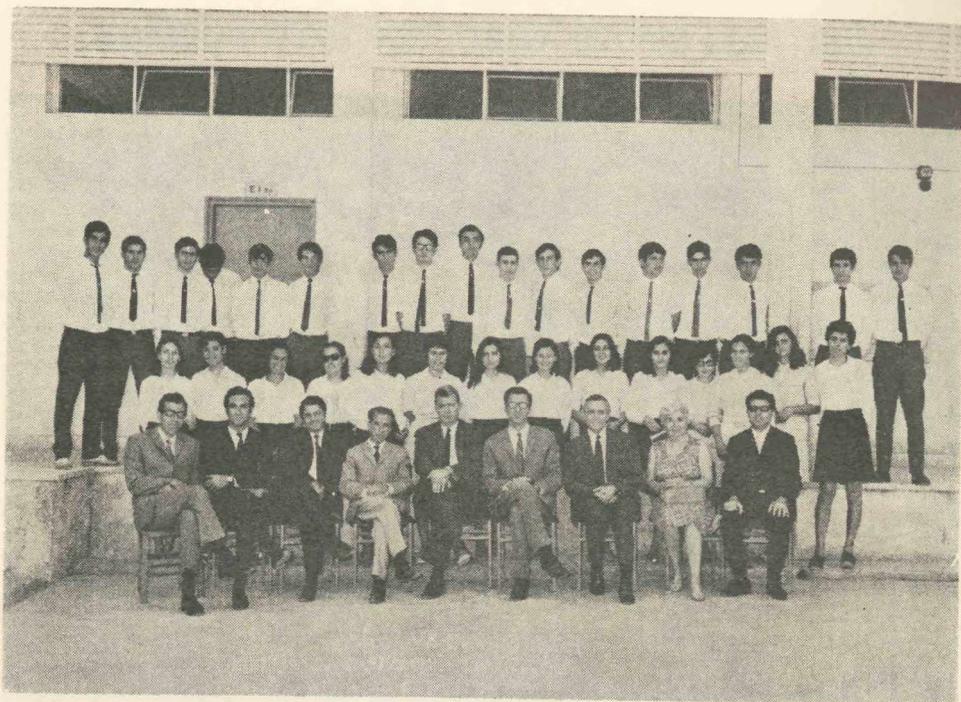
Τάξις Στ'1 Κλ.

1. Ίωάννης Κ. Βορκάς	15. Κωστάκης Χρ. Ροδοσθένους
2. Άνδρέας Γ. Γεωργιάδης	16. Νίκος Γ. Σαββίδης
3. Γεώργιος Σ. Γεωργίου	17. Χρῖστος Σ. Σαμάρα
4. Ίζσων Σ. Γιασεμή	18. Κυριάκος Χρ. Σιδούλος
5. Εύθύμιος Μ. Εύθυμιού	19. Χρῖστος Α. Σταυρή
6. Κυριάκος Α. Ζαχαριάδης	20. Χριστάκης Β. Σωτήρη
7. Θεόδουλος Π. Θεοδουλή	21. Ίωάννης Φ. Φωτίου
8. Άγγελῆς Δ. Καζέλας	22. Μιχαήλ Α Χατζηγεωργίου
9. Σταύρος Κ. Κουρουσιάδης	23. Χριστόδουλος Χ. Χατζηπαναγή
10. Παῦλος Α. Λοῖζου	24. Ίάκωβος Χ. Χατζηστερκώτης
11. Άνδρέας Η. Οἰκονόμου	25. Χριστοφῆς Α. Χατζηστουλή
12. Νικόλαος Παπαδάμου	26. Κυριάκος Δ. Χριστοφίδης
13. Γιαννάκης Μ. Πατσαλίδης	27. Κλεόπας Γ. Χριστοφορίδης
14. Άνδρέας Ν. Πέτρου	28. Σάββας Χ. Χριστοφορίδης

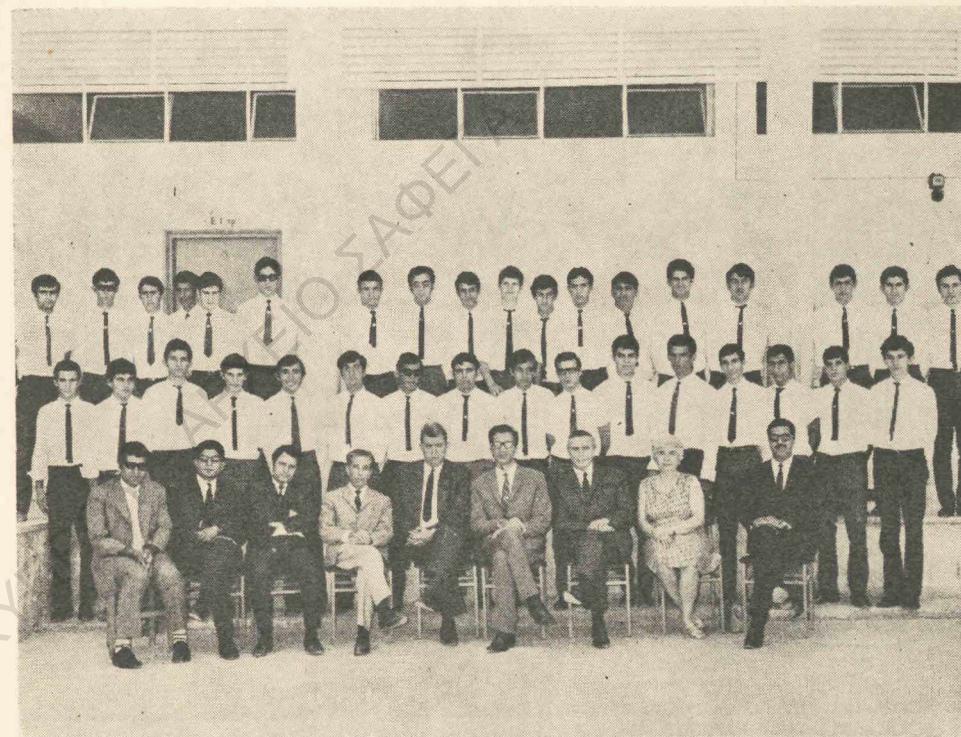
Τάξις Στ'2 Κλ.

1. Δημήτρης Α. Γιαννάκη	14. Κωστάκης Χ. Μηνᾶ
2. Ματθαῖος Κ. Δημήτρη	15. Παναγιώτης Σπ. Νικόλα
3. Μιχαλάκης Σ. Εὐαγγελίδης	16. Πάνος Μ. Παναγή
4. Μάριος Φρ. Θαλασσέτης	17. Θεόδωρος Μ. Παπαδόπουλος
5. Άντώνης Τ. Ίωαννίδης	18. Παναγιώτης Κ. Πάσης
6. Γιασουμῆς Α. Καράβης	19. Λάμπρος Χρ. Πέτρου
7. Λουκάς Ι. Κάσσιος	20. Γεώργιος Δ. Σκούρος
8. Δημήτρης Κ. Κοτζιάπασση	21. Νίκος Α. Στυλιανού
9. Παῦλος Α. Κουζάρης	22. Νικόλαος Ε. Συνοδινός
10. Γεώργιος Α. Κυριάκου	23. Μιχαλάκης Π. Τοφή
11. Γεώργιος Σ. Λαζαρίδης	24. Κώστας Α. Τραχωνίτης
12. Τζέημς-Μός Γ. Λουζίδης	25. Άδάμος Γ. Τσίσιου
13. Ματθαῖος Α. Ματθαίου	26. Πιερῆς Σ. Φλουρή

Τάξις Στ' 1 Πρ.

1. Γεώργιος Μ. Βασιλείου	19. Μιχαήλ Ν. Τσίσιος
2. Άνδρέας Α. Ζωγράφου	20. Σωτηράκης Τ. Χατζημήτρου
3. Θεοχάρης Σ. Θεοχάρη	21. Άνδρούλα Μ. Άναστασίου
4. Γεώργιος Πρ. Ίωάννου	22. Μαρία Γ. Άντωνίου
5. Κλεόβουλος Α. Κουσουλίδης	23. Έλένη Γ. Ζησίμου
6. Στυλιανός Χρ. Κύζας	24. Έλένη Κ. Θεοχάρους
7. Μιχαλάκης Κ. Κωνστανταράς	25. Ζαμπέλα Γ. Καλημέρα
8. Άνδρέας Κ. Μαλαθούρας	26. Χρυσή Μ. Καυλούμη
9. Άνδρέας Μ. Μανώλη	27. Χρύσω Ι. Κούμα
10. Άντώνης Α. Μεταξάς	28. Γεωργία Χρ. Κρούση
11. Γεώργιος Ν. Μουαζιής	29. Χρυσή Α. Μιχαήλ
12. Χρυσόστομος Λ. Νικίας	30. Εύα Χρ. Νικόλα
13. Δημήτριος Λ. Οικονόμου	31. Έλένη Α. Παπακώστα
14. Στυλιανός Στ. Παναγιώτη	32. Έλένη Φρ. Παπανικολάου
15. Παναγιώτης Χρ. Πουρίκου	33. Γεωργία Π. Περίδου
16. Χριστάκης Κ. Ριφής	34. Ειρήνη Κ. Ποταμού
17. Δημητράκης Θ. Σάββα	35. Άναστασία Μ. Σουρουπιή
18. Τρύφων Α. Σκούρος	36. Χρυσταλλένη Κ. Χριστοδουλίδου

Τάξις Στ' 2 Πρ.

1. Άβραάμ Γ. Άβραάμ	20. Τάσος Ντ. Παρτζίλης
2. Άναστάσης Α. Άναστάση	21. Ήλιος Π. Περίδης
3. Γεώργιος Τ. Άνατολίτης	22. Θεόδωρος Μ. Πιτσιλίδης
4. Χριστάκης Κ. Άρχοντοϋς	23. Άντώνης Ε. Πρίγκης
5. Νίκος Α. Βαλιαντής	24. Ρολάνδος Σ. Πυλιώτης
6. Γεώργιος Μ. Γεωργίου	25. Σταύρος Δ. Σιαήλης
7. Γεώργιος Χρ. Γεωργίου	26. Άνδρέας Γ. Σιακαλλή
8. Άντωνάκης Μ. Γιακουμεττής	27. Γεώργιος Κ. Σταύρου
9. Λοΐζος Α. Έλευθερίου	28. Χριστάκης Α. Τσονή
10. Κωνσταντίνος Γ. Καντούνας	29. Κωνσταντίνος Δ. Ταρτίου
11. Άνδρέας Γ. Καούλας	30. Τώνης Π. Τουμαζής
12. Χριστάκης Π. Καστόρης	31. Γεώργιος Α. Χατζηαθανασίου
13. Μιχαλάκης Π. Κίτρου	32. Παναγιώτης Δ. Χατζηγεωργίου
14. Εδάγγελος Γ. Κναής	33. Γεώργιος Στ. Χατζήλιας
15. Κωστής Στ. Κωστή	34. Παναγιώτης Ε. Χατζηστάθης
16. Άνδρέας Γ. Μάρκου	35. Γεώργιος Στ. Χατζηφυντάνης
17. Γεώργιος Χρ. Νικολάου	36. Μιλτιάδης Χ. Ψαλλιδόπουλος
18. Μιχαήλ Α. Νικολάου	37. Γεώργιος Α. Ψάλης
19. Γεώργιος Α. Παπαλεοντίου	